

štiri-
članska
družina
za rešetkami
Str. 18

Mislite na jutri —
zavarujte sebe in
svoje premoženje
danes

Ugodnosti pri plačilu:

- 20% popust pri takojšnjem plačilu
- 10% popust pri dveh zaporednih obrokih,
- 5% pri treh zaporednih mesečnih obrokih
- štirje zaporedni obroki brez obresti

VESTNIK

Murska Sobota, 20. februarja 1992 • LETO XLIV • Št. 7 • Cena 45 tolarjev

Trakulja iz zasebne mesarije

Po ugotovitvah veterinarske inšpekcije, je 28. avgusta lani v ljubomirski Simentalki izginil žig veterinarske inšpekcije. Le-ta je žig 13. februarja odkrila pri zasebnem mesarju Šumaku iz Biserjan, kjer so mu ga tudi zaplenili. Hkrati so dali v pregled meso iz Šumakove klavnice v sanitarno klavnico v Murski Soboti. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je meso okuženo z cerkzo, ki povzroča trakuljo. Zatem je inšpekcija začela s plenjenjem mesa, ki ga je omejen mesar prodajal večinoma šolam.

Ali tudi svinja pri glavi smrdi?

Tako se sprašujejo
Pomurkini mesarji.

Str. 3

Dopolnjena vladna politika zaposlovanja

Slovenski inštitut za management in inštitut za družbene vede sta konec prejšnjega tedna v Radenci pripravila vseslovenski posvet Evropeizacija zaposlovanja. Kot je povedal dr. Ivan Svetlik, idejni oče posveta, so želeli tudi na tem področju Slovenijo približati državam evropske skupnosti in ugotoviti, kje so razlike in kako je z zaposlovanjem v razvitih državah.

Na posvet je prišla tudi ministrica za delo, Jožica Puhar, ter predstavila nekatere vladne novosti pri spodbujanju zaposlovanja.

Prvi vladni ukrep bo pomoč tistim, ki se samozaposlujejo. Dobili naj bi začetna sredstva, da bi skupaj s svojim vložkom in posojili lahko začeli delo.

Drugi ukrep je podpora tistim podjetjem in programom, ki so že zaživeli, vendar so prišli do kritične točke, prek katere jim je treba pomagati.

Vlada bo bolj kot doslej prevzela skrb za presežne delavce tistih podjetij, ki imajo obetavne razvojne programe. Hitrejša naj bi bila možna pot v odkrito brezposelnost.

Četrty ukrep pa naj bi upočasnil upokojevanje, saj bo vlada vračala sredstva za dokup za največ eno leto.

Vsi ti vladni ukrepi zaposlovanja pa bodo uresničljivi, če bo imel resor dovolj denarja in delavcev. Zato se je ministrica pogovarjala za vedno odprta proračunska vrata v njenem resorju.

MH

MEDŽIMURJE IN POMURJE

Težnja po spreminjanju meja. Ob meji biti in ostati zdrav. V šolah se meja ne pozna. Str. 4

Mešana slovensko-hrvaška zbornica

Gospodarska zbornica Slovenije je ves čas političnega in denarnega osamosvajanja Slovenije opozarjala, čeprav v vladi ni imela podpore, da pomeni nasilno pretrganje gospodarskih tokov z deli nekdanje Jugoslavije stagnacijo ali celo nazadovanje gospodarstva. Iz preprostega razloga — trg pomeni kruh, ta pa preživetje.

Številni dogovori med republikami zbornicami so največkrat ostali samo na papirju — iz preprostega razloga, ker vlada ni zagotovila sistemskih okvirjev za njihovo izvajanje. Prav zaradi tega je prišlo do odločitve, da slovenska in hrvaška zbornica ustanovita mešano zbornico, in to v najkrajšem možnem času. Vanjo bi se včlanila tudi podjetja, ki se za medsebojno sodelovanje posebej zanimajo. Po zborničnih podatkih je na slovenski strani vsaj 25 podjetij, ki hočejo sodelovati in ki opravijo čez 40 odstotkov poslov in bi bila trgovanje pripravljena pospešiti.

Interes slovenskega gospodarstva za normalen blagovni in plačilni promet s sosednjo Hrvaško je velik, ne samo zaradi tega, ker ta predstavlja 56 odstotkov tokov, ki jih Slovenija opravlja na območju nekdanje Jugoslavije, ampak tudi zaradi starih terjatev in zamrznenih plačil na nerezidenčnih računih. Da bi Slovenija pospešila izvoz v sosednjo Hrvaško, je zbornica pripravila predlog operativne podpore ter imenovala koordinatorja teh aktivnosti. To je postal podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije Dagmar Šuster.

Najpomembnejša naloga je vzpostavitev plačilnega prometa. Čeprav je ta s Hrvaško že podpisana, ne teče iz znanih razlogov.

Nadalje je potrebno dopolniti že podpisane gospodarske sporazume, ki v bistvu ureja le trgovinske odnose, ne opredeljuje pa celo vrsto interesov slovenskega gospodarstva — status poslovnih enot, zaposlovanje delavcev, zaščito slovenskega premoženja...

Zbornica se je tudi zavezala, da bo poskrbela za novo organizacijo, predvsem pa za pretok potrebnih informacij, ki bodo podjetjem — članicam lahko koristile.

le pri nastopu na tržišču in povečanju izvoza.

Seveda pa se v zbornicah na obeh straneh meje zavedajo, da bodo v svojih naporih lahko uspeli le, če bodo lahko vplivali na odločitve in gospodarsko politiko svojih vlad, ki se žal v obeh primerih pelje mimo njih. Pogoj za uspeh pa je tudi konkretno sodelovanje s podjetji, ki imajo največjo menjavo, kajti le tako bodo dejansko prišli v ospredje najaktualnejši problemi. Za to pa naj bi v prihodnje skrbela mešana slovensko-hrvaška zbornica.

RENATA FICKO

EKOLOŠKI FORUM 28.FEB. OB 18h

VESTNIKOV KOLEDAR

20. februar, četrtek, SADOT
21. februar, petek, IRENA
22. februar, sobota, MARJETA
23. februar, nedelja, DOSITEJ
24. februar, ponedeljek, MATILJA
25. februar, torek, TARAS
26. februar, sredo, MATILIDA

Februar

25. februarja bo Luna v znamenju zadnjega kraja.

Po suhem in mrzlem vremenu sredi tedna se bo v nedeljo nekoliko otopilo.

Pregovora

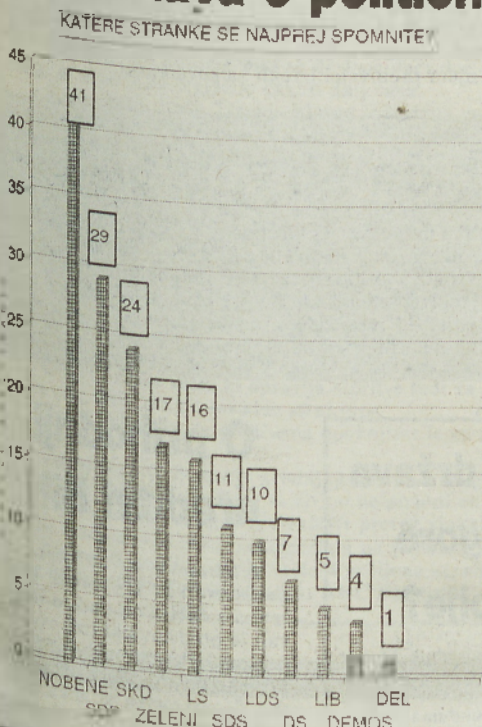
Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.
Če konec svečana burja pome-ta, se dobra letina obeta.

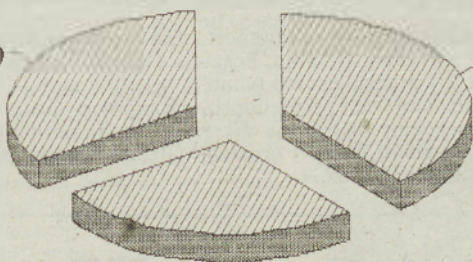
VREME

Raziskava o političnem življenju Prekmurcev in Prlekov

ALI JE ZA STANJE KRIVA STARA OBLAST?

NE VEM (34.2%)

Posebna Vestnikova skupina je opravila prvo večje raziskovanje javnega mnenja o političnih, gospodarskih in ekoloških vprašanjih v obmurskih krajih. Od 11. do 13. februarja so naši sodelavci poklicali po telefonu 155 anketirancev iz vseh štirih prekmurskih in prleških občin. Vprašanja so segala od tega, katera stranka vam najprej pride na misel, do tega, katero boste volili na naslednjih volitvah. Spraševali smo, kako gre letos družinam anketirancev v primerjavi z lanskim letom, kaj mislijo o novi republiški oblasti, kaj o svojih republiških poslancih, ali so za razdelitev občin, kakšna je po njihovem občinska oblast, kako osebno občutijo ekološko grožnjo?

Odgovore smo že računalniško obdelali, tokrat pa objavljamo grafični prikaz odgovorov na vprašanja: KATERE STRANKE SE NAJPREJ SPOMNITE, KATERA VAM NAJPREJ PRIDE NA MISEL? in KAKO GRE VAŠI DRUŽINI LETOS V PRIMERJAVI Z LANSKIM LETOM?

Kakor boste videli, stranka, ki nekemu prva pride na misel, ni tudi tista, ki bi jo volil. Vsekako pa je ob vsem drugem, kar bomo objavili v prihodnje, zanimivo, da kar 26 odstotkom (41 vprašanih) ni v zavesti nobena stranka!

Najbolj reprezentativno raziskavo javnega mnenja opravlja Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede — Raziskovalni inštitut, Center za raziskovanje javnega mnenja in množično komuniciranje pod naslovom Slovensko javno mnenje (SJM). Tudi ta raziskava, tako kakor naša, vključuje približno promil celotne referenčne populacije in raziskuje mnenja in stališča »polnoletnih občanov«. Relativna prednost naše je v njeni lokalnosti.

ŠTEFAN SMEJ

Več pa
prihodnjic

VESTNIKOV
avtomobil,

stroji, sobno in stavbno
pohištvo, skratka polna skrinja
bogatih nagrad za naročnike
in bralce!

Vestnik
informira
in nagraduje

RENAULT 5
Campus plus/5 V
je avtomobil, ki čaka morda prav na vas?

POKROVITELJ
AGROSERVIS P.O.

MURSKA SOBOTA,
Kroška 58, tel.: 21-630
Servis vozil
RENAULT

Z DUNAJA PIŠE

Neonacizem in neokolonializem

Potem ko se je uresničil nemški sen o padcu berlinskega zidu in združitvi Vzhodne in Zahodne Nemčije, so se kaj kmalu pokazali prvi rezultati takšne združitve: nekdanja Nemška demokratična republika, ki je v najboljših časih predstavljala 7. gospodarsko silo na svetu, je postala tipična kolonija zahodnonemškega gospodarstva. Z nastopom političnih svoboščin je prišlo tudi do tako imenovanega svobodnega tržnega gospodarstva. Ker pa je za uresničevanje te svoboščine potrebna kar zajetna doza kapitala, vlada v tem trenutku v nekdanjih Vzhodnih deželah, kot jih imenujejo Zahodni Nemci, nezaposlenosti in socialna nesigurnost. Socialna nesigurnost pa je za državljane nekdanjega socialističnega raja nekaj, kar so dosedaj poznali le iz časopisnih poročil o slabostih sistema na Zahodu. To pa so tudi ugodna tla, da se iz pepela dvigne ideja o narodu, ki da je pred razpadom, in da se razvijajo dogodki, kot je to bilo lansko jesen, ko je bilo pretepenih kar nekaj tujcev in razbitih toliko šip, da so za te stvari izjemno senzibilni zahodnonemški mediji pojave imenovali kar s pravim imenom NEONACIZEM.

Tudi Avstrija ima podobno zgodovinsko hipotezo na temo nacifazizma, čeprav se tukaj zgodovinarji še zmerom prepirajo, ali je bila Avstrija leta 1938 anektirana k velikemu nemškemu Reichu, ali pa so se Avstrijci takrat Hitlerjevi Nemčiji z veseljem priključili.

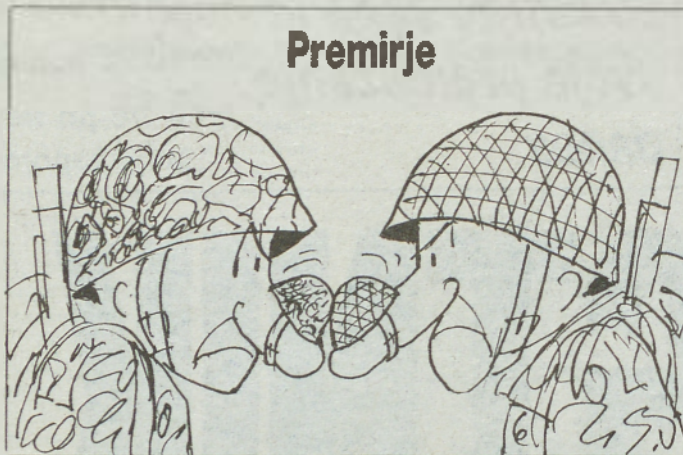
Pred kratkim je avstrijska policija aretirala nekaj pripadnikov »Streškega športnega društva Trenck«, ali kakor je to moč posredovati z ostrino nemškega jezika: »WEHR-SPORT-GRUPPE TRENCK«. Najdena je bila seveda obilica streških pripomočkov, nujnih za izvajanje tega, pri mladini tako priljubljenega športa, vendar jih je bilo kar preveč neznanega izvora, pa tudi sosedje so se baje pritoževali. Si lahko predstavljate, da ste recimo prebivalec vasice z nekaj tisoč sovaščani, kjer vsakih toliko časa po ulici korakajo duhovi iz časov nemške zgodovine med leti 1932–45. Brhki mladeniči v rjavih srajcah, na kratko ostrizenih lobanjah in prečudovito zloščeni visokih jahalnih škornjih, ki pojejo pesmi o velikem Reichu, velikem Führerju, veliki Nemčiji in tu in tam v svojem mladostnem zanosu z molotkovskimi skurijo kakšno od prebivališč Turkov, Azijcev in v zadnjem času tudi Hrvatov.

Že res, da je velika večina Avstrijcev tako ali drugače osebno obremenjena z obdobjem iz časov nacionalsocializma, da Svobodnjaška stranka Joerga Heiderja beleži s svojo latentno »Ausländerauspolitik« volilne uspehe kot še nikoli doslej, da je »Streško skupino Trenck« baje že dolgo nadzorovala policija, pa se vseeno postavlja vprašanje, zakaj ravno sedaj?

Odgovor je podoben kot v Vzhodni Nemčiji: največja nezaposlenost, kar jih je Republika Avstrija imela v zadnjih 37 letih in pa strah pred nesigurnostjo.

V Sloveniji so ustvarjeni pogoji za najrazličnejše ekstremizme po politični osvoboditvi, ki smo jo doživeli pred kratkim. Za gospodarsko osvoboditev bi potrebovali ogromno kapitala, ki pa ga sami seveda nimamo. Zato bo potrebno, da nas gospodarsko nekdo pač osvobodí, če nečemo, da bodo tudi pri nas začeli na pomoč klicati duhove iz preteklosti. Vprašanje je torej: čigava kolonija bomo.

ANDREJ HORVAT

Karikatura: Stevo Stračkovski

Kaj je z Markovićem?

Jugoslovanskemu premieru v odstopu Anteju Markoviću se je iztekel letni dopust, je sporočil Tanjug. Marković je odšel na dopust 20. decembra, potem ko je članom vlade in novinarjem prebral izjavo o vrnitvi mandata. Te izjave pa Marković še ni dostavil predsedniku skupščine SFRJ. Ustava SFRJ pa določa da premier in vlada v odstopu opravljajo svoje dolžnosti do izvolitve nove vlade. Zvedelo se je, da je Marković prej večkrat telefoniral nekaterim članom vlade in drugim sodelavcem, v zadnjih dveh tednih pa se ni oglašil nikomur.

Turčija priznala 4 republike

Turčija je končno priznala neodvisnost štirih nekdanjih jugoslovanskih republik: Slovenijo, Hrvaško, Bosno in Hercegovino ter Makedonijo. Ankara je s priznanjem teh republik nekoliko zamujala zaradi bojazni, da priznanje ne bi škodilo prizadevanjem za uveljavitev miru na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Hkrati je Turčija pripravljena po svojih močeh prispevati k miru v prijateljski državi in poslati svoje vojske v okviru mirovnih sil OZN.

3 poslanice ES

Služba za stike z javnostjo pri slovenskem zunanjem ministrstvu je sredstvom množičnega obveščanja posredovala sporočilo o treh poslanicah, ki so jih predsednik Kučan, premier Peterle in zunanji minister Rupel naslovili na predsednika Evropske komisije Delors in portugalskega predsednika Suareza, ki predseduje Evropskemu svetu. Predsednik Kučan je poslal portugalskemu predsedniku prošnjo za čimprejšnji začetek pogajanj za podpis sporazuma o asociaciji oziroma t.i. evropskega sporazuma. Pismo s podobno vsebino je premier Peterle naslovil na predsednika Evropske komisije Delorsa, kateremu je Rupel poslal prošnjo za vzpostavitev diplomatskih odnosov med Evropsko skupnostjo in Slovenijo na ravni veleposlaništev ter za odprtje predstavništva ES v Sloveniji.

Za posredovanje mirovnih sil

Samo nekaj ur potem, ko je generalni sekretar svetovne organizacije Butros Gali veleposlanikom petih stalnih članic Varnostnega sveta sporočil, da bo predlagal sprejetje sklepa o posredovanju mirovnih sil na področju bivše Jugoslavije, se je podsekretar za mirovne operacije Mark Goulding sestel s predstavniki 31 držav, ki so pripravljene, da bodo v sestavi mirovnih sil OZN na Hrvaško razumejo kot začel ukrep, ki bo omogočil red, mir in varnost prebivalcev ter vrnil vojske na njihove domove. Ocenil je, da prihod mirovnih sil OZN osvoboditev zasedenih hrvaških območij. Hkrati je podprl razgovor in dogovor treh narodov v BiH ter napovedal priznanje te države, če se bodo njeni prebivalci izrekli za suverenost.

Hrvaška podpira prihod sil OZN

Na večdnem zasedanju hrvaškega sabora v Zagrebu so poslanci razpravljali predvsem o razmerah v republiki po mednarodnem priznanju. Podpredsednik hrvaške vlade dr. Mate Granić je uveljavil, da prihod mirovnih sil OZN na Hrvaško razumejo kot začel ukrep, ki bo omogočil red, mir in varnost prebivalcev ter vrnil vojske na njihove domove. Ocenil je, da prihod mirovnih sil OZN osvoboditev zasedenih hrvaških območij. Hkrati je podprl razgovor in dogovor treh narodov v BiH ter napovedal priznanje te države, če se bodo njeni prebivalci izrekli za suverenost.

Babića so razrešili

Skupščina Republike Srbske krajine je na izrednem zasedanju v Glini razrešila dr. Milana Babića z dolžnosti predsednika Republike Krajine. Poslanci so hkrati razrešili tudi celotno vlado, protovali pa so tudi dosedanjemu Babićevemu predlogu, naj Krajini razpisati ljudski referendum, na katerem naj bi prebivalci odločali o prihodu modrih četad na njihovo ozemlje.

Skupna država Črne gore in Srbije?

Črnogorski predsednik Momir Bulatović je v intervjuju za Pobjedo izjavil, da ne dvomi v uspeh oz. rezultat referenduma v Črni gori. Dejal je tudi, da bodo takoj po referendumu začeli oblikovati skupno državo s Srbijo. Na vprašanje, ali so med njegovim bivanjem v Beogradu razsvetlili nekatere nejasnosti v zvezi s tako skupno državo, pa je Bulatović dejal, da med delegacijama ni bilo nikakršnih nesporazumov in da sta delegaciji v stalnih političnih stikih.

O prihodnji ureditvi BiH

V Sarajevu so ob prisotnosti predstavnikov ES izvedli referendo o BiH. Prvi dan so sodelovali le predstavniki treh vojaških nacionalnih strank, in Stranke demokratske akcije, srbska demokratska stranka in hrvaška demokratska skupnost. Srečanje je potekalo za zaprtimi vrati. Stiri opozicijske stranke so skupaj protestirale, ker jih ni bilo povabljenih, ampak so drugi dan zasedanja, ko so govarjali o prihodnji ureditvi republike. Vse to kaže na nevarnost diskriminacije opozicije, to pa so žal pristali tudi predstavniki Evropske skupnosti.

V ŽARIŠČU

Tujina Marka Voljča, Pleskoviča in Pučnika

Saj to je neverjetno!

Komaj nekaj tednov po sprejemu nove Ustave so se začeli pripraviti o tem, če naj državni svet sploh bo. Zato ker se ne morejo sporazumeti o tem, kdo in kako naj se vanj izvoli. To je grozljivo, vse je po starem, v stilu kardeljanzizma, da ni nič tako sveto, da ne bi bilo lahko kaj še bolj sveto.

Kaj je pravzaprav državni svet? V prvem osnutku ustave, ki je zdaj spremenjen, dopolnjen in sprejet kot polnokrvna Ustava, osnutek ima datum 12. 10. 1992, je bil ob državnem zboru pripisan še drugi predlog imena te institucije — senat. Ime po latinsko pomeni »svet starih«, v duhu politične kulture je to isto kot »svet modrih«. V ta organ zakonodajne oblasti naj bi — ker modrost ni nikoli prav nagosto raztresena — prišli torej tisti, ki se tej držbi kar najbolj približajo: nezaneseni, trezni, nekarijeristični, preudarni.

Državni svet ali senat naj bi bil nekakšna protitež divjanju državnega zbora, v katerem sedijo predstavniki političnih strank, za te pa je znano, da so podvrženi nečimernosti, malenkostnosti, iskanju političnega prestiža, vsemu tistemu skratka, kar je negativna, vendar potrebna lastnost politike.

Državni zbor je ognjevit, v njem se politične zadeve do skrajnosti prenapenjajo, državni svet je pomirjujoča in trezna instanca.

V 96. členu sprejete Ustave piše: »Državni svet je zastopstvo nosilec socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov. Državni svet ima 40 članov.« Ime senat so torej opustili, njegova funkcija pa še vedno ostaja senatska. Namesto vročinskih politikov, ki jim je v prvi vrsti za interese svojih strank, naj bi v njem sedeli po štirje predstavniki delodajalcev, delojemalcev, kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev; nadalje šest predstavnikov negospodarskih dejavnosti in dvaindvajset predstavnikov lokalnih interesov.

V današnjem političnem obupu, ko poslanci obstoječega parlamenta ne sprejmejo nobenega pomembnega zakona, ko se prepirajo, si podkajajo, obtožujejo, je državni svet instanca upanja. Kajti v državni zbor bodo tudi po naslednjih vo-

litvah spet prišli najbolj prepirljivi in sebični, ti se vedno najbolj goreče in najbolj spretno bojejo. »Senatorji« bodo morali biti tisti, ki bodo »modri«, ki bodo umirjali žogo, opozarjali na resnosti politike kot javne zadeve. Politiki pa morajo nadvse radi jemljajo kot zasebno reč.

Zdaj pa so začeli razmišljati o ukinitvi državnega sveta! Pri tem pa sta ob predlogu neodvisnih poslancev, da se za mandatarija nove vlade izbere Marka Voljča, vsa hinavščina in neodgovornost političnih predstavnikov v skupščini, ki se bo po volitvah imenovala državni zbor, izražali do polnega izraza.

Za človeka, ki že trinajst let dela v tujini, zdaj najbolj potegujejo prav tisti, ki so na voljo kriptje nasprotovali Peterletovemu svetovnemu Pleskoviču, češ da je že predolgo zdoma in da ima mlačih razmer ne pozna! V mandatstvo ga naj bi jo tisti, ki so pred prejšnjimi volitvami o politični razširjali, da njegovi otroci ne govorijo slovensko, da je nemški agent, ki bo takoj, ko bo zmagal, pobegnil nazaj v tujino. Sachs je sicer izgovoril zgodbo, saj ni Slovenec, toda tudi pri njem je najbolj motilo njegovo tujstvo.

Ta Marko Voljča nemara sploh ni nespodoben, mogoče je celo veliko sposobnejši od Pleskoviča, čeprav je dejstvo, da kariera enega spominja na kariero drugega. Oba sta iz iste branže. Relativno da političnih ambicij nima. Kdo more reči, da govori resnice? Prav takšen bi bil tej državi najbolj potreben. Politično nepleten mandatarij bi bil nekakšna pomanjšana izdaja državnega sveta, kakor neke vrste premier-senator. Skratka, morebiti bi bil ta Marko Voljča čisto dober mandatarij, toda kje je tukaj politična iskrenost? Saj je ogabno. Tukaj se izrodi vsak potencialni mandatarij namen, ker je vse podrejeno spletkarstvu, revašizmu, histeričnim eskapadom.

Kako je s političnim razpoloženjem med Prekmurci in Preleki, je v preteklem tednu ziskovala posebna Vestnikova skupina. Najbolj raziskava prva te vrste v obmurski pokrajini, gotovo pa je najizčrpnjša. Rezultati pa so pravi črni in skeleči.

Stefan S.

globus

WASHINGTON — Pred kakimi tisoč privrženci je George Bush uradno izjavil, da se bo vnovič potegoval za predsedniško mesto. Bush je že dosedaj aktivno sodeloval v volilni kampanji.

KAMPALA — Ruandske vladne enote so v srditih spopadih ubile več kot sto upornikov in zavrnile njihov napad.

NEW DELHI — Nedaleč od indijsko-pakistanske meje je prišlo do spopada med pakistanskimi varnostnimi silami in udeleženci pohoda secesionistične organizacije za osvoboditev Kašmira.

ULAN BATOR — Mongolci so praznovali začetek veljave nove nekomunistične ustave, ki predvideva uveljavitev človekovih pravic. Upajo, da bodo kmalu odpravili tudi hude gospodarske težave.

SYDNEY — Slovenskega obrambnega ministra Janeza Janšo, ki je na povabilo slovenske izseljenke skupnosti obiskal Avstralijo, je sprejel tudi avstralski obrambni minister Robert Ray.

PNOM PENH — V Kambodži skušajo s političnim terorizmom utišati voditelje prve opozicijske stranke. Pobudniki teh dejanj naj bi bili zagovorniki sedanje enopartijske sistema v Kambodži, ki bi po načrtu OZN postala večstrankarska država.

GAZA — Islamsko odporiško gibanje Hamas je prevzelo odgovornost za bombni napad, v katerem so bili na zasedenem območju Gaze ranjeni civilisti.

GROZNI — Glavno mesto Čečenije je postalo sod smodnika, zato je predsednik neodvisne republike Džohar Dudajev moral uvesti policijsko uro. To se je zgodilo potem, ko je večstična množica vdrla v vojašnice in iz skladišč odnesla vse.

LJUBLJANA — Na dvodnevem uradnem obisku v Sloveniji se je mudil deželni glavar avstrijske zvezne dežele Dunaj in mestni župan dr. Helmut Zilk. Obiskal je tudi Hrvaško.

Zahodna pomoč SND

Prejšnji teden so zahodne države začele pošiljati Skupnosti neodvisnih držav pomoč v hrani in zdravilih. Ta pomoč je ponekod naletela na odobravanje, pojavljajo pa se tudi številne kritike; od pomislekov, da je to samo kaplja v morje, do ugovorov, ali bodo te humanitarne pošiljke sploh prišle v prave roke. Čeprav je povsem na dlani, da je skrajni čas, da Zahod resno pomaga Rusiji, kajti zdaj ne gre več za

reformo pod komunizmom, ampak za reformo brez komunizma. Toda, kako učinkovito pomagati? Po nekaterih ocenah bi celotna Skupnost neodvisnih držav potrebovala vsako leto za najmanj 30 milijard dolarjev finančne pomoči; in to nekaj let zapored. Toliko denarja pa nimata niti ZDA niti Nemčija. Pomoč Jelcinu in drugim republiškim voditeljem pa bi morala biti celovitejša in obsežnejša kot je bil povojni

Marshallov načrt, ki je Zahodni Evropi dal samo pospešek za gospodarski razcvet. Na ozemlju nekdanje Sovjetske zveze pa je treba marsikaj začeti praktično na novo; od glavne infrastrukture, preustroja razpisnih gospodarskih gigantov do spreminjanja real-socialističnih navad.

PREBLISKI

Miloševiću kliko bi lahko, če drugega ne, vsaj simbolično prisilili, da bi razglasila neodvisno Srbijo in se odpovedala slehernemu nadaljnjemu sanjarjenju o srbski Jugoslaviji.

Vreme, Beograd

Modre četade so seveda pomemben korak za celovito rešitev jugoslovanske krize, nikakor pa ne zadosten in tak, ki bi sam po sebi zagotovil mir. Globalna politična rešitev, ki bi zagotovila trajen mir na območju bivše Jugoslavije, terja veliko več, kot le namestitev modrih četad.

Radio BBC, London

Lojze Peterle je, kot kaže, na tiskovni konferenci izjavil, da bi bila po njegovem mnenju možna nekakšna nova Jugoslavija kot zveza suverenih držav, vendar šele ko bo konec vojne.

Danas, Zagreb

Zavarovalna agencija

HiL d.o.o.

62000 Maribor
Pajkova 9
Telefon: 062 / 32 - 128

Opravljamo zavarovalne posle
za mešano zavarovalno družbo

PRIMA d.d.

Ugodno zavarujemo stanovanja in stanovanjske objekte:

- edini zavarujemo premičnine in nepremičnine na novo vrednosti,
- valutna klavzula v šilingih vam jamči realno zavarovalno vsoto.

Življenjska zavarovanja v devizah:

- zavarovalnica PRIMA ima devizni račun v naši banki
- na vašo željo vam izračunamo rento (pokojnino), za katero se lahko odločite po poteku zavarovalne dobe.

Cenovno smo konkurenčni drugim zavarovalnicam.

Pokličite nas, radi pridemo k vam!

ZAVAROVANJE JE SREČA V NESREČI!

KAJ VZNEMIRJA IN BURI DUHOVE MED DELAVCI V MESNI INDUSTRIJI POMURKA

Ali tudi svinja pri glavi smrdi?

Ce bi reagiral tako kot zaposleni v Mesni industriji Pomurka, ptem za ta zapis ne bi izbiral besed, zapisal pa bi veliko polo-
vičnih resnic, ki bi jih bil prisiljen pobrati na ulici. Ob doslednem spoštovanju odločitve delavskega sveta Mesne industrije bi ostal brez verodostojne informacije o tej seji, saj so člani tega najvišjega organa kljub protestom velikega števila navzočih delavcev izglasovali, da s kolegi-
co Lidijo iz Murskega vala mora-
va zapustiti prizorišče dogajanja

v restavraciji Družbene prehrane v Murski Soboti. Navkljub temu, da je predsednica uvodoma povedala, da je seja javna, vendar so se za to »javnost« morali odločiti zaradi pritiska delavcev. Sicer pa najina odstranitev ni bil edini spodrsrljaj te šest ur trajajo-
če seje, ki se je v nekoliko skraj-
šani obliki, vendar v podobnem razpoloženju, nadaljevala še na-
slednji dan, vendar brez obrav-
nave vseh točk, ki jih je predvi-
deval dnevni red.

Morda je bil delavski svet na

vse skupaj nekoliko nepripravljen, saj pri sprejemanju skle-
pov doslej ni bil preveč na očeh
javnosti, torej tistih, ki so ga iz-
volili in tudi pravih računov jim
nikoli ni polagal. Vsaj tako bi
lahko sklepali po razpoloženju
delavcev, ki so delavskemu svetu
očitali odločitve, ki da podjetju
niso ravno koristile. Več kot čla-
ni delavskega sveta so imeli na
seji povedati delavci, vsaj v ti-
stem delu, ki smo še bili navzoči.
Ozračje se je namreč takrat že ta-
ko zaostri-
lo, da se delavski svet ni več imel časa ukvarjati z nav-
zočnostjo novinarjev, saj pred-
sednica ni več uspevala obvlado-
vati poteka sestanka. Čeprav so
na sejo prišli vsi najodgovornejši
predstavniki podjetja, jim ni
uspelo ovreči vseh obtožb, upra-
vičenih in neupravičenih.

STRAH PRED IZGUBO ZAPOSLOTITVE

Razmere, ki so ozračje med za-
poslenimi v Mesni industriji pri-
peljale do vrelišča, niso od včeraj
in trajajo že dalj časa, o nekate-
rih pa smo pisali že v prejšnji šte-
vilki. Osnovni razlog, ki je pripel-
jal do upora, je bila napoved
vodstva, da sta se proizvodnja in
prodaja zmanjšali in se pojavlja-
lo presežki delavcev, ne le začasni,
pač pa tudi trajni. Vodstvo je pri-
pravilo predlog ukrepov, ki so
udarili predvsem po delavcih,
medtem ko vodilne sestave po
besedah delavcev ne prizadeva-
jo. Pobude, da bi vsem zaposle-
nim skrajšali delovni čas in tako
začasno odpravili presežke del-
avcev, ki jo je predlagal sindikat
podjetja, vodstvo ni sprejelo in
je prišlo s svojimi predlogi. To
pa je sprožilo nov val ogorčenja
in pripeljalo celo tako daleč, da
so na zborih delavcev zahtevali,
da delavski svet izglasuje neza-

upnico vodstvu. Pri tej zahtevi so
vztrajali tudi med sejo delavske-
ga sveta, katerega člani so se na-
to sestali na zaprti seji, brez vod-
stva in delavcev podjetja ter se-
veda tudi novinarjev. Kaj se je
dogajalo na tej seji, nam ni zna-
no, vemo le, da so se člani delav-
skega sveta odločili o dveh pred-
logih. Ali glasovati o nezaupnici
vodstvu ali preložiti sejo. Po eno-
urnem čakanju na odločitev, ko je
stirpnost čakajočih delavcev že
začela popuščati, se je delavski
svet odločil za drugi predlog in
sejo ter odločitev preložil na na-
slednji dan.

NADALJEVANKA KOT ZAČE- TEK

Ce smo prav razumeli sklep
delavskega sveta, naj bi zaradi
pomembnosti odločitve sklepa-
nje o zaupnici vodstvu preložili
na naslednji dan, da bi člani lah-
ko temeljito premislili in si pred
tem ponovno pridobili mnenje
delavcev. Verjetno si je sklep ta-
ko razlagalo tudi vodstvo podje-
tja, zato nas ni presenetilo, da
nihče od vodilnih ni prišel na na-
daljevanje seje delavskega sveta.

Glavni direktor Mesne in-
dustrije Pomurka Dragan Sa-
lavec je v pismu delavskemu
svetu sporočil, da se v podjetju
že kažejo težave, ki so posledica
najnovejših razmer v tem
kolektivu. Dobavitelji so že
začeli prekinjati dobavo živine
in drugih strateško pomemb-
nih surovin. Iz Kmetijske za-
druge Panonka so sporočili,
da s ponedeljkom ustavljajo
dobavo živine. Ustavljajo
uvoz živine in mesa, prav tako
izvoz, kar bo omajalo zaupa-
nje pri tujih kupcih. Pojavlja
se vprašanje, kaj bo z opremo,
ki so jo dobili na lising in še ni
odplačana. Banke Mesni indu-
striji v teh razmerah niso pri-
pravljene dati posojil, zato se
lahko pojavi tudi vprašanje iz-
plačila osebnih dohodkov. Dol-
žniki ne poravnava-
jo svojih obveznosti in čakajo, kako
se bodo razmere v Mesni indu-
striji razpletale.

Je pa glavni direktor Dragan Sa-
lavec naslovil na delavski svet pi-
smo, v katerem mu sporoča, da
se vodstvo ni udeležilo seje, ker
ne želi vplivati na suverenost
odločitve delavskega sveta, kljub
vsemu pa pripravlja program
ukrepov za leto 1992. V pismu je
tudi opozoril na težave, ki so že
začele pojavljati kot posledica
nastalih razmer v Mesni industri-
ji.

Ne vem, kaj bi lahko zapisal o
odločitvi predsednice potem, ko
je prebrala omenjeno pismo. Ne-
iznajdljivost, iznajdljivost ali tak-
tična poteza? Predlagala je, da
na sejo kljub vsemu povabi vod-
stvo, in ko je prišlo nekaj najod-
govornejših, so se začela ponav-
ljati dogajanja iz prejšnjega
dne. Obtoževanja, očitki in odgo-
vori, rešitev pa tako rekoč nobe-
nih. Delavci so se celo izrekli o
zaupnici posameznim delavcem
iz vodilne ekipe, nato pa se je de-
lavski svet ponovno sestel na za-
prti seji.

NADALJEVANKA SLEDI

Sklepi delavskega sveta so bili
tokrat nekoliko konkretni, str-
nili pa so jih v treh točkah.

1. Sprejme se pobuda sindika-
ta, da se odloča o zaupnici vod-
stvu. Vodstvo naj pripravi zaklju-
čni račun in poročilo za leto
1991 do seje delavskega sveta, ki
bo 26. februarja.

2. Od strokovnih institucij (de-
lavska kontrola in druge) se terja
poročilo o ugotovljenih nepravil-
nostih v Mesni industriji.

3. Program razvoja oz. poslo-
vno politiko podjetja naj pripra-
vi tudi alternativno vodstvo, ki
so ga predlagali delavci.

Seveda pa delavcev ni prepri-
čala obljuba, da bodo vsi delali
še naprej, zato se tudi po konča-
ni seji delavskega sveta niso raz-
šli. Kuže, da nadaljevanje v Me-
sni industriji še ni konec.

LUDVIK KOVAČ

KOLUMNA

Štefan Smej

Kje so lončarjeve njive?

Na policijsko ministtstvo nove, mlade, suverene in priznane
države sem poslal prošnjo, da mi dovolijo vpogled v moj morebitni
dosje tajne policije iz časov prejšnjega režima. Lahko, da si s
tem pripisujem pomembnost, ki mi ne gre, ker me sploh niso nad-
zorovali, toda to sem dolžan storiti kot svarilno gesto novi oblasti,
predvsem pa njenim ovaduhom.

V Nemčiji so za javnost odprli dokumente tajne policije v ne-
kdanji Vzhodni Nemčiji — tiste seveda, ki jih »stasi«, kakor
okrajšano imenujejo nekdanjo komunistično državno varnost, ob
propadu režima ni uničila. Naša »stasi« je svoj dolgoletni trud
prav tako zrezala in sežgala, tako da se ne ve zagotovo, če je dosje-
jev sploh kaj ostalo; sliši pa se, da naj bi imeli tudi mi pravico iz-
vedeti, če so in kaj so o katerem od nas beležili vohuni prejšnje dr-
žave.

Nisem šel gledat v noben vohunski ali vojaški slovar, vendar
najbrž ne bom usekal preveč mimo, če bom razliko med **vohunom**
in **izdajalcem** takole opredelil: **Vohun** je tisti, ki se skriva, ko te za-
lezuje in zbira podatke o tebi, **izdajalec** se ti predstavlja kot prijatel-
telj, dela pa enako kot vohun. **Ovaduh** je vmes, na pol izdajalec na
pol vohun.

Vohljač je zalezovalec po nagonu: vohunska in izdajalska de-
javnost ga posebno močno privlači, kar vleče ga vanjo, zato se
marljivo in predano nastavlja in štuli naokrog, povsod, kjer upa,
da bo lahko kaj izvohljaj. Vohljač je tako rekoč po krvi določen za
svoj poklic, medtem ko drugi iz njegove branže opravljajo svoj po-
sel predvsem za denar.

Špicelj je drugo ime za vohljača, če sodimo po tehniki. Ven-
dar pa ta ni nagonsko predan svojemu delovanju. Pravzaprav je to
še najbolj ime za vohljača, ker se navadno uporablja za manj nad-
ležno obliko zalezovanja; špicelj se tako kakor vohljač brez načrta
nastavlja tako, da lahko vleče na uho, in če sodimo po najbolj-
ših opisih tovrstne dejavnosti, ki jih najdemo seveda v Svejku, pogo-
sto naplete kaj neumnega in zatorej bolj malo škodljivega. Omeni-
ti moramo še špijona, kar je po eni strani samo drugo ime za vohu-
na, po drugi pa se skoraj dosledno uporablja za tistega vohuna, ki
ga imamo nekako v največje spoštovanju; nastopa v filmih in
kot tak je torej izmišljen, sploh pa je inteligenten in zvit.

Povsem jasno je, da ima vsaka država vohljače, vohune, ova-
duhe, izdajalce, špijone in špiclje. Imeli smo jih prej in imamo jih
zdaj, saj smo, zaboga, menda prava država! Ali potemtakem ni
bolesto in prenapeto postavljati vprašanje z moralno noto, ki se
glasi: **kako se obnašati do vseh teh nekdanjih zalezovalcev?** Čeprav
vohuni torej spadajo v državo tako kakor davki, so nekateri v eno-
partijskih sistemih svoje delo opravljali tako ogabno, neumno in
ponižujoče, da tega ni mogoče preprosto pozabiti.

Cisto človeško gledano, je zanje najboljše zdravilo, za njihovo
morebitno slabo vest, če se ponudijo v službo novi oblasti. Ve-
čina jih je tako tudi naredila. Spet bodo lepo lojalni in tisto, kar so
počeli poprej, jim je zdaj samo v priporočilo.

Vseeno pa je zaradi mlade in tako naprej države potrebno
malce podrezati v njihovo vest in jih spomniti, kako vsakdanje je
dandanes večina tistega, za kar so pod prejšnjim režimom ovajali
in zalezovali ljudi. Hoditi v cerkev, moliti, brati tuje časopise, reči
»hvala bogu«, voščiti za božič, govoriti o večstrankarskem sistemu,
alternativnih gibanjih, kritizirati politike ali sistem, na televiziji po-
kazati cerkev ali v časopisu omeniti proščenje ... Za vse to so ova-
jali ljudi! Kako ničev je dandanes vse to in koliko travm je pov-
zročilo včasih!

Za vohune, vohljače in špiclje je, če imajo vest, dovolj, da jih
spomnimo na te reči. Izdajalec in ovaduhom pa je potrebno raz-
krinkati lončarjeve njive, kajti njihovo početje je bilo umazano, pa
če obrneš tako ali drugače. Izdajali so tako redko stvar, kakor je
človeško zaupanje.

Juda Iskarijot je s poljubom izdal svojega prijatelja Jezusa iz
Nazareta. Za trideset srebrnikov, ki jih je zavrgel in se šel obesit,
ko je videl, kaj je storil, so kupili lončarjevo njivo. Kje so lončarje-
ve njive?

OB ROB ODLOČITVE

Iz Vestnika v Uradni list?

Sklep o objavi aktov Skupščine občine Murska Sobota v Uradnem listu
Republike Slovenije, kar pomeni, da jih ne bi več objavljali v tedniku Vestnik,
je vzbudil nemalo presenečenja na zadnjem skupščinskem zasedanju v Murski
Soboti. Vedeti je treba, da so ravno skupščine vseh štirih pomurskih občin dav-
nega leta 1965 začele objavljati svoje akte v uradnem glasilu pomurskih ob-
čin; najprej v Uradnem Vestniku, od leta 1967 dalje pa v Uradnih objavah po-
murskih občin, ki so ves čas izhajale v okviru Vestnika. In potem se je zgodilo,
da je leta 1989 občina Ljutomer prenehal objavljati akte občinske skupščine
in njenih organov v Uradnih objavah Vestnika, od takrat pa jih objavlja v
Uradnem listu Republike Slovenije. Konec leta 1991 so se tudi druge pomur-
ske občine na skupnem sestanku v Lendavi dogovorile, da bi poslej svoje akte
raje objavljale v Uradnem listu Republike Slovenije.

O tem so razpravljali tudi člani predsedstva Skupščine občine Murska
Sobota in ugotovili, da redno izdajanje Uradnih objav za eno občino ni možno.
Ker obseg gradiva včasih ne zadošča niti za eno stran Vestnikovih Uradnih ob-
jav, objave v manjšem formatu pa ne bi bile ustrezne za vezavo in arhiviranje,
pri čemer so upoštevali tudi naraščajoče tiskarske stroške, je bila taka odloči-
tev pričakovana. Z njo pa se niso mogli strinjati nekateri soboški poslanci, ki
so terjali, da se ponovno prouči takšna odločitev. Za Ernesta Eörja se zdi tak
sklep nemogoč, Geza Farkaš pa se je vprašal, v čigavem interesu je, da to dele-
gatsko gradivo ne bo več objavljeno v Vestniku. Po njegovem bi morali vsi po-
slanci poslej prejemati Uradni list Republike Slovenije, kar ne bo poceni. Tudi
podpredsednica občinske vlade Brigita Bavčar se je zavzela za vnovično pro-
učitev omenjenega sklepa, hkrati pa je dala pobudo za uvedbo tematskih stra-
ni, ki bi jih bili pripravljeni financirati. Kaj se bo iz vsega tega izcimilo, bomo
kmalu zvedeli.

MILAN JERŠE

MURSKA SOBOTA

Nova člana šolskega sveta

Dipl. ekonomist VLADIMIR KEREČ, član soboškega izvrš-
nega sveta in sekretar sekretariata za družbeno planiranje, družbe-
noekonomske razvoj in družbene dejavnosti, in socialna delavka
AGICA NOVAK, medicinska sestra v Splošni bolnišnici Murska
Sobota, sicer delegatka družbenopolitičnega zbora občinske skup-
ščine, sta novoimenovana predstavnika v svetu Srednje družboslo-
vne in ekonomske šole Murska Sobota.

MJ

ELEKTRONIKA

Izdelava elektrotehničnih predmetov in RTV-servis

sito-tampon tisk

Ing. Ivan Dobrijevič
Tomšičeva 15
69220 Lendava
tel./telefaks (069) 75-433

IZDELUJEMO:

- tiskana vezja za potrebe elektronike
- elektromagnetne ključavnice za vrata
- kodirnike za elektromagnetne ključavnice
- elektronske starterje za fluorescentne svetilke
- elektronske hišne zvonce GONG in MELODI (ena ali dvanaest melodij)
- elektronske programatorje (časovni releji, nivometri, števcji itd.)
- reklamne napise (tudi svetlobne)
- razne izdelke iz pleksi stekla.

GOSTINCI — ZA VAS IZDELUJEMO MERNIKE za merjenje tekočin v stekleni-
cah in CENIKE pijač — svetlobne.

SERVISIRAMO—MONTIRAMO:

- radijske in TV-sprejemnike, videorekorderje in industrijsko elektroniko.

GRAFIČNE STORITVE

- sitotisk na vse vrste materiala.

ŠTRIGOVA — RAZKRIŽJE

V šolah se meja še ne pozna

Da je bila meja med Slovenijo in Hrvaško doslej le navidezna, sta lep dokaz osemletki na Šafarskem pri nas in v Štrigovi na Hrvaškem. Učenci iz nekaterih krajev se na to mejo sploh niso ozirali, ampak so se vpisali na tisto šolo, ki jim je bila bližja ali pa bi raje hodili tja iz kakšnega drugega razloga. Tako se je del hrvaške vasi Banfi (nekot tudi Jalšovec) bolj navezal na Razkrižje oziroma Šafarsko, del slovenskih krajev Šprinc in Kopriva pa na Štrigovo. Najbrž je prav to odločilno vplivalo, da imata šoli dobre stike.

»Osem let sem direktor Osnovne šole Štrigova in v tem času smo dokaj tesno sodelovali z osemletko na Šafarskem v Sloveniji. Te vezi pa so bile vzpostavljene že veliko prej. Tako sta šoli leta 1980 podpisali listino o pobratenju. Ob 10-letnem jubileju smo naše sodelovanje zaokrožili in ga postavili na nove teme. Od množičnih srečanj vseh učencev in učiteljev — enkrat pri nas, drugič pri njih, kar je precej stalo — smo prešli na skupinsko sodelovanje po interesnih področjih. Upam, da bomo gojili

moti, ko me na prehodu sprašujejo, ali imam kaj za prijavit, Šafarskom se namreč ne ukvarjam.

Kar pa se tiče učencev, mislim, da bi lahko ostalo tako, kot je bilo doslej. To ni bil nikoli kamen spotike in tudi sedaj ni potrebno delati problemov. Če si je ne bo do stranke poskušale s tem pridobivati volilnih glasov!«

Podobnega mnenja je ravnatelj OŠ Jožeta Hedžeta na Šafarskem Alojz Makoter, ki nas je seznanil tudi z zgodovino njihove šole in današnjimi razmerami. O preteklosti pravzaprav ni dosti znanega. Ugotovljeno pa je, da je bila šola ustanovljena leta 1884 in da so najprej začeli poučevati v hrvaškem jeziku, kasneje pa tudi v slovenski. Sicer pa je zgodovina šole do leta 1918, ko je nastala Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, skoraj zabrisana. Do 1. svetovne vojne so ti kraji spadali k Ogrski, potem do leta 1932 k Savski banovini, po letu 1932 pa so jih priključili (tudi območje Štrigove) k Dravski (slovenski) banovini.

»Danes je naša šola ena najsoodnejših v Pomurju in tudi širše. Razmere za delo imamo res dobre. Žal je občno padlo število učencev, in to na 133. Med njimi jih je v tem šolskem letu 12 iz sosednje Hrvaške. K nam se po tradiciji že dolga leta vpisujejo otroci iz zaselkov Razkrižja Vrh, Razkrižja graba in Vušivčak, prej pa tudi iz dela vasi Jalšovec. Po govoru se tako rekoč ne razlikujejo od drugih otrok, zato nimajo v šoli nobenih težav.

ZDRAVKO KOLMAN, ravnatelj OŠ Štrigova: »Evropa meje nima, mi pa jih postavljamo. To je slaba vizija 21. stoletja.«

stike tudi sedaj, ko sta Hrvaška in Slovenija samostojni državi in ko smo med njimi postavili celo nekakšno mejno pregrado,« nam je povedal Zdravko Kolman, ko smo se te dni mudili v njihovi ustanovi. Zvedeli smo tudi, da imajo okrog 360 učencev in da so sprejeli tudi nad 30 begunskih otrok. Po 8. tudi kakšnega več ali manj, so vozili k njim tudi iz ljutomerske občine. Nekot pa je imela šola okrog 600 učencev.

— Ali se obmejnost s Slovenijo pozna tudi kaj pri pouku oziroma vzgojno-izobraževalnem delu, še zlasti zato, ker se na šoli vpisujejo tudi nekateri učenci s slovenske strani? smo »vrtali« dalje.

»Pouk je za vse enak in poteka v hrvaškem jeziku. Vsekakor pa se pozna, da je naša šola ob meji s Slovenijo. Tako je že skoraj tradicija, da šolski pevski zbor, kadar nastopa na javnih prireditvah, zapoje od 4 do 5 pesmi tudi po 2 slovenski. Podobno je s tamburaši. Ljudem je to všeč. Slovensčina pa se sliši na naši šoli tudi ob srečanjih z učenci osemletke na Šafarskem.«

— Kako pa gledate na mejo, ki je sedaj bolj »resna«? Ali bo kaj vplivala na to, da se učenci ne bodo več mogli odločati, na katero šolo se bodo vpisali?

KARMEN BAUMGARTNER, učenka 8. razreda OŠ Šafarsko: »Doma sem iz Banfija na Hrvaškem. Doslej je bilo vse v redu, po teh dogodkih pa se zdaj počutim časih malo nelagodno. Sem odlična učenka in nameravam nadaljevati izobraževanje na gimnaziji v Ljutomeru.«

Nekateri so tudi odličnjaki. Otroci iz sosednje Hrvaške obiskujejo tudi naš vrt. Od 49 jih je v tem šolskem letu kar 23; kaže pa, da se bo na našo šolo vpisal le eden, čeprav jih je v mali šoli 14. Za tri smo že zvedeli, da bodo morali s 1. marcem v malo šolo k Sv. Martinu na Muri. Sicer pa bo naša šola še naprej odprta za vse kot doslej, če se ne bodo na višji ravni drugače dogovorili.«

Kot zanimiv podatek pa velja zapisati, da je iz Banfija doma tudi predmetna učiteljica slovenskega jezika, iz Hrvaške pa sta tudi učitelj matematike in čistilka.

Dosedanje izkušnje kažejo, da ljudje tod meje res niso čutili, za-

ŠKODLJIVO PISANJE DANASA IN MEĐIMURSKEGA TJEDNIKA

Težnja po spreminjanju meja

SO ZARADI KRUHA POSTALI HRVATI NA RAZKRIŽJU SLOVENCI? • JEZUS ŠE VEDNO ISUS • KONČNO ODLOČNI CERKVENI ODBORNIKI

so delili avstrijski in madžarski del monarhije. Okupator je vzpostavil zgodovinske meje, a po vojni so Slovenci uspeli dokazati, da je bila meja pred 6. aprilom 1941 spremenjena. Problem so tedaj rešili tako, da je Slovenija 1946. leta Hrvaški odstopila Štrigovo, Banfi, Gabrovnik, Jalšovec, Leskovec, Robadje, Stanetinec, Sveti Vrbani in Železno Goro, občina Razkrižje z gibino, Šafarskim in Veščico pa je ostala v Sloveniji.

Dejansko pa naša republika ni zagospodarila nad vsemi institucijami. V mislih imamo Cerkev, ki je sicer ločena od države, vendar pa spet ne toliko, da bi ji (državi) bilo vseeno, kaj se dogaja znotraj cerkvenih zidov. Kot sta pravilno ugotovila pisca v Danasu (o tem piše tudi Međimurski tjeđnik), spada župnija Razkrižje pod Zagrebško nadškofijo. »Cerkev je ostala edino zatočišče odpora nacionalni asimilaciji Hrvatov, žal pa so taki, ki bi to radi preprečili, kar dokazuje tudi vandalizem: na cerkvi sv. Ivana Nepomuka v Razkrižju so 1925. leta postavili spominsko ploščo v čast proslave tisoletnice hrvaškega

Ivan Zadravec z Gibine nam je pokazal nekdanji mejni kamen med Avstrijo in Madžarsko, ki stoji med Razkrižjem in Moto. Če bi obveljala ta meja, za katero se zavzemajo hrvaški člankarji, potem z bogom Razkrižje, Veščica, Gibina, Šafarsko.

kraljestva, vendar te plošče danes ni več. Nekdo jo je s silo snel, da bi tako zabrisal povezanost tega kraja s Hrvaško,« se pritožujeta pisca.

DRUŽINA DREGNILA V SRŠENJE GNEZDO

Zdi se, da je najnovejše pisanje v Međimurskem tjeđniku spodbudilo pisanje slovenskega katoliškega tjeđnika Družina. V eni

od januarjskih števil je Franc Petrič zapisal, da zdaj, po razglasitvi in mednarodnih znanjih Slovenije in Hrvaške, prihaja do dokončnega rešitve vprašanja župnije Razkrižje. Dobro je, da do tega spoznanja vse prihajajo tudi v tej župniji, kjer je zadnji pis prebivalstva pokazal, da v omenjenih krajih živi 90 odstotkov Slovencev in ki jih 10 odstotkov Hrvatov, vendar so tudi zaposlili za slovensko državljanstvo. Med tudi razkriški župnik, v čemer ne vidimo slabega. Vse to pa še ne pomeni, da cerkvi in zunaj nje (pri verskih obredih) velja samo v slovenski. Zdaj imajo obredeljah in praznikih dve maši v hrvaščini v slovenskem jeziku. Drugi obredi (pogrebni, krstni) so v slovenski (slovenskem ozemlju!) le na izredno željo župnika, verouk pa je le v hrvaškem jeziku. Prav so otroci, ki obiskujejo tamkajšnje osemletko na Šafarskem, učijo v slovenskem jeziku. Torej: v cerkvi hrvaško, v šoli slovensko. Ne preseneča, da nekateri otroci ne verouku v Ljutomer, večina drugih, zmore denarja za avtobus, pa se z resnicami spoznava v tujem jeziku. Članek kvenega odbora in župnijskega sveta so dnešli na skupni seji in pripravili predlog kako urediti uporabo jezikov. Konkretno: prvem mestu mora biti slovenski jezik, drugi uk v slovenski in t. d.

ŽUPLJANI OBSOJAJO PISANJE

Novo z Razkrižja pa je tudi protestno pisanje župljanov, ki odgovarjajo na pisanje Horvat v Međimurskem tjeđniku. Takole pravi: »Objektivnost in poštenost so vrline, ki so vinarki tuje. Iz članka Razkrižje još jednom boljši volji ni mogoče razbrati drugega kot po tujem ozemlju. Mar vas, gospa Vesna, vaših tleh še res ni nič izužila? Slovenci in z ves svet obsojajo srbsko agresijo na našem tlu, vi pa, kot da ne živite na tem svetu: domovini Hrvaški v posmeh pišete članke podobnim tistim iz Politike ekspres.

Komu ste namenili članek, poln namigov polresnic? Nam Razkrižanom najbrž ne, saj zadevi vemo nekoliko več kot vi. Namenu torej svojim bralcem Međimurcem, da bi jih budili k nestrpnosti. Pa menda ja ne mislite izreči referendumu o Razkrižju — v Čakovcu? Mi naš plebiscit in popis prebivalstva že zdavnaj vili. Med tem časom smo postali že mednarodno priznani, tudi z vaše (hrvaške) strani.

Nostalgija, ki vas prevzema po nekakšni Ogrski, ko je Razkrižje bilo še pod njo, nima nje na pokojno Sovjetsko zvezo, ki se joče za ške republike. Pri najboljši volji pa nam jasno, po čem se vam toži: ali po »slovenskih tleh« ali po slovenskem ozemlju. V primeru, zadnjem, potem ste slabši od Miloševića.

Vaše strokovne ugotovitve, da so se Hrvaši liš osmih letih po krivdi posebej izbranih in nikativnih salezijancev Slovencev, ki so nekaj delovali na Razkrižju, spreobrili v Slovenijo opravlja v smeh. Vsekakor pa je to huđa ponosno in zavedno hrvaško dušo. Sprašujemo kaj potem to ne uspe tudi komunikativnemu du Stjepanu Slavičku, dekanu Gornjega Međimurja, ki svoje poslanstvo v smislu ubujanja zavesti opravlja na Razkrižju že čez 38 let. SLOVENCI LE ZARADI KRUHA?

Tako torej skupina Slovencev pismu, ki ga mo v našem uredništvu. Enake odgovore gotovo dobili, če bi anketirali tamkajšnje prebivalstvo. Močno pa dvomimo, da bi se za Slovenijo opredeljevali Hrvaši (nekaj drugega je pri slovenskega državljanstva), na kar sicer nam Vesna Horvat v svojem pisanju, ko »ugotavlja« je v mejnih območjih »nacionalni osjećaj« čan, nestandardan, ili je zagrižljiv ili labav, naj bi bili tamkajšnji ljudje zato, ker so eksteren vezani na Slovenijo, vendar dodaja, da »pisanje« (zgodovinski) argumenti na strani Hrvatov. Končuje pa s mislijo, da bi pravo podobno referendum.

STEFAN SOBOLJ

Zadržana nakazila brezposelnim

Meja ali odnos med Slovenijo in Hrvaško so ljudje neugodno občutili tudi pri prejetju nakazil s Slovenije na Hrvaško stran. Delavci s hrvaške strani, ki so bili zaposleni v Sloveniji ali večina v lendavskih podjetjih in so ostali brez dela, niso prejeli nadomestila. Denar je zadržala Zagrebška banka. In kako se je problema lotil Zavod za zaposlovanje? Upajo, da se rešitev našli v nerezidenčnih računih (računi, ki se lahko odpro za finančni pretek med Slovenijo in Hrvaško), ki jih bodo za delavce odprli v Lendavi.

MH

Ob meji biti in ostati zdrav

Ni dovolj zagotovilo našega in hrvaškega ministra za notranje zadeve, da storijo vse, da bodo prehodi meje med državama ali režim na njih čim bolj življenjski. Samo vprašanje prehoda meje je morda celo obrobna stvar ob konkretnih življenjskih težavah ljudi, ki jih je meja postavila na to ali na drugo stran, ali prerežala njihov življenjski prostor in ki bi jih morali meddržavno najprej reševati. Ljudje v svojem življenju zaradi meje, ali zaradi neresenih vprašanj med državama nalezijo na nemalo ovir. Poglejmo samo primer, ko morajo iskati zdravstveno ali zdravniško pomoč.

Bolnik, ki je do sedaj hodil naprimer v zdravstveni dom v Ljutomer ali Lendavo, ker je tako želel ali imel bližje, pa je s sosednje države in je tam tudi zdravstveno zavarovan, mora v naših zdravstvenih ustanovah storitev plačati ali pa tudi ne, odvisno pač od zdravstvene ustanove. V lendavskem zdravstvenem domu že postopajo tako in bolnikom dajo potrdilo ali račun, s katerim potem od svoje zdravstvene uprave na hrvaškem lahko terjajo povračilo.

V Ljutomeru bolnikom storitve ne zaračunavajo, ampak, na ustrezno zdravstveno skupnost čez mejo pošljejo račun za plačilo storitve. Pri njih namreč nimajo velikega števila bolnikov s sosednje države, zato je tudi storitev malo.

Brez problemov je v primeru, da so državljani sosednje države naši zdravstveni zavarovanci, ali so zaposleni pri nas, zanje pa nastopi isti problem, če zdravstveno storitev iščejo doma. V nekaterih zdravstvenih

inštitucijah morajo storitev sami plačati v celoti in pri nas vložijo zahtevek za povračilo denarja, v drugih pa spet ne, saj same pošljejo račun na naslov slovenske zdravstvene uprave. V Lendavi so imeli naprimer 35 povračil.

Kot sta povedala direktorja zdravstvenega doma v Lendavi in Ljutomeru, zaradi tega nimajo nobenih težav ali zapletov, ljudje presenetljivo novo nastale razmere sprejemajo kot dejstvo.

Takšen način »zdravstvene sodelovanja« med državami je za ljudi sprejemljiv, dokler gre za osnovne zdravstvene storitve in male zneske, huje pa je, ko je treba v bolnišnico ali bolnik potrebuje zahtevnejše zdravstvene storitve in zdravljenje, ki je tudi dražje. V tem

primeru pa je plačilo v naprej bolniku mnogo težje. Pa tudi pri tem je ravnanje ustanov različno, nekatere storitve bolniku storitve zaračunajo v celoti, druge, predvsem zagrebški klinični center, pošilja račune na to stran. Tudi nekateri naši bolniki hodijo v Zagreb, predvsem na pregled z magnetno resonanco, pa jim do storitve niso takoj zaračunali. Vsa ta neenotnost v ravnanju tako z ene kot z druge strani seveda samo posledica nedogovora med državama. Ne morejo ali ne znajo se dogovoriti o medsebojno sodelovanje, pogodbo ali konvencijo, ljudje pa potem v življenju morajo plačevati za to.

(Slovenija je z Bosno in Hercegovino že sprejela tak dogovor in sodelovanje ali poravnava obveznosti dobro teče.)

MAJDA HORVAT

Nekateri podatki, ki jih navaja Vesna Horvat v svojem članku Razkrižje še enkrat, so precej čudni. Kje je vzela 2320 prebivalcev, ki naj bi jih popisali leta 1931, ko pa nradni podatki govori, da jih je bilo samo 1424? Morda je številko povečala zato, da je lahko tudi navedla, da se je 2265 prebivalcev izjasnilo, da je njihov materni jezik hrvaščina? Ali pa je v tem primeru upoštevala tudi krajevni urad Štrigova? Kdo bi vedel, zakaj takšno zavajanje.

»Takšna meja, kot je sedaj, po mojem ni potrebna. Evropa jih briše, mi pa postavljamo. To mi ne gre v glavo in se ne morem sprijazniti s tem, da moram skozi kontrolo, če želim skočiti na Razkrižje ali v druge bližnje kraje v Sloveniji. Tam imam veliko znanecv in prijateljev. Rad sem hodil na slovensko stran tudi ribit. Zdaj se nekoliko bojim, da bom imel težave, če bom imel dober ulov, pa tudi zaradi ribiške opreme, ki je precej draga. Ali jo bom moral vedno prijavljati? Sploh pa nam še nihče ni pojasnil, kaj smemo in česa ne smemo nositi čez mejo, zato me

to mnogi sedaj ne morejo verjeti, da so prišli drugačni časi. Nekateri so si te dni celo prizadevali, da bi mejo spremenili, tako da bi jo nekoliko prestavili na eno ali drugo stran. Prizadeti se počutijo zlasti Slovenci, ki so si zgradili na Hrvaškem nove hiše. Nekateri jih nameravajo prodati, drugi razmišljajo o preselitvi. Meje pa ne bo možno kar tako spremeniti, saj sta se Slovenija in Hrvaška vzajemno priznali in s tem tudi priznali državno mejo. Neživiljenjske primere, ki so s tem nastali, pa bo možno rešiti le z obmejanskim dogovorom.

JOŽE GRAJ

Sindikat lendavske Nafta se strinja z zahtevami sindikata delavcev, zaposlenih v slovenski energetiki. Od vlade zahtevajo spoštovanje kolektivne pogodbe, pametno dolgoročno energetsko politiko ter zakonsko reševanje začasnih in trajnih viškov delavcev v podjetjih dejavnosti energetike.

Nad osebnimi dohodki se sicer v Nafti ne morejo preveč pritoževati, saj je znašalo januarsko povprečje 505 mark, kar ni malo, in je precej nad republiškim povprečjem v gospodarstvu. Vseeno jih moti razlika šestih mark, ki bi jim pripadala po splošni kolektivni pogodbi. Bolj kot nad plačami pa negotujejo nad nedorečeno slovensko energetske politiko, ki je brez pravega koncepta in strategije razvoja. Takšna nejasna prihodnost energetike negativno vpliva na usodo lendavske rafinerije in njen status.

»Mi ne želimo biti javno podjetje,« pravi predsednik sindikata Darko Pahor. »Tuji partnerji so nas opozorili, da njihova finančna pomoč pride v poštev le pri takšni organizaciji nafte kot je danes. Poleg tega ne vem, zakaj je reorganizacija potrebna, če je tako dobro kot je. Odraz takšnega stanja je tudi to, da večjih težav v Nafti nimamo.

skrbi pa nas usoda tristo zaposlenih, o katerih se govori, da so v podjetju trajni viški. V Nafti sicer imamo pravilnik, ki rešuje trajne in začasne viške, vendar se ne uresničuje. Od vodstva smo tudi zahtevali izdelavo novih programov, ki bi skušali te višje zaposlitve, vendar se ne izvajajo. Vemo, da nas je preveč, ne vemo pa, kdo med nami bo šel na cesto, kar ni dobro in ustvarja med delavci neprijetno psihozo."

Se pa v Nafti pritožujejo nad občinsko vlado, čes da ta pri sanaciji gospodarstva ne pomaga kaj dosti, ne zanima je tudi dnevna mračnija delovne sile iz sosednje Hrvaške, ki je velika in ob veliki domači brezposelnosti tudi problematična. »Ne glede na to, da nam občina svojega mnenja o ravnanju v primerih teh delavcev ni posredovala, smo se v Nafti odločili, da delavce ne bomo razvrščali v predalčke,« meni predsednik sindikata. »Tisti, ki so dobri delavci in ki jih podjetje potrebuje, bodo ostali, ne glede na to, ali so državljani Slovenije ali Hrvaške.«

O trajnih in začasnih viških ter morebitnih programih za ohranitev delovnih mest se bo sindikat z vodstvom Nafta pogovarjal v kratkem.

RENATA FICKO

Živeti ni nujno, nujno pa je trgovati

Plačilni promet med državama, kot so si ga zamislili v sporazumu, prek nerezidenčnih računov ne teče. Osnovna težava je v tem, da ti računi, ki jih podjetja lahko odpirajo na eni ali drugi strani, ne rešujejo vprašanja, ali bo menjava klinirska ali konvertibilna. To pravzaprav ni jasno niti danes, saj so menja, ali se bo Slovenija odločila za kliring ali konvertibilno, različna. Izkušnje iz preteklosti namreč svajo. Največja težava je v tem, da hrvaških dinarjev v slovenske tolerance enostavno ni mogoče spreminjati.

Za dinarje, ki jih slovenska podjetja zaslužijo na Hrvaškem s prodajo blaga, kupujejo blago, jih spremenjajo v devize ali pa pustijo ležati na nerezidencičnih računih. Nobena od treh možnosti ni dobra, vsaka tveva slovensko gospodarstvo. Najugodnejša različica je verjetno spremenjanje hrvaških dinarjev v devize, in to kljub temu, da menjava ni najugodnejša. Večina slovenskih podjetij se je namreč zaščitila, riziko, ki nastaja v poslovanju s Hrvaško, so enostavno vključili v tolarne cene svojih izdelkov.

Kdo jih plačuje, se ve. Neugodna je tudi druga različica — kupovanje blaga za hrvaške dinarje, ko se ve, da se hrvaška izvozna lista krči, da je pol proizvodnje uničeno in da to oboje skupaj pravzaprav diktira slovenskim trgovcem nakup blaga, s katerim potem lahko polnijo

Minuli teden je bil podpisan sporazum o političnem in gospodarskem sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško, ki ureja medsebojno sodelovanje držav na omenjenih področjih in od katerega je predvsem gospodarstvo veliko pričakovalo. Pričakovanja pa so bila skoraj zamen. Še sporazumom urejata državi prosto gibanje blaga, storitev, kapitala, naložb, blago oproščata carine in drugih pristojbin z enakimi učinkoma, kontingente načeloma zavračata. Sporazum pa se ne dotika najbistvenejšega plačilnega prometa, finančne, bančništva in zavarovalništva, kar samo potrjuje vso zapletenost razmer pri trgovanju med državama z nekonvertibilnimi valutami, ki jih je žal neuspešno skušal urediti že konec lanskega leta podpisan sporazum o plačilnem prometu. In če k temu dodamo, da gospodarski interesi obeh držav mrzlično vlečejo vsakebdi, da se ena stran bori za preživetje z iskanjem tujih tržišč, saj je lastno premajhno, druga pa, da ohrani vsaj tisto nekaj gospodarstva, kar ga je ostalo po uničujoči vojni, lahko z gotovostjo trdimo, da je pot do normalnega blagovnega in plačilnega prometa še dolga. Huje od Hrvaške pri tem trpi Slovenija, ki ji je ta trg pomenil drugi največji prodajno-nabavni prostor — takoj za Slovenijo samo. Pred vojno sta Slovenija in Hrvaška izmenjali blago v vrednosti 3,5 milijarde dolarjev, lani pa se je menjava zmanjšala za poldrugo milijardo. Kolikšna bo letos, bo težko izračunati, saj smo se v načinu trgovanja vrnili v skoraj pozabljena leta naturalnega gospodarstva — blago za blago.

svoja tovarniška dvorišča, ali ga obračajo kako drugače, in pri tem izgubljajo dragocen čas in energijo, ki je potrebna drugje. Če nočes deviz po neugodnem tečaju, če ne potrebuješ blaga, obstaja še možnost, da se dinarje pusti ležati v banki, kar pomeni, da slovenska podjetja likvidnostno vzdržujejo hrvaški bančni sistem.

Dejstvo pa je, da gospodarskega kaosa, ki vlada, sistemski okviri in podpisani sporazumi, ki bi nadzirali blagovne in finančne tokove, ne obvladujejo. Poslovno okolje je špekulativno, vlada totalno medsebojno neupanje med državama, ki izhaja iz enostavnega razloga — iz boja za preživetje na obeh straneh.

Izvoz je življenjsko pomemben za obe državi. Če so še na začetku denarne osvojitve nekateri slovenski veljaki menili, da bo izpad jugotrižšča zlahka nadomestili drugje, so se zmotili. Nihče, ki je pameten, se tako zlahka ne odpove tržišču, ki je predstavljalo skoraj tretjino prodajno-nabavnih poslov.

Srbska blokada, ki smo ji še pred dvema letoma pripisovali večji pomen, kot si ga glede na velikost blagovnega pretoka zasluži — čeprav ne zanemarjamo nobenega tržišča — je malenkost v primerjavi z izpadom, ki bi ga lahko povzročili ukrepi Evropske skupnosti, če bi obveljali v celoti, ali izpad hrvaškega tržišča.

Od hrvaškega tržišča je zelo odvisno tudi Pomurje. V lanskih devetih mesecih so pomurska velika in srednja podjetja nakupila blaga v vrednosti 14 milijono SLT, od tega 8,7 milijona v Sloveniji, 1,8 milijona SLT v tujini in v drugih republikah nekdanje Jugoslavije 3,6 milijona SLT, od tega 3,1 milijona SLT na Hrvaškem. Ali v odstotkih: 61,4 % v Sloveniji, 12,9 % v tujini, 25,7 % v drugih republikah, od tega 22,1 odstotka na Hrvaškem. Podobno kot nabava je potekala tudi prodaja, in sicer 61 odstotkov blaga so Pomurci prodali v Sloveniji, 13,8 % v tujini, 24,4 % v drugih republikah, od tega 17,2 % na Hrvaškem. V luči teh odstotkov, ki so jim slovenski tudi zelo podobni, ni nobeno presenečenje več, zakaj si je slovenska vlada tako prizadevala podpisati sporazum o gospodarskem sodelovanju.

Kako pa naj izvaža Hrvaška, ki je zaradi vojne utrpela doslej že 18,5 milijarde dolarjev škode, ko se je industrijska proizvodnja zmanjšala za 44 odstotkov, družbeni proizvod za 30 odstotkov, od turizma pa je iztržila komaj 10 odstotkov prihodkov v primerjavi z letom poprej? Kako naj si pomaga gospodarstvo, kjer še vedno ni miru, kjer se je 283 tisočim nezaposlenih pridružilo še 145 tisoč ljudi, ki so sicer zaposleni, vendar jim je vojna uničila tovarne in delovna mesta?

Kljub upadanju trgovinske menjave s Slovenijo Hrvati želijo preprečiti naglo zmanjševanje ali celo prekinitev blagovnih tokov s sosednjo državo, poskušali bodo zmanjšati uvoz, preiti na ekspanzivni izvoz in trgovati tudi z državami, s katerimi so do sedaj manj sodelovali. Prav gotovo pa bodo poskušali zmanjšati trgovinski primanjkljaj, ki so ga imeli ves čas trgovanja s Slovenijo (v drugih republikah pa presežek).

V Radenski pravijo, da imajo srečo. In to tako pri trženju kot izterjavi starih dolgov, ki so lani znašali 400 milijonov SLT. »Dobavo mineralne vode in brezal-

koholnih pijač smo namreč povezovali s poravnavo,« pravi pomočnik generalnega za finance Franc Huber. »Na osnovi tega smo dobili plačane skoraj vse terjatve, razen od podjetij, ki so porušena. Te dolgove bomo preračunali v devize in ko bo stanje primernejše, se bomo o tem tudi pogovarjali. Verjetno se bo to dogajalo v sklopu dogovorov med republikama, Slovenija bo v zvezi s tem morala dati določena posojila, govori se o treh letih.«

Z umiritvijo vojnih razmer na Hrvaškem se je povečalo tudi povpraševanje po radenskih mineralni vodi in brezalkoholnih pijačah. Hrvati plačujejo blago v dinarjih, ki jih Radenska spreminja v devize in nalaga zunaj. Riziko slabe menjave si je Radenska saračunala v ceno svojega izdelka — seveda v tolarjih.

V Pomurskih mlekarnah so prodajo za dinarje uknili. Z južnim tržiščem, ki je nekoč predstavljal tudi 50 odstotkov tržišča, sodelujejo samo za tolarско plačilo. »Poskušamo tudi z blagovnim zapiranjem, vendar mi od hrvaskega nabavnega trga nismo veliko odvisni, poleg tega pa blago ni ekvivalentno, preveč je izgube,« pravi Jože Bertalanec, vodja komercialne. »Drug problem pa je tudi, da nimamo pregleda nad tem, kaj slovenski trg potrebuje. Polniti lastno dvorišče pa je čista izguba.«

Soboški Agromerkur ni posloval s Hrvaško več kot tri mesece. Hrvaška je namreč že oktobra lani zaradi zaščite domačih rejcev piščancev to uvrstila med uvozni kontingent. »Šele prejšnji teden je Agromerkurju uspelo dobiti dovoljenje za izvoz na Hrvaško,« pravi vodja prodaje Ervin Ficko. »Lani od oktobra pa do danes nismo na Hrvaško izvozili niti kilograma piščančjega mesa, kar pomeni za nas precejšen izpad. Tudi sedaj izvoz ni neomejen, uspeli smo se dogovoriti za 650 ton piščančjega mesa, kar pa ga naši sosedje povezujejo z »bartel« kompencijazi. Torej za 120 milijonov hrvaških dinarjev, kolikor je vrednost našega mesa, bomo morali kupiti drugo blago. Ponujajo nam sojine tropine, sojino moko, kartonske škatle, rezervne dele za klavnice in podobno.«

Tudi v Mesni industriji Pomurka delajo po načelih blagovne menjave, vendar ne kakršnekoli. Trgujejo samo tako, da se blago obrača tedensko in se tovorna vozila vračajo polna. »Plačilni promet s Hrvaško ni prekinjen,« pravi direktor financ Branko Rajnar, »dolžniki nam blago plačujejo na naš račun pri Vraždin-ski banki v hrvaških dinarjih, s katerimi kupujemo tisto, kar potrebujemo mi ali naši partnerji. Prodajamo toliko, kot smemo in lahko kupimo. Veliko manj kot smo nekoč. Zaradi tega in še vedno trajajočih ukrepov Evropske skupnosti je zmogljivost naše proizvodnje zmanjšana za 40 odstotkov.«

O tem, kako naj bi v prihodnje potekal plačilni promet med državama, bodo v vladnih krogih kmalu govorili, saj obe strani intenzivno pripravljata svoje predloge za ureditev odnosov v bančništvu, financah in zavarovalništvu. Časa ni veliko, posledice zmanjšanega blagovnega prometa so velike — upadanje proizvodnje, večje število brezposelnih, padanje družbenega produkta ob istočasni rasti cen, ustvarjanje velikih monopolistov ter grožnja hiperinflacija.

RENATA FICKO

Ne želimo pogovorov s figo v žepu!

Minuli četrtek, ko so delavci Elektronike dobili odločbe, s katerimi jih podjetje več ne potrebuje, in ko so se postavljali z vrečkami v rokah, v katerih so bili delavski plašči, boleč spomin na preživeta leta ali desetletja v Elradu, je preostale zaposlene samo še utrdil v prepričanju, da bodo zahtevali odgovornost za vzkroke subjektivne narave, ki so Elrad pripeljali k njegovemu koncu. Ustrezno ukrepanje zahtevajo takoj, še posebej, ker je stečaj Elektronike povzročil določene izpade v proizvodnji in logistiki, na katere vodstvo očitno ni računalo, ko je sprožilo stečajni postopek. Nevarnost, da bodo Elektroniki sledile še ostale družbe, se tako stopnjuje, strpnost delavcev do takšnih improvizacij pa je vse manjša.

Osnovna zahteva delavcev Elrada je sprememba statuta d.d., statutom d.o.o. ter sklic zbora delavcev za glasovanje o zaupnici skupščine. Dosednjemu statutu očitajo delavci namreč pomankljivosti, ukinil je organe kot so delavski svet in nadzorni odbor, tako da je vsa oblast prepuščena petim resornim direktorjem. Skupščini v takšni sestavi kot je, delavci očitajo nekompetentnost, resornim direktorjem, ki jih imenuje generalni direktor (in oni njega), in ki sestavljajo upravni odbor, pa ne zaupajo. Sindikat se je zadalžil, da bo pripravil predloge sprememb v statutih, ki jih bodo potem sprejemali na zborih delavcev ter obem glasovali o zaupnici skupščini. Skupaj z vodstvom podjetja in Edil inženiringom iz Ljubljane bo sindikat pripravil tudi konkretni program sanacije podjetja z roki in odgovornimi nosilci za posamezne naloge. Če se vse to ne bo zgodilo, grozijo s sklicem tiskovne konference, generalno stavko in izpodbijanjem (sodnim) registracije Elrada d.d. in njegovih družb, statutom, ki v sistemu veljajo, in stečaja Elrad Elektronika d.o.o.

Kako lahko finančni direktor Elrada ob tolikšnih težavah, v katerih se je znašlo podjetje, opravlja še dela stečajnega upravitelja v 14. oktobru? Kaj je z obljubami izpred nekaj let, da bo najnižja plača zaposlenih 600 mark? Kako si lahko direktor proizvajen Anten v času takšne krize privoščil enotedenski dopust? Zakaj se vse odločitve sprejemajo v ozkem krogu ljudi, direktorskem lobiju, ki ga sicer delavci Elrada imenujejo še drugače? Zakaj je z izstopom iz sistema Gorenja odšel tudi ključni kader podjetja, ki je bil dober in preizkušen? Ali so ti ljudje že raketni čutili začetek konca Elrada? Zakaj razvoj ne sledi tržnim potrebam na tržišču, ampak razvija tisto, kar si je sam zamislil? Zakaj leva roka ne ve, kaj dela desna ali zakaj ne sodelujejo vitalne funkcije — marketing-razvoj-tehnologija? Ugotovitev in vprašanje je še veliko več. Bodo delavci dobili odgovore nanje, javno in glasno, ko so sami prашanja tudi postavili?

Izstop iz Gorenja in razpad jugotrga sta med največkrat omenjena vzrokoma težav Elrada. Z različno težo bo delno držalo eno in drugo, vendar vzroke za razpad sistema je potrebno iskati tudi neke drugje. Prav gotovo v poslovni politiki podjetja in njenih nosilcih. Izstop iz sistema Gorenje je bil načrtovan, vendar improviziran in premalo premišljen glede tega, kaj s tem Elrad izgublja oziroma kako je sploh sam usposobljen za samostojno pot. In prav tu je največja zamera tistim, ki so to ločitev predlagali. To ni bila višja sila kot sicer lahko opišemo drugi vzrok Elradovega propada — razpad jugotrga, in s katerim bi nekateri želeli opravičiti lastne slabosti. Te se kažejo predvsem v pomanjkanju poga, znanja in dolgoročne poslovne strategije, ki bi, če bi bila pravilno naravnana, videla Elradovo prihodnost na severu in ne jugu. S sistemom Gorenja sta povezana tudi odhoda dveh ključnih kadrov sistema, ki sta si oba svojo novo zaposlitev poiskala v svojem bivšem podjetju — Gorenje Commerce. Sta že takrat zagnala Elradove težave?

Daljši čas trajajoča kriza vodenja se kaže tudi v tem, da se z odhodi strokovnjakov vitalna delovna mesta niso zasedala, nasprotno, z njihovim slovesom je bila opuščena tudi dejavnost na raziskava trga. Kako je ta za podjetje, ki se ukvarja z elektroniko, sprelo velike konkurence in naglega razvoja pomembna, ni potrebno posebej povdarjati.

RENATA FICKO

Voda je sveta vladar

Gradnja vodovoda Rakičan—Beltinci je del obsežnejšega načrta za boljšo oskrbo z življenjsko важно tekočino na celotnem območju sotoke občine. Zato je ta naložba zajeta tako v srednjeročnem kot dolgoročnem načrtu razvoja, v ta namen pa je izdelanih tudi več studij. V njih je izpostavljen problem onesnaženja vode, zlasti na območjih, ki so bogata s podtalno vodo, zaradi svojih naravnih danosti pa so podvržena intenzivni kmetijski proizvodnji. To je tudi poglavitni razlog za visoke količine nitratov v krajevnih črpališčih Gančani, Lipovci, Bratonci, Lipa, Ižakovci, Beltinci, pa tudi v naseljih Tešanovci in Ivanci. Poleg tega je skoraj povsod razen v Beltincih neurejena komunalna infrastruktura s kanalizacijo in čistilno napravo. Ker se skoraj povsod odplake odvajajo v greznice, katerih vodotesnost pa je zelo vprašljiva, obstaja nenehna nevarnost okužbe.

Vse bolj postaja jasno, da je edina rešitev za oskrbo prebivalstva z zdravim pitno vodo prek osrednjih vodnih objektov oziroma črpališč v Črnskih mejah in Krogu.

Tako bi se trasa vodovoda Rakičan—Beltinci navezovala na obstoječi vodovod Rakičan—letališče—Jezero, kjer bi zgradili vodovodni jasek. Vodovod bi se nadaljeval ob severni strani magistralne ceste Maribor—Lendava s 15-metrskim odmikom od sedanje prometnice in križišč ter priključkov, kot je asfaltna baza. Predvidejajo tudi gradnjo vodovodnega jaska, s katerim bi bila povezana naselja Bratonci, Lipovci in gancani. Sicer pa bi se vodovod nadaljeval ob severni strani načrtovane obvoznice za Beltince in se končno priključil na vodovodni hram v Beltincih. S sprejetjem lokacijskega načrta za gradnjo vodovoda Rakičan—Beltinci in občinskega odloka pa bi zadeva morala čimprej steči.

MILAN JERŠE

AKCIJSKA
PRODAJA
DO 50% POPUST

Salonit Anhovo organizira
akcijsko prodajo ravne strešne
kritine iz izvoznega programa
s tudi do 50-odstotnim popustom
na maloprodajne cene.

**Poleg tega vam v Salonitu
Anhovo nudijo 15-odstotni popust
pri gotovinskem
plačilu ali predplačilu
ob nakupu vsega ostalega
materiala iz rednega
proizvodnega programa.**

**Oglasite se v trgovini
na drobno v Anhovem!**

Telefon: 065/51-030.

Vodstvo SKB med pomurskimi gospodarstveniki

Minuli torek se je vodstvo Stanovanjsko komunalne banke iz Ljubljane in enote iz Murske Sobotice sestalo s predstavniki pomurskega gospodarstva. V uvodu je generalni direktor banke Ivan Nerač predstavil dejavnost banke in poslovne rezultate. Povedal je, da je SKB v lanskem letu postala druga najmočnejša banka v Sloveniji in to na račun svojih komparativnih prednosti, ki jih druge banke razen Ljubljanske nimajo — to je razširjenost poslovne mreže po celi Sloveniji. Da o svoji banki ne govorijo na pamet, dokazujejo tudi ocene poslovanja te banke s strani tuje ocenjevalne institucije. Kot je poudaril Ivan Nerač njihova banka ne bo potrebna globljih sanacijskih rezov, saj jim je uspelo razrešiti problem več kot tri četrtine kontaminiranih kreditov.

Kljub imenu je SKB banka, ki se je že utrdila v gospodarstvu in ji je v interesu, da to sodelovanje še poglobi. Ob tem so gospodarstveniki izpostavili problem obrestnih mer, ki so v tem trenutku za gospodarstvo nesprejemljive in pri le-teh ni bistvenih razlik med bankami. Bančniki so povedali, da se je s tem moč strinjati, toda v SKB-ju pristopajo h kreditiranju podjetij selektivno in priznavajo dobrim podjetjem ugodnejšo obrestno mero.

Nedvomno je ena od prednosti SKB spremljanje podjetij na področju deviznega poslovanja, kot so povedali ima banka v tem času za 40 milijonov dolarjev deviznih rezerv, kar ji omogoča, da sproti sprova devizna plačila kot tudi zagotavlja normalno varčevanje in dvigovanje deviz občanov.

Po oceni vodilnih banka tudi ažurno rešuje plačilne probleme s sosednjo Hrvaško. Res je sicer, da določene probleme pri tem predstavlja tečaj hrvaškega dinarja napram tolarju. Toda kjer jim ne uspeva zagotoviti izplačil za izvoz v toolarski protivrednosti, rešujejo ta problem z nakupom deviz na hrvaškem trgu. Hkrati so poudarili, da se vsem izvoznikom obračunavajo devize od prodanega blaga po borznem tečaju in po tečaju Banke Slovenije.

Izplačilo deviz upokojevcem

Pred kratkim so v SKB sklenili sporazum z Avstrijo in našo pošto, tako da vsem upokojevcem, ki prejema pokojnine iz sosednje Avstrije prek poštne nakaznice, da lahko dvigujejo pri SKB devize. Upokojevcem, ki prejema tovrstne pokojnine, namreč morajo prinesiti na banko odrezek od izplačane pokojnine, ki jo dobijo od poštarja v tolarjih in tolarje in te na banki zamenjajo v šilinge. V SKB se pripravljajo na podoben sporazum tudi s Francijo.

Ludvik Bratuša, predsednik izvršnega sveta občine Ljutomer

LUDVIK BRATUŠA: Po vsem, kar se je zgodilo, v novem občinskem izvršnem svetu ne mislim delati velikih sprememb, predvsem ne v njegovi sestavi. Novi izvršni svet bo 9-članski, 7 članov je že izbranih, dogovori pa so še z nekaterimi, ki so že doslej sodelovali v skupščinskem delu in so voljni delati, tako, da bosta že kmalu znana tudi preostala dva člana. Posebej pa si v izvršnem svetu puščamo resor, ki mu predvsem nameravamo poveriti naloge s področja promocijske aktivnosti občine, tako v gospodarstvu kot v življenju nasplah in tega bomo oblikovali še le takrat, ko bo delo samega izvršnega sveta steklo in ko bomo lahko že konkretno opredelili naloge na posameznih področjih gospodarstva in negospodarstva. Moj cilj in cilj novega izvršnega sveta je, da ohrani tisto, kar je bilo že narejeno, so pa seveda pred nami še nekatere nove naloge in upam, da jih bomo uspešno uresničevali. Menim, da je ekipa dobra, ima izkušnje in nam bo uspelo ohraniti kontinuiteto.

Kot strokovnjak, ki se s politiko niste veliko ukvarjali, ste zdaj posredno zajadrali tudi v politiko. Kako ste se ujeli z ljutomerskimi politikami, ki si v preteklosti niso bili ravno najbolj enotni? Kako ste vzpostavili stik z njimi?

LUDVIK BRATUŠA: Čeprav sem se težko odločil, da prevzamem vlogo mandatarja, moram reči, da sem prijetno presenečen. Uspelo mi je vzpostaviti dobro sodelovanje s tukajšnjimi politikami.

Si to ti, Slovenija?

Obubožano gospodarstvo, ki preti, da bo na ceste poslalo 200.000 delavcev, socialne stiske velikega dela prebivalcev, ki ne vedo, kaj in kako bodo jutri, morala, ki je na dou in ponos, ki je v skrbi za golo preživetje ostal le še beseda.

Si to ti, Slovenija?

Moja dežela na sončni strani Alp, ki jo pretresajo politični prepri, namigovanja in podtikanja na vrhu, za katera navadni Slovenci vzrokov ne poznamo, čutimo pa posledice.

Kako je mogoče, da so tako dolgo pričakovane volitve pripeljale na oblast tiste, ki se zavedajo samo tega, da je oblast sladka, ne vidijo pa tega, kam je ta ista oblast Slovenijo pripeljala. Je res potrebno še nekaj mesecev takšnega vladanja, da bo spoznala, da je dosegla višek svoje nespodobnosti, ko je pahnila v obup tiste, ki so ji zaupali?

Za strankarsko neopredeljene zavedne Slovence so strankarske predvolilne kampanje, ki se jih zadnji čas tako na veliko stranke lotevajo, in obljublajo blaginjo, ki bi bila potrebna že včeraj, izkoriščanje duha. Tako malo nas je, ali res ne moremo združiti svojih sposobnosti in pameti, pozabiti, kateri stranki pripadamo in rešiti to, kar se rešiti da? Bomo čakali na še ene volitve, da bodo na oblast prišli pametni in sposobni? Pa bodo res pametni in sposobni? Tudi sedanjí so rekli, da so. Komu boš zaupal, slovenski državljan?

Sicer so te kampanje lepe in dobre, če jih poslušáš sit in zadovoljen. Kruto pa izvenjajo ob dejstvu, da imajo stranke možganski trust, ki bi Sloveniji lahko pomagal že danes. Ta trust sestavljajo doktorji ekonomije, ki so nekeje verjetno zaposleni. Kje torej izkoriščajo svoje komparativne prednosti? Na delovnem mestu že ne, v stranki pa mogoče.

Komu hoš zaupal slovenski državljan, ko tvoje zaupanje izkoriščajo tisti, ki želijo priti na oblast, obenem pa pravijo, da bi že danes lahko poskrbeli, da bi ti lahko bilo boljše?

RENATA FICKO

Skupščina družbe VARIS Proizvodnja sanitarnih celic Lendava d.o.o. razpisuje

Javno dražbo

— za odprodajo 3-sobnega stanovanja v Kranjčevi ul. 8 v Lendavi (79,40 m²)

— Javna dražba bo v **četrtek, 27. 2. 1992** s pričetkom ob 11 uri v Kranjčevi 8. Lendava. Izključna cena za stanovanje je 700 DEM/m² — plačljivo v protivrednosti SLT po kursu na dan plačila. Kupec je poleg kupnine dolžan plačati prometni davek, ter stroške prepisa in vpisa v zemljiško knjigo.

— Varščino v višini 10 % izključne cene plačajo interesi isti dan na blagajni VARIS Lendava. Interesi si lahko ogledajo stanovanje 27. 2. 1992 od 9 ure dalje. Dražba bo potekala po sistemu videno — kuplje no.

Združiti sile za nadaljnji razvoj

Vsi trije zbori Ljutomerske občinske skupščine so sredi januarja izvolili novega predsednika izvršnega sveta. Mandatar za sestavo nove občinske vlade je tako postal diplomirani veterinar Ludvik Bratuša, ki sicer, kot sam pravi, nima veliko izkušenj v politiki, zato pa toliko več v gospodarstvu, še posebej v kmetijstvu, kjer se že manifestirajo rezultati njegovega dela. Z zamenjavo mandatarja se praviloma zamenja tudi vlada, zato smo novega predsednika uvodoma povprašali, kakšne spremembe načrtuje v izvršnem svetu in kako si zamišlja njegovo delo.

ki, presenetila pa me je tudi izredna soglasnost skupščine glede moje izvolitve. Vse stranke, vključno s poslanskim klubom, so pokazale pripravljenost za sodelovanje, želim pa, da bi bilo to sodelovanje čim bolj tesno, saj sem v politiki povsem nov človek. Prvi občutki so dobri, mislim, da se politično življenje v občini umirja, stranke pa kažejo veliko zanimanje tako za sestavo vlade kot tudi za samo delo izvršnega sveta.

Katerim nalogam boste v izvršnem svetu namenili največ pozornosti?

LUDVIK BRATUŠA: Prav gotovo je gospodarstvo tisto področje, ki mu bo potrebno tudi v prihodnje nameniti največ skrbi. Morda imamo v Ljutomerski občini to srečo, da se gospodarstvo ni tako sesulo kot v mnogih drugih občinah in to, kar imamo, moramo v prvi vrsti ohraniti in razvijati naprej. Naša značilnost je, da nimamo velikih podjetij in v tem je tudi vzrok, da ta podjetja niso doživela večjih pretrsov. Glavna naloga vseh v občini, s tem pa tudi izvršnega sveta, mora biti v spodbujanju gospodarstva, predvsem podjetništva, pri tem pa ne smemo delati razlik med velikimi in majhnimi. Tudi skupščina je pozitivno sprejela takšno usmeritev in v pripravi so že nekateri konkretni projekti. Vzpostaviti želimo dober informacijski sistem v gospodarstvu in podjetništvu in v oblikovanju je že ustrezen informacijski center. Povezati se moramo tako v občini, kot regiji in republiki, svoje izkušnje, ki jih imam

na tem področju, pa bom uporabil tudi za povezovanje s svetom.

Omenili ste nekatere konkretne projekte?

LUDVIK BRATUŠA: Že prejšnji izvršni svet je vodil nekatere aktivnosti na tem področju in naša naloga je, da jih nadaljujemo. Tu je projekt Slovenskih goric, ki obravnava demografsko ogrožena območja, v občini je ustanovljeno podjetje IN-PO, ki razpolaga s precejšnjim obsegom ekonomskega in metodološkega znanja, v pripravi je devet projektov samo s področja kmetijstva, potrebna pa bo še tesnejša povezava s samim gospodarstvom v občini. V ta namen sestavljamo odbor za gospodarstvo, ki bo branžno sestavljen, vanj pa bomo vključili vse, ki so pripravljeni sodelovati. Takšen odbor je deloval že tudi pri prejšnjem izvršnem svetu, novost je zdaj le ta, da skušamo pri-

tegniti čim več strokovnjakov. Zaradi specifičnosti našega močja bomo seveda posebej poudarili kmetijstvo, kar seveda ne pomeni zanemarjanja ostalega gospodarstva. Prav to dročje gospodarstva je namreč tisto, kjer ima izvršni svet še največ vpliva, saj so družbene javnosti v glavnem pod državnim vplivom. V gospodarstvu je potrebno iskati možnosti za kalovostno delo in razvojno rast, nas največ dela čaka si seveda večji finalizaciji proizvodnje in iskanju novih tržišč. Seveda odprtih vprašanj je tudi na področju negospodarstva in če ima vpliv nanje predvsem na va, si bomo v občini prizadevali, da bi zagotovili čim boljše koordinacijo dela med njimi. Razumna vseh področjih pa si seveda moč zamisliti brez kadrov, zato bomo posebno skrb namenili izobraževanju in prizadevanju, da bi v občino pritegnili čim več sposobnih kadrov, ki končajo svoje

Takorekoč vse dosedanje izkušnje vašega dela segajo na področje kmetijstva. V razmerah, kakršne so, ste se naenkrat znašli v gospodarstvu in politiki. Odgovorite, je velika?!

LUDVIK BRATUŠA: Delo me čaka, je zame izziv, istoceno pa me postavlja pred veliko odgovornost. Možnosti mojega lovanja in doseganja rezultatov vidim v tesnem sodelovanju s vsemi, ki delajo na posameznih področjih, tako v gospodarstvu kot negospodarstvu, pa tudi s profesionalnih delih v upravnih organih občine. Združiti moramo vse sile in zadovoljen bom, če bomo uresničili vsaj del zastavljenih nalog. Vsak, še tako majhen premik, namreč pomeni piranje novih razvojnih možnosti.

LUDVIK KOVAČ

TIPO

MURSKA SOBOTA, Prekmurske brigade 31 (pri starem mlinu) tel.: 069/31-250

Najbolje založena trgovina z avtomobilskimi deli v Pomurju

vam ponuja po ugodnih cenah

- motorna olja OMW
- izpušne lonce
- vetrobranska stekla za vse vrste avtomobilov
- rezervne dele za golf, zastavo, renault, lado
- po naročilu tudi za druge avtomobile

Pri nas dobite tudi Gorenjeve izdelke po starih cenah (mali gospodinjinski aparati, štedilniki, hladilniki) in orodje Iskra.

Obiščite nas!

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

REZULTATI ŽREBANJA

in pravilni odgovori nagradne igre

1000 DEM za 4 vprašanja

Komisija, sestavljena iz naključnih strank v Sektorju za drobno gospodarstvo v Murski Soboti, Štefana Kovača 12, v sestavi: Martin ŽIŽEK, M. Sobota, Franc DANI, Veščica, Janez MENCINGER, Cankova in predstavnika banke Janka ZVERA je od 386 prispelih odgovorov izžrebala srečnega dobitnika, ki je na vsa postavljena vprašanja pravilno odgovoril.

Nagrado dobi NINA ROGAN, Severjeva 15, M. Sobota, ki naj pride po njo na enoto v ulici Štefana Kovača 12.

Pravilni odgovori:

1. Eduard Dittrich
2. Ignac Sinigoj
3. Balkany
4. Jože Vogler (ali dediča Toplak, Mraz)

Podjetniki, obrtniki...

IZKORISTITE ENKRATNO PRILOŽNOST!

Od ostanka izvoza prodajamo

ARMIRANO BETONSKO HALO

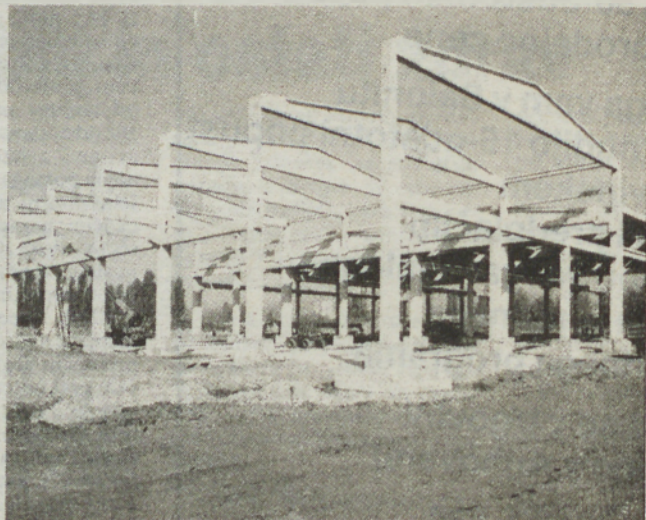
velikosti 30 x 8 m in višine 4 m z dvema nadstrešnicama in toplotno izolirano tonsko fasado.

Dobava takoj.

Cena: AB-elementi, fasada 240 m² in montaža do 30 km oddaljenosti 1.890.000 SLT.

Novemu kupcu je na voljo tudi PROJEKTIRANJE in IZDELOVANJE vseh vrst montažnih hal po želji do razpona 30 m.

Iz našega pestrega proizvodnega programa betonske galanterije pa ponujamo BETONSKE OGRAJE, CVETLIČNA KORITA, CESTNE IN VRTNE ROBNIKE, OBLAGALNE PLOŠČE, ELEMENTE ZA OGRAJE...

Informacije:

SGP POM-GRAD
Št. Kovača 10
69000 MURSKA SOBOTA
tel. 069 32 740

Brez znanja je Slovenija Evropi polkolonialna regija

Osamosvajanje Slovenije ter težnja po vključevanju v Evropo ob tem, da se je naš trg delovne sile z izločitvijo iz Jugoslavije zelo zožil, bo vodilo v še večje vrtnice v toku prehoda na tržno zaposlovanje. To prehodno obdobje pa zna biti, po napovedih dr. Inava Svetlika, nosilca teoretične misli o zaposlovanju pri nas, zelo kritično.

nekvalificirane delovne sile, tem bolj se približujemo temu položaju. Po eni strani bo k nam prihajal tuji kapital in ob tem tudi tuji menedžerji, tujci, ki bodo zasedli ključna mesta v proizvodnji, bankah in drugih poslovnih sistemih.

Če sami ne bomo znali svojih podjetij postavljati na noge, če z

vna dela, tisoč novih delovnih mest, spodbujanje samozaposlovanja, usposabljanje brezposelnih in še druge. Zaradi tega je deležna tudi kritike, ker da jo je preveč čutili pri zaposlovanju, z druge strani pa spet, da programi glede na naraščajočo brezposelnost dajejo premalo ali prepočasno. Kaj menite o vladnih programih?

Mislím, da je teh programa

mov, glede na čas, v katerem so se oblikovali, že tako veliko in podatki kažejo, da je vanje zajetih že veliko ljudi, ki so brez dela ali bi bili, če teh programov ne bi bilo.

Je pa res, da nikjer na svetu, pa tudi pri nas v te programe ne bo mogoče spraviti vseh brezposelnih in se bomo morali naučiti živeti tudi z določeno brezposelnostjo, kot so jo določene manj razvite regije poznale že v preteklih letih. Mislím, da je bila Pomurska regija v tem še najbolj prizadeta.

Tudi pri nas je kar precej brezposelnih ljudi našlo mesto v vladnih zaposlitvenih programih, samozaposlitev pa bi bilo toliko, kot bi si želeli. Ljudje se ob izgubi zaposlitve za preživetje »naslanjajo« na zemlji in tako preživijo (životarijo). »Rešitve« v zemlji ali na njej dolgoročno ne vidim. Kakšno je vaše mnenje?

Rešitve ni v tem, da bi še več ljudi, kot jih imamo, spravljal na zemljo. Primerjava z evropskimi izrazito kmetijskimi deželami kaže, da imamo daleč večji delež samozaposlenih v kmetijstvu. Dolgoročno pa s tako sestavo ne moremo računati in morda je smiselno iti v kombinacijo dela na zemlji in aktivnostmi, kot je turizem, obrt in drugo, čeprav po moje tudi to ne bo dolgo zadrževalo ljudi na zemlji. Dolgoročno bi morali biti več samozaposlitev in storitvenih dejavnosti.

MAJDA HORVAT

Zdravstvo gospodar svojega denarja

Pred dvema letoma smo s s s s s rekli, da je njihov čas minil, za družbene dejavnosti, predvsem za zdravstvo naj bi se začelo novo obdobje uravnavanja, upravljanja na enem mestu ali kar centralizacija. Prav proračun naj bi bil čarobna palica, s katero bi udarili po poprejšnjem razdrobljenem financiranju, ko se ni natanko vedelo, kdo ima koliko denarja in za kaj se troši, upravljanje na enem mestu pa naj bi racionalizirano ali pocenilo zdravstvo.

Veliki obeti in napovedi, vendar pa se po proračunskem letu in centraliziranem upravljanju ni zgodilo nič prevratniškega, le zdravstvo je zdrknilo še globlje v finančne težave, medicinska oprema pa je z vsakim dnem bolj stara in izrabljena. Proračun s svojimi trinajstimi ali več milijardami, ki so jih po stavki še dodatno odmerili za zdravstvo, ni rešil ničesar, tudi reforme prejšnji ministrici za zdravstvo, dr. Katji Boh, ni uspelo izpeljati, čeprav se je predsednik vlade ob zahtevi zdravstvenih delavcev za njen odstop skliceval prav nanjo. Ministrica je pustila vse skupaj in odšla na boljši stožek, svojemu nasledniku dr. Božidarju Voljcu pa je pustila nič kaj lepo zapuščino.

Novi minister za zdravstvo je torej zdravnik, kot so zahtevali in pričakovali zdravniki. Ali bo znal in uspel najti pot v drugo smer, kot sedaj hodi zdravstvo, bo znal stvari peljati tako, da bo zadostil visokim pričakovanjem zdravstvenih delavcev za boljše vrednotenje njihovega dela, da bo sistem boljše deloval in ne bo stroka ali medicina z vsakim dnem izgubljala korak za razvitim svetom?

Začeti bo moral iz nič kaj ugodnega položaja, morda pa si bo le lahko pomagal s spet drugače zastavljenim financiranjem zdravstva. Z novo zdravstveno zakonodajo naj bi se le-to financiralo v okviru avtonomnega sklada, zato v proračunu deleža za zdravstvo ne bo več. Ali bo takrat, ko bo sam gospodar svojega denarja, uspešno zagospodaril? Lahko da bolje, če vemo za porabo sredstev, ki so se namensko zbirala za zdravstvo v skupnem proračunu tudi za druge namene. S samostojnim denarnim skladom za zdravstvo pa se ob finančnih težavah ne bo več mogoče sklicevati na proračun in prelivanje denarja. In ker predvidevamo, da bo denarja še vedno mnogo premalo, tako za dejavnost kot za pravice iz zdravstvenega varstva (veča se število brezposelnih in ljudi, ki si ob nizkih dohodkih ne morejo plačati zdravstvenega varstva), bo novi minister za zdravstvo le moral narediti korak, ki ga je poskušala, a ne naredila prejšnja ministrica — v racionalizaciji, predvsem v upravljaljskih vrstah. Tudi na zasebnitvo v zdravstvu ne bo smel pozabiti ter mu dati pravo mesto, da bo lahko živelo.

Če se je z novim ministrom, ki je iz zdravniških vrst, uresničilo pričakovanje zdravnikov in zdravstveni delavci vanj polagajo upe, da se bo bolj zavzemal za dejavnost kot prejšnja ministrica, kakšna so potem pričakovanja porabnikov storitev ali bolnikov?

Predvsem dobro ali strokovno opravljanje storitev (to za bodo morali uvesti boljši strokovni nadzor) in pa za mnoge tudi cenejše storitve. Čeprav je za zdravstvo denar, ki ga zbere s participacijo, je kaplja v morje, je za bolnega mnogokrat izdelek za zdravljenje in zdravlja previsok. Kako drugače si je namreč mogoče razlagati ugotovitev, da »povpraševanje« po zdravstvenih storitvah v osnovnem zdravstvu in zobozdravstvu upada, ob tem pa je le ne moremo reči, da zato, ker smo bolj zdravi.

Pa počakajmo jutrišnji dan, da bomo lahko povedali, ali je zdravstvo z novim členkom dobilo tudi pravega zdravnika za ozdravitev njegovih problemov.

MAJDA HORVAT

Brezposelnost mladih

Oskrunjena mladost

Mladina in njen način življenja, merjena z očmi odraslega kruhoborca, vse bolj dohiva podobo brezciljne generacije, brezsmiselnosti in naveličanosti pa so lahko naslednje oznake. Žuriranje, uživanje v omami alkohola

in drog ter vrednota nič je vse bolj njihovo življenje.

Ali je tako shikana podoba popačen odseva zaradi nerazumevanja mladih?

Četudi je podoba nekoliko popačena, še posebno, ker je le ni mogoče pripisati vsem mladim in ker je opazovalec že odasel kruhoborec, pa vendar nekaj ostaja. Je mar to samo začasno in se bodo v iskanju njihove poti v življenje unesli ter sčasoma postali umirjeni kruhoborci? Se bodo iz lebdenja, brezcilnosti spustili in vsadili v vsakdanje življenje obveznosti in nalog?

Na vprašanja je mogoče nizati takšna in drugačna razmišljanja, tudi življenjsko trda.

Kako in kam naj se vsadijo mladi, ko se armada brezposelnih povečuje prav z mladimi, ko je med čakalci na delo več prihajajočih generacij, ki ne sedijo za knjigami, čeprav bi to še morali. Mladostniške sanje pa se ob brezdelju ali (nadaljni) odvisnosti od staršev ne morejo ozemljiti. Prav dolgo pa tudi samo ob sanjah ni mogoče živeti.

Slovenija pa v Evropi drži zastavo po številu mladih, ki so na listah brezposelnih in ki prehitro zapuščajo šolske klopi.

Kaj pa mladostniške ideje, ki da so bogastvo mladosti in ne starosti? Toda še tako dobra ideja in volja mora imeti svojega botra. In država za mlade to ni, prej ima več opraviti z upokojenici, drugimi brezposelnimi in zaposlenimi kot z mladimi, ki tako vedno bolj živijo odvisno življenje.

On pa je že nekaj zapisal: prvikrat je človek oskrnil svojo mladost, kadar je prvikrat molčal, ko mu je srce ukazovalo, da naj govori.

MAJDA HORVAT

KMETIJSKI RAZSEVKI

Zahodno Goričko vzhodno od socialdemokracije

Krajni odbor Socialdemokratske stranke Slovenije Zahodno Goričko je poslal sobošemu občinskemu kmetijskemu sekretarju Slavku Horvatu sporočilo, da so ustanovili sekcijo za kmetijstvo. Takole pišejo: »Sporočamo vam, da smo dne 10. 2. 1992 v okviru naše stranke ustanovili sekcijo za kmetijstvo in vas prosimo, da nam v bodoče posredujete informacije iz tega področja.« Podpisal se je Herman Kisilak.

Iz tega je mogoče po eni strani sklepati, da imajo zahodnogoriški socialdemokrati kmete za stan, ki se mu vnaprej pripisuje politično nezrelost in ga je po tem kakem mogoče ujeti samo na glasove, ki v besede povezani označujejo njegovo stanovsko pripadnost.

Preprosto se predpostavlja, da gre kmečki življenj v politiki v tisto smer, od koder sliši svoje ime. Po drugi strani pa zadeva kaže na Kisilakovo politično premetenost. Predpostavka je enaka kot prej: kmet je v političnem usmerjanju asociativen, zato išče svoje ime v nazivu stranke. Nekdanje Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke ni več, ostala je samo Ljudska stranka in Herman Kisilak je nemudoma zaznal politično praznino, zato je svoji stranki pritaknil sekcijo, ki kmete nominalno kliče v zavetje stanovske grupacije.

Mogoče bo zdaj tudi SLS ustanovila frakcijo, sekcijo ali krožek za kmetijstvo!

Stefan Smej

Kje je Slovenija po svojem trgu delovne sile v primerjavi z nekaterimi evropskimi državami?

Tuja delovna sila. Konec novembra je bilo pri nas tudi do dvakrat več tuje delovne sile, kot jo imajo nekatere evropske države, kar pomeni, da so slednje imele uravnavano migracijsko politiko. Več tujcev je v bolj razvitih, centralnih evropskih državah, manj v drugih. V Sloveniji bo potrebno tujce ustrezno vključiti v naš prostor.

Demografski potencial Slovenije. Samo Irsko ima več mladih, starih do 15 let, od Slovenije, kar pomeni, da ima Slovenija v primerjavi z Evropo dober demografski potencial. Tudi po številu zaposlenih žensk je Slovenija na boljšem v primerjavi z evropskimi državami.

Izkoriščenost delovnega potenciala ali delovni čas. Slovenija ima med evropskimi primerjalnimi državami najdaljši delovni čas.

Stopnja brezposelnosti. V novembru po evropskih kriterijih brezposelnost v Sloveniji še ni bila prevelika. Pri nas pa stopnja brezposelnosti močno narašča.

Po teh kazalcih je torej Slovenija na evropski ravni trga delovne sile ali morda nekoliko v prednosti. Kritična točka pa je izkoriščanje delovnega potenciala.

Izkoriščanje delovnega potenciala. Le štiri evropske države imajo med brezposelnimi toliko mladih kot prav Slovenija, kar kaže na diskriminatorno obravnavo mladih pri nas.

Zanimivo je tudi, da imata samo v delovnem procesu dve evropski državi več mladih, starih od 15 do 24 let, kar pomeni, da naši mladi zelo zgodaj zapuščajo šolske in študijske klopi in če dobijo zaposlitev, se tudi zaposlijo.

Profesionalni status delovne sile. Samo Grčija ima v gospodinjstvu več pomagalnih članov kot Slovenija, kar Slovenijo uvršča med nerazvite države.

Sestava zaposlenih. Slovenija ima med samozaposlenimi kar dve tretjini kmetov. Tega nima nobena razvita kmetijska evropska država (Danska, Nizozemska, Irsko).

Sektorska zaposlitev. Slovenija ima preveč delovne sile v kmetijstvu, industriji in premalo v storitvenih dejavnostih. Zato Slovenija še ni dosegla stopnje postindustrijske družbe.

Prilagodljivost ali fleksibilnost delovne sile. Evropske države že dobro poznajo tako imenovani deli čas zaposlitve, ki v Sloveniji še ni uveljavljen, ljudje pa, ki iščejo pri nas drugo zaposlitev, jo predvsem zato, ker se bojijo, da je njihova zaposlitev nestalna ali začasna. V Evropi strahu pred nestalnostjo zaposlitve ob iskanju novih zaposlitev ne poznajo v tako veliki meri.

Pomurje je po številu brezposelnih v slovenskem vrhu, kar je stalnica, prav tako je med brezposelnimi velika večina brez kakršnekoli izobrazbe ali usposobljenosti. Ob tem pa si želimo v Evropo. To je prav gotovo rakava rana ne samo pri vas, ampak tudi v vsej Sloveniji — nizka usposobljenost. Če tukaj ne bomo uspehli doseči bistvenih sprememb v dvigovanju kvalifikacijske in izobrazbene ravni populacije, potem bomo v odpiranju v Evropo postali neke vrste subevropska, polkolonialna regija. Čim več je

njimi ne bomo znali dobro upravljati in biti konkurenčni, bomo šli naproti naraščajoči gospodarski in politični odvisnosti.

To je po moje največji problem, ki bi mu v prihodnjih ukrepih morali nameniti več pozornosti, ne samo izobraževanju mladih, ampak tudi že zaposlenih delavcev.

Slovenska vlada se je opredelila za tako imenovano aktivno politiko zaposlovanja ali za vmešavanje na trgu delovne sile. Pripravili so številne programe: ja-

NOTRANJOST ČLOVEKU - ZUNANJOST OKOLJU

JELKA

- velika zadovoljstva na majhni kvadraturi •
- raj na manjših parcelah •
- oblika hiše prilagojena vsakemu okolju •

- MODERNO OBLIKOVANJE -
- SODOBNO NAČRTOVANJE IN ZASNOVA -
- OKOLJU PRIJAZNI MATERIALI -

HIŠE JELOVICA '92

Lesna industrija, 64220 ŠKOFJA LOKA
tel.: 064/631-241, 632-209, fax: 064/632-261, 631-835

JELOVICA

Zaščitna politika slovenske kmetijske pridelave

Dr. Štefan Bojnec je ob našem obisku na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Ljubljani najprej poudaril, da imajo premalo ekonomistov, zato mnoga področja še niso obdelana. Ukvarja se s projekti zaščitne politike, zlasti z osnutkom Zakona o posebnih dajatvah pri uvozu in izvozu kmetijskih pridelkov in živil.

VESTNIK: Ali to pomeni, da bo naš kmetijski proizvajalec v prihodnje zaščiteno in se mu ne bo treba bati, da bi njegove pridelke oziroma prirejo s trga spodrinil nekontroliran in cenen uvoz?

ZAŠČITA PRED DAMPINGOM

ŠTEFAN BOJNEC: Gre za postopno prilagajanje zaščite domače kmetijske pridelave tisti v razvitih tržnih gospodarstvih in ne za zaščito obstoječega stanja. Mednarodna menjava kmetijskih pridelkov in živil je pogosto močno subvencionirana. Uvozniki kupijo blago ponavadi po nizkih (dampinskih) cenah. Poleg tega pa so na »svetovnih« tržih. Posebne uvozne dajatve (prelevmani) se že plačujejo po veljavni zakonodaji. Spremenil bi se način določanja, ki bi bil urejen podobno kot v državah EGS. Doseči želimo te cilje in načela.

Zaščiti naj se razvoj domače kmetijske pridelave pred dampinškim uvozom in nihanjem cen na zunanjih trgih na ravni, ki ustreza odnosom ponudbe in povpraševanja na trgu kmetijskih pridelkov in živil ter ciljem kmetijske politike.

Namen zaščite je spodbujanje ali omejevanje domače pridelave ter vzdrževanje ravnotežja in stabilnosti na trgu. Zagotovilo naj bi se tudi določanje posebnih uvoznih dajatev (prelevmanov) po zgledu razvitih tržnih gospodarstev. Posebna uvozna dajatev bi se določala v stalnem znesku za enoto in v odstotkih od uvozne cene. Posebna uvozna dajatev tako več ne bi bila parameter uvoznika, ampak parameter ekonomske politike. S sezonskimi posebnimi uvoznimi dajatvami naj se najprej omogoči prodaja domačih proizvodov in šele nato uvoženih.

V izjemnih primerih pa bi uvedli posebne izvozne dajatve in sezonske posebne izvozne dajatve, če bi čezmerni izvoz povzročal motnje in nestabilnost na domačem trgu.

NEELASTIČNOST PONUDBE IN POVPRASEVANJA

VESTNIK: Kako deluje ta zaščita v razvitih državah in kakšne so značilnosti ponudbe in povpraševanja v teh deželah?

ŠTEFAN BOJNEC: V državah, kjer posebej ščitijo razvoj domače kmetijske pridelave oziroma jo spodbujajo, so sestavni del tržne cenovne politike intervencijski državni odkupi, kar pomeni, da zaradi velike ponudbe cene pri proizvajalcih za določene količine ne padejo pod določeno raven, zaradi česar bi bila proizvodnja nedonosna in bi kmetje preveč opuščali pridelavo oziroma prirejo v hlevih. To poudarjam posebej, kajti gre za posebnost kmetijskih trgov.

Imamo namreč zelo neelastično povpraševanje po hrani, tako cenovno kot dohodkovno, in že majhna sprememba v količini ponudbe, tako cenovno kot dohodkovno, povzroči zelo velika nihanja v cenah.

»To je značilnost, ki se je zavedajo v vseh tržnih gospodarstvih, zato je prav v kmetijstvu država močno navzoča.«

VESTNIK: Pri nas je zdaj velik problem surovina za mesnoprredelovalno industrijo.

ŠTEFAN BOJNEC: Zakaj je prišlo do tega? Slovenija je bila pri nabavi močno navezana na surovinsko bazo v drugih republikah nekdanje Jugoslavije. Zdaj je prišlo do razpada prvotne države, vmes je bila vojna... Res pa je tudi, da so bile prej cene zelo nizke.

Temeljni kratkoročni ekonomski problem je, kako preprečevati zelo velika nihanja cen oziroma nestabilnost na trgu, ki enkrat udari kmeta, drugič potrošnika, skratka: zelo negativno vpliva na kmetijstvo.

V vseh razvitih državah želijo kmetijstvu dolgoročno zagotoviti čimbolj stabilne razmere. Mislim, da bo tudi pri nas moralo priti do tega. V vseh državah, kjer kaj dajo na to panogo, imajo kmetijski zakon, v katerem so opredeljeni cilji in pristojnosti kmetijske politike, na temelju tega pa podane možnosti, denimo zakon o tržnih redih, npr. v Avstriji, kjer je to natančno opredeljeno. V Evropski gospodarski skupnosti imajo skupno organizacijo posameznih trgov, kjer je v prvi vrsti določeno, kako se oblikujejo cene in kako se ohranja določena raven cen. Tako z uvozno-izvozno politiko in politiko intervencij glede odkupov.

TUDI V KMETIJSTVU SOCIALNI PROGRAMI

VESTNIK: To so ekonomski ukrepi, ali so ti dovolj za revitalizacijo našega kmetijstva?

ŠTEFAN BOJNEC: Pomembna je tudi strukturna politika v kmetijstvu in v okviru tega tudi določena socialna politika. Napačno je namreč poenostavljati, da so socialni problemi samo v mestih. Tudi na podeželju so, tudi pri nas v Sloveniji. To pa je posledica preteklega razvoja. Tu ni šlo naprej kot drugod po svetu. Tam je prišlo do koncentracije kmetij oziroma oblikovanja drugačnih velikosti kmetij, pa tudi drugače so usmerjene. Pri nas tega ni. Pri nas so v glavnem še polkmetje.

BOJAZEN PRED SAMOOSKRBO

VESTNIK: Kaj pravite o tem, da se naš kmet v krizi vrača na raven samozadostnosti oziroma do proizvodnje, ki pokrije le njegove potrebe po hrani, saj v kriznih obdobjih noče pridelovati več, saj ne želi ustvarjati izgube. Res pa je najbrž tudi, da je v kmetijstvu preveč delovne sile in je, glede na rezultate, premalo produktivna.

ŠTEFAN BOJNEC: Res je treba najti razvojno strategijo, ki bi polno zaposlila polkmetijski potencial. Gre za dve stvari: prvič — in to je stvar države — makroekonomska ureditev trgov in nasploh strategija kmetijstva. Drugo pa je razvoj podeželja oziroma regij, ki so v Sloveniji zelo različne.

To, da je kmetijstvo nekaj posebnega, kažejo tudi primeri drugod po svetu. Značilnost kmetijskih trgov je drugačna kot za nekatere druge, ki lahko dajejo na trg nenehno nove in nove ponudbe, s katerimi ustvarjajo nova povpraševanja. Kmetijstvo pa je v tem primeru omejeno, čeprav so pri nas pri tem rezerve.

VESTNIK: Kako se lotiti zadeve?

ŠTEFAN BOJNEC: V razvitih državah kmetijstvo urejajo s tržno cenovno politiko in strukturno politiko oziroma razvojem podeželja. V slednjem je tipičen primer reševanje razvojnih in so-

cialnih problemov v kmetijskem prostoru. Probleme je treba reševati glede na razmere, ki tam že so, pa tudi pripeljati predelovalno industrijo ali industrijske obrate. Tudi kaj drugega, samo da bo zaživel življenje v krajevnih središčih. Samo kmetijstvo pa socialnih problemov ne bo moglo rešiti. Tudi drugod po svetu ga ne rešuje. Tudi v državah Evropske gospodarske skupnosti dajejo npr. socialne pomoči oziroma podpore manjšim pridelovalcem žit, mleka in podobno. Na ta način rešujejo socialne probleme, ker drugače ljudje ne bi mogli preživeti.

Sicer pa v razvitem svetu deluje kurativa prek razvoja podeželja in socialnih programov. Kar zadeva pridelovalce, pa naj povem, da tam vnaprej predpišejo ciljne cene, ki so podlaga za oblikovanje vhodnih cen, po katerih se lahko uvaža, in za intervencijske cene, po katerih država zagotavlja odkup.

Tako kmetje že vnaprej vedo, enako kot potrošniki in predelovalci, kaj jih čaka. Res pa je tudi, da je nekaj odvisno tudi od tega, kakšna bo letina (cene bodo lahko malo višje ali nižje), ampak približno se ve, kako visoka bo cena. To jim jamči država. Pri nas smo skoraj 45 let razvijali industrijo, ki pa je zdaj, ko naj bi vračala kmetijstvu, v kolapsu.

CIKLIČNA GIBANJA V KMETIJSTVU SO KATASTROFALNA

VESTNIK: V svojih raziskovalnih delih ste obdelovali ciklična gibanja v kmetijstvu. Kaj je glavni vzrok zanje?

ŠTEFAN BOJNEC: Je več vrst ciklov. V gospodarstvu jih je obdelal Branko Horvat in zavrgel trditve, da v socializmu ni zapo-

Dr. Štefan Bojnec

Dr. Štefan Bojnec je naš rojak iz Lipe. Tačas je zaposlen na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kot svetovalec izvršnega sveta Republike Slovenije. Doktor znanosti je postal pred dobrimi tremi leti, star komaj 28 let, ko je na ekonomski fakulteti v Zagrebu ubranil disertacijo z naslovom Vpliv sprememb v kmetijstvu in na tržišču kmetijskih proizvo-

dov na gospodarski razvoj Jugoslavije v obdobju 1957—1985. Pred tem (in seveda tudi pozneje) je v raznih strokovnih revijah objavil več raziskav in člankov. Na ljubljanski ekonomski fakulteti je študiral makroekonomsko smer, pri diplomu pa se je odločil za kmetijsko temo — Značilnosti razvoja kmetijstva v Sloveniji. Izračunal je produktivne funkcije kmetijstva in obdelal model pričakovanja, oziroma parcialnega prilagajanja (analiziral je torej obnašanje proizvodnje glede na spremembe cen). V tem času se je tudi spoznal z znanim akademikom dr. Vladimirkom Stipetičem iz Zagreba, ki velja za enega najbolj cenjenih agrarnih ekonomistov, in skupaj z njim sodeloval pri nekaterih raziskovalnih projektih. Štefan Bojnec se je najprej zaposlil na Inštitutu za ekonomska raziskovanja na gospodarski razvoj. Med drugimi raziskovalnimi projekti je obdelal ciklična gibanja v kmetijstvu na primeru praščereje od leta 1961 do 1982. Pri tem je uporabil model pajčevine in ekonomski model, kar je bilo takrat pri nas novost. V nekoliko razširjeni obliki je bila to njegova magistrska naloga. Pozneje je sodeloval pri obdelavi razvitosti slovenskih regij, kar je bilo vključeno v republiški srednjeročni plan. Veliko se je ukvarjal z ekonometrijo in medsektorsko analizo pri čemer je testiral številne hipoteze, poznane v ekonomski teoriji in analizi ter posebej poudaril vpliv kmetijstva na gospodarski razvoj. Gre za vpliv kmetijstva na družbeni proizvod in na produktivnost ter na medsektorsko povezanost kmetijstva z drugimi gospodarskimi dejavnostmi. Štefan Bojnec je sodeloval tudi na projektu Trebnje, predaval na več strokovnih posvetih, nazadnje na Bledu, kjer je na posvetu o razvoju in tržnih možnostih slovenskega kmetijstva govoril o temeljnih gospodarskih problemih kmetijstva in vlogi države.

redja določenih pojavov. Za kmetijstvo sem ugotovil, da so ciklični ekonomski odvisni zaradi neučinkovite kmetijske politike, ki je bila sicer zelo ideološko pobarvana. Cikli so narava procesa. Tako se pojavljajo pri praščih na 3—4 leta, pri mleku na 5—6 let, ko imamo enkrat veliko ponudbo in nizke cene in potem narobe: nizko ponudbo in visoke cene. Trdim, da so ta nihanja tudi posledica politike, ki je bila usmerjena protikmetijstvu.

VESTNIK: Kakšna pa je bila dosežana vloga združništva v razvoju kmetijstva, saj je to po svoji definiciji zaščitni mehanizem med drobnimi proizvajalci in veliko industrijo.

ŠTEFAN BOJNEC: V tej zvezi kaže nedvomno omeniti tudi zadruge, ki so jih naši predniki ustanovili že pred sto leti in so se v razvitih državah razvile v prave zadruge, pri nas pa je bilo to pretrgano. Zdaj so v bistvu ločeni kmetijstvo, živilskoprredelovalna industrija, trgovina. Gospodarstvo mora biti med seboj tesno povezano, in tega ni mogoče pretrgati, ne da bi nastale posledice. Pri nas so zelo velike razlike pri oblikovanju cen pri proizvajalcih, predelavi, trgovini. Pričakovati je, da bo prišlo do oblikovanja novih združ, ki bodo zastopale konkretne interese določenih območij, verjetno pa se bodo združevale tudi v večje za določena komercialna opravila, na primer izvoz in uvoz.

Danes kmetijstvo ne izvaža neposredno, saj to počno trgovske organizacije, ki pa zastopajo drugačne interese kot kmetijstvo.

Je pa res, da tu nastaja tudi problem kadrov, ki jih je treba usposobiti, da bodo kmetijci vedeli ne le proizvajati (to je še najmanj težko), ampak tudi dobro prodati.

VESTNIK: Ugotovili ste že, da je naša živilskoprredelovalna industrija, glede na surovinsko bazo, predimenzionirana. Kaj svetujete?

ŠTEFAN BOJNEC: Problem je zapleten. Nekatere od teh industrij so bile razvite z mednarodno pomočjo, druge z ugodnimi posojili, nekatere so že od prej. Zmogljivosti so za slovenske potrebe marsikje prevelike, jugoslovanski trg je usahnil, na izvoz pa zaradi slabe kakovosti in cenovne nekonkurenčnosti ne gre računati. Problem je tudi pomanjkanje surovin. Živilska industrija si tudi še ni ustvarila ustreznih blagovne znamke, po kateri bi bila znana po svetu. Večji napori v tej smeri pa bi prav gotovo dali re-

zultat. Spomnim naj samo na predvojnega mesarja Benka iz Murske Sobote, ki je že pred več kot 50 leti prodajal na zahod, v Švicco na primer. Sicer je res, da je v posameznih državah protekcionizem (varovanje domačih proizvajalcev), pa tudi deloma smo padli s tržišča Evropske gospodarske skupnosti. Upam pa, da bomo zopet izborili svoje mesto. Tačas so največji problem klavnice, po katerih bo prej ali slej udarilo. S tem ne trdim, da so pomurske odveč, vendar pa bo treba zmogljivosti polno izrabil, najbrž tudi v kooperaciji s kakim tujcem.

VESTNIK: Dejstvo je, da je na pomurskem podeželju preveč ljudi, seveda če število prebivalstva delimo s številom hektarjev obdelovalne zemlje. Zdaj, ko je marsikdo, ki je od hiše hodil na delo v tovarno ali pa je celo delal v tujini, doma, je marsikje že hudo. Kaj narediti?

ŠTEFAN BOJNEC: Treba je strokovno obdelati celosten razvoj kmetijstva oziroma regije. Tudi vse tisto, kar se veže na dopolnilno delo na kmetijah, kot so čebelarstvo, domača obrt, kmetijski turizem, predelava doma in podobno, vse do infrastrukture.

Upam, da bomo prišli do takega projekta, ki bi ga delali skupaj s FAO ali s sofinanciranjem mednarodne banke za obnovo in razvoj.

Stvari se je treba lotiti celostno. Kmetijstvo samo ne bo moglo prehraniti vseh ljudi, ampak se bo del prebivalstva moral ukvarjati z dejavnostmi, ki niso strogo vezane na primarno pridelavo. Pomurje se je precej razvijalo na račun zdomstva. Tega zdaj ni več. Treba bo najti projekte in angažirati ljudi in kapital.

PREDNOST POMURSKEGA KMETIJSTVA

VESTNIK: Projekti! Se vam ne zdi, da so določene regije bolj osprejdu kot pomurske?

ŠTEFAN BOJNEC: Res je, da lahko kadri, ki so na odgovornih mestih, včasih vplivajo, da določeni razvojni program pride na območje, ki nima ustreznih prednosti, praviloma pa tega ne bi smelo biti. Pričakoval bi, da kadri na takih mestih ne bi smeli biti pristranski. Kmetijstvo v Pomurju ima prednost, ker ima pokrajino na največje možnosti. Je pa res, da je nekoliko oddaljeno od trgov, saj v bližini ni kakega velikega mesta, kjer bi kmetje lahko marsikaj prodali neposredno. Zato pa bi moralo odigrati večjo vlogo združništvo, da bi tako kmetje prodajali neposredno — brez trgovcev in bi sami pobrali razliko v ceni.

Zadruge bi zdaj morale biti bolj fleksibilne in ustrezati stopati interese tistih, ki so njihovi člani. Žal takih trženskih pristopov pri nas še ni dosti.

VESTNIK: Naša država je naposled mednarodno priznana, delimo si v Evropo. Kaj je treba storiti za kmetijstvo?

ŠTEFAN BOJNEC: Z zakonodajo se bomo morali približevati evropski skupnosti. Čimprej bomo morali sprejeti njihove standarde, njihove carinske in druge nomenklature oziroma tarife. To je strokovno delo. Verjetno bomo sčasoma postali člani te skupnosti. Največji napori nas čakajo pri povečevanju gospodarske učinkovitosti, produktivnosti in mednarodne konkurenčne sposobnosti.

Izboriti si moramo čimbolj ugodne pozicije v prehodnem obdobju. Prehodno obdobje lahko traja več let, ko se novospregjeta država popolnoma integrira. V tem obdobju je treba pripraviti dober razvojni program kmetijstva, njegovo ustrezno zaščito.

Pozabiti tudi ne gre na pobudo ljudi, ki žive na določenih območjih. Več pa pričakujemo tudi od strokovnjakov, ki delajo v kmetijstvu. Nasilnost ni bila nikjer učinkovita. Mislim, da je treba ljudi usmerjati v določeno proizvodnjo z gospodarskimi instrumenti.

VESTNIK: Ali to pomeni, da bo polkmetstvo sčasoma izginilo?

ŠTEFAN BOJNEC: Analiziral sem vpliv preseljevanja delovne sile iz kmetijstva v druge dejavnosti na območju nekdanje Jugoslavije. Kratkoročni učinek v šestdesetih-semdesetih letih je bil pozitiven.

Povzročil je porast produktivnosti dela v kmetijstvu in celotnem gospodarstvu, ker je precej ljudi odšlo v tovarne. Po drugi strani pa sem ugotovil, da je bilo precej kapitala, ki je v tem času pritekel iz tujine, ne učinkovito porabljen.

To želim posebej poudariti. Smo se precej zadolžili, preden smo menzionirali določene zmogljivosti, zgradili uvozno substituirano industrijo in podobno ter si nakopičili druge probleme, ki so v osemdesetih letih povzročili, da imamo neučinkovito in neproduktivno industrijo, kjer je preveč zaposlenih, na drugi strani pa nerazvito kmetijstvo.

Tako so iz agrarne prenaseljenosti naredili industrijsko prenaseljenost.

Menim, da je potreben skladen — uravnotežen razvoj gospodarski razvoj. Kmetijstvo mora postati ekonomsko enakopravna dejavnost drugim dejavnostim, vendar mu je potrebno glede na specifično kmetijsko proizvodnjo in kmetijskih trgov zagotoviti določeno državno pomoč. To je praksa v vseh razvitih državah. Japonska, o kateri ste me vprašali, je primer zase; ima močno razvito industrijo in ima slabe naravne razmere za razvoj kmetijstva. Kmetijstvo je močno zaščitila in tako ima pri rižu celo ogromne presežke. Proizvodnja nekaterih pridelkov je tam po petkrat dražja od cene, po katerih bi pridelke lahko kupili na svetovnem trgu, toda tega ne store, ker pač zaradi neekonomskih razlogov zagotavljajo določeno stopnjo samooskrbe in ščitijo svoje proizvajalce, z ustreznimi denarnimi nadomestili pa intervenirajo, da ljudje pridejo do hrane sorazmerno poceni.

VESTNIK: Po vsem tem, kar ste doslej povedali, je torej tudi v tržnem kmetijstvu potrebno ustrezno usmerjanje in vloga države. V svojem predavanju Temeljni ekonomski problemi kmetijstva in vloga države ste navedli štiri cilje.

ŠTEFAN BOJNEC: Za opredelitev ciljev razvoja kmetijstva je treba upoštevati finančna sredstva za njihovo uresničitev. Kmetijska politika pri nas bi morala nameniti pozornost zlasti tem štirim ciljem: 1. Primeren in stabilen dohodek za kmetijske proizvajalce. 2. Redna oskrba porabnikov in razumne (dostopne) cene zanje. 3. Povečanje produktivnosti in konkurenčne sposobnosti kmetijstva, zlasti s strukturnimi ukrepi na kmetijah. 4. Skrb za celosten gospodarski razvoj v kmetijskem prostoru s poudarkom na ohranitvi poseljenosti dežele tudi na območjih z omejenimi možnostmi in v hribih.

Pogovarjala sta se
Štefan Sobočan in J. Vozel

Bodo kmetje bojkotali setev pese?

Tovarna sladkorja Ormož pridelovalcem sladkorne pese še zdaj ni poravnala plačila, kot se je obvezala s pogodbo. Po pogodbi bi morala pesu plačati po ceni 1 kg pšenice: 4 kg pese oziroma 1 kg sladkorja: 18 kg pese. Doslej so odgovorni za finančno poslovanje v tovarni kmetom plačali le 1,5 STL za kilogram pese in še to v dveh obrokih brez zamudnih obresti.

Odbor za sladkorno peso pri slovenski Kmečki zvezi vztraja, da tovarna sladkorja pridelovalcem za oddano peso doplača 1 STL po kilogramu. Omenjena cena bi pridelovalcem pokrila stroške pridelave do časa spravila v novembru 1991. Po pogodbi bi proizvajalci morali dobiti 2,20 STL pri pridelku 42 ton pese na hektar in še doplačilo zamudnih obresti od 20 dni po predaji pese do časa izplačila. Člani odbora za sladkorno peso pri SKZ-LS Franc Kučan, inž. Ernest Kerec in Martin Duh, ki so se dogovarjali o reševanju nastalih zapletov pri izplačilih s predstavniki TSO, ministrom za kmetijstvo dr. Jožetom

Ostercem in nekdanjim ministrom za trg in cene Maksom Bastlom, pravijo, da se je vse zapletlo, ker država TSO ni zagotovila potrebnih sredstev, ki bi jih dejansko morali nakazati iz državnih rezerv, ki so iz tovarne sladkorja v Ormožu prevzele 10.000 ton sladkorja.

Velja omeniti, da pri reševanju zapletov plačila za peso sodelujejo tudi predsednik Zadrugne zveze Leo Frelj in predstavniki zadrug. Eden od vzrokov za nastale težave je tudi uvoz poceni sladkorja, ki so ga številna podjetja lani uvozila kar 50.000 ton. Člani odbora za sladkorno peso puške še niso vrgli v koruzo. Kmalu se bodo sestali s predsednikom vlade Lojzeto Peterleto, pričakujejo pa, da bodo tudi odgovorni v TSO prispevali svoj delež k rešitvi upravičenih zahtev kmetov. V primeru, da TSO ne bo izpolnila svojih obvez do kmetov, SKZ-Ljudska stranka poziva kmete, da ne podpisujejo novih pogodb za pridelavo pese v letu 1992.

Boris Hegeduš

Zeleni teden

V začetku vsakega leta je v Berlinu mednarodni zeleni teden, na katerem se predstavljajo izdelovalci živilskih, poljedelskih izdelkov. 30 veleposojilskih dvoran obišče vsako leto med 500 in 600 tisoč ljudi, ki tukaj pojedjo na tone pokrajinskih specialitet, popijejo na tisoče litrov piva in vina ter si ogledajo razstavo konj, krav in ovac.

Zeleni sejem v Berlinu ni le največja svetovna okrepčevalnica, kjer tisoč razstavjalcev iz 64 držav ponuja obiskovalcem gurmanške specialitete, pač pa je tudi največji svetovni spektakel hrane, zelenjave in vrtičkarstva.

Tudi letošnji sejem je obiskalo okoli 600 tisoč obiskovalcev, mnogi med njimi pa so se udeležili tudi številnih simpozijev, ki so jih tokrat pripravili kar 150. To so izkoristili predvsem številni komercialni razstavjalci za svoje predstavitve.

Turnišče: cene pujskov

Tako skromne poudarke pujske, kot misli četrtek, na sejem v Turnišču že dolgo ni bilo. Tokrat so bili napredaj le 4 pujske, stari od 7 do 10 tednov in težki do 20 kilogramov. Lastniki so zamenjali vse živali. Za par pa je bilo potrebno odšteti 7.500 tolarjev. Sejem se začne vsak četrtek ob 7. uri, prodajalci pa morajo priskrbeti potne liste za živali.

Izkušnje kmetovalcev

Bilo je dobro, zdaj pa ...

Prvi vtis ob prihodu k Huberjev v Kovačevce je, da gre za večjo kmetijo in polno delovnih rok. Na gruntu je namreč precej kmečkih strojev, tudi 2 traktorja, hiša je dokaj velika in še večje gospodarsko poslopje, vse je tudi lepo pospravljeno. Ko se srečamo z gospodarjem Mihaelom in pokramljamo z njim o izkušnjah, pa se podoba nekoliko spremeni.

»Imamo okrog 4 hektarje obdelovalne zemlje ter okrog 4 hektarje gozdov in travnikov. Na kmetiji živimo le trije — poleg mene še hčerka, ki je končala srednjo ekonomsko šolo, in sin, ki se je lani vrnil od vojakov.

Nas namen je bil, da bi se ukvarjali predvsem z rejo plemenskih svinj. Nekaj časa smo jih imeli okrog 20. Sprva je bilo še kar dobiti. Pujske smo prodajali kmetijski zadrugi Panonka. Čez čas pa se nam to ni več splačalo, zato smo se odločili, da ne bomo več stavili le na eno dejavnost. Število plemenskih svinj smo

zmanjšali na 4, bistveno pa smo povečali število govedi, in sicer na 8 glav, od katerih so 4 krave

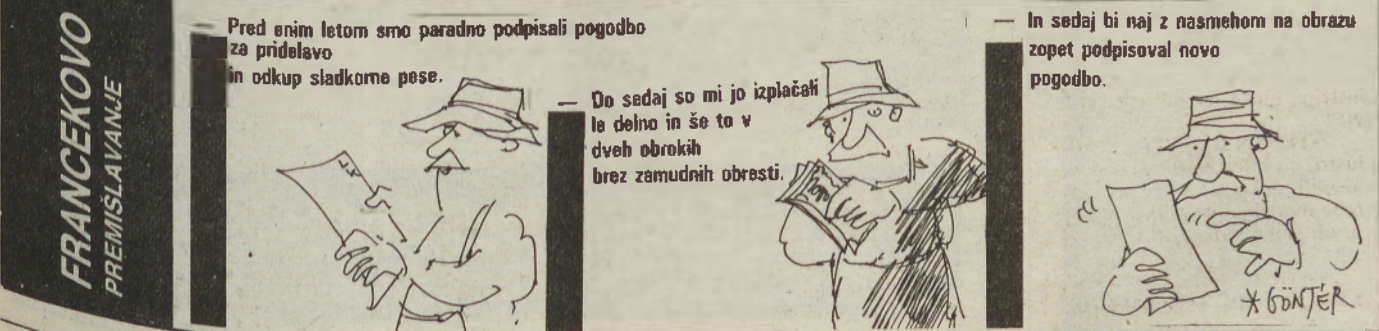

MIHAEL HUBER iz Kovačevca je vedno manj zadovoljen z razmerami v kmetijstvu. Kdo pa sploh je?

molznice. Na začetku je bilo spet še kar dobro, lani pa se je stanje bistveno poslabšalo. Skoraj vse, kar moramo kmetje kupiti, se je precej podražilo, naši pridelki oziroma tržni presežki pa imajo zelo nizke cene. Poleg tega so bile ukinjene premije in popust pri gorivu za kmetijske stroje, tako da je bilo naše delo daleč podcenjeno. Toda druge možnosti nismo imeli. Hlevov vendar nismo mogli pustiti praznih. Sin, ki naj bi prevzel kmetijo, pravi, da bo raje šel kam delat, če bo šlo tako naprej.

Mogoče bi bilo drugače, če bi imeli Huberjevi od 8 do 10 hektarjev obdelovalne zemlje, saj bi tako bolje izkoristili stroje in tuje prostore, v katere so vložili precej denarja. Toda dobre zemlje tam okoli ni mogoče dobiti. Mihael nam je ob koncu še dejal: »Mi, stari, homo kljub vsemu ostali na zemlji in jo obdelovali, četudi bomo delali večkrat zastoj, toda mladi ne nameravajo životvoriti na kmetiji.« Tega pa od njih tudi ne moremo zahtevati.

JOŽE GRAJ

Pred enim letom smo paradno podpisali pogodbo za pridelavo in odkup sladkorne pese.

Do sedaj so mi jo izplačali le delno in še to v dveh obrokih brez zamudnih obresti.

In sedaj bi naj z nasmehom na obrazu zopet podpisoval novo pogodbo.

Zimsko obrezovanje sadnega drevja

Z uvajanjem nove tehnologije v sodobnem sadjarstvu se je spremenil tudi način obrezovanja. Tako klasično zimsko obrezujemo sadno drevje samo pri nekaterih vzgojnih in določenih vrstah sadnega drevja. Nekoč je bilo glavno pravilo v sadovnjakih rez (enkrat) in pobiranje sadja (enkrat). Danes se je to spremenilo, rez je večkratna, pa tudi obiramo večkrat.

Jablane in hruške

Nizka drevesa in gosti sadi jablan in hrušk zahtevajo rez vsa leta. Tako obrezujemo drevesa 5 ali 6-krat in s tem vplivamo na rodnost, rast in kakovost plodov. Rodnost in rast dreves sta v tesni povezavi, in to uravnava sadjar-rezač.

Rez v prvem letu (posajena sadika) — režemo malo, ena rez do dveh, glede na kakovost sadike. Opravljati pa moramo druga dela: upogibanje vej in zarezovanje. Tudi v drugem in tretjem letu režemo zelo malo, pomembno pa je, da čimprej dosežemo redno polno rodnost. V obdobju polne rodnosti, ko se rast umiri, režemo močnejše glede na rodni nastavek drevesa. Cilj vzgoje in obrezovanja je, da dobimo majhno drevo, ki bo redno in obilno rodilo. Posebna pravila za obrezovanje hrušk in jablan v gostih nasadih ni. Pri zimskem obrezovanju (do brstenja) obrezujemo le spodnji in srednji del, zgornjega (vrh) pa pustimo, posebno če imamo bujno drevo in sorto. Najprej moramo obrezovati starejša drevesa in šibko rastoča, medtem ko

bujno rastoča drevesa obrezujemo pozneje, enako tudi bujne sorte (gloster, mutzu). Vrhe obrezujemo pozneje. O drugi rezi pa prihodnjič.

Češnje in višnje

Mlade češnje in višnje režemo spomladi tik pred brstenjem. Posebno pomembno je, da predčasne

poganjke porežemo na dva brsta, da dobimo čimprej večje drevo. Rane zamažemo s cepilno ali posebno razkuževalno smolo. Ko so poganjki dolgi od 10 do 15 cm, odvečne odstranimo, druge pa razpnejo (s paličami ali zobotrebiči), da dobimo topi kot. Rodne višnje in češnje režemo ob obiranju ali po njem, da zmanjšamo smolkavost, rane pa lepše zarastejo. Posebno pri višnjah moramo paziti, da se veje preveč ne ogolijo. Veje izrezujemo in tako drevo pomlajujemo. Rodijo le enoletne mladice.

Leska

Sedaj je čas, da začnemo z obrezovanjem leske, ki jo lahko vzgajamo v obliki grma ali debla. Mladi grm leske (drugo leto po sajenju) režemo tako, da pustimo 4—6 najlepših poganjkov, druge izrežemo. Naslednje leto obrezujemo tako, da v grm (krošnjo) spustimo čim več sonca in čistimo koreninske izraske. Koreninske izraske odstranjujemo že med letom. Po 12.—15. letu začnemo grm pomlajevati tako, da pustimo lepo mladiko, izrojno vejo (del grma) pa izrežemo. Lesko moramo skrbno pomlajevati, ker rodi le dobro oskrbovan nasad.

Praktično bomo prikazovali rezi na različnih sadnih vrstah v nedeljo, 23. februarja, ob 9. uri v nasadu Škerlak-Smodiš v Orovcih.

Se nadaljuje!

Vlado Smodiš, ing. agr.

Mešanica krmnega graha in ječmena v prehrani prašičev

V prašičereji je gospodarnost proizvodnje tista, ki nas spodbuja k novim strokovnim razmišljanjem. Eno od takih razmišljanj je tudi, kako poceniti stroške za krmo oziroma pridelati poleg osnovne krme čim več beljakovinskih sestavin ne da bi ogrozili intenzivnost prireje.

Temeljno pravilo, iz katerega izhajajo vsi normativi in pravila za prehrano prašičev, je, da bodo proizvodne lastnosti čim bolj izkoriščene in stroški na enoto proizvoda čim nižji. Naloga selekcionarjev je, da te lastnosti med sabo čim bolj združijo in ovrednotijo.

Mešanica krmnega graha in ječmena je primerna krma za prašičerejske obrate, ki se ukvarjajo s plemensko rejo, kot tudi za tiste, ki jih pitajo. Je zelo okusno krmilo in ga prašiči radi jedo. Vsebuje sorazmerno veliko beljakovin, predvsem aminokislino lizin, ki je problematična aminokislina v obrokih, kjer so velike količine koruze.

Kakovost krmne mešanice je odvisna predvsem od razmerja sestavin, ki so vključene v mešanico. Najbolj običajno razmerje graha in ječmena je 4:6. To je ugodno razmerje, ki daje visok odstotek beljakovin in ugodno aminokislinsko razmerje, predvsem metionin in lizin.

Značilnost graha je, da vsebuje sorazmerno malo metionina, zato se odlično dopolnjuje z žiti, ki so bogata z metioninom. Vsebuje pa veliko lizina. Zato lahko rečemo, da se v primeru teh dveh aminokislin grah in ječmen v krmni mešanici odlično dopolnjujeta.

Prebavljivost organske snovi je v tesni povezavi z vsebnostjo vlaknine. V mešanicah graha in ječmena je količina vlaknine povprečna, razen v primeru mešanice graha z ovsom, kjer je odstotek vlaknine povečan, kar zmanjšuje prebavljivost organske snovi.

PRIMERI KRMNIH MEŠANIC ZA PLEMENSKE SVINJE, PUJSKE IN PITANCE

Krmna mešanica za doječe plemenske svinje	40 %	41 %
Koruzna	20 %	14 %
Pšenica	6 %	
Ribja moka	13 %	27 %
Mešanica grah + ječmen	15 %	
Sončnične tropine		14 %
Sojine tropine	6 %	3,8 %
Premiks D 700		0,2 %

Krmna mešanica za pujske od 15 do 25 kilogramov	35 %	27 %
Koruzna	25 %	28 %
Pšenica	11 %	11 %
Ribja moka	26 %	28 %
Mešanica grah + ječmen	3 %	6 %
Premiks D 700		

Krmna mešanica za pitance od 25 do 60 kilogramov	30 %	29 %
Siliran koruzni zdrob	25 %	26 %
Mešanica grah + ječmen	11 %	
Mesna moka	10 %	20 %
Pšenica	20 %	
Sojine tropine		20 %
Sončnične tropine	4 %	5 %
Premiks D 700		

Krmna mešanica za pitance od 60 do 100 kilogramov	50 %	40 %
Siliran koruzni zdrob	22 %	30 %
Mešanica grah + ječmen	14 %	20 %
Pšenica	10 %	
Mesna moka		8 %
Ribja moka	2,5 %	2 %
Premiks D 700	1,0 %	
Dikalcijev fosfat		

V obrokih za pitance lahko zamenjamo s krmno mešanico graha in ječmena precejšnji del sojnih tropin. Zelo dobro se dopolnjuje krmna mešanica graha in ječmena s sončnimi tropinami, predvsem zaradi aminokislinske metionina.

V obrokih za plemenske svinje se uporablja mešanica graha in ječmena v najbolj intenzivni fazi, med dojenjem. Takrat lahko nadomestimo z beljakovinami iz mešanice predvsem sojine tropine.

Mešanica graha in ječmena lahko do neke mere uporabimo tudi v obroku za odstavljen pujske. Zelo dobro se mešanica dopolnjuje s kakovostnimi beljakovinami živalskega izvora.

Zorica ABRAHAM,
dipl. kmet. inž.

Ekološko sprejemljiva in racionalna obdelava tal

Smo kmetijska pokrajina in te prednosti, ki se je sicer premalo zavedamo, nekateri pa bi to celo radi prikazali kot pomanjkljivost, nam nihče ne more vzeti. Seveda pa je drug problem, kako to svojo naravno danost pametno uporabiti. O tem, da nam bo kdo od drugod dal idealne rešitve, moramo nehati sanjati. Prav tako se bomo morali kmetijski prej ali slej sprijazniti s tem, da cene naših pridelkov in proizvodov ne bodo vedno rasle po naši volji, ampak bodo podvržene tudi mednarodni konkurenci. Morda bo kdo ugovarjal, da v drugih deželah kmetijstvo subvencionirajo in ščitijo na razne načine, vendar tega ne delajo pod nivojem racionalnosti. Nobeno gospodarstvo si namreč ne more dovoliti podpiranja neproduktivnega trošenja energije in naravnih virov.

Ravno racionalnost z upoštevanjem ekološke sprejemljivosti pa je tema, ki jo bom v nadaljevanju skušal obdelati na enem od segmentov kmetijstva, to je na področju uporabe nekaterih strojev za obdelavo tal.

Glavni namen obdelave tal je v tem, da zagotovimo optimalne agrofizične lastnosti tal za rast in razvoj rastlin, zmanjšamo zapleveljenost posevkov, ob tem pa omogočimo tudi ugoden potek kulturnega procesa tvorbe tal.

V nasprotju z divjimi, samonikli rastlinami, zahtevajo kulturne rastline, ki jim je človek s selekcijo poudaril tiste lastnosti, od katerih ima sam koristi (količina in kakovost pridelka), za

svoj razvoj obdelana tla. Človek mora torej za te svoje »razvajenke« neprestano vzdrževati tla v takšnem stanju, kakršno jim ustreza, da bi lahko dale dobre pridelke.

Za lažje razumevanje potrebe po obdelavi pogledajmo osnovne razlike med neobdelanimi in obdelanimi tlemi. Neobdelana tla so običajno zbita, slabo prepustna, hladna in nimajo dovolj zravnih prostorov. Zaradi kapilarnih por so prevlačna za presuha, mikroorganizmi pa nimajo na voljo dovolj kisika za normalen razvoj. Korenine rastlin v taka zbita tla težko prodirajo, kar pa je lahko problem tudi pri napačni obdelavi, ko s prevelikim številom prehodov ob nepravem času tla preveč zgazimo.

Obdelana tla morajo biti praviloma pravo nasprotje, saj z obdelavo predvsem reguliramo razmerje med vodo in zrakom v tleh. To dosežemo s tem, da spremenimo velikost por v tleh in izboljšamo strukturo z rahljanjem in zračenjem zemlje. Z obdelavo ustvarimo dovolj globoko in dobro predelano vrhno plast z mrvičasto strukturo in polno humusa. Za obdelana tla je značilno, da bolje gospodarijo z vodo in toploto, tako ob pomanjkanju

kot ob preobilici le-teh. Zrak, ki pride v tla pri obdelavi, pospešuje dihanje ter oksidacijske procese v tleh, predvsem pa omogoča in izboljšuje delo aerobnih mikroorganizmov.

Nenazadnje ustvarimo z obdelavo tal ugodne pogoje za prodiranje in rast korenin v tleh, zaradi česar se poveča količina korenin v njih. To pa ima dve važni posledici — sama rastlina dobiva na ta način več vode in hranil; po spravilu pridelka pa ostane v tleh več organske mase, kar v naslednjem pridelovalnem ciklu poveča njihovo rodovitnost.

To so torej temeljne naloge, ki jih morajo z obdelavo tal zagotoviti stroji in orodja za obdelavo. Glede na to, da smo izpostavili racionalno (gospodarno) in hkrati ekološko sprejemljivo polje deinstvo, želimo obdelati tla z manjšo porabo energije ter tako zmanjšati stroške; zmanjšati število prehodov in s tem nepotrebno gaženje; skrajšati globoko in intenzivno obdelavo na nujne ukrepe.

Osnovno načelo, ki ga moramo upoštevati pri načrtovanju obdelave, je v prilagoditvi vrsti tal, vremenskim razmeram, predhodni poljščini in zahtevam kulture, za katero zemljo pripravljamo, kakor tudi strojem, ki jih imamo na voljo. Glede na možnost, ki nam jih dajejo izdelovalci le-teh, se končno lahko odločimo pri nabavi za primerne stroje. Pri nakupu pa upoštevajmo vedno vedno dolgoročni učinek stroja (prihranek časa in energije pri obdelavi, ugoden učinek na tla, itd.), ne pa le trenutno ugodnejšo ceno.

Moj psiček Timi

Mojemu psičku je ime Timi. Star je osem mesecev. Po pasmi je italijanska lisica. Dala mi ga je sošolka Ksenija. Hkrati sem dobila dve majhni muci. Skupaj so se igrali in rasli, zato so še danes veliki prijatelji. Timi je črn, ima kratke noge, močne zobe in košat rep. Zelo je priden in ubogljiv. Le kdaj pa kdaj ušpiči kakšno neumnost. Rad je, surovega mesa pa ne mara. Ponoči spi v kurilnici, podnevi pa je zunaj. Očka ga priveže. Ko pridem iz šole, ga spustim z verige. Najprej ponavadi teče nekaj krogov, nato pa se vrne k meni. Nekega dne je zagledal kokoš in se zapodil za njo. Klicala sem ga, a me ni ubogal. Odšla sem po mamico. Ko ga je ona poklicala, je pritekel nazaj. Za kazen je bil ves dan privezan.

Timija imam zelo rada. Brez njega bi mi bil zelo dolgčas.

ESTER POVŠE, 5. r.,
OŠ Dobrovnik

Počitnice

Polletne počitnice so bile kratke, vendar zame zanimive. Do srede sem bil doma v Murski Soboti. Z očetom sva hodila vsak dan k njegovemu prijatelju, kjer je oče popravil avtomobil. To je bilo zame zelo zanimivo. Pomagal sem mu pri delu in se tudi veliko naučil. Drugi del počitnic pa sem preživel pri dedku in babici. Tudi tam je bilo lepo, vendar pa sem zelo pogrešal sneg, da bi se lahko smučal ali sankal. (MATEJ BENKO)

Med počitnicami sem bil lahko dalj časa pokonci kot tedaj, ko moram v šolo. Pogrešal sem sneg, kljub vsemu pa mi bodo ostale letošnje zimske počitnice v lepem spominu. Dopoldne sem večkrat obiskal očeta v trgovini in mu pomagal pri raznih opravilih. To je bilo zame precej zanimivo. Nekajkrat pa sva s prijateljem kljub mrazu pripeljala na plan kolesa in kolesarila.

Čeprav rad hodim v šolo, sem raje na počitnicah in se veselim breskribnemu otroštvu.

RABEN URŠIČ, 4. a,
OŠ III, M. Soboti

Počitnice so bile kratke, brez snega, pa vendar zanimive in lepe. Veliko sem se igrala z Zvonkom, mamici in babici sem pomagala kuhati, učila sem se in vsega je bilo hitro konec. (MOJCA ŠKRGET)

Najlepše je bilo, ko smo mesarili. Veliko sem se vozil s kolesom in gledal televizijo. (ALBIN ŠALAMUN)

Igrala sem se, brala, pisala črke in računala. Skakala sem čez gumico. Gledala sem televizijo. Pomagala sem mami pri delu. (DANIJELA RUS)

Najlepši dan med počitnicami je bil Alešev rojstni dan. Presenili smo ga s papigama. (MATJA SIMONIČ)

Počitnice so hitro minile. Igrala sem se z Boštjanom in gledala televizijo. Z očetom sva se igrala igrice človek, ne jezi se. (MATEJA ŽAJDELA)

Učenci 1. b. r.,
OŠ Križevci pri Ljutomeru

Naš razred

Na steni visijo risbice, abeceda in ura, s stropa pa luči in okraski. Sedimo na stoli, poslušamo, pišemo, računamo in rišemo. V odmoru imamo malico. V razred pridemo skozi velika vrata. Paziti moramo, da česar ne poškodujemo.

JERNEJ RAKUŠA, 2. r.,
OŠ Mala Nedelja

Kako preživim dan

Zgodaj zjutraj me zbudi sestra Tadeja. Hitro se umijem in oblečem. Mama medtem že pripravi zajtrk. Najraje jem žgance. Po zajtrku si umijem zobe in nato je treba v šolo. Pelje me stric Viktor. Domov pa se vozim z avtobusom. Komaj čakam, da se vrnem. Ko se najem, grem najprej delat domače naloge. Nato se igram s sestro in pomagam mami pri pospravljanju. Preden grem zvečer spat, se umijem, pogledam risanko, nato pa v posteljo. Preden zaspi, večkrat berem otroške knjige ali pa s sestro pojeva pesmice in počneva še kaj drugega. Ko zaslišava mamine korake, se hitro skrijeva pod odejo.

JASMINA KOLBL,
OŠ Videm ob Ščavnici

Zjutraj

Ko se jutro prebudi,
ptiček v grmu gostoli:

»Vstani, vstani, je že čas,
kdaj sem že na nogah jaz!

Črne skorenjce obuj,
v šolo naglo odpotuj.

Priden bodi, cicipe,
da prej boš znal a, b, c...»

Abeceda res je huda
in terja veliko truda.

Črke težko je spoznati,
lažje češnje je brati.

MAJA BALAZIČ, 2. b,
OŠ Beltinci

Hotela

sem biti

svetlolaska

Hodila sem v 4. razred. Zaljubljena sem bila v nekega fanta. Nikomur nisem izdala te skrivnosti. Vedno sem bila zraven njega, ga hotela zapeljati z raznimi parfumi in si delala moderne pričeske kot vsako dekle, ki je zaljubljeno. A moj trud je bil zaman. Ugotovila sem, da so njemu všeč le svetlolaski, jaz pa imam črne lase. Brskala sem po raznih revijah in iskala, kako se barvajo lasje. Na vsak način sem hotela tudi jaz postati svetlolaska.

Nekega dne sem prišla iz šole. Pogledala sem, kje je mama. Bila je na vrtu. Odšla sem v kopalnico, stopila na koš in odprla omaro, kjer je bilo tudi barvilo za lasje. Potem sem jih malo zmočila in počakala, kaj se bo zgodilo. Ko sem se pogledala v ogledalo, sem se prestrašila. Lasje so me spominjali na coprnico. Začela sem si jih umivati, tedaj pa se je premaknila kljuka na vrati kopalnice. Zaslišala sem mamin glas: »Odpri!« Srce mi je začelo močno utripati. Nisem vedela, kaj naj storim. Zgrabila me je panika. Pograbila sem brisačo, pokrila mokre lase, odklenila vrata, sedla na školjko in v zvezi v roke časopis ter se delala, da ga berem. Ko je mama zagledala, kaj skrivam pod brisačo, je bilo gorje. Trikrat mi je umila lase in jih precej porezala. Stala sem kot kip in bila blede kot zid.

Česa takega nikoli več ne bom poskušala. Žal mi je bilo las, pa tudi z ljubeznijo ni bilo nič.

SILVIJA BUZETI, 7. a,
OŠ Bakovci

Kako sem pričakovala šolo

Sole sem se vedno baša. Mama mi je govorila, da se bom kaj naučila. Ko sem prišla prvič v šolo, v novo okolje, nas je tovarnica Štefka zelo prijazno sprejela. Spoznala sem se z drugimi otroki in se že veliko naučila. Res je tako, kot mi je govorila mama.

MARINA PAVLINJEK, 1. a,
OŠ Čankova

Moja muca

Moji muci je ime Nika. Je rumene barve in ima dolgo dlako. Stara je štiri leta, se zelo rada igra in pleza po drevju. Zelo rada se tudi skriva in takrat jo moramo vsi iskati. Včasih je ni domov ves dan, ko pa se zvečer vrne, je zelo lačna. Takrat poje polno skodelico mleka, odide v kot in zaspi. Med spanjem zadovoljno prede.

TANJA ŠTUHEC,
3. a
OŠ Apače

Poredna torbica

Neko sredo je šla torbica v lo. S sabo je nesla knjige, zvezke in peresnice. Stresla jih je na potem pa nastavljala otroške zanke, da so padali na vse strani. Nato je šla k tabli in čakala, da jo v dol. Ko se je tega naveličala, je skakala po klopih in prevrnila stole. Bila je zelo poredna, nazadnje si je strgala naramenice. Potem je šla domov. Na poti je stopila v lužo in zmočila svoje potrebščine. Tudi ona je bila v kra.

To je bila Jernejeva torbica. Mamica jo je oprala in posušila. Torbica pa je sklenila, da ne bo več poredna. Jernej jo je rad imel.

JERNEJ JEREJČIČ, 2. b,
OŠ Beltinci

Ali veste?

Prejšnjič smo vas spraševali, ali veste, kolikšna je oddaljenost Zemlje in Sonca. Proti pričakovanju smo prejeli precejšnje število odgovorov in z izjemo enega ali dveh so bili vsi pravilni. Bili namreč dovolj, če ste napisali, da je ta oddaljenost okrog 150 milijonov kilometrov (povprečna oddaljenost je 149.596.000 km). V gradno Knjigarno in papirnice DOBRA KNJIGA iz Murske Sobotice pa bomo tokrat poslali na naslov: Kristina Kovačič, Veščica 33 69240 Ljutomer. Cestitamo!

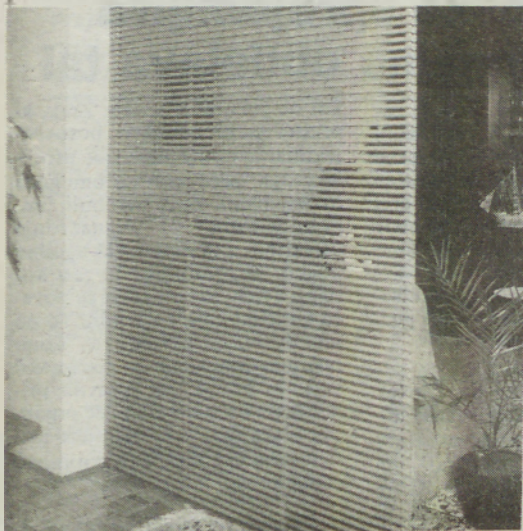
KUPON št. 46

Ali veste, kdaj je prvi človek poletel v vesolje? Pravilne odgovore bomo žrebali 27. februarja.

Cevni radiatorji

MONCER^{COLOR}

Radiatorje MONCER odlikuje visoka zmogljivost ogrevanja, ne zavzemajo dosti prostora. Izberete jih lahko v 4 osnovnih barvah: beli, modri, rdeči, rumeni.

● MONCER P — pregradni

Namenjeni so za ogrevanje večjih prostorov za dnevno ali nočno bivanje, uporabite jih lahko kot pregradne stene dveh prostorov.

ESTETIC TERM

● MONCER K — kopalniški

Namenjeni so za ogrevanje kopalnic, kuhinj, hodnikov. Pozimi je na njih mogoče sušenje perila.

VARIS
PROIZVODNJA SANITARNIH CELIC
LENDAVA d.o.o.

»VARIS«
69220 Lendava
Industrijska cesta 4 b
Telefon: 069/76-111
prodaja: (069) 75-804
Telefax: (069) 75-805

v 24 urah

vam kjerkoli v severovzhodni Sloveniji popravimo polomljena stekla, izdelamo in montiramo izolacijsko steklo!

● Pokličite nas po telefonu: (069) 61-974 ali nas obiščite v Podgradu št. 4 pri Gornji Radgoni.

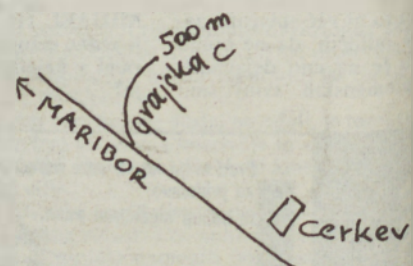
PRODAJNI SALON

69250 GORNJA RADGONA GRAJSKA C. 27
TELEFON: 069/61-974, 61-751, TELEFAX: 069/61-947

VSE ZA OPREMO DOMA

● stavbno pohištvo ● lesene obloge ● leseni podi ● parket ● okovje ● oprema za kopalnice ● orodja (hoby program) ● mini barzar

VAŠE ŽELJE, VAŠE SANJE – NAŠA PONUDBA
S KARTICO ZVESTOBĚ DO CENEJŠEGA NAKUPA

Proslavitev kulturnega in državnega praznika

Na Prešernov dan, zdaj slovenski državni praznik, je bila v prostorih slovenskega kulturno-prosvetnega društva Lastovka v Ingolstadt — partnerskem mestu Murske Sobote v Nemčiji — v soboto zvečer tradicionalna proslava slovenskega kulturnega praznika. Svpadala je s počastitvijo mednarodnega priznanja Slovenije, zato se je slovesnost udeležil tudi župan Ingolstadta Peter Schnell in svojo navzočnost izrazil za ljubezniv nagovor s popotnico mladim državi in nedvoumno željo po utrjevanju stikov.

Zvone Kokalj, predsednik društva, je tudi tokrat spomnil na vračanje lastovk in njihovo povezanost z domovino. Brigita Bavčar pa je v imenu pokrovitelja — Skupnosti občine Murska Sobota — in občinskega izvršnega sveta kronološko ponazorila rujevanje Slovenije kot države od junjske vojne, sprejetja nove ustave in mednarodne poritve. Govorila je o velikih dogodkih, ki se jih bodo sodobniki gotovo začeli zavedati šele po določenem času, kajti zdaj smo nekoliko utrujeni od vsega in bi radi normalno zaživel, predvsem pa postavili temelje za dostojno preživetje ljudi doma tudi s pomočjo naših na tujem. Obenem se je zahvalila za pomoč v obliki zdravil in drugega, ko je bilo najhujše, izrazila pa priznanje tudi nastopajočim ki iz leta v leto izpričujejo, da na tujem niso pozabili materinega jezika. Poleg učencev slovenskega dopolnilnega pouka in folklorne sekcije društva so se tokrat izkazali tudi mladinci Lastovke, za veseli del prireditve pa je poskrbel ansambel Santavec. Zdomci so ob tej priložnosti izrekli svojo željo po pogovoru s predstavniki banke, ministrstva za notranje zadeve in drugimi, ki bi jim iz prve roke posredovali za njih dragocene informacije, zaznali pa tudi, da so bili časi, ko je bil za delegacije iz domovine avtobus premajhen, tokrat pa je bil dovolj le kombi, ki je uspešno premagal dolgo pot.

bb

Z RAZSTAVE

Slike Ditke Petkovič so februarja 1992 razstajene v sobotki grajski galeriji. Načeloma slikami je tista mrkost, mrkosti razpoloženja, mrkosti izraz faupogled v čisto brezkončnost upanja. V kajti te barve ostanejo na površini. Petkovičeva ima žarkih barv. Umetniški slikarski postopek je dvomagija. Pri prvem opravilu se čutna snov, torej barve, iz čutnega sveta prenasa v drugi čutni svet. V postopku se svet, ki se napenja na slikarskem platnu, je to takšne svetovne snovi kot prvi. dimo samo neki drugi čutni svet. Duša se lahko veseli nek oharvanosti sveta v skrajnem obsegu, takih kakor se otroci in preprosti ljudje veseli pisanosti, ne more pa stopiti v globino. Pri slikah

SEPARATISTI

TURNIŠČE

Ob prazniku podelili knjižne nagrade

Letošnji slovenski kulturni praznik so dostojno proslavili tudi v Turnišču. Na proslavi, ki je bila dobro obiskana, je o pomenu praznika govoril predsednik ZKO Lendava Rajko Stupar, v kulturnem programu pa so sodelovali učenci turniške osnovne šole in oktet Lesna iz Slovenj Gradca. Ob tej priložnosti pa so tudi razglasili najboljša literarno-likovna dela, natečaj sta med osnovnošolci razpisala krajevna skupnost in kud Štefana Raja iz Turnišča. Podeljenih je bilo 13 knjižnih del, ki jih je prispevala Pomurska založba kot pokrovitelj proslave, izročil pa jih je urednik založbe, domačin Jože Ternar. Zaradi velikega odziva mladih na razpis za literarno-likovna dela KULTURA so se v Turnišču odločili, da bodo v prihodnje razpis razširili tudi na srednješolce. Občinstvo v Turnišču pa je na proslavi navdušilo oktet Lesna.

F. M.

BELTINCI

Marko banda navdušila

Kot je že tradicija, je beltinski kud pripravil pestro in privlačno proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku v prostorih osnovne šole. O pomenu praznika v mladi samostojni državi je govoril predsednik sveta KS Beltinci Jože Kavač, se kulturnikom zahvalil za pestro dejavnost in jim zaželel nadaljnjih uspehov. V kulturnem programu so sodelovali: učenci osnovne šole, moški pevski zbor in Marko banda. Zlasti je občinstvo navdušila Marko banda (Boštjan Rous — klarinet, Slavek Petek — kontrabas, Samo Budna — violina in Andi Sobočan — cimbal), ki se je prvič širše predstavila. S svojim nastopom so mladi muzikanti pokazali, da so se resno lotili dela in da bodo lahko uspešno nadaljevali bogato tradicijo ohranjanja ljudske pesmi v Beltincih. Po proslavi pa so kulturniki nadaljevali srečanje pri Zvezdi.

F. M.

10 LET FS BISTRICA

Ples, pesem in igra

Lahko bi rekli, da je v Pomurju malo krajev, kjer je kulturna dejavnost v zadnjih letih tako razgibana kot na Bistricah. Aktivno delujejo folklorna skupina, dramska sekcija in mešani pevski zbor, občasno pa nastopajo tudi domači glasbeniki. Povezani pa so v Kulturno društvo Feđa Godine. Kadar ena ali druga sekcija nastopa pred domačim občinstvom, je vedno dokaj dober obisk. Tako je bilo tudi prejšnjo nedeljo, ko se je predstavila folklorna skupina, ki je praznovala 10. jubilej, proslavili pa so tudi slovenski kulturni praznik. Njihov nastop je bil nekaj posebnega — splet plesa, pesmi in domačih običajev. Vodja skupine Karmen Sreč pa je vmes predstavljala njihovo delo in med dru-

gim povedala, da so začeli tako rekoč iz nič, prvih 8 parov pa je učila plesati mentorica Nada Kreslin. Kmalu so postali znana skupina daleč naokrog, saj so jih vabili na gostovanja širom po

Sloveniji, pa tudi na Hrvaško, Madžarsko (v Porabje) in med zdomce v Nemčijo. Poleg prekmurskih plesov so prikazovali tudi kmečko »gostovanje«, luščenje bučnega semena in »krstike« pri Janošvih. Deček vsega tega so prikazali tudi na zadnjem nastopu ob praznovanju 10-letnice.

Ob koncu sta predsednik Zveze kulturnih organizacij občine Lendava Rajko Stupar in predsednica odbora za ohranjanje ljudskega izročila Danica Kocet podelila Maroltova priznanja in značke vsem, ki so člani FS 10 zziroma 5 let, Nada Kreslinova pa je prejela zlato Maroltovo značko za 20-letno delo pri folklorni dejavnosti.

JOŽE GRAJ

Svet za barvami

Petkovičeve ne moremo zastati v prvem planu, njihova magija je dovolj močna, da nas napoti dalje. Petkovičeva ni podobarka, marveč slikarka.

V magičnem delu slikarskega postopka gre za to, da se čutni svet zapusti. Tudi tisti, ki bi hoteli biti zelo praznični in bodo rekli, da slika pač prikazuje to in to, da v tem ni nikakršne magičnosti, bodo že s tem priznali magičnost slikarjevega delovanja. In sicer v vsakem primeru: vedno, ko ne bodo rekli, da slika prikazuje samo sebe, bodo sliki pripisovali magično moč. Vzemimo za zgled sliko na kateri je drevo. Reči, da je na njej prikazano drevo in s tem misliti na dejansko drevo, ki raste zunaj v naravi, je seveda zmotno. Kaj pa imata skupnega plosko slikarsko platno in zunanji prostor, ali se ho mur »drevo« na sliki, po napsi je še tako verno narisano, premaknilo v vetru, ali pa se bo listje ohlajalo? Ne bo se.

Tisto prikazuje se na sliki, kar ni slika sama, torej ni iz čutnega sveta.

Vrač, ki opravlja magični nhrd, uporablja čutne pripomočke, din, tekočine, praške, da bi stopil v stik z onim zunaj sveta.

Če slikarkino magično opravilo prevedemo v prispodobo iz čutnega sveta, potem se nenadoma znajdemo hodeč za ujo po krajih, pravzaprav ne po krajih, po prizorih, ki smo jih že videli; toda ona nam jih kaže skozi ledeno zeleno lupo.

Na primer tale njena slika, za katero bi v prostodušnem asociativnem postopku rekli, da prikazuje drevo, vejo, zamrznjenost, zemljo. Ali ne, da se skozi zelenkasto ledeno prostor slike vidi v prihodnje pomlad, ko bo zemlja živela — pravzaprav se tamle že kaže neko rahlo pulziranje — ko bo suha veja v tem spečem zavetju začela prepeleti? Vsi zelenkasto mrki, vlažno mrki barvni toni jemljejo stvar eno čutno otipljivost in prav to dela s svojimi slikami Ditka Petkovič.

ŠTEFAN SMEJ

Separatio, Sobota, zima 1991

V najbolj kulturnem tednu v letu je toliko kulturnih prireditve, da tudi najbolj kulturniški časopisi nimajo dovolj kulturnega prostora za predstavitev vseh kulturnih novitet.

Vseposred sama kultura. Separatio je »revija za kulturo«, zadnja številka brez zaporedne številke je izšla v Soboti, pozimi 1991, predstavljena je bila po svečnici 1992.

Avtorji aktualnih zapisov v njej so Branko Šomen: Seletenje knjig; Marjan Maučec: Soboto bodo umrli; Metka Fujs: Naproseno je vrnilo Sobotu Sobočanom; Slavko Švenda: Nikoli ne ugrizni roke, ki ti daje kruh!; Četrtri ekološki forum: Regionalizem in podjetništvo na popku Evrope; Franci Just: Franc Miklošič v njegovem in našem času. Leposlovje so napisali: Marjan Tomšič, Vida Makrin-Pauer, Milojka Žižmond-Kofol, Aldo Žerjal in Franjo Frančič.

Avtorji razprav so Lajos Bence, Laszlo Vogel, Laszlo Kosztyal, Franci Just. Prišli bodo časi, ko vas bo bolj skominalo po kulturi, in potem vam bomo pripovedovali o Separatiju.

Š. Smej

Robert Titan-Felix

9

BEG S SLIK II.

Pročelje je bilo prezidano z raznobarnim kamenjem in nakrancijano z obilo kiparskega okrasja, ki je blagovoljnemu sprehajalcu obljubljalo odrešenje: Deklica, rečem ti, vstani! Lazar, pridi ven! Zena, tvoja vera te je odrešila! Grobnica se je kot branik dvorca ustopila pred prodirajočo trumo vernikov, ki pa je ni bilo več mogoče ustaviti. Razslojili smo se v dve polovici, zaobšli branik, ki se je utegnil le še čuditi, mrmrajoč nekaj nerazumljivega, in se objemajoč združili pred samim vhom v dvorec — krdele napol golih, krepko opitih, huronsko vpijočih blaznežev. Preplašeno sem potipal pošvedran površnik — bog! Nihče mi ga še ni strgal! — in odrinil pletenko, ki mi jo je molil pred nos smrdeč stavec, ves penast okrog ust. Vstopili smo. Na nasprotni strani prodnatega dvorišča sem zagledal nekakšen prestol, ki pa ni bil prestol — bil je žrtvenik. V steno, na katero se je opiral, je bila vklesana razgaljena črna lepota pohotnih ust in razbohotenimi, rahlo skodranimi lasmi. Sanjska sužnja! sem se zgrozil. S krvjo oškrobljen žrtveni kamen se je pikro zastrmel vame kot gestapovski poročnik: le prst uperiš v nekoga in čez kak trenutek že leži pred teboj — z razparanim trebuhom, razprtim prsnim košem in iztaknjenimi očmi... Podnožje je bilo preklešano v sikajoče kače, ki so jih pridrževali hudo izmalčeni črnci s pohotno razprtimi gobci. Duhovni so se mi začeli približevati in prestrašeno sem stisnil punčine ročice. Pa ni bila moja malenkost njihov cilj. Pograbili so punčko, ki sem jo srđito brunil, pa se mi je sprjaznjeno z usodo izvila iz objema: Zakaj se upiraš? Saj zate umiram! Povlekli so jo proti kamnu. Ni se upirala. Molče jim je sledila. Povezili so jo nanj in ji z okrašenimi bodali razprli prsni koš.

Zastokala je.

Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!

Odreši jih ključavljice hvaležnosti!

Ker: Vse se po postavi očičuje s krvjo!

In brez krvi ni odpustjanja!

Oče, oče, o odpusti jim!

Oče, v tvoje roke izročam svojo dušo!

Huronsko vpije množice se mi je zalezlo v dušo in me hudičevo pekilo. Meni aristokratu so se gnusila opijanjena plebejska bitja. Skozi drobcena lesena vrata sem se zmuznil v notranjost dvorca in se spustil po stopnicah, ki so se ustopile predme. Vrata — taka mogočna hrastova vrata. Previdno sem jih odprl. Zahreščala so. Tanek curek svetlobe, rihotna glasba.

Into the night

I cry out

I cry out your name

Into the night

I search out

I search out your love

Kurc, naj se zgodi, kar se ima zgoditi!

Junak sem odrinil vrata in vstopil.

Starček in pianistka.

Ljubko, nedolžno dekletce.

Nekaj... nekaj povsem drugega kot tista pohotna nakaza.

Ena sama nasmehljana ljubkost.

Ki varje v naročju statuo.

Vse, prav vse sem zaznal v tej statui: deklico, ki si je pogladila komaj vznikli puhek; dečka, ki sta na poti iz šole zavila v bližnji grm in molče primerjala nabuhla pimpka; mrkega šolskega nadzornika, ki ju je zalotil in ju (z dobrim namenom seveda) hudo premikastil; delavce iz trboveljskega podzemlja; veleposestnika s košatimi zalizci in smrdečo cigaro v pohotnih ustih; žalostnega vladarja na oblazinjenem prestolu; ostarela poeta, ki se molče sprehajata po mestnem parku; Pavla, Matejo, otroka, Stefanijo, Andraža, Majdo in... in... in marsikoga... in sebe... in sebe, togotnega Petra... da, sebe!

— Kaj se bo sedaj zgodilo? preplašeno vprašam.

— Nič, ti boš odšel, midva pa bova ostala tu, odvrne Darja.

— Kar tako bosta izginita s sveta?

— Ne! Nekdo bo pač kriv.

— Jaz?

— Ne, ne ti.

— Nekdo drug?

— Da, nekdo drug.

— Nekdo nič kriv?

— Da, nekdo nič kriv.

Zgroženo zavzdihnem.

— Krivda ho tvoje plačilo za to, da veš. Krivda, ki ti je nihče ne bo hotel priznati. Zločin, za katerega te nihče ne bo hotel kaznovati. Čez prag te hodo metali. Te zapirali v blaznice. Le kaznovati te ne bo hotel nihče. Takšen je tvoj dolg večnosti — plačilo za zavedanje. navsezadnje: tvoja kazen!

Zavzdihnem.

— Ker vse se po postavi očičuje s krvjo...

— ...in brez krvi ni odpustjanja! jo dopolnim.

Starček tihotno zabrunda.

kulturni koledar • kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V prostoru pred grajsko dvorano je likovna razstava akademске slikarke Ditke Petkovič. Odprta bo do 29. februarja.

MURSKA SOBOTA: V študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice je razstava knjig Frana Seleškega Finžgarja (ob 30. obletnici pisateljeve smrti). Odprta bo do 7. marca.

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu razstavlja Marij Pregelj na temo Hlada in Odiseja. Razstava bo do 14. marca.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja slikar Marko Jezernik iz Sentjurja pri Celju.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je stalna razstava kipov in slik dosežanih mednarodnih likovnih kolonij. Na ogled je tudi spominska soba Györgya Zala.

MURSKA SOBOTA: V začetku marca bo v galeriji Kulturnega centra Miška Kranjca razstava 19. mednarodne likovne kolonije Lendava.

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: 21. februarja ob 17.00 bo v grajski dvorani nastopilo SLG iz Celja. Uprizorili bodo igro Guliver in Liliputanci.

GORNJA RADGONA: V soboto, 22. februarja, ob 18.00 bo v cerkvi sv. Petra orgelski koncert. Nastopil bo orglar prof. Filip Križnik iz Trbovelj. Na koncertu bo sodelovala tudi koncertna

pevka prof. Mira Mrascek iz Maribora.

MURSKA SOBOTA: V četrtek, 20. februarja, ob 18.00 bo v grajski dvorani koncert Glasbene mladine Slovenije. Nastopila bosta Jože Kotar — klarinet in Tomaž Petrač — klavir.

RANOVCI: V petek, 21. februarja, ob 20.00 bo v Termalnem kopališču nastopila skupina NEW SWING QUARTET. Na programu bo večer črnske duhovne glasbe in evergrinov.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi oddelki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti vsak dan od 8.00 do 18.00, ob sobotah pa od 8.00 do 12.00.

GORNJA RADGONA: Matična knjižnica je odprta vsak dan razen torka od 8.00 do 18.00.

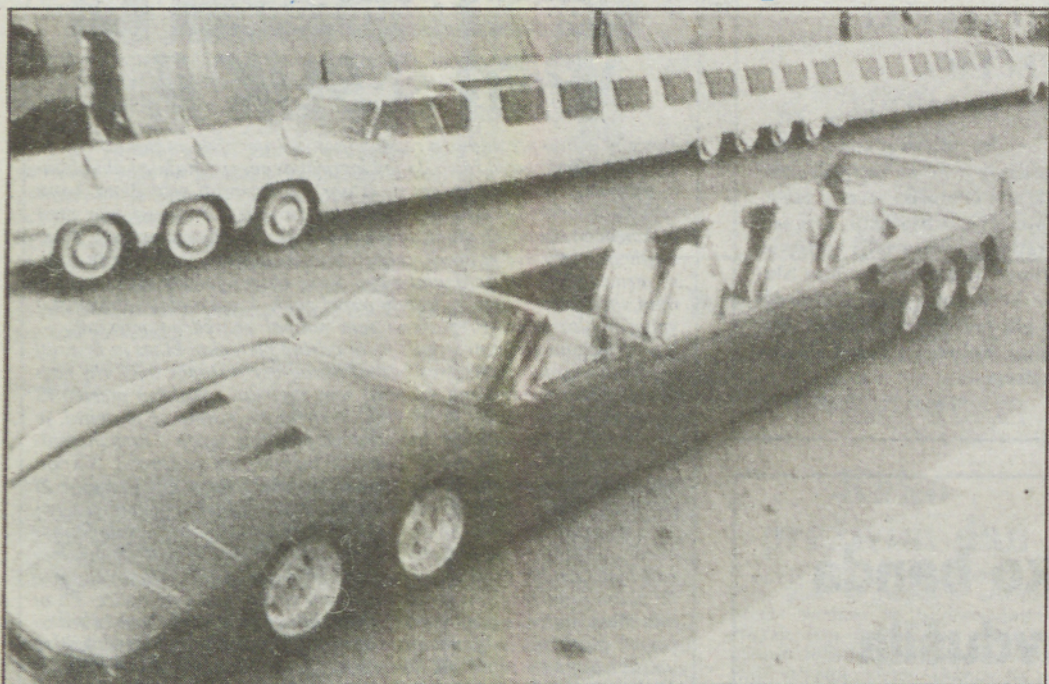
LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10.00 do 18.00, čitalnica pa v ponedeljek, sredo in petek od 7.00 do 18.00, v torek in četrtek od 7.00 do 15.00 v soboto pa od 8.00 do 12.00.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8.00 do 17.00, ob torkih in petkih pa od 8.00 do 15.00. Vsa ponedeljeka ob 16.00 so pravilne ure za otroke.

USPEŠNICE

V knjigarni Dobra knjiga vam za ta teden priporočajo: Ljubo Sirc: MED HITLERJEM IN TITOM. Državna založba Slovenije. France Prešeren: POEZIJE. Mladinska knjiga. Jezikovni tečaj na kaseta: angleščina, nemščina v treh mesecih.

Ferrari za osem ljudi

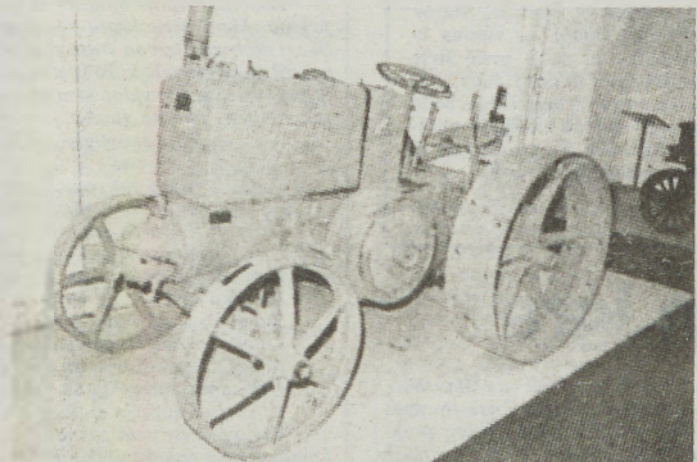

Kdor ima denar, ima lahko tudi nenavadne želje in jih lahko tudi uresniči. Tako so za nekega arabskega princa predelali ferrarija v osemsežni kabriolet, ki zmora kljub dolžini in teži 255 kilogramov na uro. Čeprav o ceni ne govorijo, je znano da je »predelava« stala okoli 5,5 milijona dolarjev. Osem ljudi na krovu zahteva tudi drugačno podvozje in ustrezno število koles. Teh je skupaj deset, vsak kolesni obroč pa je narejen iz zlata in stane nič manj kot 10 tisoč dolarjev. O uporabnosti in smiselosti takšnega početja pa ne kaže prav posebej razmišljati.

Najstarejša

Egiptovski in ameriški arheologi so našli ostanke verjetno najstarejše pekarnice na svetu.

Nedaleč od Kaira so v bližini piramid odkrili pekarno, v kateri so med gradnjo pekli kruh za desetisoče delavcev. Kruh je bil ob čebuli in česnu glavno živilo starih Egipčanov. Ostanke pekarnice kažejo, da je bila kos zahtevni nalogi, da pa je bilo delo v nji zelo težavno. Hlebci kruha so iz pekarnice prihajali pred več kot 4.500 leti.

Bubba je eden najstarejših ohranjenih traktorjev, eden prvih tipov tovarne BUBBA S.A iz Piecize, kjer so izdelovali traktorje od leta 1920 do 1952. V dolgem življenju je zamenjal več lastnikov na Primorskem, sprva je oral, kasneje pa vlačil drva iz gozda. Razstavljen je v TMS-ju v kmetijskem oddelku.

Gda se vozi z vaneče prouti soboti pelasi, je bilo od negda svejta pred sumicof prometni znak, - dvojni, S"ovinek. Se znak je belekof bratranec lani novembra s svojih lastnih osebnih vozilom zračno. Doj ga je poudro. Ali in kak postenjak, je vse tou ppozno, pa so stioški za postaritef toga znaka nazaj na njegovo mesto bili glatani preje razavolnice, - cestnomi podjetji. No, tii se je pa postenjak henfalo zaton, ka je že februar, pa prometnoga znaka eice zdaj nega na svojem mestu. Ci je mo goute nej potiejben, naj povejo, pa in eice vse ove nepotrebne vo zra ma na svoje stioške, pa eice ji prevec ostarve ka do ji voznihi lezko kisihi. Najbole važno je, ka je voznihi prevezani. Pozdravla vas dostakrat odvezani bat Džolci.

Flek in Kelih spet zasebnika

Sloviti praški pivnici Pri Kelihu in Pri Fleku sta spet v zasebnih rokah. Kelih sta prevzela dediča nekdanjih lastnikov, praška gledališka igralca Tomaš in Pavel Topfer. Tudi novi lastniki Fleka so potomci nekdanjih lastnikov. Sloviti pivnici bosta še bolj vabljivi za številne turiste, ki obiščejo Prago.

Nenavadno inteligen ten gospod

Na televiziji je govoril nenavadno inteligen ten gospod z davkarije. Umsko superiorno je razlagal, da bomo sedaj imeli skoraj popolnoma evropske davke.

Nenavadno inteligen ten gospod je dalje razlagal, da smo do sedaj imeli subvencionirano mleko in kruh, kar pa seveda ni prav, saj tako bogataši, in to bogataši evropskega formata, žro kruh za nekaj stotink ceneje kot enako bogati bogatini iz Evrope.

Sedaj pa pogledajmo, zakaj mi nenavadno inteligen teni gospod ni všeč. Njegova inteligen ca je seveda neizpodbitno dejstvo, njegovo razmišljanje pa je razmišljanje kretena. Zakaj tako izredno inteligen ten gospod razmišlja kot kreten, seveda ne vem.

Evropejci so pač Evropejci, ker živijo v Evropi, kar pa je nam le delno dano. Res živimo v Evropi, toda na način jamskega človeka ali pa vsaj na način Balkanca 19. stoletja.

Po besedah n., i g z davkarije, ki razmišlja na način kretena, bomo z novimi davki odpravili v nebo vpajočo krivico, ko je naš bogatin lahko žrl kruha, kolikor koli ga je hotel, ceneje kot njegov kolega v Evropi.

Po naključju poznam slovenskega bogataša, zato vam bom ponovil dialog med njim in drugim bogatašem. Oba se vozita v avtomobilih vrednih okoli sto tisoč mark.

— Kupim deset tisoč kosov, po 100 tolarjev.

— Si nor, ne morem dati pod 120 tolarjev.

— Si ti nor, potem ne bom imel niti 80 odstotkov dobička.

— Ti si nor, če ti dam po 100, potem sam ne bom imel niti 100-odstotnega zaslužka.)

Pomislimo samo, da bedasti poslovneži na zahodu redko zaslužijo več kot pet, šest odstotkov. Seveda moramo pomisliti, da tudi bedasti delavci zaslužijo mesečno tam okoli 2000 DEM.

Nenavadno inteligen teni gospod z davkarije, ki razmišlja podobno, kot to počno kreteni, se drži naslednje logike. Dnevno prodamo več sto tisoč kosov kruha in prav toliko vrečk mleka. (Ki ga, med nami rečeno, kupujejo v glavnem reveži. Še nikoli nisem videl bogataša, ki bi se prežiral s kruhom!) Isti gospod trdi, da letno prodamo le nekaj sto superluksuznih avtomobilov.

Po njegovi logiki, logiki nenavadno inteligen tenega gospoda z

maniro razmišljanja na nam umsko nerazvitih, se davkarji (to je evropski davčni sistem) bolj splašajo pograbi vsak nekaj davka na stotisoče kruha in vrečk mleka kot pa starih borih nekaj sto superluksuznih avtomobilov letno.

Seveda, kruh in mleko sta navada, ki se je ne moreš znebiti, če posebej ne, če si otrok ali pa če nimaš za kaviar, polže, škoke, rake ali vsaj za mastne zra ke. Zato pa po logiki tistega spoda, ki sem ga že tolikokrat opisno predstavil, zasluži ali hol davčno usmiljenje, kar pa popolnoma jasno.

Oče in mati, ki ne bosta kupiti dovolj mleka in sadja svojim otrokom, kruha otrokom sebi, lahko pričneta varčevati avto, ki stane 100.000 DEM. Pa se bosta pri takšnem varčenju, kljub pocenitvi pri davkih okoli 500.000 SLT, zamudila nekaj sto let, se lahko med mirmo posvetita alkoholizmu. Čas bodo otroci že zrasli in lahko tudi sami počenjali poceno. V svobodni neodvisni Sloveniji pa bo tačas davkarja lažno mirno delovala po evropskih čelih.

Za konec bi rad še enkrat izrazil svoje občudovanje nenavadno inteligen tenemu gospodu z davkarije, ki nam je vse to tako lepo razložil.

Borivoj

Vitezi vina

Na Gradiščanskem se je z avstrijskim državnim praznikom zgodil velik dan: avstrijski gradiščansko-panonski vinski viteški red je v svoje najožje članstvo sprejel štiri viteze — Slovence.

Dober mesec potem, ko je ta avstrijski vinski viteški red z vsemi ceremonijami, ki spremljajo vsako njegovo dejanje, ustanovil svoj konzulat za svobodno državo Slovenijo na Ptuj in tako že zdavnaj pred nemškimi, na primer, na simbolični način priznal Slovenijo.

Razglasitev slovenskih vinskih vitezov: Fedorja Pirkmajerja, dr. Jožeta Colnariča, monsinjorja p. Mirka Pihlerja in Janija Gonca je bila osrednja točka letošnje osrednje letne slovesnosti nepolitične, nadstrankarske in nepridobitniške avstrijske viteške organizacije. Njena naklonjenost in prizadevanje za negovanje vinske kulture, vinske tradicije in tradicionalnih vrednot, povezanih s trto in vinom, je podrejena vsem drugim življenjskim vrednotam. Tako se morajo tudi vsi kandidati za viteško članstvo vrsto let pripravljati na častne funkcije, le slovenskim vitezom, ki so bili promovirani po skrajšanem postopku, je bilo z dolгим čakanjem nekoliko prizanešeno.

Zato pa čaka drugačna usoda vse druge. V Sloveniji je sicer že vrsta vinskih kandidatov, tudi povabljenec za viteška omizja, ki pa bodo morali še nekaj naslednjih martinovanj vneto dokazovati svojo pristno vinsko čast, da bodo od hospozov napredovali do viteških svetnikov, nato vinskih sodnikov in šele nato do vinskih vitezov. Po dosedanjih predlogih delovanja slovenskega konzulata tega viteškega reda bo v Sloveniji lahko največ 30 vitezov. Omejeno bo tudi število vinskih svetnikov in sodnikov, medtem ko bo število povabljenec za viteška omizja vedno odvisno samo od presoje obeh prokonzulov za Slovenijo.

To funkcijo zdaj opraviata Fedor Pirkmajer in Jože Colnarič, medtem ko je čast konzularnega zakladnika pripadla Janiju Goncu, konzularni vikar je pater Mirko Pihler, v ptujskem minoritskem samostanu je tudi sedež slovenskega konzulata, konzularni notar je Boris Beloglavec, za velikega vinskega mojstra pa so imenovali Zvonimirja Simčiča.

Pred kratkim si je nekaj vinskih vitezov že ogledalo kleti ptujskega minoritskega samostana, kjer želijo urediti svojo vinoteko s prostori za poskušnje najpomembnejših žlahtin. Letošnje martinovanje vinskih vitezov bo zato v Sloveniji še brez slovesnosti izbranega viteškega omizja.

Eksotične živali

Strokovnjaki menijo, da je več eksotičnih živali na območju nemške pokrajine Severna falija v rokah zasebnih ljubiteljev živali. Menijo, da ima v sebniki tukaj okrog 218.000 eksotičnih živali, največ ptic, pa di zveri, celo jaguarjev in volov. V tej pokrajini, kjer živi 17 milijonov ljudi, živi tudi 4.500 volov, 1.400 pitonov in 120 opic.

V šinkasenu po Japonski

Japonska je pred štirimi leti privatizirala svojo s skoraj 500 milijardami mark zadolženo železnico. Rezultat tega ukrepa: pet minut odpelje ekspresni vlak iz Tokia v Osako ter porabi za 100 kilometrov dolgo pot picle tri ure. Cena vozovnice, 140 mark, ni vno niska, vendar imajo za ta denar potniki izredno udobne sedenje obilico prostora za noge, panoramska okna s čudovitim razgledom zasedne kupeje, telefon, dobro založeno restavracijo ter radijski sprejemnik s slušalkami. Vse te ugodnosti vsak dan izkoristi okoli 300.000 potnikov.

Na Japonskem so doslej speljali štiri železniške proge, po katerih švigajo vlaki in vsaka od njih je last ene od treh velikih družb pan Railway Companies, ki so sredi pravega vojne najvišjih hitrosti. Medtem ko namerava družba JR Central spomladi postaviti na svojo novi šinkansen — največja hitrost 270 kilometrov na uro, vnanje od Tokia do Osake v dveh urah in pol — namerava družba JR West in JR East dati v promet še vlake s hitrostjo do 350 kilometrov na uro na proгах od Osake do Fukuoke na jugu dežele vzdolž jakega sonca in iz Tokia v Niigato ter Morioko na severovzhodu.

Toda domiselni Japonci se ne hvalijo samo s hitrostmi, ki so naše razmere nepojmljive, ampak tudi z originalnostjo in različnimi popestritvami. Vsak od tekmecev ima pripravljenih do deset vlakov z imenom »joyful trains«, v njih pa so še posebej udobni in slikoviti kupeji, v katerih lahko potniki po mili volji pojejo, po tleh so blazni ali pa so stene oblečene v zamet in pliš. Japonski železničarji postavljajo potnikom celo kupeje s francoskimi posteljami in francosko kuhinjo.

Tuji si lahko za 350 mark kupijo vozovnico za celotedensko potovanje po japonskih tirih ob kar največji udobnosti in z rekordnimi hitrostmi.

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

Ona: Že mogoče, da se počutiš zrelo in izkušeno, vendar ti vse to v nastalem položaju ne bo prav nič pomagalo. Še najbolje je, da se prepustiš občutku: čustev pač ne moreš zatajiti in igrati nezainteresirano osebo.

On: Nesporazumi, ki se ti zdijo povsem nepomembni, ti bodo dodobra pomešali tvoje poslovne načrte. Drugič raje pazi na vsako malenkost, predvsem pa je bolje, da o svojih načrtih ne govoriš naključnim znancem.

Ona: Nekdo ti sicer pomeni veliko več kot vsi drugi, vendar ti zaradi tega ni potrebno izgubljati glave. Tudi on ni ravno hladen, zato boš z malce potrpežljivosti dosegla, da bo prvi korak storil on sam.

On: Zadel te bo plaz očitkov, ki pa bodo povsem upravičeni. Bolje bo, da se s tem odkrito spoprimeš, saj se lahko vse skupaj še neprimerno bolj zaplete. Nekdo si želi tvoje bližine...

Ona: Čeprav si obljubila, da boš molčala, pa ti bo vseeno ušla neprevidna beseda in že bo ogenj v strehi. Sicer boš poskušala storjeno popraviti, vendar pa boš le še zaostriła dosežanje zmedo. Pričakuj posledice!

On: Poslovno življenje se ti bo začelo prepletati s tvojimi ljubezenskimi priložnostmi. Pod pogojem, da vse izpelješ tako, kot si si zamislil, se ti obeta fantastičen uspeh. A ne pozabi na prijatelje, ki so ti pri tem pomagali.

Ona: Prispelo bo prav zanimivo pismo, ki ti bo odkrilo marsikaj takega, kar bo zelo uporabno. Konec tedna se boš sicer odlično zabavala, vendar pa ima vse svoje meje. Pazi, da ne boš na koncu prevarana.

On: V prihodnjem tednu te čaka cel kup nepričakovanih dogodkov, ki pa jih boš po temeljitem premisleku vendarle uspel strniti v razumljivo celoto. Šele takrat se boš zavedel, da si vse preveč odlašal. Pohiti!

Ona: Na zabavi boš spoznala celo kopico novih obrazov, toda eden se ti bo še posebno vtisnil v spomin. Naslednje jutro bo telefon sicer zazvonil, vendar se boš v zadnjem trenutku premislila.

On: Nestrpno boš čakal na neko priložnost, ki pa bo na koncu preprosto odkorakala mimo tebe. Sredi tedna se ti obeta izredna zabava s prijatelji, kjer bo še vse kaj drugega, kot boš pričakoval.

Ona: Obeta se ti prijeten konec tedna, ki ti bo v prihodnosti še veliko pomenil. Tudi na poslovnem področju se ti obeta precejšen vzpon, ki ti bo pošteno povzdignil ugled med sodelavci, predvsem pa premagal tvoje finančne težave.

On: Prišel bo odgovor na tvoje vprašanje, vendar ne bo ravno takšen, kot si pričakoval. Vseeno pa je vredno poskusiti, saj bo morebiten dobiček mnogo večji od vloženega truda. Na denar pa raje kar pozabi.

Ona: Poskusila se boš premisliti, a bo izizz prevelik za tvojo radovedno naravo. Ko bosta sama, se nikar ne sprenevedaj, ampak mu odkrito povej, kaj pričakuješ. Na razne igrice pa raje kar pozabi.

On: Spoznal boš, da je za dober posel potrebno še kaj več kot samo trdo delo. Še nihče ni obogatel le z garanjem in verjetno tudi ti ne boš. Razmišljaj raje malce drugače kot običajno.

Ona: Ne bo ti uspelo prepričati prijatelja, zato raje odnehaj, dokler je še čas. Ne poskušaj ujeti nemogočega, ampak počaka, da bo nemogoče ujelo tvoj. In ta dan sploh ni tako daleč, kot si misliš.

On: Prišel bo ugoden trenutek, ko boš lahko z malo vloženega truda iztržil velik uspeh. Nato pa čimprej utrdi svoj položaj, saj se bo marsikateremu porodila misel, da bi te spodnesel. Uspeh pri nasprotnem spolu ti bo polepsal konec tedna.

Ona: Sicer se boš upirala načrtu, s katerim te bo presenetil prijatelj, a se mu boš na koncu vendarle morala podrediti. Vredno pa boš neke v sebi obdržala skrite adute, ki bodo lahko obrnili potek igrice.

On: Le kako si zamišljaš svojo prihodnost, ne da bi vsaj poskusil odpreti srce in prijateljici pokazal svoja čustva. Je že res, da je poslovna uspešnost prijetna stvar, vendar se boš tega hitro naveličal.

Ona: Prišel bo nekdo, ki ti je nekoč veliko pomenil, a te je na koncu pustil na cedilu. Morala se boš odločiti, ali mu boš kljub tveganju ponovno verjela. V službi te čaka prijetno presenečenje.

On: Vse predolgo si se zanašal na svojo srečo, sedaj pa okusi tudi malo grenkejšo stran življenja. Nekdo se ti bo prizanesljivo smejal, a ti bo na koncu vendarle pomagal. Na neprijetna presenečenja.

Ona: Prevroča čustva se ti bodo še precej maščevala, saj krajiš konec pategnila prav ti. Toda še vedno bo čas za pravi izpit, le da bo tokrat vse skupaj precej težje in predvsem bolj zapleteno.

On: Poslovni načrti se ti bodo sicer začeli uresničevati, dar pa ne tako hitro, kot si morda pričakoval. Dosegel predvsem tisto, kar bo v tem trenutku najvažnejše in bo prineslo največji dobiček. Na drugo pa malo počaka.

Ona: Z nepremišljeno potezo si boš nakopala cel kup neprijetnih opravil, podrobneje pa boš spoznala tudi nekoga, ki si že dalj časa zaman poskušala ujeti v svoje mreže. Izkoristi nujeno priložnost — ne bo ti žal!

On: Vprašanje je, ali bo tvoj poslovni partner privolil v merje, ki nima s poslovanjem prav nobene zveze. Kaj hitro se lahko zgodi, da se boš na koncu prav ti zapletel v mreže, ki jih nastavlja nekomu drugemu.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

Šifra: Lev

te. Preveč se držite svojih trdnih in neomajnih načel.

6. Nasvet

Prizadevajte si iti po svoji lastni poti

Šifra: Divja panda

1. Duhovne in moralne lastnosti posameznika

Po razumevanju ljudi in sveta ste romantični in polni živahnosti. Čeprav ste radi v družbi, ne podlegajte ogovarjanju, intrigam in prepiru. Učite se prepoznati prave in resnične prijatelje.

2. Zdravstveno stanje posameznika

Nekatere ljudi pogosteje zadenejo zdravstvene težave kot druge. To ne pomeni, da so nenehno bolni in da redno obiskujejo zdravnika, ampak so to težave, ki sicer lahko opozarjajo na kaj resnejšega, največkrat pa so posledica naših stalnih navad in razvad. Največkrat gre za prebavne motnje in revmatizem.

3. Ljubezen, zveze in zakon, otroci

Ljubezen vam je vir življenja. Deležni so je vsi v vaši bližini. Zato ste v medsebojnih odnosih zadržani in nezaupljivi. Zakon si boste omislili pozno.

4. Kariera, življenjsko delo, poklicna uspešnost

Ko si nekaj vpete v glavo, to tudi izpeljete. Vaša beseda je vedno zadnja. Za vas so vsi položaji, ki imajo opraviti z ljudmi. Uspeh. Celo pisateljstvo.

5. Posebnosti

Dostikrat ste prizadeti in trpi-

zni in končno srečnega zakona in družine. K vsemu lahko dodate še svojo ljubosumnost in željo po vladanju.

4. Kariera, življenjsko delo, poklicna uspešnost

Ste natančni in ljubite red pri

vsakem delu, ki se ga lotite. Ste poštenovalni. Izrazite poklicne želje ali ambicije nimate.

5. Posebnosti

Druge moti vaša netolerantnost in poudarjanje lastne osebnosti.

6. Nasvet

Borite se proti lastni negotovosti in neodločnosti.

Boj z rjo

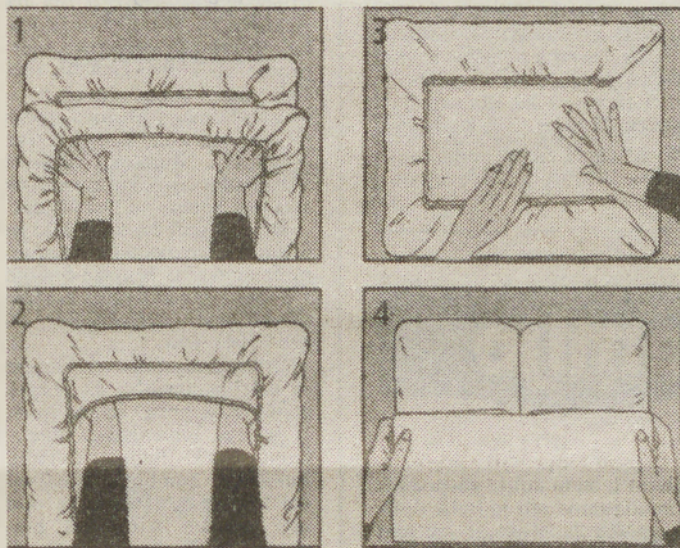
Star pregovor pravi, da vinograd ne potrebuje molitve, temveč motiko. Da bi jo imeli še za to leto, si oglejmo, ali nam tudi v mrzlih januarskih dnevih ni zagodla rja. Ali smo kovinsko orodje natrli z oljno krpo. Februarja mora biti vse orodje pripravljeno za delo. Nalomljene ročaje in držaje zamenjamo. Držaji morajo biti trdno nasajeni, samo tako nam bo vrtno delo v veselje. Lesenim grabljam vstavimo izpadle zobe. Skrhane robове rezil popilimo, tudi robове motike, grabelj ali grabljic naostrimo na brusnem kamnu.

Črtnik in dobra vrtnarska

vrv sta nujna pripomočka vsakega vrtnarja. Črtnik pride bolj prav pri težkih tleh in si ga lahko sami izdelamo že sedaj, ko imamo čas. Potrebujemo 120 cm dolgo in 5 x 3 cm debelo letev, vanjo zvrtamo luknje s centimetrimskim premerom. V luknje zabijemo enako dolge kline. Lahko si naredimo tudi črtnik zlebičkar za razne razdalje, rastline kajpak sejemo vsako drugače. Poglejmo v shrambo, če imamo pripravljeno tudi drugo orodje. Te dni so že v prodaji semena, nakupimo jih, saj je nekatera že potrebno zasejati.

NASVET

Kako zlagamo rjuhe?

Rjuhe za vzmetnice so silno praktične, neprijetne pa so za likanje in zlaganje. Marsikdaj se zgodi, da oprano in suho rjuho enostavno zvijemo v brezoblični zvitek in potisnemo v omaro — pravega reda potem v njej seveda ni. Rjuho lahko lepo in brez težav zložimo, če si vzamemo le minuto časa. Pri tem nam rjuhe niti ni treba likati. Le ko je zložena, jo pogladimo z likalnikom. Skice kažejo, kako zlagamo rjuho. Na ravni podlagi jo zložimo na polovico, vtaknemo spodnja vogala v zgornja, poravnamo. Dobljeni pravokotnik nato zložimo tolikokrat, da dobimo primerno velikost.

Še to...

Kandirani pomarančni khlji so zelo okusni, z njimi krasimo torte, kreme in druge sladice. Kako jih pripravimo?

Izberemo pomaranče, ki so brez pešk. Olupimo jih do živega. Narežemo jih na prečne rezine, nato rezine razpolovimo. Pripravimo sladkorni sirup iz 1/4 litra vode in 500 g sladkorja. Kuhamo toliko časa, da se sladkor raztopi. Nato damo v sirup pripravljene rezine. Počasi jih kuhamo 10 minut. Nato odstavimo kozico s štedilnika in pustimo stati pomaranče v sladkornem sirupu še 30 minut. Pomarančne rezine poberemo iz sirupa in jih zložimo na rešetko. Sušimo jih najmanj en dan.

Kuhajte z nami

Stročji fižol s svinino

Potrebujemo: 6 dag olja ali masti, 2 čebuli, 1 dcl vode, 50 dag ne preveč mastne svinine (lahko tudi govedine — vendar je čas priprave daljši), 1 kg zamrznjenega (poleti svežega) stročjega fižola, 2 majhna paradižnika ali žličko meze, manjši korenček, pol decilitra kisle smetane, žličko gladke moke za podmet, šopek sesekljane peteršilja.

Na maščobi svetlo popražimo drobno sesekljano čebulo. Prilijemo 1 dcl hladne vode, pokrijemo in počakamo, da se čebula lepše razpusti. Ko voda izpari, dodamo na manjše kocke narezano meso, ga solimo in rahlo popražimo. Nato ga po malem zalivamo in pokrito dušimo. Na pol zmehčanemu mesu priložimo očiščeno stročje, na listke narezan korenček in paradižnik. Po potrebi še dosolimo, po želji malo popramo in z dodajanjem majhnih količin vode pokrito dušimo, da se vse sestavine zmehčajo. Smetani prilijemo malo vode in dodamo žličko gladke moke, razvrkljamo podmet in ga prilijemo. Jed mora biti gostljata s toliko omake kot pri golažu. Če hočemo več omake, dodajmo v drugi polovici kuhanja en drobno nariban (kot hren) surov krompir.

Jedi iz zamrznjenega stročjega fižola so okusne le, če je bil fižol pred zamrzovanjem prevret (blanširan). Zamrznjenega fižola pred uporabo nikoli ne odtajamo. Odtaja naj se na vročini priložen k drugim sestavinam jedi ali v kropu (na primer za solato).

Otroci — starši

V senci starejšega brata

Prvorojencem je v življenju težko, kajti svoj položaj v družini si morajo izboriti prvi. Kaj pa drugorojeni otrok? Je njegova pot kaj lažja ali pa se mora braniti ne le pred starši, temveč tudi pred starejšim bratom ali sestro?

Če primerjamo starejšega in mlajšega brata v isti družini, lahko rečemo, da ima mlajši otrok lažji položaj. Starejši brat ali sestra si morata izboriti drobne pravice in svoboščine — mlajši si jih vzame, kot da so nekaj samoumevnega. Starši so že pripravljeni na to, da ima včasih otrok svoj prav — naučili so se ob starejšem otroku.

Mlajši se tudi hitro in brez težav nauči deliti in biti obziren. Seveda, saj sploh ne ve, kako bi bilo, če bi bil brez starejšega brata ali sestre.

Toda psihologi pravijo, da tudi mlajšim otrokom ni vedno lahko, saj se morajo nenehno primerjati s starejšim. Ta zna vse bolj in sme početi stvari, ki jih njemu starši ne dovolijo. To mu nadenja samozavest, čuti se zapostavljenega, pogosto pa pogreša tudi pozornost in pohvalo staršev. Pri drugem otroku je vse že znano in samoumevno, pri prvem pa je vsak nov korak v njegovem razvoju velik dogodek. Tudi drugi otrok je neponovljivo bitje, zato naj ga starši ne primerjajo kar naprej, pač pa naj spodbujajo njegova zanimanja in nadarjenost. Otroku naj čim prej dovolijo, da se loti nalog, za katere je odgovoren. Če mu še ne morejo zaupati, da ne bo razlil mleka, mu gotovo lahko dajo v roke kozarec marmelade. Zelo pomembno je, da se starejši ukvarjajo samo z mlajšim otrokom (ko je starejši v vrtcu). Le tako ne bo imel občutka, da je vedno in povsod »drugi«.

KOZMETIKA

Ličila, ki bodo v modi letošnjo pomlad, so nežnih čutnih barv, barv sadja in cvetja, zemlje in sonca, ciklame, morja in neba. Izberite si ličila, ki vam pristojajo.

SESTAVIL MARKO NAPAST	KANTON IN MESTO V SVICI	PORTUGAL SKO JEZERO IN LUKA	VOJAŠKI POVELJNIK V STARI CRNI GORI	ZENONOVA FILOZOF- SKA ŠOLA	AMERIŠKA KUKAVICA	MESTO V NEMCLJI OB REKI WESER	ŽENSKA KI GOVORI IKAVSKO NAREČJE
UNIVERZI- TETNO MESTO NA SARDINJI							
STAREJŠA VRSTA DOMAČEGA KROMPIRJA							
LITERARNA JUNAKINJA							
VERDJEVA OPERA					TELEVIZIJA ČRNE KOŽE OSEPNICE		
SAMOSTAN- SKI BRAT				PREGOVOR AMERIŠKI PISATELJ (NORMANI)			
MATEMA- TIČNI OBRAZEC							
VODIK	STANIČJE		IGRALKA MARGRET SLOV. ZUN. MINISTER			NAJVEČJI ITALIJANSKI PESNIK	
DEL STARO- RIMSKE HIŠE						RIM. STE- VILO 500 DEL KNJIGE	
MAJHNA HAVAJSKA KITARA							
MORSKE ŽIVALI Z LOVKAMI					VEZNIK ENAKA VOKALA		
NAJVIŠJA GORA NA SVETU (MOUNT)							
NEKDANJI KAMBOŠKI DRŽAVNIK (LON)				FIGURA PRI ČETVORKI			

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Rostand, akvarel, Zvereva, dar, Ik, Erigona, vagus, I, Eanes, CA, mene, Elo, OD, noble-sa, Jirasek, estrada.

MURSKI VAL • MURSKI VAL

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE

7. VELIČASTNIH
1. ANGEL VARUH — Božidar Wolfand-Wolf
2. RDEČA MAŠNA — Čuki
3. ZA SVOBODO — Peter Pan
4. NOCOJ LJUBILA BI SE Š TEBOJ — Damjana in Hot Hot Hot
5. CIST NOR — Sokoli
6. NA VRHU NEBOTIČNIKA — U'Redu in Mija Žnidarič
7. ALI SO NEBESA — Ivek Baranja

PREDLOGI:

- TVOJ METULJ — Čuki
KAM SO ŠLE VSE ROŽICE — Tomaž Domicelj
ČE BI MI SRCE DAL — Damjana in Hot Hot Hot

LESTVICA NARODNO ZABAVNE GLASBE NA MURSKEM VALU

5. KRŠČAKON, CEKRON PA Z MARELOF
1. BRKE GORENJE — Alpski kvintet
2. OSTAL BOM MUZIKANT — Alfi Nipič in njegovi muzikanti
3. TEBI SLOVENIJA — Ans. Slovenija
4. NAJLEPŠE JE TU PRI NAS — Ans. Nika Zajca
5. ZVEZDA, KI SE UTRNE — Ans. Lojzeta Slaka
6. NIČ NE DE — Bratje iz Oplotnice
7. NA PLES — Ans. Nagelj

PREDLOGI:

1. ZA KRVAVCEM — Ans. Jevšek
2. STARO VINO, STAR PRIJATELJ — Ans. Tonija Verderberja
3. VSI NA PLES — Ans. Franca Miheliča

Espojene kupone pošljite do četrta, 27. februarja 1992 na naslov Murski val, Titova 29/I, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

LESTVICA TUJIH SKLADB

- NSTSNMV
1. STARS — Simply Red
2. BLACK OR WHITE — Michael Jackson
3. YOU — Ten Sharp
4. WAY OF THE WORLD — Tina Turner
5. BROKEN ARROW — Rod Stewart
6. UPTOWN GIRL — Billy Joel
7. YOU'VE GOT TO HIDE YOUR LOVE AWAY — Joe Cocker
PREDLOGI:
1. ANCORA VITA — Eros Ramazzotti
2. FALLING — The Mob
3. I CAN'T dance — Genesis

Kupon 5

Glasujem za (ena skladba):

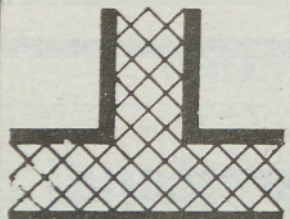
— tuja

— domača

— narodnozab.

Ime in priimek, naslov:

DEKOR

podjetje finalnih del
v gradbeništvu, p.e.

69000 Murska Sobota
Kopališka ulica
telefon: 069/31-600
fax: 069/21-509

Za nedoločen čas zaposlimo:

3 KV-KAMNOSEKE 3 KV-KERAMIČARJE

Če ne bo ustreznih kandidatov, bomo zaposlili tudi zidarje.
Prednost imajo mlajši.
Prošnje pošljite na gornji naslov do 1. 3. 1992.

POMURSKO PASTORALNO PODROČJE
MURSKA SOBOTA
VABI

na ponovitve teološkega tečaja za izobražence

V SOMRAKU DUHOVNIH AVAN- TUR

Predavanja bodo:

- petek, 28. 2. 1992, dr. Vinko POTOČNIK: Razprodaja svetega?
- sobota, 29. 2. 1992, p. dr. Marjan ŠEF: Notranje rane in vpliv hudobnega duha
- nedelja, 1. 3. 1992, dr. Bogdan DOLENC: Kristjan pred po-
udbo sekt
- petek, 6. 3. 1992, dr. Janez JUHANT: Duh Vzhoda in kršča-
stvo
- sobota, 7. 3. 1992, Bogdan ŽORŽ: Satanizem v naši družbe-
ni stvarnosti
- nedelja, 8. 3. 1992, dr. Marjan TURNŠEK: Pot v popolnost.

Predavanja bodo v župnijski dvorani katoliške cerkve v Murski
Soboti, GREGORČIČEVA 2, vedno ob 19. uri zvečer.

Če ste vztrajali do sedaj, vztrajajte še nekaj časa, kajti
čas za žrebanje velikih nagrad in Vestnikovega avto-
mobila se bliža.

Ne pozabite na

vodnogospodarsko
podjetje MURA
Murska Sobota p.o

Vodnogospodarsko podjetje
Mura Murska Sobota objavlja

javno dražbo

za prodajo osnovnega sred-
stva — bager BGH 600.

Dražba bo v **ponedeljek, 24.
2. 1992, ob 12. uri** na dvoriš-
ču podjetja v Murski Soboti,
Ciril-Metodova 34, kjer je ba-
ger tudi na ogled.

**AKSA, Tovarna pohištva
in inženiring, d.o.o.
MURSKA SOBOTA, Len-
davska 29**

Upravni odbor družbe AKSA,
M. Sobota objavlja delovno
mesto

direktorja družbe

Kandidat mora izpolnjevati
poleg z zakonom predpisanih
še naslednje pogoje:

- da ima visokošolsko ali
višješolsko izobrazbo teh-
niške, ekonomske ali pra-
vne smeri in najmanj 5 let
ustreznih delovnih izku-
šenj
- da obvlada en svetovni je-
zik.

Mandatna doba traja 4 leta.

Prijave z dokazili o strokovni
izobrazbi, z opisom doseda-
njega dela in življenjepisom
pošljite v 15 dneh na naslov:
AKSA, Tovarna pohištva in in-
ženiring, 69000 Murska Sobota,
Lendavska 29, upravnemu
odboru.

O rezultatih izbire bodo kan-
didati obveščeni v 30 dneh po
razpisu.

Dr. Vanek Šiftar

Sprehod z rek

Muro

Navajam njihova imena
iz časa urbarialne regulacije
(ljudskega štetja), pomadzarje-
na in sedanja: Bratoni — Mu-
rabarati — Bratoni: Murac-
serneč — Muracsermely —
Murski Črnci; Tropoc — Mu-
rafuzes — Tropovci, Kupsinec
— Murahalmos — Kupšinci;
Doklesin — Murahely — Do-
kležovje; Melincz — Murame-
lence — Melinci; Murapetroc
— Murapetroc — Murski Pe-
trovci; Hottica — Murarev —
Hotiza; Szvetkoc — Muraszen-
tes — Satahovci; Iszakoc —
Murasziget — Izakovci; Mu-
raszombat — Muraszombat —
Murska Sobota, Gradištya —
Muravahely — Gradišče. Pri-
tem si nisem vedel odgovoriti,
zakaj so ob možni »podelitvi«
povsem madžarskih imen tako
močno počastili Muro. Kdo je
odločal, kakšni interesi (mej-
nost) so bili pomembni...

In kako je danes z Murinimi
»sorodniki«?
Na avstrijskem porečju Mu-
re so Mureck preimenovali v
Cmureck. Na hrvaškem dela
Murskemu Središču družbo
Murišče. Na madžarskem sta
nespremenjeni imeni: Murake-
rsztur in Muraszemenye.

Po Krajevem leksikonu
Slovenije in Atlasu Slovenije
(Lj. 1985) so po Sloveniji raz-
treseni kraji: Mur, Murave
(obm. Javorja), Muravišče (Ve-
drijan-Plave), Mure (Črna na
Koroškem), Mure (Škofja Lo-
ka), Muri (Zg. Jezersko, nas-
protno na avstrijskem ob reki
Bela tudi Muri), Murine —
Morno (Umag), Murova (pred-
mestje Jesenice), Murski Dvor
(Selnica), Murščak, Murski
Vrh (Radenci). V kakem sorod-
stvenem kolenu so si z Muro?

Omenil sem že, da je bilo in
je tudi sedaj postalo aktualno
preimenovalje Murske Sobote
v Soboto. Na žalost so pri tem
oživeli stari »argumenti« iz-
pred 141. leta.
Odkod ime Sobota? Utrjuje
se mnenje, stališče, da Sobota
izvira iz osebnega imena in ne
iz šestega semenjskega dne v
tednu. Neki Sabota (Sambt,
Zumbota, Zumbot...) naj bi
dal kraju ime. Morda se pod
tem imenom skriva kak prap-
rednik: Sabadinov, predvsem

pa Sabotinov, katerih je precej
po ravninskem Prekmurju (M.
Sobota, Beltinci...), nekaj jih
je neposredno čez Muro, pa tu-
di raztreseni (Ljubljana, Ma-
ribor, Ptuj...) po Sloveniji.
Takega priimka na Hrvaškem
ni. Pojasnjeno še ni nemško
poimenovanje Sobote: Jelšnica
— Olsnitz, ki so ga nemški
okupatorski vojaki takoj upo-
rabili v prvih razglasih aprila
1941. leta.

V Topografskem leksikonu
(Topographisches Post-Lexi-
kon... Wien 1908), v 4. zvez-
ku, za madžarsko območje sem
našel kar 25 Sobot. Tako:
Szombat, Szombatfa (2 x),
Szombathely, Szimbota, Mu-
raj Szombat, Rimowska Sob-
ta, Szombath. Večkrat Szom-
bathely (Sotišče, dr. M. Kos,
dr. M. Slavič), Sombatsag,
Szombath — Szinbo... Ali so
si kaj v sorodstvu, ko pa so ze-
lo raztreseni po madžarskem
kraljestvu?

Ker je Sobota tudi kraj moje-
ga začetnega gimnazijskega šo-
lanja, me je privlačevala njena
socialno-ekonomska sestava.
Med brskanjem po zgodovini-
skih virih sem zasedel, da sta
se poleg Murske Sobote (vča-
sih pomembnejše) pojavljala
Krog in Petanjci in še kak drug
kraj.

Po vizitacijskem zapisu iz le-
ta 1698 je bilo (podatki po vrst-
nem redu navedenih krajev):
250, 273 in 311 prebivalcev in v
vseh je bila več kot polovica
protestantov. Ob prvem urad-
nem ljudskem štetju
(1784—87) pa je bilo prebiva-
lcev: 629, 368 in 435. Iz tega po-
pisa povzemam tudi socialno
sestavo: v M. Soboti so imeli 1
duhovnika, 6 meščanov, 35 ple-
mičev (»nemces«) in 52 »žela-
jev« (bajtarji, kočarji). Podlož-
niki so bili v pretežni večini
kmetje s polovično kmetijo. Za
Soboto je zaostajal Krog, v ka-
terem je živel 27 plemičev, v
Tešanovcih pa 37. Na Petanj-
cih niso imeli nobenega plemi-
ča. Do leta 1869 se je povečalo
število soboškega prebivalstva
za več kot enkrat in po tem se
začenja hiter vzpon Murske
Sobote.

Menim, da smo dolžni z vso
znanstveno pozornostjo in zav-

zetostjo proučiti status Murske
Sobote: civitas, oppidum (1366
civitas, od 1499 Murayzom-
bath, 1593 Muray Szombath,
in 1628 Muray Zombath, pa le
kot oppidum). Na Mednarod-
nem kulturnozgodovinskem
simpoziju Modinci je bila dva-
krat generalna tema: Razvoj
mest v Podonavju. Sporno je
ostalo poimenovanje krajev s
civitas in oppidum v Podonav-
ju, kjer je te pravice lahko po-
deleževal posamezni zemljik
gospod. V 16. st. je že tendenca
zmanjševanja števila mest in
omejevanja njihovih mestnih
privilegijev.

Kdo in na kak način je odlo-
čal o krajevnih imenih leta
1919. Kmalu je bil tudi obje-
vljen seznam občin.

Domače »vesi« so postali
vasi.

Preseneča me, da je v Slove-
niji kar čez 300 krajev z ime-
nom »vas« (teh je nekaj) oziro-
ma z besedo, ki spominja na
go, nastanek. Kako to, da so na
slovenskem etničnem območju
tako radi poimenovali kraje z
vasjo. Severno od Drave, pred-
vsem na Koroškem, je nekaj
deset krajev z imenom Dori ali
prilastkom. Sestavljalcem Atla-
sa Slovenije vse priznanje, so
za vasi (Dorf), kjer še živi
staro ljudsko ime, upošteva
tudi to.

K vasem spadajo tudi kraji:
Sela, Selo, Selce, Selci, Sel-
če... in tudi teh je okrog sto.

V Sloveniji, Prekmurju, mu-
rabju in na Koroškem je mno-
go krajev ohranilo ljudsko ime
za vas: ves.

V Prekmurju poimenovanje
kraja z vso izraža pomembno
družbeno in še posebej social-
no strukturo: »ves — veski —
veščar — večšina — vesko-
(tudi ledinsko ime) — ljudje
šli delat »veščino« (kuluk).
drugačnem pomenu pa je
»vesnica — vesničar«.

V Prekmurju ljudje še vedno
kije je: Čikečka ves, Duga ves,
Prosečka ves in Avnča ves (pri-
bivalci Ivančarje).

Tudi drugod po slovenskem
etničnem območju so še vedno
(okrog 60 naj bi jih bilo).

(Nadaljevanje)

Juš Makovec

Živeti z zemljo

Med vojno je bila draginja —
piše v Dnevniku. Zadnje leto
vojne (1918) ni bilo mogoče ku-
piti obleke. Tu in tam se je dobi-
la tista, ki je bila narejena iz pa-
pirja. Najbolj je primanjkovalo
kave, sladkorja, petroleja, sveč,
mila, izdelkov iz gume in platna.
Za vojno smo morali dati živino,
zrnje, krmno, mast. Januarja
1919 je začelo veljati: 1 dinar je 4
krone. In smo iz navade računali
še vse na krone (tudi v Dnevniku
je za leti 1919—20 tako).

1919

Pšenice našli 163 križev — 61
drevenk, rži 105 križev — 29
drevenk, 8 drevenk ječmena, 46
ovsa, 6 prosa, 20 ajde in 6 drevenk
graholke.

Prodal žrebico Pagranu za
2,500 k, dobil za 2 purana 200 k,
za 3 gosi 240 k, za gosaka 100 k,
za 4 prasce, 5 mes. stare, 1.000 k,
za 245 kg pšenice po 4 prejel
1.230 k, za prase 120 k.

Za žago v Ormožu dal 9 k, za
milo in drugo 46,80 k, za 20 sveč
60 k, brusni kamen 3 k, za 3 za-
vitke vžgalice 15 k, 2 stota živega
apna 88 k, 300 zidakov 90 k, škaf
za kopanje 100 k, pokrivačem
32 k, za plašč in zračnico za kolo
plačal 450 k, za čas 20 k. Dal za
20 šport cigaret, 10 slabih cigar,
zavoječek tobaka 20 cigaret Her-
cegovina 7,10 k, za 20 dkg konj-
skega usnja 110 k, za milo in
drugo 58 k, za cepljenje 11 svinj
96 k, za karbid 1,25 k, za olje 3 k,
sedlarju Magdiču 50 k, še eno ce-
pljenje svinj 96 k, za zdravlivo
proti konjskemu protinu in kaš-
lju 338 k, za konjsko naglavnico
6 k, za kontar in kavo 40 k, za
platno v Ljut. 275 k, šivilji 10 k,
za prevoz drv čez Muro 80 k, v
orm. za 100 škatlic vžgalice 74 k,
za strojenje kože 84 k, za 81 po-
troleja 72 k, potnina za Maribor
in Radeče 120 k.

Januarja delali zaseke. Bila
brez mesa 60 kg. Ena svinja še za
klati. Olja bilo 10 l. Težaki bili
po 0,60 k, za voz drv je 15 teža-
kov, 1 slatinščak (1,5 l) je 1 težak.
Za posojilo kolesa za vožnjo v
Radgono imam obljubljena 2
kosca.

1920

Pridelali pšenice 206 križev —
83 drevenk lepe pšenice in 110
drevenk lepih zaji, (10) rži 119
križev — 44 drevenk, ječmena

108 razstav — 14 drevenk, 2
drevenki graholke, 39 ovsra, 8 prosa
in 43 drevenk ajde. Bilo 8 voz
krumpirja in 9 koruze.

Prodal kobilu Čilo, 16 let sta-
ro, z žrebetom, Novaku v Lokav-
ce za 15.000 k, bika Kikcu v Ljut.
za 1.450 k. Prodaj 144 kg pšenice
po 8 za kilogram, 100 kg po 7 k,
145 kg po 9,50 k, 202 kg po 9 in
500 kg po 10,2 k za kilogram.
Dobil za bika 5.200 k, za pol
krušnega kolača 3 k, mehki sir
sem prodajal po 1 k, kilogram
pšenične moke 10 k in kila zase-
ke po 40 kron.

Naredili 100 kg zaseke. Olja
bilo: Bučnega 7 l, sončničnega
2,5 l.

Za otroško posteljo pri mizar-
ju Copotu 64 k, za 1.500 zidakov
900 k, za štedilnik pri Rosenber-
gu v Ljut. 640 k, za železo 78 k,
za deske in žeblje 89 k, za obleko
v zadrugi trgovini v Križ. 500 k,
za sinove inštrukcije g. B. Cvetku
200 k, vozšina moke v Maribor
39,60 k, na Razkrižju za duple
(za kisanje mleka) 30 k, za sol
(15 kg) 93 l, za žensko obleko
1.000 k, za cepljenje svinj 400 k,
za klobuk 11 k, tesarska dela M.
Verbajnsčaku za konjski hlev v
goncah 110 k, soboslikarju F.
Rajterju iz Kristanec za poslika-
vo zadnje hiše 100 k, za izdelavo
koles pri vozu, kolarju Kosaniču
iz Krišt. 120 k, za barve, firnež in
lak v Ljut. 300 k, plačal kolarju
Pušenjaku v Veržju 572 k, so-
darju Brunčiču v Babincih za te-
sanje dog, izdelavo dveh sodov
in enega škafa 280 k, še za ce-
pljenje svinj 90 k, kupil pri Kik-
cu v Ljut. blaga za 3.600 k, za mi-
lo in kolomaz 160 k, kovaču za
vse delo v letu 1920 992 k.

Pa še nadaljujmo z »bunčko
kmetičko« občinu. Torej so imeli
precejšnje težave pri izterjavi
dolgov. Zaradi denarne krize so
leta 1935 županovo letno nagra-
do znižali za polovico: 150 na-
mesto 300 dinarjev. Precejšnje
stroške so imeli tudi s popravili
mostov in brvi na srenjski zemlji.
Po letu 1939 ni več podrobnih
zapisov o dohodkih in izdatkih.
Nekakšno finančno krizo so pr-
vič preživljali že leta 1900, ko je
bilo ob koncu leta v blagajni 1
goldinar in 6 krajcarjev — takrat
je po novem: 2 kroni in 12 vinar-
jev. Tisto leto je član občine Far-
kaš na nasprotni strani letnega
obračuna na čisti list zapisal:
»Bog nam blagoslovi v prvoji

stoletnici, da bi boljše gospodari-
li, malo manje pili in bolj dolž-
niki plačivali. Kasa je zmirom
prazna.« Ali je šlo pri nasled-
njem zapisu tudi za vračilo dol-
ga, ni mogoče ugotoviti. Bolj za-
nimivo je, kaj so prodali za po-
kojno XY. Dobili so za blazino
3. gold., za »fudo« 30 krajcar-
jev, za robec 40 in za »podjaje-
njak« 35 krajcarjev.

Zanimiva je tudi naslednja po-
godba: »Midva podpisana se za-
veževa proti kmetičkim posestni-
kom da ako hočeva goske na tra-
te goniti na pašo, vsako leto k
pametivi eno gosko dati; brez raz-
ločka števila koliko jih bom na
pašo gonil. Peter Strainšak, Alois
Jelen.«

Ob končnem obračunu decem-
bra 1902 so med drugim zapisali,
da naj se izvoli za župana nekdo,
ki bo do konca leta 1903 izterjal
vse dolgove. Z desetimi glasovi
je bil izvoljen Alojz Osterc, ki so
mu za nagrado takoj določili 40
kron.

Razmere so se res izboljšale,
toda šele leta 1912, ko je dobil
vsak član občine po 36 kron.
Dolžnikom so dolg odštevali.
Celoten znesek dobička, torej
36 k, je dobilo 8 kmetov, nekaj
manj kot 36 k dva kmeta, ostalim
devetim ni bilo izplačano nič,
ker so bili pač njihovi dolgovi
večji. Delili so potem spet 1914,
in še nekajkrat.

Ohranjen je zapisnik zbora so-
lastnikov razrednega premoženja
v Bunčanih, iz leta 1956, ki so ga
naslovili na takratni OLO Mur-
ska Sobota in v katerem so pred-
lagali, da naj dobi vsak od 18
kmetov v Bunčanih enak del
srenjske zemlje in da se ti deleži
prepišejo na posamezne grunte.
Kako je bilo pred sedemdesetimi
leti in kako gledajo na zadevo
danes — leta 1956, bomo videli v
prihodnjem nadaljevanju teh za-
pisov.

dalje

OPOMBE

— zaji so bile tisti del vejanega ali
mistično odsejanega zrnja, ki zaradi
zaklenosti zrna in drugih primesi ni
bilo več primerno za peko temveč samo
za živinsko krmo.

— futa in ne fuda je bil najbrž ne-
kakšen daljši in ne preveč širok kos to-
plega blaga, ki si ga je ženska ovijala
okoli glave ali okoli pasu; lahko tudi
nekakšen predpasnik. P. Skok: Etimo-
loški rječnik... I. Zg. 1971, str.
539, razlaga, da je futa balkanski tur-
cizem.

Feri Maučec

Almanah pomurskega rokomet

Petsto registriranih roko- metašev

V štirih letih je rokomet v
Pomurju tako napredoval, da
je postal šport številka dve, ta-
koj za nogometom. Registrira-
nih je bilo že okrog 400 roko-
metašev in rokometasice, ki so
tekmovali v konkurenci članov,
članic, pionirjev in pionirk. V
tekmovalni sezoni 1960/61 je v
pomurski članski ligi tekmoval
sedem moštev — na novo
Grafičar in Sloga, SAG pa se je
preimenoval v Elan. Naslov
pomurskega prvaka je osvojilo
moštvo Grafičarja z enakim

nir za moške, med tremi ekipa-
mi je zmagal mariborski Bran-
iki pred Beltinci. Tega leta so
v Murski Soboti tudi ustanovili
oddelek Srednje šole za telesno
vzgojo, ki je veliko prispevala k
razvoju rokometu v Pomurju.
Direktor šole je bil profesor
Evgen Titan.

Na drugem pomurskem žen-
skem rokometnem prvenstvu je
med šestimi ekipami zmagala
ESS s 16 točkami pred Fabo-
som (Beltinci), 14, Sloga, 12,
Krogom, 8, Grafičarjem, 7, in
Elanom, 3 točke. Najboljše
Strelke: J. Toplak (ESS) 35,
Marič (Krog) 25 ter Zankoč
(ESS) in Žitek (Gračar) po 25
golov. Rokometasice ESS so
sodelovale na kvalifikacijah za
vstop v republiško ligo v Mari-
boru in med tremi moštvima
zasedle tretje mesto. Tokrat pa so
tudi prvič organizirali pomur-
sko prvenstvo za člane in člani-
ce v drugi ligi. Pri moških je
zmagal Tekstilac, pri ženskah
pa druga ekipa ESS.

Republiška priznanja

Pomurska rokometna zveza,

ki se je preimenovala v Strok-
ovni odbor za rokomet Murske
Sobote, je dosegala nove in
ve uspehe pri razvoju rokome-
ta v pokrajini ob Muri. Tako je
bilo v letu 1961 v Pomurju 500
registriranih okrog 500 roko-
metašev in rokometasice, 30
kometnih vaditeljev in 15
nikov. Take uspehe so prizna-
vni rokometni delavci do-
gali z raznimi propagandni-
akcijami in turnirji, s katerimi

Peter Šraj — igralec in trener, naj-
zaslužnejši za razvoj rokometu v Bel-
tinci.

Rokometiški Grafičarja iz Murske Sobote — prvaki pomurske lige 1960/61.
Stojijo od leve: Hochstätter, Števanec, Šebok, Kovarčič, Hartman in Jušar.
Čepijo: Kokalj, Tratnik in Roškar.

so privabljali mladino. Med
drugim so organizirali tekmo-
vanje v streljanju sedemdeset-
trovk z namenom, da bi moštva
pozimi spodbudili k aktivno-
stim. V tem času je pomur-
ski rokomet predstavljal eno tre-
tjino slovenskega rokometu.
je Rokometna zveza Slovenije
na skupščini Strokovnega o-
bora za rokomet v Murski So-
boti podelila priznanja na-
služnejšim posameznikom. Re-
publiška priznanja so prejeli
Titan, Šraj, Roudi, Ambrož in
Zupan. Priznanje pa so izre-
kli tudi strokovnemu odboru za
rokomet v Murski Soboti.

(Nadaljevanje)

NAMIZNI TENIS

Zmaga Potrošnika in poraz Radgone

V nadaljevanju tekmovanja v super SNTL so igralci Potrošnika v Murski Soboti prepričljivo premagali zadnjevršeno ekipo Ilirije iz Ljubljane. Pri Potrošniku sta bila najboljša Benko in Unger s po tremi zmagami, soliden je bil Kus, Benkovič, ki ni v pravi formi,

pa je edini izgubil z veteranom Sarlahom. Radgončanom ni uspel podvig v Kranju in so spet doživeli tesen poraz, ker je njihov najboljši igralec Rihtarič nepričakovano izgubil s Kuntnerjem, dober je bil Kuzma z dvema zmagama, Žitek pa je spet ostal praznih rok. V

naslednjem kolu igra Potrošnik v Celju z Ingradom, Radgona pa doma z Ilirijo. Rezultati: **POTROŠNIK—ILIRIJA** 8:1 (Unger—Gostiša 2:0, Benko—Sarlah 2:1, Kus—Ribaljčenko 2:0, Benko—Gostiša 2:0, Unger—Ribaljčenko 2:0, Benkovič—Sarlah 0:2, Benko—Ribaljčenko 2:0, Benkovič—Gostiša 2:1, Unger—Rebič 2:0); **MERKUR—RADGONA** 5:4 (Jeraša—Kuzma 0:2, Smrekar—Žitek 2:0, Kuntner—Rihtarič 2:1, Smrekar—Kuzma 0:2, Jeraša—Rihtarič 1:2, Kuntner—Žitek 2:1, Smrekar—Rihtarič 0:2, Kuntner—Kuzma 2:0, Jeraša—Žitek 2:0).

LESTVICA SUPER SNTL					
Kovina	8	8	0	58:14	16
POTROŠNIK	8	7	1	51:21	14
Strojna	8	6	2	51:21	12
Ingrad	8	3	5	26:46	6
Merkur	8	3	5	28:44	6
RADGONA	8	2	6	29:43	4
Novotehna	8	2	6	22:50	4
Ilirija	8	1	7	23:49	2

M. U.

Borut Benko (Potrošnik, Murska Sobota) proti Iliriji odlično zaigral. Foto: N. Juhnov

ATLETIKA

Pomurski atleti v slovenskem vrhu

Atletika zveza Slovenije je objavila lestvice 30 najboljših slovenskih atletov in atletinj za lansko leto. Poleg tega pa so tudi prikazani povprečni rezultati prvih desetih mest v posameznih disciplinah v zadnjih desetih letih. Med najboljšimi slovenskimi atleti in atletinjami pa so tudi nekateri pomurski tekmovalci in tekmovalke.

Marija Stevanec iz Borejca, ki tekmuje za ljubljanski AK IBL Olimpijo, je lani dosegla najboljši rezultat v Sloveniji v teku na 800 m (2:09,88) in 1000 m (2:57,91). V teku na 400 m je bila tretja (56,60), na 300 m četrta (40,99) in na 1500 m dvanajsta (4:53,48).

Manuša Pergar, ki prav tako tekmuje za AK IBL Olimpijo, doma iz Murske Sobotice, je v teku na 800 m dosegla tretji najboljši rezultat v Sloveniji (2:12,09), devetega na 1500 m (4:43,69) in štirinajste na 300 m (43,34). Pergarjeva in Stevanec sta tekli tudi v štafeti 4 x 100 m, kjer je Olimpija dosegla najboljši rezultat v Sloveniji.

V moški konkurenci se je pojavilo pet pomurskih atletov. Milan Balek (ŽAK Ljubljana), ki se je poslovlil od tekovanja, je lani dosegel najboljši rezultat v hitri hoji na 10 km (45:20,92) in na 20 km (1:30,27). Geza Grabar iz Tešanovca, ki tekmuje za AK Ptuj, ima najboljši čas v tekih na 3000 m (8:36,63), na 10.000 m (30:30,00) in v malem maratonu (1:07,09), devetega na 5.000 m (14:50,95), in štirinajste na 1500 m (4:08,05). Deseti najhitrejši v Sloveniji v teku na 110 m z ovirami je bil Atila Horvat, član AK Pomurje iz Lendave (15,91), v višini pa je skočil 190 cm, kar je šestnajsti najboljši rezultat v Sloveniji. Damjan Špur, član AK Pomurje iz Murske Sobotice, je na 100 m tekel 11,55, kar je enainvajseti najboljši rezultat. Jože Kolar iz Večeslavca, sicer pionir, je kot član AK Pomurje na 300 m dosegel rezultat 37,47, kar je osemindvajseti najboljši rezultat, na 1000 m pa trideseti (2:43,19).

G. G.

NOGOMET

Seminar za trenerje

Zveza nogometnih trenerjev Slovenije organizira seminar za izpopolnjevanje trenerjev in pridobivanje licenc. Za območje Medobčinske nogometne zveze Murska Sobota in Občinske nogometne zveze Lendava bo seminar v soboto, 22. februarja 1992, ob 9. uri v Osnovni šoli 17. oktobra v Beltinci. Na seminarju bodo obravnavali strokovne teme: Tehnično taktična priprava nogometašev — priprava in konec napada, praktični prikaz; mesto in vloga trenerske organizacije v samostojni NZZ — organiziranost, kodeks nogometnega trenerja. Ob koncu seminarja bodo trenerjem podelili licence. Brez udeležbe na seminarju ni možna podelitev licence B in C, kar pomeni, da trenerji ne bodo mogli voditi moštva. Članarina za leto 1992 je 300, licence pa od 200 do 500 SLT.

Prijateljske tekme

V okviru priprav na spomladanski del prvenstva so pomurska moštva odigrala več prijateljskih tekem. Izidi — Potrošnik : Bakovci 1:1 (David za Potrošnik in Horvat iz enajstmetrovke za Bakovce). Škaper je zastreljal enajstmetrovko. MTČ : Mura 0:1 (Kovačič). Dobrovnik : Potrošnik 1:4 (Papič, Hartman, M. Zver in David za Potrošnik ter Bukovec za Dobrovnik). Železnik : Mura 1:0 (Breznik iz enajstmetrovke). Ljutomer : Potrošnik 1:2 (Škaper, Baranja za Muro in Stojko za Ljutomer). Mura : Varteks 1:4 (Vicković za Muro), Potrošnik : Turnišče 3:1 (Škaper 3 za Potrošnik in Dominko za Turnišče), Nafta : Publikum Celje 1:1 in Beltrava : Nafta 0:1 (Šabjan).

MALI NOGOMET

Turnir v Ljutomeru

Partizan v Mali Nedelji organizira v soboto, 22. februarja 1992, ob 9. uri, med športni človeki v Ljutomeru turnir v malem nogometu. Prijavnina znaša 2.500 SLT. Prijave zbirajo po tel. (069) 81-604 in 81-087. Zrebanje ekip bo v četrtek, 20. februarja, ob 18. uri v hotelu Jeruzalem v Ljutomeru. Prve štiri ekipe bodo prejele denarne nagrade in pokale.

POSEBNA UGODNOST
10% popust za vozila

RENAULT

DVOJNA UGODNOST: NIŽJE TOVARNIŠKE
CENE, MANJŠA OSNOVA ZA PROMETNI
DAVEK.JERUZALEM ORMOŽ,
obrat AVTOSERVIS, tel. (062) 701-106.

I. SOL-moški

Brezovica	13	11	2	37:11	22
VIGROS	13	11	2	34:21	22
Šempeter	13	9	4	33:18	18
Bled	13	8	5	30:20	16
Žirovnica	13	8	5	30:21	16
Topolšica	13	8	5	28:23	16
Emonacommer	13	7	6	26:23	14
Vileta 2	13	6	7	22:24	12
Črnuče	13	4	9	21:31	8
Celje	13	3	10	17:34	6
Izola	13	2	11	10:36	4
Mislinja	13	1	12	10:36	2

Zmaga Radenske

V tekovanju druge slovenske moške kegljaške lige je Radenska premagala Krško s 5170:5051 podrtimi keglji. Najboljši v ekipi Radenske je bil Miro Steržaj z 943 podrtimi keglji. Ostali tekmovalci pa so podrti naslednje število kegljev: Smodiš 894, Šalamon 806, Drvarič 795, Kovačič 849, Kučan 883. V prihodnjem kolu igra Radenska s Konstruktorjem Branikom.

ŠAH

Lendava četrta na Madžarskem

V Nagykanizsi na Madžarskem je bilo ekipno šahovsko tekmovalje pionirjev. Med 11 ekipami so sodelovali tudi mladi šahisti Lendave in Radenske Pomurje iz Murske Sobotice. Zmagala je ekipa Szombathelya s 35 točkami, Lendava I je bila s 27 točkami četrta, Radenska Pomurje iz Murske Sobotice s 17 točkami 6. do 7. in Lendava II. z 9,5 točke deveta. J. Gerencsér

Občinsko prvenstvo

V Murski Soboti je bilo občinsko pionirsko šahovsko prvenstvo. Sodelovalo je 43 šahistov in šahistk. Rezultati — ml. pionirji: 1. S. Pukl (Lendava) 9,5 točke, 2. Mesarič (Beltinci) 8,5 in 3. Reček (Lendava) 8 točk; ml. pionirke: 1. Mauko (Radenci), 8 točk, 2. Peršak (Negova) 7 in 3. Glavač (MS) 5 točk; st. pionirji: 1. D. Pukl (Lendava) 9,5 točke, 2. Frelja (Lendava) in Sedonja (MS) po 6 točk; st. pionirke: 1. Marič (MS) 6,5, 2. Stumberger (Črenšovci) 5,5 in 3. Purnomo (Radenci) 4,5 točke. J. Gerencsér

Brez zmagovalca

V enajstem kolu tekovanja v varaždinski kegljaški ligi sta se ekipi lendavske Nafta in Lepoglave razšli z neodločenim izidom 4853:4853 podrtimi keglji. Najboljši pri Nafti so bili: Horvat 865, Žalik 856 in Radaković 821 podrtih kegljev.

JUDO

Prvi na Ptuj

Na Ptuj je bilo mednarodno tekmovalje v judu. Med 166 tekmovalci iz 15 klubov so sodelovali tudi soboški judoisti in dosegli lepe uvrstitve. V skupni uvrstitvi so zasedli prvo mesto s 24 točkami pred Dravo, 20. in ekipa Ivo Reja iz Celja, 19 točk. Rezultati posameznikov — pionirji: do 34 kg: 3. Rančigaj, 3. Žitavec in 7. Lesjak; do 38 kg: 1. Hašaj, 2. Planinšič; do 42 kg: 5. L. Cikajlo, 7. Horvat in 9. Erniša; do 46 kg: 1. Čuk; kadeti — do 55 kg: 3. Lazar, 5. D. Vehab; do 64 kg: 1. L. Cikajlo, 2. Mazouzi; do 70 kg: 2. Šeruga, 7. Kerec.

KOLESARSKI KLUB TROPOVCI

Uveljavili se na organizacijskem in tekmovalnem področju

Kolesarski klub Tropovci sodi med zelo delavne športne organizacije v Pomurju. Klub, ki posveča posebno skrb mlademu naraščanju, pa se je lani tudi uveljavil kot odlični organizator prireditelj. Bil je organizator republiškega prvenstva za pionirje in rekrutivce v cikelokrosu, kjer so domači tekmovalci dosegli največje uspehe, saj so dobili republiškega prvaka. Prizadevni športni despetelci iz Tropovca so bili tudi organizator republiškega cestnega prvenstva za pionirje ekipno in posamično, kjer so sodelovali z dvema ekipama in zasedli tretje mesto. Organizirali so dva kolesarska maratona — MARATON TREH SRC in MARATON AJSARSKA MARATONA. Poleg imenjenih rekreacijskih in tekmovalnih prireditev pa je klub tudi organiziral skupaj s Partizanom in Osnovno šolo Apače prvo kolesarsko dirko v Apačah z namenom popularizacije kolesarskega športa v radgonski občini. Tropovčani so tudi nadaljevali z gradnjo klubskih prostorov, ki so vredni okrog 1.600.000 SLT. Pri tem so veliko del opravili prostovoljno, kar je bistveno zmanjšalo stroške.

Po opravljenem tečovanju tekmovalcev v klubu je na prvem mestu Omar s 70,55 točkami pred Törnarej, 68,50, Erjavcem, 36,00, Jelenom, 26,50, in Jugom, 20,00 točk.

V kolesarskem klubu Tropovci letos načrtujejo, da bodo sodelovali na vseh pomembnejših dirkah v Sloveniji, Avstriji in nekaterih drugih državah. Organizirali bodo tradicionalno kolesarsko dirko za pokal Krajevne skupnosti Tišina, ki bo v Apačah, in tudi dobila novo ime ter drugi tekmovalni maraton Ajda in tradicionalni kolesarski maraton Treh src. Poleg tega bodo tudi skrbeli za izobraževanje lastnih kadrov, dokončati pa tudi nameravajo klubske prostore. Na letnem obnem zboru so najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam izrekli zahvale ter si izvolili novo vodstvo. Za predsednika kluba so izbrali Tomaža Škrabana.

F. M.

SLOVENSKA ODBOJKARSKA LIGA

Zmagi Emonacommercea in Vigrosa

V drugem spomladanskem kolu tekovanja v slovenski moški odbojkarški ligi sta pomurska ligaša gostila Mislinjo in Bled in zopet zmagala. Emonacommerce iz Ljutomera je premagal Mislinjo s 3:1, Vigros pa v Murski Soboti Bled s 3:2. Oba pomurska ligaša sta bila najboljša tekmeča in zaslužno zmagala. V prihodnjem kolu igra Vigros v Šempetru, Emonacommerce pa v Žirovnici.

DRUGA SLOVENSKA ODBOJKARSKA LIGA

Zmagi Puconec in Cvena

V trinajstem kolu prvenstva v drugi slovenski ženski odbojkarški ligi je Cven v pomurskem derbiju premagal Mladost iz Murske Sobotice s 3:1. Puconci pa so bili boljši od Palome Branika 3 in zmagali s 3:2. Črna je v Murski Soboti premagala Pomurje s 3:0. Ljutomer pa je bil prost. V prihodnjem kolu igrajo: Braslovče : Cven, Mladost : Puconci, Paloma Branik 3 : Ljutomer in Celje 2 : Pomurje.

Nova zmaga Radenec

V devetem kolu tekovanja v drugi slovenski moški odbojkarški ligi so Radenci v Murski Soboti v pomurskem derbiju premagali Pomurje s 3:0 in vnovič zmagali. Vuzenica pa je premagala Veržej s 3:0 in še naprej vodi na lestvici. V prihodnjem kolu igrajo Turbina : Pomurje in Radenci : Veržej.

STRELSTVO

Panonija in Pomurka občinska prvaka

Sklenjeno je bilo občinsko tekmovalje v streljanju z zračno puško za člane in pionirje. V članski konkurenci, kjer je sodelovalo 16 ekip, je zmagala ekipa Panonije, med posamezniki pa Milan Hari. Končni vrsti red: SD Panonija 130 točk (12.773), SD Gančani 127 (12.790), SD Tišina II 115 (12.383), SD Grafičar 108, SD Gederovci 106, SD Seberoci 80, SD Agromerur 70, SD PTT 70, SD DPPP 66, SD Pomurka II. 55, SD Lovce 54, SD Tišina III. 48, SD Čaplja 29, SD Bakovci 29, SD Strelec 17 in SD Ali Karoš 16 točk.

V občinski pionirski strelski ligi je sodelovalo pet ekip. Zmagala je ekipa SD Pomurka MI s 45 točkami (6.146) pred SD Pomurka MI II 33 (5.335), SD Graničar 27 (5.231), SD Tišina 20 in SD Bakovci 7 točk.

F. Matko

Obetavni strelci Pomurke Mesne industrije iz Murske Sobotice. Lani so postali državni mladinski prvaki, med najboljšimi v Sloveniji pa so tudi letos. Stojijo od leve: Robi Markoja, Boris Škedelj in Tomaž Ščančar. Foto: F. Matko

STRELSTVO

Pomurka najboljša

V Trbovljah je bilo pionirsko strelsko tekmovalje za Matkov pokal. Zmagala je Pomurka MI iz Murske Sobotice s 535 krogi pred Olimpijo iz Ljubljane, 531, in STT Trbovlje, 527 krogov. Pri posameznikih je Vajda zasedel tretje mesto, Karo četrto in Rengeo dvanajsto.

Na pionirskem strelskem tekmovalju za Markov memorial v Krškem je prav tako zmagala Pomurka MI s 534 krogi pred Olimpijo, 530, in SOP Leskovec, 524 krogov. Pri posameznikih sta Karo in Vajda zasedla drugo mesto.

F. Matko

Pomurka zmagovalca Bedičevega memoriala

Strelska družina Pomurka Mesna industrija iz Murske Sobotice je postala drugič zmagovalca občinskega tekmovalja za Bedičev memorial, na katerem je sodelovalo 90 tekmovalcev. Pomurka je zadela 1837 krogov pred SD Gančani, 1.809, in Slovenija ceste tehnika Murska Sobota, 1803 krogov. Med posamezniki je bil najboljši Markoja (Pomurka) s 379 krogi pred Gombocem (SCT) in Dragom Pertocijem (Tišina), po 371 krogov. Regijsko tekmovalje za Bedičev memorial bo 1. marca.

F. Matko

ŠAH

Maričeva in Sedonja

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murske Sobotice je pripravilo mladinski hitropotezni turnir za februar. Med 16 šahisti sta bila najboljša Katarina Marič in Jože Sedonja s po 6 točkami pred Darkom Glavačem in Alenom Kelemenom, po 4,5 točke.

Nepotreben poraz Kroga

Začel se je drugi del prvenstva v slovenski moški rokometni ligi. V zaostali tekmi iz jesenskega dela prvenstva je Ormož premagal Krog s 13:12. Rokometaši Kroga so v prvem polčasu imeli več od igre in vodili z 10:8, žal pa so v nadaljevanju popustili, kar so izkoristili gostitelji in zmagali z golom prednosti. Najboljši v ekipi Kroga je bil Meolic. V prihodnjem kolu gostujejo rokometarji Kroga v Dohovi.

DOBROVNIK

Čebelarji so zborovali

Lanska letina za čebelarje ni bila najboljša, pestijo pa jih tudi nekatere bolezni čebel, kot je poapnela zalega, drag reprodukcijski material in nizke cene čebeljih pridelkov. Poleg tega pa je tudi dohodek od čebelarstva obdavčen po novem zakonu. Vse to negativno vpliva na razvoj čebelarstva. To so ugotovili na letni skupščini Zveze čebelarstev Lendava. Nikakor pa se niso strinjali z novim zakonom o obdavčitvi dohodka od čebelarstva. Poudarili so, da je čebelarstvo v krizi, ob takem odnosu pa se bodo njihove vrste redčile. Kljub temu pa nekateri zvesti čebelarji vztrajajo in si prizadevajo, da bi obdržali vse panje in vodijo čebelske kroške po šolah.

ZDČ Lendava

Obnova melioracij

Delavci vodnega gospodarstva Murska Sobota opravljajo obnovitvena melioracijska dela na poljih med Bogojino in Filovci, in to v dolžini okrog tri kilometre. Sredstva sta zagotovili občina in krajevna skupnost Bogojina. Vrednost del bo znašala okrog dva milijona tolarjev, predvidoma pa bodo končana do konca meseca.

K. Ščavničar

RANKOVCI

Prihodnje leto stoletnica

Gasilsko društvo Rankovci ima dolgoletno tradicijo, saj bo prihodnje leto praznovalo 100-letnico. Društvo je opravilo poslanstvo pri požarni preventivi, saj ima vsako gospodinjstvo ročni gasilni aparat, uredili pa so tudi šest protipožarnih vodnjakov. Pred dvema letoma so obnovili vaško-gasilski dom, imajo pa tudi potrebno orodje. Rankovski gasilci dosegajo dobre rezultate tudi na sektorskih tekmovanjih, kjer so vedno med prvimi. Letos bodo organizator sektorskega tekmovanja.

frku

V Kovacovi domačiji v Nedelici je spominska soba, ki so jo več let urejali mladina, šolarji in turniška Planika. Hiša je krita s slamo in je edina te vrste v turniški krajevni skupnosti.

Tekst in foto: J. Ž.

KS POLANA

Pripravljajo se na KTV

V krajevni skupnosti Polana, ki vključuje Veliko in Malo Polano ter Brezovico, se pripravljajo na napeljavo kableske televizije. Doslej se je prijavilo okrog 200 naročnikov, vsak pa bo prispeval okrog 1000 DEM v tolarški protivrednosti. Z deli bodo predvidoma začeli spomladi.

J. Ž.

OBČNI ZBOR SOBOŠKIH PTIČARJEV

Čimprej do lastnih prostorov

Člani Društva za varstvo in vzgojo ptic Murska Sobota so zelo zadovoljni z doseženim v minuli sezoni. Konec lanskega leta so bili uspešni organizatorji prvega državnega prvenstva z mednarodno udeležbo, kjer so ekipno zasedli peto mesto. Prejeli so kar 42 medalj, od tega 17 zlatih, 11 srebrnih in 14 bronastih. Pri tem se je izkazalo 11 vzgojiteljev ptic, ki so za društvo pridobili tudi 3 pokale za šampione v posameznih kategorijah. Največ medalj je dobil Stefan Černjavič.

Kot so poudarili na občnem zboru, si želijo lastne društvene prostore, ker imajo težave s skladiščenjem, ki je zdaj na različnih krajih. Načrtujejo gradnjo novih prostorov na zemljišču poleg stavbe kinološkega društva v Fazaneriji. Za ljubitelje ptic bodo pripravili dve razstavi; ena bo v Murski Soboti, druga pa nekje v Pomurju. Dogovorili so se, da se bodo udeležili državnega prvenstva v Ilirski Bistrici in mednarodne razstave v Vidmu v Italiji.

MILAN JERŠE

TROPOVCI

Potrebovali bi novo vozilo

Člani gasilskega društva Tropovci so na občnem zboru ocenjevali delo v preteklem obdobju in ugotovili, da so bili zelo delavni. Poudarili so, da ima vsako gospodinjstvo ročni gasilni aparat in da imajo 10 protipožarnih vodnjakov. Potrebovali pa bi sodobnejše gasilsko vozilo. Denar naj bi zagotovili vaščani s prispevki in občinska gasilska zveza Murska Sobota.

frku

MALA POLANA

Obnovljena kapelica

V Mali Polani so verniki ob pomoči župnije iz Velike Polane obnovili kapelico, ki je v idiličnem okolju v središču vasi. Dela so stala okrog 300.000 tolarjev. Zamenjali so streho in ploščevino, uredili strelovod, električno napeljavo, fasado in okoličje.

Tekst in fotografije J. Ž.

Žilavčeva skupaj že 50 let

Minulo nedeljo so v Noršincih pri Žilavčevih praznovali. Marija in Franc sta namreč praznovala zlato poroko. Poročila sta se leta 1942, Franc nam je zaupal nekaj grenkih o vojnah, žena Marija pa je rekla, da sta se jima rodila dva otroka, ki sta jima bila v veliko veselje, zdaj pa ju razveseljujejo še trije vnuki. Želimo jima še veliko srečnih družinskih dni.

foto: nj

PROIZVODNJA — STORITVE — TRGOVINA
LJUTOMER, tel.: (069) 82-455

SALON POHIŠTVA KROG,
tel.: (069) 32-455

JUBILEJI

Sto deset let GD Murska Sobota

Gasilsko društvo M. Sobota praznuje letos 110-letnico in je najstarejše v soboški občini. Medtem so že stekle priprave, da bi v okviru drugih prireditev v občini dostojno proslavili tudi ta visoki jubilej. Redkokatero društvo se lahko pohvali s tako bogato tradicijo in opravljenim delom. Društvo je namreč ves čas opravljalo pomembno poslanstvo s temeljno usmeritvijo — pomagati človeku v nesreči. Od skromnih začetkov in ročnega orodja se je razvilo v sodobno gasilsko organizacijo, ki ima danes najsodobnejšo opremo in se lahko meri z zahodnimi sosedi. Soboški gasilci so v preteklosti veliko storili pri gašenju požarov, poplaval in drugih nesrečah. Omeniti velja gašenje velikih požarov v Krogu in Dobrovniku ter reševanje ob poplavalh leta 1938, 1965 in 1972. Tudi ob predvideni reorganizaciji in ustanavljanju regijskih centrov je soboško gasilsko društvo sposobno prevzeti vse naloge, hkrati pa po potrebi delovati na območju celotnega Pomurja. Vse te naloge bo društvo še naprej opravljalo prostovoljno in tako regiji prihranilo veliko denarja.

F. M.

Gasilsko društvo Murska Sobota je leta 1968 prevzelo prvo avtocisterno.

OBRTNA ZADRUGA DOLINKA

V treh letih upravičili obstoj

Pred tremi leti so obrtniki v Beltincih ustanovili obrtno zadružno Dolinka, ki danes združuje nad 60 članov, od katerih sta dve tretjini aktivnih. Zadruga, ki zaposluje štiri do pet delavcev, je upravičila svoj obstoj. Uveljavlja se predvsem s storitvenimi dejavnostmi, manj pa s kooperacijami. Ukvarja se predvsem z gradbenimi, inštalacijskimi in obrtnimi deli. Rezultati poslovanja so dobri, čeprav imajo v zadnjem času nekaj težav. Zato se bodo po besedah direktorja Maksimilijana Gjereka v prihodnje predvsem usmerili v izvajalski inženiring. To narekujejo tudi novi predpisi o prometnem davku in zakon o zadrugah, ki naj bi bil sprejet. Vse to bo vplivalo na obseg dela v zasebnem sektorju.

Svojo dejavnost pa bodo širili tudi na druga področja, kakor bodo narekovala tržne spremembe.

Pri beltinski obrtni zadrugi Dolinka tudi razmišljajo o prostorski problematiki, saj sedanji upravni prostori niso najbolj pri-

merni. Predvideno je, da bi bil v teh prostorih sedež občine. F. M.

Lovstvo — del njegovega življenja

Jože Obal iz Pertoče letos praznuje pomemben življenjski jubilej — 75-letnico. Jože je velik ljubitelj narave in živali. Del svojega življenja je posvetil lovstvu. Ze kot sedemnajstletni fant je leta 1934 postal član LD Pertoča, na kar je vplival njegov oče, ki je bil vrsto let lovec. Njuno pot pa nadaljuje tudi vnuk oziroma sin Jože. Jože Obal sodi med zgledne in spoštovane člane zelene

SREČANJE

bratovščine ter ima za seboj izredno bogato dejavnost, ki se je rad spominja. Že sam lovski krst, ki ga je moral prestati tako kot vsi lovci, je nanj naredil velik vtis; pa tudi drugi lovski običaji, kot je, denimo, kaznovanje posameznih članov za lovske prekrške s pijačo ali jedačo, so posebnost te organizacije. Pri srcu pa mu je zlasti lovska himna, ki jo vselej zapojejo ob lovskem krstu: »Mi smo lovci zgodaj vstali, vsak svojo puško na ramco djali, smo mislili, da je špas, pa vendar je moral en zajček past...« Prav tako se rad spominja, da je moral pred mnogimi leti vsak lovec vzeti na lov po 100 nabojev, ki jih je sam sestavil. Če je slabo streljal, so mu lovski tovariši očitali, da so zato krivi naboji.

V 85-letni lovski dejavnosti je Jože Obal opravljal številne dolžnosti — od starešine in tajnika do člana komisije za ocenjevanje lovske trofeje. Pri tem se je za-

vzemal za poštene odnose moštvo lovsko družščino in s svojim dom vplival na marsikatero mladega lovca. Sedaj je član LD Cankova, s katero se je LD Pertoča pred leti združila. Rad se spominja pristnih srečanj pobrateno lovsko družino v ževcih v Prekmurju in drugih lovci. Prav tako je zadovoljen, so si člani LD Cankova in LD Pertoča lep dom in da so postavili spominsko prežo. Na prehojeno pot spominjajo tudi lovske trofeje. Za plodno in aktivno delo v lovski organizaciji ga je Lovska zveza Slovenije leta 1972 odlikovala za lovske zasluge druge stopnje. Člani LD Cankova pa so ga leta 1985 izvolili za častnega člana. Zadnja leta mu bolezen ne dovoljuje pogostejših pohodov v gozd, vsekakor pa se rad udeležuje lovov, da preživi nekaj prijateljskega ur z lovskimi tovariši.

FERI MAUCER

LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA

OBIŠČITE NAS VSAK PETEK od 17 do 19. ure

V LENDAVI, KIDRIČEVA 1

OBČINSKI ODBOR LENDAVA

MELODIE, W. BITTERMANN

BILD + TONTRÄGER GESMBH.

HIŠA KAKOVOSTI

- LASERSKE PLOŠČE
- VELIKE PLOŠČE
- AVDIO KASETE
- VIDEO KASETE

8010 Graz, Jakoministrasse 1, Tel. 0 316/81 33 00
8025 Graz, Interkauf, Lazarettgürtel 25, Tel. 0 316/91158056
8010 Graz, Glockenspielplatz 5, Kartenvorverkauf, Tel. 0 316/82 89 86
8600 Bruck/Mur, Kommissarhaus, Koloman-Wallisch-Platz 22, Tel. 0 38 62/51 7 14
8700 Leoben, Dominikanergasse 1, Tel. 0 38 42/42 4 92
8700 Leoben, Hauptplatz-Rathauspassage
Versand: 8010 Graz, Weg zum Reinerkogel 45, Tel. 0 316/67 14 90, Fax 0 316/63 3 26

SREČANJE Z JOŽEFO MARINIČ IZ LOGAROVEC

Naslov je, kar priznati bomo, zavajajoč. Ne, babice Jožefa nihče ne preganja iz 260 let stare hiše v Logarovcih, pač pa jo bčerka Zefika vabi, naj bi se preselila v novo hišo, ki je tik ob stari, toda BABICA NOČE IZ HIŠE.

»Tu mi je dobro, le zakaj bi šla iz te brunarice? Vzdržala je dve stoletji, pa bo še nekaj časa, kolikor mi je pač usojeno živeti.« Jožefa Marinič je stara 85 let. S ponosom je povedala, da se je mlada poročila, rodila 7 otrok in da ni bila nikoli bolna. K zdravniku je šla le enkrat, ko se je poskušovala z jeklenimi vilami.

»Zelo dobro sem se razumela s tačo. Zdi se mi, da tudi zato, ker sem rada delala na njivah, ona pa se je lahko posvetila gospodinjstvu. Žal pa je kmalu umrla in tako je vse prešlo na moja pleča. Vse delo sem zlahka zmogla, povrh pa sem še hodila kuhat na gostije. Tedaj so gostje ponavadi pospravili vse, kar smo

BABICA — Jožefa Marinič iz Logarovec sicer ni »super babica«, kot nam in prikazuje televizija, je pa vendarle nekaj posebnega, saj čeni staro hišo in noče v novo. Foto: S. S.

pripravili v kuhinji. Nestrpno so čakali torte, enako tudi krofe. Nekoč smo krofe cvrli le na gostijah in seveda za pusta.« Gostija. Tudi Jožefa sama se

— LJUTOMER

Obnova mestne hiše

V središču Prlekije si že dlje časa prizadevajo urediti mestno hišo, ki je ena od pomembnih spomeniško zaščiteneh zgradb v starem mestnem jedru. V ta namen je dal občinski izvršni svet že lani zeleno luč za idejni projekt. Tako naj bi se načrtovali lotili obnove mestne hiše, ki je bila že od nekdaj pomemben kulturni spomenik. Prireditelji so več projektantskih organizacij in zasebnikov, ki bodo skušali ohraniti prvotno podobo te stavbe. Mestna hiša z značilnim dvoriščem bi bila namreč idealna za prireditve na prostem. V njej pa bi lahko bili tudi različni lokali, ki bi popestrili kulturno in turistično ponudbo Ljutomer in okolice.

In kaj naj bi bilo v mestni hiši? V pritličju kavarna in razstavna galerija s prodajnim prostorom, lokal s pristnimi prileškimi jedmi ter cvetličarna in trgovina z obrtnimi izdelki. V prvem nadstropju pa načrtujejo poročno dvorano, knjižnico in sedež mestnega župana. Vseh teh del seveda ne bo možno opraviti brez denarja iz občinskega proračuna, saj bo treba urediti tudi ogrevanje, hidroizolacijo zidov in novo napeljavo. O vsem tem bo še obširna javna razprava in predstavitev na črtov.

M. JERŠE

— GORNJA RADGONA

V ZLD Prlekije 615 lovcev

Na območju Zveze lovskih druženj Prlekije je 615 lovcev, ki so organizirani v 36 druženj. Lovci te zveze gospodarijo na 36.000 ha lovni površini. Minulo leto so utrpeli veliko škodo zaradi vojne, saj ni bilo lovcev iz Avstrije, Italije in Švice. Menijo, da je zaradi tega nastalo nad dva milijona tolarjev škoda. Po besedah predsednika IO Janka Kralja bo dobilo lovstvo v prihodnje širši pomen, ki mu gre. Znano je namreč, da je denar od lovnega turizma v preteklosti koristil vsem drugim, samo lovcom ne.

F. KLEMENČIČ

Babica noče iz hiše

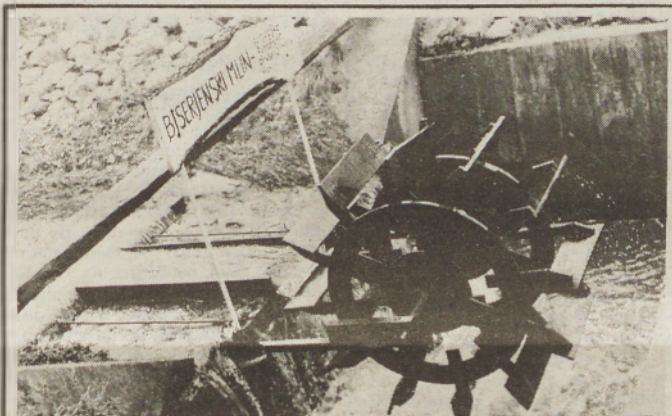
ve, saj se je napovedovalo deževje, so si priskočili na pomoč sosede in sorodniki in kar 17 konjskih vpreg je vleklo pluge.

Babica Jožefa rada posluša radio in bere, televizije pa, odkar je bila v Sloveniji vojna, ne gleda več. Čas, ki ga je prej preždel pred ekranom, izrablja za pletenje in kvačkanje.

»Imam 13 vnukov in 17 pravnukov. Radi prihajajo k meni in vselej jim »moram« nekaj dati. Zdaj so bolj kot bombonov veselili mojih ročnih del: »piščencev«, stenske ure in podobnih reči. Tudi drugim obiskovalcem rada podarim svoje izdelke.«

Tudi mi smo bili med takimi obdarovanci. Zahvalili smo se in babico pobarali, ali bo pri svojem sklepu, da se ne preseli iz stare hiše v novo, vztrajala. Dejala je, da bo. In prav ima. Le kdo bi zapustil dom, v katerem je preživel 66 let (toliko časa je poteklo, odkar se je bila prisožila), hišo, ki je še kar trdna, čeprav nosi letnico 1793... Kdo bi se ločil od starega (dragocenega) pohištva, skrivnostne skrinje, ne nazadnje od stare ure, ki najbrž časa ne kaže več (nima uteži), a je Jožefa Marinič odbila že častiljivo starost? Prav je torej, da babica noče iz (stare) hiše. In takih babic je na našem podeželju še nekaj. Po svoje so srečne.

ŠTEFAN SOBOČAN

Ne le na Muri, ampak tudi na pomurskih potokih so bili svojčas mlini. Ponekod so še ruševine, drugod so jih odstranili ali nadomestili z mlino na elektriko. V Biserjanah še stoji Balčkov mlin, katerega valji pa se zavrtje le tu in tam — v glavnem za hišne potrebe. Tudi tam imajo zdaj elektriko. Nekoč pa je mlinsko kolo poganjala voda potoka Gaševce. V spomin na dobre stare čase je zdaj jurjevsko (videmsko) turistično društvo postavilo v potoku miniaturno mlinško kolo, pred njim in za njim brvi, na obrežju pa klopi. Marsikdo se tukaj ustavi in posedi, seveda predvsem v dneh, ko ni mrzlo. Tudi šolarji in cicibani prihajajo k »mlinu« na potoku, kjer od odraslih zvedo o pomenu nekdanjih mlinov. Marsikdo pa zdaj na tem mestu dobi tudi idejo za likovno upodobitev mlina.

Foto: Š.S.

»Pa je končno prišel poštar«

Te besede je Anton Domajnko gotovo izrekel tudi danes, ko mu je težko pričakovani pismonoša izročil novi Vestnik, ki ga 94-letni možič vsak četrtek počaka na vogalu nečakinih hiše v Paričaku pri Kapeli. Anton namreč rad bere in ga zanima marsikaj, saj pravi, da mora »človek biti na tekočem« in da so mu najbolj všeč zanimivosti od tu in tam. Med drugim mi je povedal, da je pred kratkim prebral v časopisu tudi o človeku, ki je živel 130 let.

Anton je vever in zgovoren človek, in čeprav je vse življenje delal na majhni kmetiji in kot zidar, je zdrav in zadovoljen. Včasih je tudi kadil, »čikal«, kot je rekel, pa tega že dolgo ne počne več, ker je kajenje le »spuščanje denarja v zrak«. Rad pa spije kavico in zaradi tega sploh nima nemirnega spanca. Pošalil se je, da mirno spi, ker ga nobena več ne »ruka« v postelji. Nikoli ni bil izbirčen pri hrani in tudi zdaj ni, najraje pa je mlečne jedi. Požirek dobrega vina se tudi prileže, le da ga Anton srkne res bolj malo. Vsak petek se peš odpravi k brivcu v Radence, vrne pa se z avtobusom. Še pred kakimi štirimi leti se je vozil s kolesom, do nedavnega pa je kosil, sekal drva in obrezoval trto. Zdaj je zima in se mora bolj držati v hiši, toda podnevi nikdar ne spi.

Anton se je rodil v Zasadih, v kapelsko faro pa ga je spravila poroka. Njegova žena ni učakala tako častiljive starosti, pa tudi ne eden od dveh sinov. Živita pa še dve Antonovi sestri, ki pa ju zadnje čase bolj poredko obišče. Rad hodi na

Anton Domajnko je z vso vedrino stopil v 95. leto, in čeprav je praznoval rojstni dan že minul mesec, mu želimo še veliko prijetnih trenutkov in obilico zanimivega branja.

izlete z upokojenci in sploh se rad druži z nekaterimi starejšimi. Ti znajo veliko povedati...

Tudi Anton, saj je preživel toliko vsega. Enkrat je bil v bolnišnici, in to v Celovcu, ko mu je med vojo nožek granate poškodoval nogo. Sicer je bil vojak pri konjenici pa Maistrov borec pa graditelj — zidar vojne Jugoslavije pa toliko različnih denarnih enot je preživel, da bi jih bilo kar težko naštet. Od krone, kdo ve kolikih dinarjev in zdaj preštevajo pokojnino, ki jo dobiva že 28. leto v tularjih. »Eh, saj to ni tako strašno,« je zamahnil in dodal, »vse se preživi, vedno gre, nimam se kaj pritoževati.« In kaj k temu sploh dodati? Mar Anton ni povedal vsega.

Lidija Kosi

SREČANJE

Pogrebni divjih živali

Divje živali, ki jih je v naših krajih kar precej, se pogosto znajdejo na cestah, kjer jih zadenejo brzeci avtomobili in tovornjaki. Številne obležijo mrtve kar na cestah ali v obcestnih jarkih; nekatere so zelo poškodovane in morda preživijo ali pa poginejo kasneje. Kakšna kruta usoda. Kot kaže, mnoge sploh ne gane, IVAN KRIŽE s Ptujске ceste pa velikokrat nima miru.

»Dvajset let živim na osamljeni domačiji ob cesti Gornja Radgona—Ivanjski Vrh—Lenart—Maribor. Tod vodi cesta ob robu gozda, iz katerega pogosto pribežijo divje živali. Večkrat slišim, kako počti, ko jih zadenejo motorna vozila. Običajno grem pogledat, kaj se je zgodilo. Tako sem našel že precej mrtvih srn ali srnjakov, zajcev, fazanov in celo lisico. Če jih najdem še pravi čas, obvestim Lovsko društvo Gornja Radgona, da pridejo in mrtve živali odpeljejo, sicer jih pokopljem. Velikokrat je žal prepozno.«

Nedavno je Ivan spet zaslišal močan pok. Bil je ravno na dvorišču in zagledal je, kako je neki voznik ustavil avtomobil, stopil s ceste in nekaj z vejami pokrival. Potem se je odpeljal dalje, Ivan pa se je brž napotil tja in ugotovil, da leži pod vejami ubit srnjak. Iz rane mu je še vedno tekla topla kri. Šel je po samokolnico, naložil vanjo srnjaka

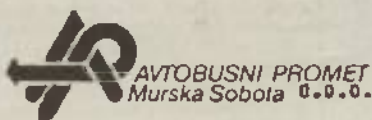
Tu je obležal srnjak, potem ko ga je na bližnji cesti zadel voznik neznanega avtomobila. Ker ga je, preden je odpeljal dalje, pokrival z vejami, ga je najbrž nameraval kasneje pobrati. Prehitel ga je Ivan. (Fotografija: JOG)

ka in ga odpeljal v svojo klet. Nato je poklical nekatere lovce, ki jih pozna, jim povedal, kaj se je zgodilo, in predlagal, naj pridejo po mrtvo žival. Potem je čakal in čakal. Ko ni bilo nikogar, je klical tudi predsednika LD Gornja Radgona g. Jošta — tako nam je Ivan povedal — le-ta pa ga je vprašal, zakaj ga ne poje. Mesa bi bilo res veliko, saj je srnjak tehtal okrog 40 kilogramov, toda pri Križetovih ne jedo divjačine, sicer pa je tudi prepovedano, da bi se kdo na tak način okoristil. Čaka ga celo visoka kazen. Zato je bil nasvet predsednika lovске družine dokaj nenavaden. In še bolj čudno je bilo, da tako dolgo nihče ni prišel po srnjaka, ki je četrti dan začel že nekoliko smrdeti.

»Jaz tega ne razumem. Najbrž se niso zmenili zanj zato, ker ni imel lepega rogovja, da bi bilo komu za trofejo.« Ivanu se divjad smilila, velikokrat pa je nanjo tudi jezen, saj se zgodi, da mu srne pojedjo skoraj vso solato ali pa naredijo kakšno drugo škodo. Zato razmišlja, da bi svojo parcelo ogradoval. Glede ceste pa je mnenja, da bi morali omejiti hitrost na 60 kilometrov. Tako bi se število nesreč najbrž precej zmanjšalo — bilo bi manj ubitih živali in tudi manj poškodovanih avtomobilov.

Še nekaj nam je zaupal Ivan, preden smo se poslovili. Nekoč je imel hude težave z žledcem zaradi ran. Nehal je kaditi, začel uživati med iz domačega čebelnjaka in žledodne rane so se mu, kot kaže, zacelile. Vsekakor koristen nasvet, mar ne?

JOŽE GRAJ

Zaposlimo mladega, ambicioznega, kreativnega

vodjo finančno-računovodske službe

Kandidati, ki imajo

- končno višjo ali visoko šolo ekonomske smeri,
- nekaj let prakse pri samostojnem opravljanju fin.-rač. funkcije,

• naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter kratkim življenjepisom z navedbo dosedanje delovne prakse na naslov: Avtobusni promet Murska Sobota, Bakovska ul. 29 a, v 8 dneh po objavi. Dodatne informacije dobite po tel. 21-459, int. 22.

JEKLOTEHNA DTM
GORNJA RADGONA
Partizanska 44
OBJAVLJA
dela

SAMOSTOJNEGA PRODAJALCA

tehniške stroke

Za opravljanje objavljenih del želimo pridobiti kandidata, ki dobro pozna tehniško stroko, je kreativen in komunikativen, spremlja novosti s področja prodajnega programa in ima smisel za pospeševanje prodaje.

Pogoji:

- prodajalec z delovnimi izkušnjami v tehniški stroki
- dvomesečno poskusno delo

Vaše ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev, življenjepisom in opisom dosedanjih del pričakujemo v Kadrovski službi Jeklo-tehne Maribor, Partizanska 16, 62000 MARIBOR, v 8 dneh od objave.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh od poteka roka za zbiranje ponudb.

aklimat®

20% popust
za vse vrste radiatorjev
aklimat®

v naši industrijski prodajalni
v Lenartu, Kraigherjeva 22,
tel.: (062) 724-691, 724-161

Barva in višina po želji!

DVOMLJIVI SODNI PROCESI

Štiričlanska družina za rešetkami

KNOJEVEC NI MOGEL GLEDATI MORIJE • V ZAPOR, KER NISO PRIJAVILI SINA OZIROMA BRATA • ZDRAVNIK NI BOG

Vrhovno sodišče Ljudske republike Slovenije v Ljubljani je s svojo odločbo številka K 558/48, izdano 11. septembra 1948, zavrnilo pritožbo Karla Obala, njegove žene Vilme in sina Alojza, vsi so bili doma iz Zerkovca, s čemer je postala pravomočna sodba okrožnega sodišča v Mariboru, številka 326/48, izdana 4. avgusta 1948. leta. Z njo sta bila zakonca Karel in Vilma obsojena vsak na 5 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo državljanstvih pravic za 3 leta. Le koliko bi se dobil sin oziroma Ernest, če ga ne bi že prej ustrelili! Skratka, vsa Obalova družina naj bi se pregrešila zoper novo oblast.

PODPORNKI ZLOČINCI!

V obrazložitvi sodbe dobesedno piše: »V prekmurski obmejni vasi Zerkovci se je nahajalo v hiši Obalovih zatočišče za razne osebe, ki so prihajale iz Avstrije v Jugoslavijo, zato da bi vzdrževale zvezo z zločinskimi elementi na našem ozemlju. Kot je ugotovila preiskava, je bil glavni akter tega delovanja sin prvih dveh obtožencev Ernest, ki je leta 1945 dezertiral iz JA in pobegnil v Avstrijo, od koder se je tekom več kot dveh let večkrat vračal oborožen, sam ali v spremstvu raznih oseb, katere je spravljval čez mejo. Ti ljudje so poleg tega tiho napili razno blago v obe smeri ter so jim obtoženi pri razpečevanju in nabavljanju tihotapskega blaga pomagali.«

Tako sodba. Starša in brat pa so na sodišču trdili, da sploh ni šlo za protidržavno delovanje, ampak so sinu oziroma bratu, ki ga je vlekel domov, le nudili zatočišče, kar je bilo moralno, saj ga ni človeka, ki bi izdal sina oziroma brata. To okoliščino je sodišče delno upoštevalo pri starših in zato 5-letni odvzem prostosti, ni pa našlo milosti za sina Alojza, »ki je dejanja vršil kot demobilizirani borec Knoja, to je one formacije naše armije, ki je dala številne žrtve baš v borbi z različnimi zločinskimi elementi, ki prihajajo v našo državo... Jasno je, da bi bilo v kali zatrdilo delovanje takih oseb, če bi na našem ozemlju ne našli posameznih izpričencev, ki bi jim ne nudili svoje pomoči in gostoljubno sprejemali v pričakovanju skorajšnjega prevrata in spremembe oblasti v naši državi. Zato ni zločinsko delovanje teh podpornikov nič lažje od onega, ki ga vrše ti zločinci sami...«

BEG OD MORILCEV

Ni kaj, sodišče je ukrepalo po tedanjih predpisih in direktivah

partije. Sploh pa ga ni zanimalo, zakaj je Ernest Obal zbežal čez mejo. O tem nam je nekaj malega povedal njegov brat Alojz, oziroma Elek, kot ga bolj poznaš v Puževcih, kamor se je preselil po vrnitvi iz zaporov in po poznejši poroki. Veliko več pa smo zvedeli od poverjenika družjenja, ki se zavzema za revizijo političnih procesov, Bele Sitarja: »Pokojni Ernest Obal je bil aprila 1945. leta mobiliziran v 4. operativno cono JA, ki je prišla tega meseca in leta z Rusi v Prekmurje. Bil je z menoj v četi komande mesta Murska Sobota vse do kapitulacije Nemčije 9. maja.

Elek Obal iz Puževca, ki je te dni praznoval 70-letnico, je edini še živeči od 4-članske Obalove družine iz Zerkovca, ki so jo »zaznamovali«, ker je imela sina Ernesta, ki ni mogel gledati morije, zato je pobegnil iz Knoja.

Mene so 9. maja premestili v mariborsko vojaško območje, Ernesta pa v Knojo. Tam je vozil avtobus. Najprej v Murski Soboti, nato pa v Mariboru. Ta avtobus je Udba uporabljala za prevoz ljudi na streljanje na Tezno pri Mariboru. Ker ni hotel biti pri streljanju, je dezertiral iz Knoja in pobegnil v Avstrijo, od koder je v presledkih prihajal ilegalno domov na obisk k staršem. Maja 1948 ga je nekdo izdal. Udba je z vojsko obkrožila vas in ga ujela v hiši staršev. Bil je aretiran, mučen na Udbi v Murski Soboti, od koder pa je skušal pobegniti. Toda Udba je to opazila in z vojsko obkrožila Mursko Sobotu. Bil je ranjen in se je z dvigom rok predal. Potem pa so ga ranjenega tako pretepli, da so mu izbihi oko in ga takega prepeljali v bolnico. Med vračit jih je sprejel zdaj že pokojni dr. Vrbnjak in jim rekel, da je le zdravnik, ne pa bog, da bi budil od mrtvih. In tako je Ernest med vrati bolnice izdihnil.

DUH PRESTRAŠIL STRAŽNIKA

Pokojnikov brat Alojz — Elek si je zdaj osvežil spomin. Povedal je, da ga je Udba 10. junija 1948 priprla, 18. junija 1948 pa

še starše Karla in Vilmo. Vse so obdolžili dejanj, ki smo jih že naveli v obrazložitvi sodbe. Živo v spominu mu je ostal dogodek iz preiskovalnega zapora, ko mu je brat Ernest, ki so ga mučili, zakričal iz celice, da trpljenja ne bo mogel vzdržati, in je zato pozneje pobegnil, a so ga med begom hudo ranili in je kmalu zatem umrl. Tisto noč, ko je bil brat mrtev v zaporuških prostorih, so se slišali nenavadni glasovi in ropotanja in celo stražniki, ki so imeli pištole, so se bali. Brata so pozneje z evangeličanskim verskim obredom pokopali (seveda ne udovci) na soboškem pokopališču in nekaj let so starši skrbeli za grob, zdaj pa se ne ve več, kje je bil. Oče Karel je umrl 1958. leta, star 65 let, mati Vilma pa je izdihnila 1977. leta, ko ji je bilo 77 let. Zanimivo (?) je, da sta starša, ki sta bila obsojena, kot že zapisano, vsak na 5 let izgube prostosti, »odsedela« vsak po 24 mesecev, sin Alojz-Elek, ki je dobil 7 let, pa se je vrnil domov po poldrugem letu (18 mesecev), in sicer na podlagi akta prezidija FNRJ z dne 31. decembra 1949. leta. O tem hrani odpustnico uprave kazensko-poboljševalnega doma v Mariboru, številka 1136, na kateri je podpisal upravnik Franc Plos, še prej pa je tedanje politično geslo: Smrt fašizmu — svoboda narodu!

BO KRIVICA POPRAVLJENA?

»Brata so mi ubili, jaz, oče in mati pa smo ostali v zaporih. Skoraj na boben je šlo tudi naše posestvo v Zerkovcih, katero je v naši odsotnosti upravljal neki »skrbnik«. Jaz in oče sva kazni (odslužila na gradbiščih Novega Beograda. Njemu je bilo tedaj 55 let, jaz pa sem bil star 26 let. Mati, ki je tedaj bila stara 48 let, pa je kot zapornica delala na avtocesti bratstva in enotnosti med Ljubljano in Beogradom. Delo na gradbišču v Novem Beogradu je bilo naporno, saj sem delal kot železokrovce. Tam je bil tudi moj oče pa še nekaj drugih znancev. Vsem nam je bilo hudo, saj smo se čutili nedolžne, ko pa sami nismo nikomur skrivili lasu, kaj šele da bi organizirano delovali proti oblasti. To, da nismo šli prijaviti sina oziroma brata, ki je pobegnil iz Knoja, da ne bi bil očividec in tako skrivalec množičnih pobojev v Mariboru, pa se nam je zdelo povsem normalno in moralno,« nam je na koncu pogovora povedal Alojz oziroma Elek Obal iz Puževca. Enako kot množica drugih političnih zapornikov upa, da bo nova oblast skušala krivice prejšnje popraviti.

ŠTEFAN SOBOČAN

Dimnikar

Povod za to moje pisanje so novice v časnikih, ki govorijo o nepravilnostih pri reorganizaciji dimnikarske službe v Pomurju. Posebno se tista, ki pravi, da je predstavniki dimnikarskega centra v Belčinih obsol novinarja z besedami, ki niso za objavo. Izgleda pa, da so nepravilnosti v tej službi kar na dnevnem redu. Naj navedem le nekaj mojih primerov.

Lansko leto, ko je dimnikarsko podjetje v Belčinih še obstajalo, sem podvomil v pravilnost računa za dimnikarske storitve. Zahteval sem specifikacijo računa. Po težki muki sem le dobil neke vrste razčlenbe računa. Ko so zmanjkali dimniki in meseci, so nastopile iztočnice. Iztočnice pa v naši hiši dimnikarji niso čistili. Ko so v račun prišle še iztočnice, je račun bil celo nekaj višji, kot sem ga plačal.

Za okt.—dec. mi je bil izstavljen račun. Za tri mesece. Plačilo računa sem zavrnil, ker v nov. ni bilo ometanja. Na mojo zahtevo je bil račun znižan za eno tretjino. Povsem enako je bilo pri moji hčerki. Računi so torej bili znižani. Vendar šele na mojo izrecno zahtevo.

Za nov.—dec. 1991 mi je bil izstavljen račun v višini 296,00 SLT. Zopet sem ugotovil, da račun ni v skladu niti z njihovim cenikom. Račun sem reklamiral, reklamacijo pa poslal v vednost naši tržni inšpekciji. Inšpektorica je dimnikarja zaslislala. Njej pa je dimnikar povedal, da je v decembru bil čistjen neki poseben »dimnik od etažne peči«. Čiščenje takšnega dimnika pa je precej dražje od čiščenja navadnega ozkega dimnika. Ker je tudi to bilo premalo, je moralo priti na pomoč še čiščenje iztočnice. Le-ta pa seveda sploh ni bila čiščena.

Tako torej mi občani plačujemo dimnikarske storitve. Do takšnih nepravilnosti pa lahko prihaja tudi zaradi zelo pomanjkljivih računov za te storitve. Račun je pač zelo enostaven. Glasi pač »dimnikarske storitve za nov. dec. 1991.« Menim, da bi iz računa vendar moralo biti razvidno, kaj je bilo v tem času čiščeno.

Zanimivo je tudi določilo v njihovem ceniku, ki pravi, da so upravičeni zaračunavati delo po ceniku, tudi če bi prišlo do čiščenja po krivdi stranke. Torej zaračunavanje dela, ki ni bilo opravljeno. Takšno zaračunavanje dela, ki ni bilo opravljeno, pa gotovo ne dovoljuje noben naš zakon, pa tudi noben drugi ne.

Ureditve dimnikarske službe je tipično monopolistična. Temu primerno je tudi obnašanje naših dimnikarjev. Tu se najbrž ne bo nič spremenilo. Pred kratkim pa sem v avstrijskem radiu slišal poročilo, kako so to uredili v nekem mestu na Gradiškanskem. V razjono imajo tri dimnikarje. Hišni lastniki pa se prosto odločijo, kateremu dimnikarju bodo poverili čiščenje svojih dimnikov. Stvar je gotovo vredna premisleka tudi za nas.

Franjo Stajnko

PREJELI SMO

Misterij nekega »nuklearnega« referenduma

1. Razmišljanja o alternativah razvoja energetske politike in gospodarstva v Sloveniji

Ves čas se vprašanja in razmišljanja okrog problema elektroenergije vrtijo v zaračunanem krogu tuhtanja koliko elektrarn se moramo postaviti (koliko jih lahko, je že skoraj filozofsko vprašanje), da bomo zadostili potrebam po njej. Vrtijo se načrti za gradnjo hidroelektrarn na Muri, Savi, na Idrijci, na Trebuši... toda, tako kot vse medalje ima tudi ta drugo plat le da je videti noče mo oz. nam je nekateri nočejo pokazati. In to drugo plat bi nam rad prikazal na primeru podobnih dogajanj v zadnjih dvajsetih letih v sosednji deželi Avstriji.

Tam se je v tem času dogajalo naslednje: Avstrijska vlada je po ugotovitvah, da jim primanjkuje električne energije hotela postaviti nuklearno elektrarno v kraju Zwentendorf. Seveda se je takoj dvignilo mnogo hrupa in prahu, tako s strani nasprotnikov projekta kakor s strani zagovornikov le-tega. Ti drugi so svojo plat argumentirali med drugim tudi na način, ki je pri nas močno prisoten t.j. češ, če ne boste dovolili izgradnje nuklearke boste pač ostali brez elektrike, občano boste v temi... ipd... in še sammi si boste krivi za to!

Navkljub vsej propagandi in diskusijam v prid izgradnji se je zgodilo, da je civilna družba (normalni ljudje) preprečila dokončanje projekta tako da nuklearna nikoli niti ni funkcionirala pa čeprav je bil objekt že zgrajen! V naslednjih letih se je potem pokazalo, da sploh ni bilo tako hudo s preskrbo elektrike kot so nekateri svarili!

V osemdesetih letih je nato elektroenergetska scena ponovno oživel. Ljudstvu so ponujali nadomestilo za neuspehi poizkus gradnje v Zwentendorfu in sicer v obliki velike hidroelektrarne na Donavi v bližini kraja Hainburg. In borbe ter argumentacije vseh vpletenih strani iz prvega primera so se ponovile... in tudi tokrat je zmaga civilna družba. Do realizacije projekta nikoli ni prišlo.

Ni pa prišlo niti do zloma gospodarstva, do zamačenja, do redukcij... etc., skratka avstrijska država je še naprej veselo funkcionirala.

Prišlo je še do tretjega poizkusa gradnje velikega elektroenergetskega objekta (v tretje gre rado?), tokrat v letih 85—88. Ker avstrijska vlada ni mogla speljati gradnje v lastni državi, so ponudili kukavičje jajce svoji sosedni Madžarski; tokrat v obliki velikanske akumulacijske hidroelektrarne na Donavi v okolici kraja Nagymaros (visoki nasipi, nekaj deset kilometrov dolgo akumulacijsko jezero, poplavljenih ogromno kmetijskih površin...). Gradnja objekta je že bila v teku, ko so Madžari zamenjali oblast in se kmalu za te odločili, da ne bodo uničevali cele regije zaradi Avstrijcev... prekinili so gradnjo in zagotovili sosedom povrnitev vseh do takrat nastalih stroškov.

In Avstrija še vedno dobro funkcionira?!

Zakaj?

Kako je to mogoče? Avstrija je tudi, tako kot mnogo evropskih dežel, drastično zmanjšala potrošnjo električne energije na enoto proizvoda v gospodarstvu!!!

Na ta način so nadomestili izpad proizvodnje elektrike zaradi negativne elektrarn ter istočasno dosegli posodobitev gospodarstva, konkurenčnost le-tega, ... ter konec koncev so ohranili okolje!

Ravno ta druga plat elektroenergetskega problema v Sloveniji je kar naprej in naprej zamačana — na veliko se govori o primanjkljaju elektrike in graditvi novih elektrarn, nikoli pa se ne govori o zmanjšanju porabe električne energije!???

Za ilustracijo le primer TGA Kidričevo. Tovarna glavnice in aluminija porabi približno toliko elektrike kot bi jo pridobili z gradnjo celotne verige hidroelektrarn na Muri. Za nameček tovarna posluje z izgubo, ne plačuje elektrike, uničuje dravsko polje in ima s proizvodnjo aluminija več stroškov kot pa le-ta stane na svetovnem trgu. Hmmm??

Mar res v tej naši majhni turistični deželici potrebujemo vso bazično industrijo (železarstvo, aluminij...), ki pa povrh še poslujejo z izgubo?

Kdaj bomo v Sloveniji začeli tako razmišljati, mar zopet petdeset let za ostalimi v Evropi?

2. Je za odločitev o zaprtju (ali ne) nuklearke res potreben referendum? Oz. od kdaj se vsi Slovenci spoznavajo na atomsko energijo?

Referendum je vrhunski akt demokracije, to je ne-sporno. To je akt odločitve v katerem lahko sodelujejo

vsiljivi upravičenci, skratka skoraj vsi odrasli Slovenci. Res se lepo in pošteno sliši ko ti oblast tako pravi, da ti da možnost odločanja o tako pomembni zadevi?!

Smo se mar z referendumom odločali za gradnjo drske elektrarne? Zakaj nas takrat potemtakem ni bilo vprašati? Kje je meja med stvarmi o katerih se odloča referendum in o čemer naj odloča le parlament?

Od kdaj se pa vsi Slovenci spoznavajo na jedrske elektrarne, na njih opravičenost ali neopravičenost? Saj take elektrarne kronski produkt modrecev jedrske ke 20. stoletja, mar ne?

Kako si lahko predstavljate tako iluzorno, da pa Slovenci v tem predferendumske obdobju dobro podučeni in informirani, da bodo skratka odrasli ljudje od inženirjev do nekvalificiranih, od gospodinjo do podjetnic, od kmetov do delavcev, od tekočim tracom... etc., imeli v malem prstu okrog atomskih elektrarn, o energetske politiki in energetske potrebah naše države, o opravičenosti strukture največjih potrošnikov energije v gospodarstvu... bla, bla, bla... in da se bodo znali na referendumu pravilno in objektivno odločiti???

Oprostite, toda ta naivnost, ki se sedaj imenuje ta krava« oz. demokracija, me preveč spominja na samoupravljanja, ko so o finančnih in ekonomskih odločitvah podjetij odločali kurjači, šoferji, kupa čistitke... ostali... in na koncu še partijski sekretarji direktor podjetja. Ta zadnja dva sta seveda »objektivno« predstavila sliko problema in nakazala možne šitve, odločili so se pa družino in si razdelili gost, tako, da je na vsakega prišlo čisto, čisto malo. In ko je potem podjetje slučajno skrahalo, ja, saj se sami tako odločili ste pa sedaj pač brezposelni zate!

Prosim vas, člani vlade, gospodje in tovariši poslušajte gospe in tovariške poslanke, če mislite, da ne morete nositi bremena odločitve o zaprtju JE Krško ter, boljše to breme naložiti celotnemu narodu, potem vas pomotoma izvolijo, ne morete biti več naši poslanci in pojdite raje domov!

3. Se bodo morda dogodki razvijali po naslednjem scenariju?

Prihaja čas volitev, vladi grozi jo zamenjava, stranke se kregajo, ... v tej naši novi slovenski državi je najti izhod iz političnega, gospodarskega in socialnega labirinta v katerem smo se znašli? Vladi zmanjka idej, skupščina opravlja Siziifovo delo, premikata gospodarstvo in standard pa še ta v napačni smeri, zadovoljstvo množice narašča, politični socialni netrajajo, ... in kot kaže bomo na politični sceni še nekaj časa tekli mrtvi tek. In zato je potrebno ljudstvo čim zaplesti, potrebno mu je vreči novo kost za vrat, nje, naj lepši renčijo okrog nje... vse v duhu reka dita volk sit in koza cela.«

V smislu tega reka bi se nadaljnji dogodki lahko vijali takole:

Ljudstvo bo še bolj ubudožalo, brezposelnih bo več, takih, ki si bodo s težavo privoščili vsakdanji kruh bo veliko, ljudstvo bo živelu takorekoč le še od vode in svelebo. Tudi čas vojne na naših tleh ni daleč nazaj, da se ne bi spominjali tekanja v zaklonih hrumenja letal in zatemnjevanja stanovanj ter o...!

Skratka, ljudstvo je zrelo, socialno in psihično, za delavo.

Nekajkrat (po potrebi) bodo ta narod še zatemnili nato bodo v Tedniku prikazali kako, od elektrike, čno odvisno, podjetje, ki bo zaradi redukcije elektrike utrpelo veliko gospodarsko škodo, nato bodo prešli na pogovore z nekaterimi »svetimi brezposelnimi« (taiste redukcije), nakar morda v Ljubljani ali v Celovcu enkrat ne bo kruha (zopet zaradi redukcije)... In potem bo sledila OSVOBODITEV! Ljudstvo bo ponujen vrhunec politične svobode in pravice, ponujen bo REFERENDUM O NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO!

Kako neki se bo narod odločil, to bo potem vprašanje nje?

Najsvobodnejše ljudstvo na svetu, slovenski narod z najmlajšo a zato najsvetlejšo in najiskrejšo demokracijo se bo odločil da pa brez svelebo in krize res ne more živeti, torej se bo odločil ZA jedrsko energijo!!!

In politiki ter elektrogospodarstveniki se bodo začeli ja, hm, kako to da se je ljudstvo, tako čudno odločilo, mar ne vedo kako nevarna je atomska energija, mar ne vedo, da nimamo več kam z odpadki...??... pa se jim opozarjali na nevarnost, saj smo jim celo dali kratkoročno možnost, da se znebimo tega vraga... ope ne? Res čuden narod. A naj obvelja sveta poštenost, mokracija in bodi narodova volja, najsi je še tako umna... jejhata, jejhata, pa saj smo jim dali možnost, saj smo mislili, da se bodo odločili za zaprtje.

KONEC KOMEDIJE

Stojan Habjan

Murska Sobota

Odmev na članek »Muzika ima začetek, končeka pa ma«

Slava je sladka

Slava je sladka, vendar ima dve plati: tista lepja, prijaznejša, je obrnjena k javnosti, za drugo, temnejšo, pa vedo samo tisti, ki čusti slave uživanje.

Pravzaprav smo člani KUD-a Belčini bili po moji želji zapis o Belčinski ali Kociper — Baranja — Kreslini Bandi našel častno mesto v kulturni prilogi časopisa Vestnik, saj je Kociper — Baranja Banda bila čez leta tesno povezana z belčinskim folklorom. Brez njih ne bi bilo folklorne in brez folklorne ne bi njih dana. Da je temu tako, vedo povedati vsi tisti, ki smo skupaj preživeli leta, o tem pričajo tudi priznanja doma in v tujini, ki so jih dobili za svojo IZVIRNOST in OHRANJANJE NJE prekmurskega ljudskega izročila. Omenimo samo dve: Maroltovo plaketo in Evropsko nagrado za izvirnost. Zdaj takšnih nagrad Kociper — Baranja — Kreslini banda ne dobiva več. Iz preprostega razloga: mursko ljudsko pesem zdaj na njim primeren predstavljajo širši javnosti. Takšnim nastopom pa sledijo druga priznanja in drug način zaznamovanja njihovega dela. Proti temu seveda nimamo nič. Izjavi, da če bodo tri leta vzdržali skupaj, se bo Kociper — Baranja okronal v Rimu, čutiljo prizadete. Glede na to da fantje trdno verjamejo vase in v svoje poslanstvo, ponujamo Mišku Baranji kranjcarje v Belčinih.

Res je, da je Miška Baranja namenjal svoje velike znanje in dragocen čas šolanju mladih talentov. Res je verjetno tudi, da nikoli ni verjel prav zares, nekoč zmogli igrati tudi brez njega. Oh tej prilici Belčinski Bandi — brez Kreslinov, najlepše mo za nepozabna leta, ki smo jih preživeli skupaj z njihovim velikim deležem pri ohranjanju bogatega ljudskega izročila, na katerega smo Prekmurci tako ponosni.

Vseeno pa ne bo odveč, če bi avtor članka povabil člana MARKO BANDE, v kakšnih durih so se ob igri izražali?

P. S. Upamo, da nam Kreslini ne bodo zamislili ni pod Belčinsko bando razumemo samo Kociper — Baranja bando. Ti so bili namreč vsaj 50 let prej KUD TURNI AMBASADORJI doma in v tujini, pred nami Kreslini našli skupen interes.

Kulturnoumetniško društvo

Zgodilo se je...

V predzadnji številki smo poročali o umoru v Beznovcih in zapisali, da so osumljenega storilca V. M. menda prijeli na prejšnjem domu v Odrancih. Dejanjsko je bilo drugače: prijavi se je sam na policijski postaji v Murski Soboti.

Zadnje čase je bilo na območju Pomurja več protipravnih prilastitev tujeje premoženja. Tako je nekdo sunil iz tolovadnice srednje kmetijske šole v Rakičanu športne rekvizite v vrednosti 4.200 tolarjev. Policija je podala kazensko ovadbo zoper Franca Č. iz Kutinec, ki naj bi v gozdu kmetijskega

kombinata Radgona posekal 27 kubičnih metrov lesa in ga skušal prodati, vendar ne za prvo ne za drugo ni imel dovoljenj lastnika. Iz stanovanja Janeza J. v Dolnjem Lakošu je izginila koverta, v kateri je bilo 35.000 tolarjev. Ko je storilec odhajal, so ga sicer opazili, a bilo je prepozno. Iz Segovec smo prejeli sporočilo o vlovu v hišo Elice H., od koder je storilec odnesel predvsem živila. Romeo Z. iz Murske Sobotne je stopil do točilne mize v gostišču Zvezda v Murski Soboti, in ko je hotel plačati zapitek, se je med tolarji znašel tudi bankovec za 1.000 šilingov.

Prav v tistem hipu se je pojavil neznanec, mu iztrgal bankovec in stekel neznan kam. Oškodovana pa je tudi Katarina H. iz Rakovec. Med potjo po vaški ulici jo je nekdo sunil v jarek in ji odvil torbico, v kateri je bilo nekaj denarja in verski pripomočki. Te dni je bilo vlomljeno v stanovanje Janeza F. iz Veržaje. Nepridiprav je odnesel radiokasetofon, vreden 20.000 tolarjev. V Zgornjem Konjišču je pela tuja sekira. Oškodovan je Franc H. iz Žiberc, in sicer za 12.000 tolarjev. Na delu pa so bili tudi divji lovci, saj so ustrelili srno na gojtemem lovišču v Janhovi in lovsko družino Gornja Radgona oškodovali za 13.000 tolarjev.

V preteklem tednu je bilo na pomurskih cestah še kar mirno, vsaj tako sklepamo po informacijah, ki nam jih je posredovala uprava za notranje zadeve. Hujska nesreča se je namreč zgodila le v Fiksinih, kjer se je kolesar Franc G. iz Fiksinec zaletel v sovaščana Riharda H., ki mu je šel nasproti. Vzrok naj bi bil pomanjkljivo opremljeno kolo. Oba sta padla in se hudo poškodovala.

Hudo pa se je ponesrečil Jože Vogrinič iz Menerja, ki je 15. februarja hotel spraviti na tla kostanj, ki je, potem ko ga je podžagal, obvisel na sosednjem drevesu. Med delom se je odlomil vrh tega drevesa in mu padel na glavo.

Delavci kriminalistične službe UNZ Murska Sobota so prijeli temeljnemu javnemu tožilstvu 39-letnega Dragana H. iz Murske Sobotne. Utemeljeno ga sumijo goljufije, saj je od Avtohtone Ljubljane vzel predelavo za 477.000 nemških mark v (tedanji) vrednosti 17.200.000 tolarjev, vendar je »ugodno« izpolnil le delno, saj še vedno dolguje 10.000.000 tolarjev. Domneva se, da je šel v aranzmno zavestno, da bi tako prišel do denarja in poravnal dolg znanocu, ki mu je svojčas posodil 430.000 mark za neki posel, ki pa naj bi propadel.

S.S.

Kaj je na sliki?

Kupon št. 12

1. Brisalec vetrobranskega stekla na avtu Renault 5
2. Brisalec vetrobranskega stekla na traktorju IMT
3. Brisalec vetrobranskega stekla na tovornjaku TAM

Pošilja _____ iz _____
Ulica _____ št. _____
pošta _____

VSEBINA

20. Odlok o organizaciji javnega zavoda za področje vzgoje in varstva predšolskih otrok v občini Murska Sobota
21. Odlok o organizaciji javnega vzgojnoizobraževalnega zavoda Glasbena šola v M. Soboti

22. Odlok o sprejetju zazidalnega načrta za severni del naselja Černe-lavci—Romsko naselje
23. Odlok o sprejetju lokacijskega načrta za gradnjo vodovoda Rakičan—Beltinci

20

Na podlagi 2. odstavka 57. člena in 2. odstavka 11. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS, št. 12/91), 8. člena Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave pomurskih občin, št. 9/90) je Skupščina občine Murska Sobota na seji zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora dne 11. 2. 1992 sprejela

ODOLOK

O ORGANIZACIJI JAVNEGA ZAVODA ZA PODROČJE VZGOJE IN VARSTVA PREDŠOLSKIH OTROK

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

Vzgojnovarstvena organizacija Murska Sobota p.o. se je na podlagi 62. člena Zakona o zavodih s 1. 4. 1991 preoblikovala v javni zavod in nadaljevala z delom pod pogoji, pod katerimi je vpisana v sodni register

2. člen

Ta odlok določa:

- ime in sedež ustanovitelja,
- ime in sedež zavoda,
- dejavnost zavoda,
- organe zavoda,
- vire, način in pogoje pridobivanja sredstev za delo zavoda,
- način razpolaganja s presežkom prihodkov nad odhodki in način kritja primanjkljaja sredstev za delo zavoda,
- pravice, obveznosti in odgovornosti zavoda v pravnem prometu, medsebojne pravice in obveznosti ustanovitelja in zavoda,
- druge določbe v skladu z zakonom.

II. IME IN SEDEŽ USTANOVITELJA

3. člen

Ustanovitelj zavoda je Občina Murska Sobota s sedežem v Murski Soboti, Alije Kardosa 2.

III. IME IN SEDEŽ ZAVODA

4. člen

Ime zavoda se glasi: Vzgojnovarstveni zavod Murska Sobota, p.o.
Sedež zavoda je: Murska Sobota, Talanyijeva 6
Skrajšano ime je: VVZ Murska Sobota, p.o.

IV. DEJAVNOST ZAVODA

5. člen

Zavod opravlja naslednje dejavnosti:

- vzgoja in varstvo predšolskih otrok,
- organizirana priprava otrok na vstop v osnovno šolo (mala šola),
- program cicibanovih uric,
- organiziranje prevoza za otroke,
- organiziranje razstav, podelav in drugih oblik vzgojnovarstvenega dela,
- vzdrževanje zgradb ter čiščenje prostorov in okolice,
- storitve prehrane za otroke in delavce,
- druge dejavnosti v skladu z zakonom in splošnimi akti zavoda.

6. člen

Zavod s svojo dejavnostjo zadovoljuje potrebe po vzgoji in varstvu predšolskih otrok na območju naslednjih naselij: Rakičan, Ba-

kovci, Krog, Pušča, Martjanci, Beltinci, Dokležovje, Gančani, Melinci, Lipovci in mesto Murska Sobota.

7. člen

Zavod opravlja svojo dejavnost v okviru naslednjih vzgojnovarstvenih enot:

- Štefana Kovača 19, Murska Sobota
- Gregorčičeva 23, Murska Sobota
- Talanyijeva 6, Murska Sobota
- Beltinci, Jugovo 33.

V okviru vzgojnovarstvenih enot opravlja zavod dejavnost tudi v dislociranih oddelkih in sicer:

a) VVE Gregorčičeva — dislocirani oddelki:

Prešernova 10 Murska Sobota, Lendavska 25 M. Sobota, Lendavska 45 Murska Sobota

b) VVE Talanyijeva — dislocirani oddelki: Bakovci, Krog

c) VVE Beltinci — dislocirani oddelki:

Gančani, Melinci, Lipovci, Dokležovje, Rakičan, Martjanci, Pušča, Bojnica.

V. ORGANI ZAVODA

8. člen

Organi zavoda so:

- svet zavoda,
- ravnatelj,
- strokovni organi,
- svet staršev.

1. Svet zavoda

9. člen

Zavod upravlja svet, ki ima 9 članov. Svet sestavljajo:

- 3 predstavniki zavoda,
- 3 predstavniki ustanovitelja,
- 2 predstavnika staršev,
- 1 predstavnik lokalne samouprave.

2. Ravnatelj

10. člen

Poslovodni organ zavoda je ravnatelj. Ravnatelj organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod neomejeno in je odgovoren za zakonitost dela zavoda. Ravnatelj je obenem strokovni vodja zavoda.

11. člen

Ravnatelja zavoda imenuje in razrešuje na podlagi javnega razpisa svet zavoda v soglasju s Skupščino občine Murska Sobota.

12. člen

Ravnatelj ima pomočnika, ki ga imenuje svet zavoda na predlog ravnatelja.

3. Strokovni organi

13. člen

Strokovni organi zavoda so: vzgojiteljski zbor, aktivni vzgojitelji in po starostnih obdobjih in strokovni kolegij.

4. Svet staršev

14. člen

Za organizirano uresničevanje interesa staršev se v zavodu oblikuje svet staršev kot posvetovalni organ ravnatelja in vzgojiteljskega zbora.

Svet staršev se oblikuje tudi v organizacijskih enotah zavoda.

VI. SKREDSTVA ZA DELO IN ODGOVORNOST ZA OBVEZNO-STI ZAVODA

16. člen

Zavod pridobiva sredstva za delo iz sredstev ustanovitelja, s plačili za storitve in iz drugih virov v skladu z zakonom.

17. člen

Presežek prihodkov nad odhodki, ki jih zavod doseže pri opravljanju svoje dejavnosti kot javne družbe, sme uporabiti za opravljanje in razvoj svoje dejavnosti v skladu z ustanoviteljem.

Z ostalimi presežki, pridobljenimi na drug način, razpolaga zavod samostojno.

Primanjkljaj, ki nastane pri izvajanju medsebojno dogovorjenega programa z upoštevanjem dogovorjenih kriterijev in meril, krije ustanovitelj.

18. člen

Zavod odgovarja za svoje obveznosti z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga.

Ustanovitelj odgovarja za obveznosti zavoda subsidiarno do višine sredstev, ki so v tekočem letu v proračunu namenjena za izvajanje dejavnosti.

19. člen

Premoženje zavoda je last ustanovitelja, upravljalec premoženja pa je zavod.

Za upravljanje s premoženjem je zavod odgovoren ustanovitelju.

VII. NADZOR

20. člen

Ustanovitelj nadzira zakonitost dela zavoda.

Nadzor nad strokovnostjo dela zavoda opravlja organ, ki ga določa zakon, nadzor nad namensko porabo sredstev pa pristojni občinski upravni organ.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

21. člen

Do imenovanja ravnatelja zavoda v skladu s tem odlokom in statutom zavoda, opravlja naloge poslovnega organa v.d. ravnatelja.

22. člen

V.d. ravnatelja je dolžan poleg nalog, za katere je pristojen po zakonu, poskrbeti za sprejem statuta zavoda in izvolitev sveta zavoda ter vpis sprememb v sodni register.

23. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati odločba o ustanovitvi VVO M. Sobota, št.: 022-14/65-3 z dne 24. 11. 1965.

24. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Ur. objavah pomurskih občin.

Številka: 602-1/92-1

Datum: 11. 2. 1992

Predsednik

Skupščine občine Murska Sobota:
Andrej GERENČER, dipl. oec. I. r.

21

Na podlagi 3. člena Zakona o zavodih (Ur. list RS, št. 12/91), 11. in 57. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS, št. 12/91), 24. člena Zakona o glasbenih šolah (Ur. list SRS, št. 17/71) ter 4. in 9. člena Odloka o pristojnosti zborov Skupščine občine Murska Sobota (Ur. objave pomurskih občin, št. 9/90 in 22/91) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora, dne 11. februarja 1992 sprejela

ODLOK

o organizaciji javnega vzgojnoizobraževalnega zavoda Glasbena šola M. Sobota

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Glasbena šola Murska Sobota, p.o. se je na osnovi 62. člena Zakona o zavodih s 1. 4. 1991 preoblikovala v javni vzgojnoizobraževalni zavod in nadaljevala z delom pod pogoji, pod katerimi je vpisana v sodni register.

2. člen

Zavod je pravna oseba s pravicami in obveznostmi, ki so določene z zakonom, s tem odlokom in statutom zavoda.

II. DEJAVNOST ZAVODA

4. ČLEN

Osnovna dejavnost zavoda je osnovno glasbeno izobraževanje mladine in odraslih.

Zavod lahko v soglasju z ustanoviteljem dejavnost spremeni ali razširi.

III. ORGANI ZAVODA

5. člen

Organi zavoda so:

- svet zavoda,
- ravnatelj,
- strokovni organi,
- svet staršev.

1. Svet zavoda

6. člen

Zavod upravlja svet zavoda, ki ga sestavljajo predstavniki ustanovitelja, predstavniki pedagoških delavcev zavoda, predstavniki lokalne samouprave in predstavniki staršev.

Predstavnike ustanovitelja imenuje Skupščina občine Murska Sobota, predstavnike zaposlenih izvolijo delavci zavoda, predstavnike staršev izvolijo starši na roditeljskem sestanku, predstavnike lokalne samouprave pa imenujejo organi lokalne samouprave.

Svet zavoda odloča z večino glasov svojih članov. Mandat članov sveta traja štiri leta.

7. člen

Svet zavoda šteje 7 članov, ki ga sestavljajo:

- 2 predstavnika ustanovitelja,
- 2 predstavnika pedagoških delavcev zavoda,
- 2 predstavnika staršev,
- 1 predstavnik lokalne samouprave.

8. člen

Svet zavoda:

- sprejema statut zavoda,
- imenuje letni delovni program dela zavoda in poročilo o njegovi uresnitvi ter načrt razvoja zavoda,
- obravnava polletno in letno poročilo o vzgojni oziroma učni problematiki,
- daje ustanovitelju in ravnatelju zavoda predloge in mnenja o posameznih vprašanjih in
- opravlja druge naloge, določene z zakonom in statutom.

2. Ravnatelj

9. člen

Poslovodni organ zavoda je ravnatelj. Ravnatelj organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod neomejeno in je odgovoren za zakonitost dela zavoda ter pedagoško vodi zavod.

10. člen

Ravnatelja imenuje in razrešuje svet zavoda v skladu z ustanoviteljem.

Za ravnatelja zavoda je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje določene z zakonom in statutom zavoda.

Dosedanji ravnatelj Glasbene šole nadaljuje z delom kot ravnatelj zavoda do izteka mandata.

11. člen

V primeru, da ravnatelj ni pravočasno imenovan, imenuje svet zavoda vršilca dolžnosti s soglasjem ustanovitelja. Soglasje v imenu ustanovitelja poda Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota, kadar občinska skupščina ne odloči.

3. Strokovni organi

12. člen

Strokovni organ v zavodu je učiteljski zbor.

Strokovni organ zavoda obravnava vprašanja s področja strokovnega dela zavoda, odloča o strokovnih vprašanjih, določa strokovne predloge za programe dela in razvoj zavoda v okviru pooblastil, določenih v statutu zavoda, daje svetu in ravnatelju mnenja in predloge glede organiziranja dela ter razvoja zavoda.

Zavod ima lahko tudi druge strokovne organe opredeljene v statutu zavoda.

4. Svet staršev

13. člen

Za organizirano uresničevanje interesa staršev se v zavodu oblikuje svet staršev.

Število članov sveta staršev, način imenovanja oziroma njihovo izvolitev ter pristojnosti se določijo s statutom zavoda.

Zavod ima statut, ki ureja:

- organizacijo zavoda,
- organe zavoda in njihove pristojnosti,
- način odločanja in
- druga vprašanja, pomembna za opravljanje dejavnosti in poslovanje zavoda.

Statut sprejme svet zavoda s soglasjem ustanovitelja. Zavod ima lahko tudi druge splošne akte.

V. SREDSTVA ZA DELOVANJE ZAVODA

15. člen

Ustanovitelj zagotavlja pogoje za delo zavoda v skladu z zakonom.

16. člen

Zavod pridobiva sredstva za izvedbo programa osnovnega glasbenega izobraževanja in del sredstev za amortizacijo nepremičnin in opreme iz virov, določenih z zakonom.

17. člen

Zavod lahko pridobiva sredstva za materialne stroške in nadstandardne storitve tudi z dotacijami, sponzorstvom, prispevki staršev ter plačili za opravljene storitve.

18. člen

Presežek prihodkov nad odhodki sme zavod uporabljati za opravljanje in razvoj dejavnosti zavoda po predhodnem soglasju ustanovitelja.

Primanjkljaj, ki nastane pri izvajanju dogovorjenega programa med zavodom in ustanoviteljem, upoštevajoč dogovorjena merila in kriterije, krije ustanovitelj.

VI. MEDSEBOJNE PRAVICE, OBVEZNOSTI USTANOVITELJA IN ZAVODA

19. člen

Zavod je pravna oseba s popolno odgovornostjo in odgovarja za svoje obveznosti z vsem premoženjem, s katerim razpolaga.

Ustanovitelj odgovarja za obveznosti zavoda v obsegu dogovorjenih sredstev za izvajanje dejavnosti.

20. člen

Ustanovitelj nadzira zakonitost dela zavoda. Nadzor nad strokovnostjo dela zavoda opravlja organ, ki ga določa zakon, nadzor nad zakonitostjo dela in finančnega poslovanja pa pristojni občinski upravni organ.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

21. člen

Ravnatelj je dolžan do določenega roka izvesti spremembe vpisa v sodni register, poskrbeti za izvolitev sveta zavoda in za sprejem statuta.

22. člen

Odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah poslovnih občin.

Številka: 028-1/92-1

Murska Sobota, dne 12. februarja 1992

Predsednik

Skupščine občine Murska Sobota:
Andrej GERENČER, dipl. oec., l. r.

22

Na podlagi 39. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in 26/90) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov občinske skupščine (Ur. objave, št. 9/90), je Skupščina občine Murska Sobota na sejah Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora, dne 11. 2. 1992 sprejela

ODLOK

O SPREJETJU ZAZIDALNEGA NAČRTA ZA SEVERNI DEL NASELJA ČERNE LAVCI—ROMSKO NASELJE

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se sprejme zazidalni načrt za severni del naselja Černelavci — romsko naselje, ki ga je izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem Murska Sobota pod št. 18/90-ZN/MS, v juliju 1991.

2. člen

Zazidalni načrt iz prejšnjega člena tega odloka vsebuje:

1. tekstualni del:
 - izjave o opravljeni notranji kontroli in upoštevanju predpisov,
 - usmeritve s planskih dokumentov,
 - pogoje za realizacijo zazidalnega načrta,
 - obrazložitev prostorskih pogojev za realizacijo planskih odločitev;
 2. soglasja pristojnih organov in organizacij;
 3. grafične priloge;
- izrez iz prostorskih sestavin srednjeročnega Druženega plana občine Murska Sobota za obdobje 1986—1990,

1. arhitektonski načrt zazidalnega načrta za severni del naselja Černelavci — romsko naselje

- parcelacijski načrt
- zakoličbena situacija
- zbirna situacija komunalnih naprav
- požarna varnost

v M 1: 500,
v M 1: 500,
v M 1: 500.

II. MEJA OBMOČJA

3. člen

Meja območja zazidalnega načrta poteka po mejah severnega dela Černelavci — romsko naselje, ki zajema obstoječo zazidavo ter zemljišča parc. št. 68/11, 68/22, 68/23, 68/24, 68/21, 68/16, 68/17, 68/19, 68/18 in 68/20 k. o. Černelavci.

III. FUNKCIJA OBMOČJA

4. člen

Območje zazidalnega načrta je namenjeno za gradnjo stanovanjskih hiš ter pritliklin in pomožnih objektov k novim in obstoječim objektom.

Dovoljena je tudi rušitev obstoječih in gradnja nadomestnih objektov, prizidave obstoječih objektov ter sprememba namembnosti obstoječih objektov na podlagi vsakokratnih strokovnih osnov.

5. člen

Obstoječi objekti se lahko adaptirajo in preurejajo tako, da se ne spremeni njihov vpliv na okolje in sosednje objekte.

6. člen

Pritliklje stanovanjskih objektov, ali del objektov in pritliklin, je možno nameniti manjšim lokalom (tiha obrt, servisi, storitvene dejavnosti), ki ne onesnažujejo okolja s prekomernim hrupom in agresivnimi odplakami in nevarnimi odpadki.

7. člen

Dovoljena je gradnja manjših gospodarskih objektov za vzrejo domačih živali za lastne potrebe: svinjaki za največ 2 svinji ter 10 drobnih živali (kokoši, zajci, ipd.).

IV. URBANISTIČNO OBLIKOVANJE OBMOČJA

8. člen

Ob predvideni dovozni cesti je dovoljena zidava prostorov namenjenih bivanju ali storitveni dejavnosti.

Pritlikline in gospodarski objekti (manjši svinjaki, kokošnjaki in podobno) se morajo locirati v notranjosti parcele, za stanovanjskimi in obrtnimi prostori.

Gradnja stanovanjskih objektov v notranjosti parcel, razen na parcelah, ki so označene v grafičnih prilogah, ni možna.

V. ARHITEKTONSKO OBLIKOVANJE OBJEKTOV

9. člen

Tlorisna oblika stanovanjskih objektov mora biti pravokotna s razmerjem stranic ca. 1:1,2.

Prizidki k stanovanjskim objektom morajo biti pravokotni na osnovni objekt in so možni le pod pogojem, da so doseženi minimalni odmiki in sicer:

- med stanovanjskimi objekti: 7—8 m,
- med stanovanjskimi objekti in drugim prizidkom: 3,00 m.

Tlorisne velikosti predvidenih objektov ne smejo presegati maksimalnih horizontalnih gabaritov, ki so razvidni iz grafične priloge 2. člena odloka, oz. so pogojene s minimalnimi požarnimi odmiki.

10. člen

Maksimalna višina predvidenih stanovanjskih objektov ne sme presegati dveh etaž nad terenom.

11. člen

Gradbene linije objektov ob dovozni cesti morajo biti vzporedne s cesto, v notranjosti parcele s parcelno mejo, oziroma vzporedna z obstoječimi objekti.

12. člen

Odmiki med objekti ne smejo biti manjši od višine najvišjega sosednjega objekta oz. ne smejo biti manjši od dovoljenega požarnega odmika. Odmiki od parcelnih mej so določeni v grafičnih prilogah.

VI. KOMUNALNO UREJANJE

13. člen

Vsi stanovanjski objekti se morajo priključiti na vodovodno in električno omrežje, po rekonstrukciji mestne čistilne naprave pa tudi na kanalizacijsko omrežje. Do sanacije čistilne naprave se odplake odvajajo v individualne greznice brez odtoka. Odplake iz morebitnih svinjakov se morajo zbirati v zaprtih gnojnih jamah.

Vsi predvideni komunalni in energetski priključki morajo biti v zemlji.

VII. OSTALE UREDITVE

14. člen

Vzporedno z gradnjo objektov se mora urediti tudi okolica objektov, tako kot je prikazano v grafičnih prilogah.

15. člen

Ob parcelah je dovoljena postavitve ograje do višine 1,20 m. Ograje so lahko betonske, kovinske ali lesene. Lahko so tudi ozelenjene. Ob cesti je dovoljena postavitve, oziroma zasaditev ograje, tudi znotraj parcelne meje.

VIII. ZAČASNA NAMEMBNOST OBMOČJA IN OBVEZNOSTI INVESTITORJEV

16. člen

Do izvajanja zazidalnega načrta ostanejo zemljišča v sedanjih rabi. Posegi na zemljiščih, ki bi bili v nasprotju s rešitvami v zazidalnem načrtu, niso dovoljeni.

17. člen

Investitorji posameznih gradenj na območju zazidalnega načrta si opremo stavbnega zemljišča (vodovod, elektrika, odvod odplak) zagotavljajo sami, oz.

preko krajne skupnosti. V območju zazidalnega načrta pa so investitorji dolžni plačati sorazmerni delež stroškov priprave in opreme stavbnega zemljišča.

IX. ODPSTOPANJA

18. člen

Možna so odstopanja v tlorisni velikosti in namembnosti posameznih objektov. Tlorisne velikosti objektov se lahko zmanjšajo ali povečajo v mejah, ki jih dovoljujejo odmiki, definirani v grafičnih prilogah.

X. KONČNE DOLOČBE

19. člen

Zazidalni načrt je na vpogled vsem občanom in organizacijam pri občinskem upravnem organu pristojnem za urejanje prostora.

20. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka vrši urbanistična inšpekcija Uprave inšpekcijskih služb občin Pomurja — Enota v Murski Soboti.

21. člen

Z uveljavitvijo tega odloka preneha veljati Odlok o sprejetju prostorskih ureditvenih pogojev za mesto Murska Sobotica in okolico (Ur. objave, št. 25/89), v območju navedenem v 3. členu tega odloka.

22. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 352-24/90-1

Murska Sobotica, dne 11. 2. 1992

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobotica
Andrej GERENČER, dipl. oec.
Andrej Gerenčer, l. r.

23

Na podlagi 39. člena Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in 26/90) ter 4. člena Odloka o pristojnostih zborov občinske skupščine (Ur. objave, št. 9/90), je Skupščina občine Murska Sobotica na sejah Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopoličnega zbora, dne 11. 2. 1992, sprejela

ODLOK

o sprejetju lokacijskega načrta za gradnjo vodovoda Rakičan — Beltinci

1. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se sprejme lokacijski načrt za gradnjo vodovoda Rakičan — Beltinci, katerega je pod št. 5/91-LN/MS, v januarju 1992 izdelal Zavod za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti.

2. člen

Lokacijski načrt iz prejšnjega člena odloka vsebuje:

A. SPLOŠNI DEL

1. Izjave:

- o opravljeni notranji kontroli;
 - o upoštevanju predpisov s področja varstva pred požarom;
 - o upoštevanju predpisov s področja varstva pred prekomernim hrupom;
2. Pogoje pristojnih organov in organizacij za pripravo lokacijskega načrta.

B. TEKSTUALNI DEL

1. Usmeritve iz dolgoročnega in srednjeročnega Druženega plana občine Murska Sobotica za obdobje 1986 — 2000 oz. 1986 — 1990;
2. Programske zasnove območja;
3. Prostorske pogoje za realizacijo planskih odločitev;
4. Ureditev po posameznih področjih;
5. Osnove za parcelacijo;
6. Elemente za zakoličenje objektov in gradbenih parcel;
7. Etapnost izvajanja;
8. Soglasja pristojnih organov in organizacij;

C. GRAFIČNI DEL

1. 1a, 1b, 1c — izrezi iz prostorskega dela Druženega plana občine Murska Sobotica
2. 2a, 2b, 2c — geodetske podlage
3. 3a Situacija trase
- 3b Situacija trase
- 3c Situacija trase
- 3d Situacija trase
- 3e Situacija trase
4. 4a Zakoličena situacija
- 4b Zakoličena situacija
- 4c Zakoličena situacija
- 4d Zakoličena situacija
- 4e Zakoličena situacija
5. 5a Situacija komunalnih vodov in naprav
- 5b Situacija komunalnih vodov in naprav
- 5c Situacija komunalnih vodov in naprav
- 5d Situacija komunalnih vodov in naprav
- 5e Situacija komunalnih vodov in naprav

v M I : 5000;
v M I : 5000;
v M I : 1000;
v M I : 2880;
v M I : 2500;
v M I : 2500;
v M I : 2500;
v M I : 1000;
v M I : 2880;
v M I : 2500;
v M I : 2500;
v M I : 2500;
v M I : 1000;
v M I : 2880;
v M I : 2500;
v M I : 2500;
v M I : 2500;

II. POTEK TRASE

3. člen

Trasa predvidenega vodovoda se začne z navezavo na obstoječi vodovod Rakičan — letališče — Jezera, kjer se zgradi vodovodni jašek, naprej pa poteka vseskozi na severni strani magistralne ceste Maribor — Lendava (M 10—1) s 15,00 m odmikom od sedanje oz. predvidene osi ceste po rekonstrukciji, oziroma z nekoliko večjim odmikom v območju križišč in nekaterih priključkov (asfaltna baza).

Za križiščem M 10 — 1 in L — 5606 se izvede vodovodni jašek za navezavo naselij Bratonci, Lipovci in Gančani, nakar poteka vodovod v nadaljevanju z istim odmikom, vse do zemljišča parc. št. 44, k.o. Beltinci ter v nadaljevanju ob

severni strani predvidene obvoznice za naselje Beltinci z odmikom 15,00 m od njene osi v dolžini cca 150 m, nakar predvideno obvoznico pravokotno prečka ter poteka naprej ob južni strani obvoznice z odmikom 15,00 m od njene osi, vse do regionalne ceste R-351 (Beltinci — Gančani), jo prečka in se priključi na obstoječi povezovalni vodovodni vod črpalnice Beltinci — vodovodni hram. Na mestu priključitve se izvede vodovodni jašek z možnostjo krožne navezave naselja Gančani.

Primarni vod za naselje Lipovci in Gančani poteka od vodovodnega jaska (ob križišču M 10 — 1 in L-5606) ob jugovzhodni strani lokalne ceste L — 5606 vse do križišča z vaško cesto v naselju Lipovci, kjer lokalno cesto v nadaljevanju pa tudi vaško cesto prečka in poteka naprej ob severozahodni strani lokalne ceste vse do obstoječega črpalnice v naselju Gančani, pri čemer zaobide nekaj objektov ob severozahodni strani te ceste na začetku naselja.

Priključek za črpalnice naselja Lipovci se izvede v oddaljenosti cca 465 m od predhodno navedenega vodovodnega jaska. Primarni vod za možno krožno napajanje naselja Gančani pa poteka od vodovodnega jaska v naselju Beltinci ob jugovzhodni strani regionalne ceste Beltinci — Gančani (R-351) vse do naselja Gančani, kjer se priključi na obstoječe vodovodno omrežje.

Primarni vod za naselje Bratonci poteka od vodovodnega jaska (ob križišču M 10 — 1 in L-5606), prečka magistralno cesto M 10-1 in poteka ob južni strani te ceste proti vzhodu v dolžini cca 170,00 m, nakar se lomi proti jugu in se naveže na obstoječe črpalnice naselja Bratonci.

III. PRIPRAVA ZEMLJIŠČ TER TRAJNA IN ZAČASNA NAMEMBNOST

4. člen

Teren za polaganje vodovoda se pripravi v širini 8 do 10 m. Na kmetijsko obdelovalnih površinah se najprej odstrani vrhnji sloj — humus, katerega se v času gradnje deponira in se ga uporabi za vrhnji sloj pri zasipavanju.

5. člen

Po dograditvi vodovoda se morajo zemljišča, po katerih bo le-ta potekal, uporabljati v iste namene kot so se uporabljala pred gradnjo, če ni s pogoji soglasij pristojnih organov in organizacij, ki so sestavni del lokacijskega načrta, določeno drugače.

6. člen

Investitor mora okolico gradnje vodovoda primerno urediti, oziroma usposobiti za njen prvotni namen v dveh mesecih po položitvi cevi na posameznem odseku.

7. člen

Do izgradnje vodovoda se zemljišča, po katerih bo le-ta potekal, uporabljajo v dosedanje namene.

Niso dovoljeni posegi, ki bi kakorkoli vplivali ali oteževali načrtovano izgradnjo vodovoda.

IV. POGOJI ZA URBANISTIČNO OBLIKOVANJE IN KOMUNALNO UREJANJE TER OBVEZNOSTI INVESTITORJA IN IZVAJALCEV

8. člen

Vodovodne cevi morajo biti položene tako, da bo teme cevi min. 1,20 m pod koto terena, oz. mora biti niveleta izbrana v skladu s pogoji soglasij pristojnih organov in organizacij.

9. člen

Vsa križanja s komunalnimi ter drugimi infrastrukturnimi objekti in napravami se morajo izvesti v skladu s tovrstnimi normativi in standardi, pri čemer mora investitor omogočiti stalen ali začasen nadzor upravitelcev posameznih objektov in naprav, izvajalci del in investitor pa so pri svojem delu dolžni upoštevati njihove pogoje in zahteve ter se ravnati po njihovih navodilih, ki pomenijo konkretizacijo že podanih pogojev.

10. člen

Gradbena dela se naj po možnosti izvajajo izven vegetacijske sezone. Investitor mora lastnike zemljišč pravočasno in na primeren način sezniniti s predvideno gradnjo, najmanj pa 30 dni pred pričetkom del.

V. TOLERANCE

11. člen

Trasa vodovoda, ki je razvidna iz grafične podloge, navedene v 2. čl. odloka, se lahko korigira z manjšimi odstopanji, če to zahtevajo razmere na terenu in če se s tem ne posega v zakonite interese drugih oseb oz. organov in organizacij.

VI. ETAPNOST IZVAJANJA

12. člen

Izgradnja vodovoda je zasnovana v eni fazi od priključka v Rakičanu do navezave na povezovalni vodovodni vod (črpalnice-hram) v Beltincih, možna pa je tudi gradnja v večih fazah tako, da bo vsaka izmed njih zaključena celota.

VII. KONČNE DOLOČBE

13. člen

Lokacijski načrt je stalno na vpogled občanom, organom, organizacijam in skupnostim pri občinskem upravnem organu, pristojnem za urejanje prostora.

14. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem odloka vrši Uprava inšpekcijskih služb občin Pomurja, Enota v Murski Soboti.

15. člen

Ta odlok začne veljati 8 dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 352-7/91-1

Murska Sobotica, dne 11. 2. 1992

Predsednik
Skupščine občine M. Sobotica
Andrej GERENČER, l. r.

Radijski in televizijski spored od 21. do 27. februarja

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

MURSKI VAL

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 7.40 Mariborsko zvočno pismo. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 NSTSNMV. 10.00 Poročila. 10.30 Koncertedenske prireditve. 11.30 Kalendar. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 21.23. 18.00 Narodnozabavna glasba po željah. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 7.40 Dunajsko zvočno pismo. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Predstavljamo vam. 10.00 Poročila. 10.30 Potepajte se z nami. 11.00 Sobotni gost. 12.00 Poročila. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 21.23. 18.00 Narodnozabavna glasba po željah. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

8.00 Dobro nedeljsko jutro vam želimo. 8.30 Horoskop. 9.00 Nedeljsko posno premišljevanje. 9.15 Misel in čas. 9.30 Srečanje na MV. 10.30 Nedeljska kuhinja. 12.00 Spored v madžarsčini. 13.00 Panonski odmevi. 13.30 Minute za kmetovalce. 14.00 Poročila. 14.10 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Zgodilo se je. 10.00 Poročila. 10.30 Sport. 12.00 Poročila. BBC. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Sport. 18.00 S krščakom, cekron pa z mareljof. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.15 Izbirni pesem tedna. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 7.40 Ljubljansko zvočno pismo. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 M-shop vam predstavlja. 9.30 Melodije vam predstavlja. 10.00 Poročila. 10.30 Tema dneva. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 Srebrne nit. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Vreme, ceste. 7.40 Zagrebško zvočno pismo. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Glasbene uganke. 10.00 Poročila. 10.30 Iščemo za vas (zavrtite telefonsko številčnico in povejte nam, kaj vas žuli). 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 16.45 Mali oglasi. 17.30 Poslušamo vas. 18.00 Narodnozabavna glasba. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

5.40 Prebujajte se z nami. 5.50 Vreme, ceste. 6.30 Horoskop. 6.45 Pesem tedna. 7.00 Druga jutranja kronika. 7.15 Kmetijski strokovnjak svetuje. 7.40 Zvočno pismo iz Zagreba. 8.00 Poročila. 8.10 Danes na MV. 8.15 Mali oglasi. 9.00 Poročila. 9.15 Sedem veličastnih. 10.00 Poročila. 10.30 Tema dneva. 12.00 Poročila. BBC. 12.30 Novica dneva. 13.00 Slovo. 16.00 Pozdrav popoldnevu. 16.25 Obvestila. 16.30 Poročila. 17.00 To sem jaz. 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 18.30 Poročila. BBC. 19.00 Konec sporeda.

TV SLOVENIJA 1

9.35 Program za otroke. 10.50 Euroritem. 11.00 Tednik. 12.00 Poročila. 17.00 Dnevnik. 17.20 Tok tok, knjižarna oddaja za mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 19.55 Forum. 20.15 Karkoli drugega bi bilo pohlepno. 21.10 Zgodovina Vatikana: Od Petra do Konstantina. 22.00 Dnevnik. 22.35 Sova: Pri Huxtablovih, amer. nanizanka; Nemogoči vohun, angl. nadaljevanka; Mesec žetve, avstrijski film. Drugi program. 9.55 Zimske olimpijske igre. 14.35 Sova, ponovitev nanizank. 16.15 Zimske olimpijske igre. 19.20 Dnevnik. ZDF. 20.00 Koncert simfonikov RTV Slovenija. 20.45 Zimske olimpijske igre. 1.00 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

8.35 Angleščina. 8.50 Radovedni Taček. 9.15 Klub Klobuk. 11.00 Maja vam predstavlja. 12.00 Poročila. 12.45 Sova, ponovitev. 13.35 Zgodbe iz šoljke. 14.40 Alf. 15.05 Tok tok, odaja za mlade. 17.00 Dnevnik. 17.10 Knjiga o džungli, angleški film. 19.00 Risanka. 19.15 Zrebanje 3 x 3. 19.30 Dnevnik. 19.55 Utrip. 20.15 Komu gori pod nogami? 21.20 Delo na črno, amer. nanizanka. 22.10 Dnevnik. 22.40 Sova: Murphy Brown, amer. nanizanka; Zarota molka, kanad. nadaljevanka; Salamander, angl. film; Ljudje počnejo vse mogoče, amer. varietejski program. Drugi program. 9.15 Pri Huxtablovih, amer. nanizanka. 9.45 Zimske olimpijske igre. 19.00 Klasika. 19.30 Dnevnik RTV Srbija. 20.00 Zimske olimpijske igre. 1.00 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

8.55 Živžav. 9.50 Superbabica, angl. nanizanka. 10.15 Ples pod slovensko lipo. 10.45 Gala Big Band. 11.30 Obzorja duha. 12.00 Poročila. 12.10 Kmetijska oddaja. 12.30 Domači ansambli: Zrelo klasje. 14.10 Svet prihodnosti, ameriški film. 16.00 Edouard in njegove hčere, franc. nadaljevanka. 17.00 Dnevnik. 17.10 Za letalom!, franc. film. 19.05 Risanka. 19.20 Slovenski loto. 19.30 Dnevnik. 19.55 Zrcalo tedna. 20.15 Zdravo. 21.20 Podarim dobi. 21.40 Španska armada, angl. dokum. oddaja. 22.35 Dnevnik. 23.00 Sova: Ko se vname star panj, angl. nanizanka; Zarota molka, kanad. nadaljevanka. Drugi program. 16.45 Sova, ponovitev. 18.10 Euroritem. 18.30 Športni dogodek. 19.00 Videospin. 19.30 Dnevnik. TV Koper. 20.05 Žarišče. 20.30 Zelena ura. 21.30 Videogodba. 22.00 Alpe—Donava—Jadrán. 22.30 Sedma steza, športna oddaja. 22.50 Tujca na vlaku, ameriški film (čb). 0.30 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

8.55 Pavlha in malo čez les, otroška predstava. 10.25 Karkoli drugega bi bilo pohlepno, angl. nadaljevanka. 11.15 Merilci. Utrip, Zrcalo tedna. 12.00 Poročila. 16.30 Podarim dobi. 17.00 Dnevnik. 17.20 Radovedni Taček. 17.35 Jelencek, otroška serija. 18.10 Obzorja duha. 18.45 Boj za obstanek. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Ženske in moški, amer. nanizanka. 20.40 Mednarodna obzorja: Rusija. 21.25 SA 204-272, drama. 22.25 Dnevnik. 22.55 Sova: Zarota molka, kanad. nadaljevanka; Zvezde steze, amer. nanizanka. Drugi program. 16.45 Sova, ponovitev. 18.10 Euroritem. 18.30 Športni dogodek. 19.00 Videospin. 19.30 Dnevnik. TV Koper. 20.05 Žarišče. 20.30 Zelena ura. 21.30 Videogodba. 22.00 Alpe—Donava—Jadrán. 22.30 Sedma steza, športna oddaja. 22.50 Tujca na vlaku, ameriški film (čb). 0.30 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

9.20 Zgodbe iz šoljke. 10.20 Šolska tv. 11.20 Sedma steza. 11.40 Euroritem. 12.00 Poročila. 14.45 Tujca na vlaku, ameriški film (čb). 16.20 Alpe—Donava—Jadrán. 17.00 Dnevnik. 17.20 Pravljica. 17.30 Alf. 18.15 Kolarci: Februar. 18.30 Svet poroča. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Pravi junak, angl. nadaljevanka. 21.10 Osmi dan. 22.05 Dnevnik. 22.40 Avstralijski (D. N.), dokum. oddaja. 23.15 Sova: V območju somrak, amer. nanizanka; Zarota molka, kanad. nadaljevanka. Drugi program. 16.20 Sova, ponovitev. 18.00 Studio Koper. 19.00 Orion. 19.30 Dnevnik. TV Sarajevo. 20.05 Žarišče. 20.30 Dokumentarna oddaja. 21.25 Tv-tribuna. 23.25 Alternativni program. 23.55 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

8.30 Ta čudoviti notni svet. 9.30 Navihanka, balet. 11.10 Pravi junak, angl. nadaljevanka. 12.00 Poročila. 16.00 Potovanja, angl. serija. 17.00 Dnevnik. 17.20 Klub Klobuk. 19.10 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Film tedna: Obljubljeni so čudeži, ameriški film. 21.45 Koncert Big Banda in simfonikov RTV. 22.15 Dnevnik. 22.45 Sova: Krila, amer. nanizanka; Monte Carlo, amer. nadaljevanka; Zgodba o Magnumu, angl. serija. Drugi program. 15.30 Osmi dan. 16.20 Sova, ponovitev. 17.40 Euroritem. 18.00 Studio Maribor. 19.00 Psiho. 19.30 Dnevnik ORF. 20.05 Žarišče. 20.30 Športna sredi. 22.30 Pogled in zadnji. 23.00 Komorna glasba skozi stoletja. 23.40 Yutel.

TV SLOVENIJA 1

10.00 Pedenjžep. 10.30 Mačkon in njegov trop, risanka. 11.00 Šolska tv. 12.00 Poročila. 14.50 Športna sredi, ponovitev. 17.00 Dnevnik. 17.20 Živžav. 18.35 Že veste... izobraž, oddaja. 19.05 Risanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Razrednik, amer. nanizanka. 20.30 Bobenček, pop rock novosti. 21.35 Tednik. 22.30 Dnevnik. 23.10 Sova: Monte Carlo, amer. nadaljevanka; Cellini, ital. nadaljevanka. Drugi program. 16.25 Sova, ponovitev. 17.40 Euroritem. 18.00 Studio Koper. 19.00 Videolestica. 19.30 Dnevnik. RAJ. 20.05 Gospodarska oddaja. 20.35 Umetniški večer: Povečava in igrani film. 22.35 Yutel.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Dediščina bližnjega vzhoda. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Izpit iz neznanega gradiva, serija. 11.35 Pujšovi dosjeji, angl. nanizanka. 12.00 Poročila. 12.05 Lovejoy, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila, regionalni studiji. 16.35 Narodna glasba. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.10 Alpe—Jadrán. 18.40 Santa Barbara, nadaljevanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 V ospredju. 21.35 Glasbeni oder. 22.35 Dnevnik. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Dediščina bližnjega vzhoda. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Stjepan Radić, nadaljevanka. 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila. 16.35 Leteči medvedki, risanka. 17.05 Dobro je delati dobro. 17.30 Hrvaška knjiga. 18.00 Poročila. 18.10 V registraturi, serija. 19.30 Dnevnik. 20.05 Vaš video. 20.50 Najdlje sovrstno, dokum. serija. 21.40 Hrvaške Atene—Dubrovnik. 22.15 Dnevnik. 22.40 Glasba. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Otroški program. 11.00 Veliki koreograf: Carolyn Carlson. 12.00 Poročila. 12.05 Kmetijska oddaja. 13.30 Slika na sliko. 14.25 Poročila. 14.35 Glasba. 15.05 Leteči medvedki, risanka. 15.30 Nedeljsko popoldne. 17.05 Mozart na turneji. 18.00 Poročila. 18.10 Potopis. 18.40 Iz Zagreba s ljubenzijo. 19.30 Dnevnik. 20.00 Preizkušnje življenja, tujca nadaljevanka. 20.50 Midem Classico. 22.00 Sport. 22.20 Dnevnik. 22.45 Glasba. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Glasba, risanka. 9.15 Stare obrti. 9.30 Razstava. 9.45 Maneta. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Srečni ljudje, otroška nadaljevanka. 11.35 Pujšovi dosjeji, angl. nanizanka. 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila, regionalni studiji. 16.35 Jezik in govor. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.10 Dokumentarna oddaja. 18.40 Santa Barbara, nadaljevanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 Zimske olimpijske igre. 20.50 Hrvaška v svetu. 21.55 Dnevnik. 22.20 Ogenj, opera. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Glasba, risanka. 9.15 Stare obrti. 9.35 P.P. Rubens, dokum. film. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Otroška oddaja. 11.35 Pujšovi dosjeji, angl. nanizanka. 12.00 Poročila. 12.05 Lepe stvari, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila, regionalni studiji. 16.30 Malavizija. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.10 Oddaja za učitelje. 18.40 Santa Barbara, serijski film. 19.30 Dnevnik. 20.05 Spektar. 21.05 Jazz. 21.35 Hrvaški dokumentarni film. 22.10 Dnevnik. 22.35 Glasba. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Glasba, risanka. 9.15 Stare obrti. 9.25 Giottovo slikarstvo. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Tiskovna konferenca vlade R. Hrvaške. 12.05 Lovejoy, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila, regionalni studiji. 16.35 Romantično slikarstvo na Hrvaškem. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.10 Družinske teme. 18.40 Santa Barbara, nadaljevanka. 19.30 Dnevnik. 20.05 V ospredju. 21.40 Dnevnik. 22.05 Resna glasba. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

HTV 1

8.30 Poročila. 9.00 Glasba, risanka. 9.15 Stare obrti. 9.35 Henry Moore, dokum. film. 10.00 Poročila. 10.05 Šolski program. 11.05 Pustolovščine Mede Doogha, otroška oddaja. 11.35 Dragi John, amer. nanizanka. 12.00 Poročila. 12.05 Lovejoy, nadaljevanka. 13.00 Slika na sliko. 14.00 Poročila. 14.10 Prezri ste, pogledite. 16.00 Poročila, regionalni studiji. 16.35 Mikser M. 17.05 Tv-razstava: Hanibal Salvaro. 17.20 Gremo dalje. 18.00 Poročila. 18.10 Znanstveni pogovori. 18.40 Santa Barbara. 19.30 Dnevnik. 20.05 3-2-1, kviz. 21.00 Spektar. 22.05 Dnevnik. 22.30 Vox. 23.00 Slika na sliko. 23.55 Horoskop. Poročila.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Vremenska panorama. 9.05 Čas v sliki. 9.05 Doodgie Howser. 9.30 Ruščina. 10.00 Slika v pozemnem srednjem veku. 10.15 Glasba in gibanje. 10.30 Anastazija. 12.05 Tisoč mojstrov. 12.15 Reportaže iz Avstrije. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Plazovi na Predalberškem. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Wichterjevi iz soseščine. 14.55 Isaura. 15.00 Otroški spored. 15.30 Am dam des. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Mini kviz. 16.55 Teletik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Kulturni dnevnik. 20.15 Evropski policaj: Operacija Posrečeno. 21.10 Zdrav dan. 21.20 Pogledi s strani. 21.30 Umorstvo, komedija. 22.00 Film. 0.30 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Pozor, kultura. 9.30 Kulturni zajtrk. 10.15 Stefan Zweig in njegov večer. 11.00 Tiskovna konferenca. 12.00 Tednik. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Chitty Chitty Bang Bang, pustolovski film. 15.30 Otroški spored. 15.55 Pregled tedenskega sporeda. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 X-Large z X-Charis. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Doodgie Howser. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Regina na stopnicah. 21.10 Cissej Kramer in Hugo Wiener. 22.00 Pogled za zaveso. 22.45 Nauk Bude. 23.55 Bela Bartok: Koncert za orkester. 0.30 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

8.30 Vremenska panorama. 9.00 Čas v sliki. 9.05 Pozor, kultura. 9.30 Kulturni zajtrk. 10.15 Stefan Zweig in njegov večer. 11.00 Tiskovna konferenca. 12.00 Tednik. 12.30 Orientacija. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Chitty Chitty Bang Bang, pustolovski film. 15.30 Otroški spored. 15.55 Pregled tedenskega sporeda. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 X-Large z X-Charis. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Doodgie Howser. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Regina na stopnicah. 21.10 Cissej Kramer in Hugo Wiener. 22.00 Pogled za zaveso. 22.45 Nauk Bude. 23.55 Bela Bartok: Koncert za orkester. 0.30 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

10.00 Šolska tv. 10.30 Seveda, vznok, ponovitev komedije. 11.50 Mode visokih osebnosti. 12.00 Mali orgelski zaklad. 12.15 Ljubljana — mlado glavno mesto Slovenije. 13.00 Čas v sliki. 13.35 Tisočena mojstrovina. 14.35 Srečanje z živinodržnikom. 15.05 Wichterjevi iz soseščine. 15.50 Otroški spored. 16.30 Am dam des. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Otroci intervjujajo. 16.55 Teletik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Univerzum: Igre življenja. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Kleopatra, zgodovinski film. 0.10 Max Headrom, kriminalna serija. 1.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

12.00 Risanka. 12.05 Sport v ponedeljek, ponovitev. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Wichterjevi iz soseščine. 14.55 Risanka. 15.00 Otroški spored. 15.05 Tu di pošalji se je treba. 15.30 Am dam des. 16.05 Športna abeceda. 16.30 Glasbena delavnica. 16.55 Teletik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Univerzum: Igre življenja. 21.07 Pogledi s strani. 21.15 Kleopatra, zgodovinski film. 0.10 Max Headrom, kriminalna serija. 1.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Doodgie Howser: ženska prevet. 9.30 Francoščina. 10.00 Šolska tv. 10.30 Kleopatra, ponovitev zgodovinskega filma. 11.55 Raj za živali. 12.10 Reportaže iz tujine. 13.00 Čas v sliki. 13.10 Mi. 14.00 Wichterjevi iz soseščine. 14.55 Risanka. 15.00 Otroški spored. 15.30 Lutke. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Eureka. 16.55 Teletik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Milijonarje težave, filmska komedija. 21.45 Pogledi s strani. 21.55 Lepotica in vohlač. 22.40 Zmešnjava čustev, novela. 0.10 Max Headrom. 1.00 Čas v sliki.

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki. 9.05 Doodgie Howser. 9.30 Dežela in ljudje. 10.00 Narodne manjšine v Avstriji: Madžari. 10.15 Zborovsko petje. 10.30 Milijonarje težave, ponovitev. 12.00 Stoj, moja ura! kratak film. 12.15 Klub za starejše. 13.00 Mi. 13.35 Sužnja Isaura. 14.00 Wichterjevi iz soseščine. 14.55 Risanka. 15.00 Otroški spored. 15.05 Čudovito potovanje v nočnanost človeškega telesa. 15.30 Am dam des. 15.55 Mini scena. 16.05 Mojster Eder. 16.30 Uspešnice in napotki. 16.55 Teletik. 17.00 Mini Čas v sliki. 17.10 Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki. 18.05 Mi. 18.30 Srečna družina. 19.30 Čas v sliki. 20.00 Sport. 20.15 Šou miks. 21.20 Pogledi s strani. 21.30 Vertigo, kriminalni film. 23.30 Voda, komedija. 0.55 Čas v sliki.

TV MADŽARSKA

5.45 Dobro jutro, Madžarska! 8.35 Rehabilitacijski magazin. 9.00 Pomoč v duševni stiski. 9.30 Pomoč. 10.15 Pomoč. 10.30 Pomoč. 10.45 Pomoč. 11.00 Pomoč. 11.15 Pomoč. 11.30 Pomoč. 11.45 Pomoč. 12.00 Pomoč. 12.15 Pomoč. 12.30 Pomoč. 12.45 Pomoč. 13.00 Pomoč. 13.15 Pomoč. 13.30 Pomoč. 13.45 Pomoč. 14.00 Pomoč. 14.15 Pomoč. 14.30 Pomoč. 14.45 Pomoč. 15.00 Pomoč. 15.15 Pomoč. 15.30 Pomoč. 15.45 Pomoč. 16.00 Pomoč. 16.15 Pomoč. 16.30 Pomoč. 16.45 Pomoč. 17.00 Pomoč. 17.15 Pomoč. 17.30 Pomoč. 17.45 Pomoč. 18.00 Pomoč. 18.15 Pomoč. 18.30 Pomoč. 18.45 Pomoč. 19.00 Pomoč. 19.15 Pomoč. 19.30 Pomoč. 19.45 Pomoč. 20.00 Pomoč. 20.15 Pomoč. 20.30 Pomoč. 20.45 Pomoč. 21.00 Pomoč. 21.15 Pomoč. 21.30 Pomoč. 21.45 Pomoč. 22.00 Pomoč. 22.15 Pomoč. 22.30 Pomoč. 22.45 Pomoč. 23.00 Pomoč. 23.15 Pomoč. 23.30 Pomoč. 23.45 Pomoč. 24.00 Pomoč.

TV MADŽARSKA

6.15 Vaška tv. 7.30 Za otroke in ne le zanje. 11.00 Tv-magister. 12.30 Zimska olimpiada. 14.00 Za otroke. 15.00 Zgodba cigarete. 16.00 Rob Roy, film Disneyja. 17.25 Letalo Concord. 17.55 Za otroke. 18.25 Umetna obrt v modi. 19.00 Apro. 20.00 Dnevnik, sport. 20.35 Kriminalistični kviz. 22.15 Bil je neki festival, 5. del. 23.00 Gledališče Halász. 23.45 Moravagine, zadnji del francosko-madžarskega filma. II. program: 10.05 Prizma, način življenja. 11.00 Risanka. 11.

Kino

SPORED FILMOV V KINU
»PARK« M. SOBOTA OD 21. 2. DO
27. 2. 92

PETEK, 21. feb., ob 17. uri amer.
akcijski film ZODIAK AMERIKA,
3. del
PETEK, 21. feb., ob 19. uri nemški
trdoer. film OGNJEMET STRASTI
SOBOTA, 22. feb., ob 17. uri amer.
akcijski film ZODIAK AMERIKA,
3. del

SOBOTA, 22. feb., ob 19. uri nemški
trdoer. film OGNJEMET STRASTI

NEDELJA, 23. feb., ob 17. uri amer.
akcijski film ZODIAK AMERIKA,
3. del

NEDELJA, 23. feb., ob 19. uri nemški
trdoer. film OGNJEMET STRASTI

TOREK, 25. feb., ob 17. in 19. uri amer.
grozljivka NAPADALEC

SREDA, 26. feb., ob 17. uri amer.
grozljivka NAPADALEC

SREDA, 26. feb., ob 19. uri erotični
film ŽENA ZA VSE

ČETRTEK, 27. feb., ob 17. uri amer.
akcijski film ŽELEZNI OREL,
2. del

ČETRTEK, 27. feb., ob 19. uri erotični
film ŽENA ZA VSE

Iščemo zastopnike — akviziterje
in sposobne organizatorje skupin
za predstavitev in prodajo v svetu
visoko priznanega izdelka. Nudi-
mo popolno uvajanje in nadpov-
prečen zaslužek v tuji valuti. Te-
lefon: (062) 37-902.

MOTORN VOZILA

SIMCO HORIZONT CRYSLER, letnik
1978, prodam. ☎ 89-031.
m34534

POLJSKI FIAT 126 E, letnik 1987,
ohranjen, z digitalnim avtoradijem
Grundig, prodam. Cena 3.000
DEM. ☎ 82-727. m3532

MOPED SLC 15 prodam za 18.000
SLT. Ales Bišup, Babinci 45, Ljuto-
mer, m3537

RENAULT 4, letnik 1977, registriran
do maja 1992, prodam. Mota 33, Lju-
tomer, m3539

MOPED PONI EXPRES, z manjšo
okvaro, prodam. Dokležovje 120.
m1201

ZASTAVO 750 LE, letnik 1980, pro-
dam. Krog, Murska ulica 16, ☎
26-275. m1161

OPEL KADETT D, letnik 1986, pro-
dam ali menjam za cenejši avto. Stan-
ko Raj, Gomilice 83 a. m1204

VW 1300 ugodno prodam. ☎ 31-323,
popoldan. m1162

FORD FIESTO, letnik 1979, ugodno
prodam. Postrnik, Lendavska 25 b, M.
Sobota, m1212

JUGO 45 AX, prevoženih 46.000 km,
in barvni TV Iskra, prodam. Motovil-
ci 29. m1163

WARTBURG, letnik 1983, ugodno
prodam. ☎ 43-044. m1165

WV 1303 prodam za 800 DEM, varil-
ni aparat CO., 400 amper, z vodnim
hlajenjem in garancijo, prodam za
3.000 DEM. ☎ 53-097. m1167

MAN 290—220 KM kupim. Lahko je
nevozen ali neregistriran. ☎ 62-685
od 17. do 18. ure. m1209

VW 1200, letnik 1976, registriran, zelo
dobro ohranjen, prodam za okrog
1800 DEM. ☎ 48-310, po 18. uri.
m343

ZASTAVO 128, letnik november
1989, registriran, in RENAULT 4 GT,
letnik 1986, registriran, oba garažira-
na, prodam. ☎ 70-280. m343

PEUGEOT 304, letnik 1976, registri-
ran do 8. 10. 1992, prodam. ☎
21-196. m1230

PEUGEOT 504, letnik 1977, registri-
ran do decembra, prodam. ☎
70-094. m1215

TAM 500 z motorjem MAN, preku-
cni, registriran do novembra 1992. ☎
76-029. m4561

POGREBNIŠTVO

JURIČ

Ravenska ulica
BELTINCI

- krste
- prevozi pokojnikov
- postavitve odra
- ureditve pokopališč in zelenih površin

• Telefon: 42-580 (od 7. do 15. ure)

• Telefon: 23-701 (popold-
ne, sobote in nedelje)

Cenjene stranke in javnost obveščam, da
sem preselil pisarno.

NOV NASLOV JE:

ADVOKAT RADOSLAV SUKIČ,

Titova 17, I. nadstropje (nad kavarno Jelša),
telefon: 31-111.

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam.
Rankovci 50, ☎ 46-610. m1179

CITROEN GS, letnik 1980, odlično
ohranjen, ugodno prodam. ☎
22-021. m1245

RENAULT 4, letnik 1990, prodam.
Crenšovci, Juša Kramarja, ☎ 70-825,
po 16. uri. m1225

126 P potreben popravila in priklop
za escort prodam. ☎ 24-665. m1187

FIAT 125 P, letnik 1982, prevoženih
55.000 km, prodam. Gregorčičeva 25,
M. Sobota, ☎ 32-321. m1192

VW HROŠ 1200 prodam. ☎
22-590. m1220

TAM 170, prekučni, 8-tonski, regi-
striran 1 leto, ugodno prodam. ☎
48-048. m1222

FIAT 128, letnik 1986, prodam za
3.500 DEM. Ferčak, Stara ulica 10,
M. Sobota, m1247

OPEL OMEGA, dizel, star 3 leta,
prodam. ☎ 31-250. m1241

AUDI 80 TD, star 5 mesecev, kovin-
ske barve, prodam. ☎ (062) 644-311.
m3132

ZASTAVO 750, letnik 1984, obno-
vljeno, ugodno prodam. Potocnik, Ži-
berci 22. m3136

ODKUPUJEM RABLJENA OSEB-
NA VOZILA IN KMETJSKE
STROJE. Antolič, Žerovinci, ☎
(062) 714-113 od 11. do 16. ure.
m3541

GOLF GL 1981, registriran do 25. 12.
1992, ohranjen, prodam. ☎ 25-323.
m1242

RENAULT 4 GTL, letnik december
1983, registriran 1 leto, prodam. ☎
48-048. m1222

OPEL VEKTRO 1.6 prodam. ☎
70-454. m1193

FIAT 125 PZ, letnik 1982, prodam.
☎ 23-667. m1198

KMETJSKA MEHANIZACIJA

KOSILNICO, vrtno, z motorjem
Briggs, 4 KS, še z garancijo, prodam.
☎ 23-875. m1139

IMT 560 DELUX prodam ali zame-
njam za manjšega. Čeb, Peskovci 4, p.
Salovci. m1250

TOMO VINKOVIČ, nov motor, ru-
gerini 22, dva cilindra, prodam 20%
ceneje. Avgust Bukovec, Radomerje
14 b, Ljutomer. m3550

CISTERNO CREINA, 3200 l, ugod-
no prodam. Stanko Heric, Radoslavci
36, Bučkovci. m3549

TRAKTOR IMT 533 prodam. ☎
(062) 714-792. m3545

KMETOVALCI! Menjam gume na
ličalnikih (»lopac«) za koruzo. Val-
je snemite in jih dostavite na naslov:
Stanko Prapotnik, Hum 32, Ormož,
☎ (062) 701-593. m3542

PREKOPALNIK MOTA, komplet s
frezo, in motorjem ACMO prodam.
☎ 26-122, po 16. uri. m1210

SEJALNICO, 4-redno, Olt za koruzo
in puhalnik Tajfun za seno prodam.
Vanča vas 22. m1186

SAMONAKLADALCO, 26 m', pro-
dam. Krnci 1, ☎ 48-131. m1232

TRAKTOR IMT 539, 300 delovnih
ur, brezhiben, prodam. Rogaševci 29.
m1221

TRAKTOR IMT 533 prodam. ☎
48-048. m1222

TRAKTOR ZETOR 43 prodam. ☎
42-603. m1219

ENOREDNI IZRUVALNIK KROM-
PIRJA Hmezad, lahko z okvaro, ku-
pim. ☎ 82-443, po 17. uri. m3551

TRAKTOR STEYR, 30 KS, generalno
obnovljen, s plugom in brano, pro-
dam. ☎ 81-150. m3525

KOSILNICO BCS, bencin—petrol,
in traktor Zetor 62—11 prodam. ☎
45-324. m1170

TRAKTORSKO ŠKROPILNICO
200 l, prodam. ☎ 55-105. m1194

Beltinci, Ravenska 27, tel.:
42-151

• ponovno leviš • velika
izbira daril

POSEST

V PROSEČKI VASI blizu Mačkovec
prodam starejšo kmečko hišo z 280
ari starejšega sadovnjaka. Električna
hiša. Vse informacije dobite v gostilni
Gergjek na Tišini. M3434

V NEMČAVCIH (RIMSKA ČAR-
DA) prodam njivo, 21 arov.
☎ 22-291. m1211

NJIVO, 41 arov, na Kapci, prodam.
☎ 76-487. M4552

VINOGRAD IN ZIDANICO V LEN-
DAVI prodam. ☎ (064) 41-101.
m2301

TRAVNIK, 40 arov, Grede, na Hotizi,
prodam. ☎ (061) 348-768. m1167

STAVBNO ZEMLJIŠČE v Brano-
slavcih v novem naselju Branek (v ve-
likosti od 7 do 28 arov), komunalno
urejeno, prodam. ☎ 82-120. m003553

TRISOBNO STANOVANJE V
MURSKI SOBOTI prodam. Naslov
v upravi lista. m1244

GRADBENO PARCELO Z DOKU-
MENTACIJO, stanovanjsko-poslovni
prostor v Moravskih Toplicah, z
vsem gradbenim materialom, ugodno
prodam. ☎ 22-336. m1243

V SLOVENSKE GORICAH PRO-
DAM SREDNJO KMETIJO (starejšo
hišo z gospodarskim poslopjem in
gradbeno parcelo, vse v eni parceli ob
glavni asfaltni cesti), prodam.
☎ (062) 721-339, po 15. uri. m1789

TRAVNIK, 66 arov, na Gibini, pro-
dam. Mota 33, Ljutomer. m3539

STAREJŠO HIŠO v centru M. Sobote
prodam. Možnost nadomestne
gradnje. ☎ 24-697 ali 23-832. m1234

HIŠO ZA RUŠENJE s parcelo na Pe-
tanjcih ugodno prodam. ☎ 46-590.
m1171

HIŠO z gospodarskim poslopjem v
Dolnjem Lakošu 67 prodam.
☎ 76-358. m4569

LOKAL, 70 m', ob primerni cesti,
dam v najem. ☎ 31-328. m1224

PARCELO s starejšo hišo z 8 ari dvo-
rišča v novem naselju v Trimlinih bli-
zu Lendave. Ladislav Koša, Cankar-
jeva 11, Lendava. m4565

VIDEOTEKO prodam. ☎ 24-916, po
16. uri. m1206

V RADENČIH ODDAM VPELJA-
NO TRGOVINO Z ŽIVILI za dobo 5
let zaradi odhoda v tujino. Boračeva
41, Radenci. m1172

GOZD, bogat, mešan, pretežno bu-
kev, 25 arov, v Panovcih, prodam.
☎ 44-024 v soboto 54-088. m1197

TAKOJ (po možnosti od 21. 2. 1991
dalje) najamem manjše stanovanje s
telefonom v Murski Soboti ali okolici
za občasno bivanje. Plačilo po dogo-
voru. Informacije v četrtek (061)
40-948, v soboto in nedeljo pa (066)
75-179. m4543

VINOGRAD (400 trsov renskega in
laškega rizlinga) s parcelo za počitni-
ško hišico prodam. ☎ 45-278, po 18.
uri. m1237

NJIVO, 20 arov, z sadovnjakom, vr-
tom in dvema vrtnima hišicama, 15
arov, v Tešanovcih prodam ali dam
v najem. Tešanovci 27, ☎ 48-307.
m1238

ENOSOBNO STANOVANJE v Mur-
ski Soboti prodam. Škrilec, Cvetkova
18 a. m1239

PARCELO NA VANEČI, 20 arov, s
sadovnjakom in započeto gradnjo od-
dam. ☎ 23-701. m1240

V ČRENŠOVCIH prodamo 2 njivi,
vsaka 50 arov. ☎ (061) 221-284. m343

VINOGRAD, 8 arov, na Filovskem
vrhu, prodam. Turnišče, Mlinska 6 ali
Sobota, Cankarjevo naselje 22.
M1094

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči
ali ledeni, pokličite
IZOLACNSKI SERVIS
F. HAJDINJAK,
Gornji Slaveči 6, Kuzma
tel.: 55 071

Popravilo z garancijo na vašem
domu

MEŠANA ITALIJANSKO-SLOVENSKA DRUŽBA

išče nove sodelavce za honorarno delo. Zaslužek je z vašo aktivnostjo zelo visok.
Žaželeno prevozno sredstvo.

Vabljeni v gostilno Denko (nasproti dijaškega doma) 21. 2. 1991 ob 18. uri.

MLAD PAR NAJAME DVOSOB-

NO STANOVANJE v Murski Soboti.

☎ 70-094. M1215

20 AROV ZEMLJE v Murski Soboti

dam v najem enemu ali dveh interesen-

sentoma. ☎ 31-209, zvečer. M1214

NJIVI v Črenšovcih in Dolnji Bistrici

prodam. ☎ (062) 32-045. m343

STANOVANJSKO PRAVIČO za

dvo ali trisobno stanovanje kupi zdo-

mec. Ponudbe v upravi lista. MNJ

ŽIVALI

NESNICE, MLADE JARČICE, PA-
SME HISEX, rjave, opravljena vsa

potrebna cepljenja, prodajamo po ze-
lo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jar-

čic, dobi eno zastoj. Naročila spreje-
majo in dajejo vse informacije: Go-

stilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.:
24-393 ali Dragica Bokan, Grad, tel.:
53-086, ali Gostilna Železen, Beznov-

ci, ☎ 49-025. napp

TELIČKO, 200 kg, prodam. Trnje
149. m1223

VISOKO BREJO TELICO, kontrola
A, prodam. ☎ 41-003. m1196

ŽREBICO, staro 2,5 let Hafinger,
prodam. Hozjan, Žiberči 30, Apače.
m3131

JAGNJETA jezersko-sovčarske pa-
sme prodam. Hajdinja, Rogaševci 13.
m1213

NESNICE, MLADE JARČICE, PA-
SME HISEX, rjave, opravljena vsa

potrebna cepljenja, prodajamo po ze-
lo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jar-

čic, dobi eno zastoj. Naročila spreje-
ma in daje vse informacije Gostilna

Anice Benčec, Bakovci, ☎ 43-070.
mmp

BIKKA, starega eno leto, prodam.
☎ 51-417. m1207

TELIČKO, brejo 8 mesecev, kontrola
A, prodam. Moščanci 53, ☎ 51-326.
m1160

PUŠKE od 15 do 20 kg, prodam.
Detelbah, Krajna 36. m1205

BREJO KRAVO, staro 4 leta, pro-
dam. Gornja Bistrica 153 a. m1189

TELIČKO, 6 mesecev brejo, prodam.
Anton Slamar, Krupljin 76. m1190

RAZNO

MATURANTSKO OBLEKO, dolgo,
od butika Iris, ugodno prodam.
☎ 21-959. m1157

HLADILNIK GORENJE, z garanci-
jo, prodam. ☎ 87-745. m3457

ŠTEDILNIK NA DRVA, malo rab-
ljen, večji lučnik za koruzo in tele-
fonski aparat prodam. Vanča vas 20.
1236

ČESKO BOKARICO, kaliber
12/7×57R in menjalne trap cevi ter
ZASTAVO 55 GTL, karambolirano,
prodam. ☎ 48-677, zvečer. m1248

KOPALNO KAD KOLPASAN, novo
za 17.000 SLT, mlin za grozdje (raz-
pečjalnik) na elektromotor za 21.000
SLT, moped avtomatik 3 M za
25.000 SLT, prodam. Bagarš, Slavka
Osterca 4 a, Radenci. m1249

PEČ KUPERBUS prodam.
☎ 24-687. m1164

SENO, večjo količino, prodam. Krnci
26, ☎ 48-131. m1231

PEČ KAMIN, nerabljen, na trdo go-
rivo, prodam. Naslov v upravi lista.
mzd

HLADILNIK GORENJE, še z garanci-
jo, prodam. ☎ 87-745. m3547

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK,
dobro ohranjen, skoraj nov, prodam.
Forjan, Fulneška 6, Ljutomer. m3540

SENO, večjo količino, prodam. Ste-
fan Bohar, Zenvavlje 24, p. G. Petrovi-
ci. m1246

DVE DVODELNI OMARI, tri fote-
lje, kavč in komode ter dve mizici
prodam. Kerendčeva 7, Radenci.
☎ 65-174. m1208

TRAJNOZARNO PEČ, 32 kW,
z 120 l boilerjem, 20% ceneje, prodam.
Iztok Škrlec, Gubčeva 15, Radenci.
m2302

POHIŠTVO STAREJŠE SPALNICE
prodam. ☎ 47-140. m1217

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, kombi-
nirani (elek. + plin), prodam.
☎ 25-160. m1227

SLAMO KUPIM. Igor Ivajnšič,
Stročja vas 8, ☎ 32-210, int. 309.
m1228

Preklic!
Preklicujem veljavnost zaključnega
spričevala Lesne gradbene šole M.
Sobota, izdanega leta 1963. Jakob
Kozar, Ivanjševski Vrh 42, p. Sp.
Ivanjci. m1218

ŠTEVEC ZA BALIRKO, guma
10—75—15, s platišči in zračno pu-
ško prodam. Partizanska 30, Bakovci.
m1166

SEDEŽNO GARNITURO prodam.
☎ 31-209, zvečer. m121

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Štefan Ivanič

iz Filovec 43

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje in darovali vence.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu nas je po krajši boleznj zapustila naša mama

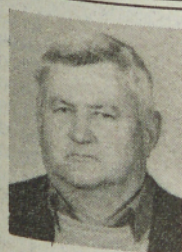
Franciška Smodiš

iz Fokovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Posebna hvala gasilcem in pevskeemu zboru.

Žalujoči: hčerki, vnuki, pravnuki in sestra

Minilo žalostno je leto, zapustil dom in svoje drage si, na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo rosi.

V SPOMIN

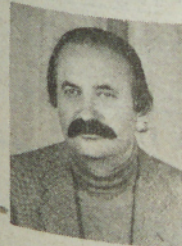
Za nami je leto bolečine in žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi

Ivan Raduha

iz Gaberja 129

Hvala vsem, ki se ustavite pri njegovem grobu, prižgite svečke, prinašate cvetje in ste ga ohranili v lepem spominu.

Žalujoči vsi, ki smo ga imeli radi

Ne morem iz zemlje kot dobra semena, da znova bi segli si v tople dlani. Ne morem! Med nami je krsta lesena in križ je med nami, tišina prsti...

IN MEMORIAM

Ivanu Zadravcu

iz Murske Sobot

22. 2. 1991—22. 2. 1992

Žalostna in potrta obiskujeva tvoj grob, vendar ponosna in hvaležna za vse, kar nama je dalo tvoje srce. Hvala vsem, ki kakorkoli počastite spomin nanj.

Žalujoča žena in sin

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi upanja, trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja...

Po težki in hudi boleznj nas je v 64. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast, brat, stric in boter

Štefan Žalik

iz Žižkov 11

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, za svete maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku Jožetu Horvatu za poslovilne besede, zdravnici in sestram ambulant v Črenšovcih ter zdravnikom in osebju pljučnega oddelka v Rakičanu. Posebna hvala sodelavkam in sodelavcem Toka Žižki, Muri iz M. Sobot, obrtniku Tamašu iz G. Bistrice in NK Črenšovci za darovano cvetje in izrečena sožalja.

Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči vsi, ki smo ga imeli radi

Cvetje na grobu naj ti pove, da vedno v srcu med nami si še.

V SPOMIN

Letos mineva deset let od smrti našega ljubelega moža, očeta, zeta, dedka, svaka in brata

Ivana Domonkoša

iz Mačkovec

Čeprav je minilo že toliko let od dneva, ko si nas za vedno zapustil, naš spomin nate ni nikoli zbledel. V naših srcih boš vedno ostal živ.

Žalujoči vsi, ki smo te imeli radi

Zaspal dragi oče si, zaprt trudne si oči, bolečino si prešal, zdaj boš v grobu mirno spal.

ZAHVALA

Po krajši boleznj nas je v 71. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Jožef Sijarto

iz Dol. Slaveč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, gospodu duhovniku za prelep pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke, lovce, gasilce, Veletgovini Potrošnik, društvu upokojencev, sosedom, vsem prijateljem, znancem za lajšanje bolečin, dr. Zorici Levčič in sestri Ančki Vorš.

Še enkrat — hvala vsem, ki ste nam v dneh žalosti kakorkoli pomagali in darovali vence in šopke.

Žalujoči: žena Marija, hči Marija z možem Štefanom in vnuk Stefan

Težko je izgubiti človeka, ki ga ljubiš in potrebuješ. Še težje ga je izgubiti za vedno. A najtežje je, naučiti se živeti brez njega.

ZAHVALA

8. 2. 1992 nas je v 32. letu starosti mnogo prežgodaj zapustila naša draga

Majda Grah

iz Doliča 21

Bolezen je hotela, da si zapustila svoje drage in topel dom, ki si ga neizmerno ljubila.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem ter vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter zdravstvenemu osebju onkološkega inštituta v Ljubljani, nevrokirurgije Maribor in bolnice Rakičan.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni najdražji

Zakaj si moral nam umreti, ko pa s teboj je bilo tako lepo živeti, odkar utihnil je tvoj glas, žalost in bolečina domujeta pri nas.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je nepričakovano zapustil dragi mož, oče, brat, tast in dedek

Andrej Zver

iz Ižakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter za svete maše.

Posebna hvala kolektivom OŠ Odranci, Rašice Beltnice iz Beltnice, PTT-vzdrževanja M. Sobot, KG Rakičan — EE Murska Sobot.

Hvala tudi g. župniku, govorniku KS za poslovilne besede in pevcem za odpete žalostinke ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Regina, sin Franc in hčerka Regina z družinama, hčerka Cvetka ter sinova Vladimir in Andrej

Umrl je naš dolgoletni sodelavec

Jože Gabor

upokojeni voznik

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Kolektiv Avtobusnega prometa Murska Sobot

Niti zbogom nisi rekel niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

V SPOMIN

17. februarja je minilo leto žalosti in praznine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, brat in tast

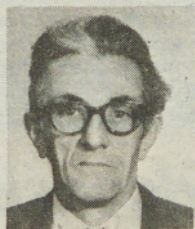
Jožef Puhar

mizar iz Veržaja

Usoda je hotela, da si brez slovesa zapustil svoje drage in topel dom, ki si ga tako neizmerno ljubil. Za teboj sta ostali bolečina in praznina, toda spomin nate, na tvojo plemenitost in dobroto v naših srcih ne bo nikdar usahnil.

Vsem, ki se z dobro mislijo ustavite pri njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje — najlepša hvala.

Žalujoči: žena Elizabeta, hčerke in sinova z družinami

Težko je izgubiti človeka, ki ga ljubiš, še težje ga je izgubiti za vedno. Najtežje se je naučiti živeti brez njega...

V SPOMIN

Boleč in žalosten je spomin na 18. februar, odkar ni več med nami dragega moža in očeta

Viljema Šimona

iz Gornjih Petrovec

Hvala vsem, ki se z dobro mislijo v srcu ustavite ob njegovem grobu, prižigate sveče in prinašate cvetje.

Neutolažljiva žena in sin

ZAHVALA

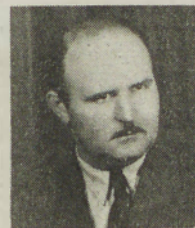
30. januarja 1992 nas je v 44. letu po kratki in hudi boleznj zapustila draga žena, mama, hčerka, sestra in botrica

Rozina Kolačko

roj. Tkalec
Žižki—Varaždin

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo botrini, vsem sorodnikom in sosedom, ki so jo prišli v Varaždin pospremit na njeni prerani zadnji poti, darovali vence, šopke in za sv. maše.

Žalujoči vsi, ki smo jo imeli radi

Delo in trpljenje tvoje je bilo življenje...

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v 71. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, tast, brat, stric in svak

Štefan Flisar

iz Lendave

Zahvaljujemo se vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje, vence in za svete maše ter izrekli pisno in ustno sožalje.

Posebna hvala vsem sosedom in drugim, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali.

Iskreno se zahvaljujemo g. župniku Jožetu Bernardu za pogrebni obred.

Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči vsi njegovi

Kulturni praznik za Prleke in Prekmurce ni prazen praznik.

Prezidij rubrike Kri ni zemlja je že spet dobil pesnico.

»Na levem in na desnem bregu Mure

veleznan ključek,

v življenju, delu vse do slej

ostal je pofukljivček.

Bi nemara od A do Ž

opravi kako delo?

Ne, on raje brž

zleti na drugo vejo.«

Pesnice — zbadljivke tokrat ne bomo opremili z anagramom. Kdo je torej »veleznan pofukljivček«?

Soboškega predsednika izvršnega sveta Obala »vladno« podjetje Poding je zasadi nož v hrbi Madžarom. Čeprav se soboška zunanja politika prestavlja kot madžarskim sosedom naklonjena, Poding kupčuje z makedonsko papriko — Madžari pa so svetovno znani pridelovalci paprike. Kot kažejo naša poizvedovanja, papriko prek Albanije po pomorski poti spravljajo nekam v srednjo Evropo.

Prezidij upa, da je ne preprodajajo Slovkom in Čehom, ki so si z Madžari že po tradiciji v laseh. Že od takrat, ko sta Češka vojaka v avstro-ogrske vojske »napadla in pretepla« madžarskega trgovca s papriko »gospoda Gyula Kákonijaa«, kakor piše v knjigi Prigode dobrega vojaka Svejka na str. 396.

Mogoče pa Poding sodeluje s prometnim ministrom Krajinom, ki noče obnoviti ceste proti Madžarski, uvedel pa je nezasedeno pomorsko prometno linijo z Albanijo!

Za vse, ki jih je letošnja zima brez snega posebno pretresla, objavljamo naslednjo novico:

Sneg s Kilimandžaro je na ogled v laboratoriju Vilija Žizka.

Prekmurska odprava na Kilimandžaro se je v Afriki pogajala s štoriklami za pravice, da se njihove podobne pojavljajo na registrskih tablicah avtomobilov s soboško registracijo. Zvedeli smo, da so štoriklje dejanje označile za zahrbtno, ker smo jih začeli uporabljati za »grbno« žival, ko jih ni bilo tukaj.

Takoj ko so nasprotniki štoriklj na registrskih tablicah to zvedeli, je njihova delegacija odpotovala h grofom Szeczenjem.

Prihodnji oglas soboške Tehniške in poklicne šole, ki daje v najem šolsko kuhinjo, se bo glasil: »Kuhinjo dajemo v najem z vsemi kuharji in vsemi ščurki.« Doslej so novemu delodajalci ponujali samo vse kuharje po načelu: »si kuharji z vsemi lonci ali pa nič«.

Ni res, da je enajst menežerjev soboške Mesne industrije skušalo svoje razjarjene mesarje pomiriti tako, da so krivdo za slab položaj mesnic vabili na vegetarijance. Res pa bo nemara, da so iz strahu za gola življenja mednje vhitopili nekaj mladih pripadnikov raznih solatarskih sekt, ki mesarjem pridigajo o napadalnosti tistih, ki jedo meso.

Pozor, le malo mesarjev je prestopilo med vegetarijance!

Z nemiri v Mesni industriji smo dobili tudi novo definicijo menežerja: Menežer je vsak tisti, ki se vozi s službenim avtomobilom.

Prezidij je tekmovalcem na zimskih olimpijskih igrah iz nekdane Sovjetske zveze, ki nastopajo brez himne in brez zastave, ponudil v uporabo prekmursko-prleska državna znamenja. Če bodo Rusi in drugi to sprejeli, bomo svoje insignije laže vsilili drugim slovenskim republikam, predvsem Kranjcem, ki najbolj hlepijo po zimskoolimpijskem odličju.

KESEDA NI KONJ

Zasedanje skupščine občine Ljutomer

Poleg **MARIJE PUŠENJAK**, ki bo odgovorna za družbene dejavnosti — podpredsednika in ministra za gospodarstvo bodo izvolili na prihodnji seji občinske skupščine — je še pet članov Ljutomerskega izvršnega sveta iz prejšnje sestave. To so: **FRANC SONAJA** (kmetijstvo in vodno gospodarstvo), **ANTON HVALEC** (krajevne skupnosti), **JERICA MLINARIČ** (urejanje pro-

stora, varstvo okolja in komunalna dejavnost), **DARKO KURBOS** (javne finance) in **SLAVKO MODLIČ** (javna uprava in občinski upravni organi), ki bo opravljal tudi funkcijo sekretarja IS. S tem so poslanci v bistvu podprli predlog novoizvoljenega predsednika Ljutomerske vlade **LUĐVIKA BRATUŠA**, ki meni, da gre za strokovno dobro podkovan posameznik, saj so se že doslej izkazali na svojih področjih. Hkrati se je zahvalil dosedanjemu predsedniku **IS FRANKU ŠTRAKLU** za njegov prispevek k razvoju Ljutomerske občine in za veliko zaupanje poslancev občinske skupščine. Po njegovih besedah mora SO postati pravo produktivno telo, kjer ne bi izgubljali časa zaradi vrste proceduralnih zadev, ampak se bolj posvetili vsebinskim vprašanjem. Sicer pa bo prva naloga novega Ljutomerskega IS, da čimprej ustanovi odbore po posameznih področjih, glede političnega življenja pa si obetajo tesnejše sodelovanje in dogovarjanje z vodstvi strank in poslanskim klubom, kar naj bi olajšalo delo IS.

Na skupni seji so se odborniki seznanili tudi z delovanjem sklada dobrotnikov Viktorja in Julijane Kukovec za štipendiranje študentov medicine iz Ljutomer-

ske občine. Upravni odbor, ki ga vodi **OSKAR LIKAR**, je poskušal čimbolj gospodarno poslovati s sredstvi iz oporoke Kukovčevih, pri čemer predlaga, da bi to larsko glavnicu, ki znaša nekaj nad 1,1 milijona tolarjev, dvignili, legalno kupili devize in jih vezali. Od leta 1989 so študij medicinske uspešno končali 3 štipendisti tega sklada. Ob tej priložnosti so na lastno željo Sonjo Vaupotič-Stolnik razrešili članstva v upravnem odboru, na njeno mesto pa so izvolili **JELKO VRBNJAK**. Za članico sveta Srednje družboslovne in ekonomske šole Murska Sobota pa so imenovali **DARJO ODAR**.

Na skupnem zasedanju pa so osrednjo pozornost namenili sprejetju osnutka odloka o občinskem proračunu za leto 1992. Potem ko so pohiteli z zaključnim računom za minulo leto, kar je povezano s prizadevanji za čimbolj nemoteno delovanje novega IS, so v razpravi načeli vrsto konkretnih zadev. Čeprav bo v primerjavi s lani Ljutomerska občinska blagajna zajetnejša za več kot 33,5 milijona tolarjev — skupni znesek je čez 222,4 milijona tolarjev — pa le-ta ne bo dovolj velika prav za vse, zato bodo potrebe morali prilagoditi mož-

nostim. Odborniki so menili, da ne kaže porušiti razmerij med proračunskimi porabniki. Tako se je **JELKO ROSTAHER** iz DPZ-ja zdelo, da je kultura v primerjavi s športom zastopljena. **RAJKO MLINARIČ** (ZKS) pa je predlagal, da IS skupno s športno zvezo prouči naložbe v tej dejavnosti, če želijo priti do primernih športnih objektov. Hkrati je podprl gradnjo takih komunalnih naprav, ki bodo pripomogle k izboljšanju oko-

lja. **VLADO BOLKOVIČ** (ZKS) pa je ostro kritiziral previsoke lež za občinske upravne organe. Po njegovem je predvideno premalo denarja za lokalne zlasti za zidavo OŠ Mala Krasljica. Pri slednjem ga je podprla prejšnja premier **FRAN ŠTRAKL**, rekoč, da bi ta znesek morali vsaj podvojiti. Na koncu so se dogovorili, da bo javna prava o tem dokumentu trajala do 10. marca.

MILAN J.

Spet pokojnine iz Francije

Pokojninska skupnost je konec prejšnjega tedna dobila iz Francije sporočilo, da bodo glede na dogodke v nekdanji Jugoslaviji spremenili način pošiljanja pokojnin, ki so jih sedaj njihovi zavarovanci prejeli po mednarodnih poštinih nakaznicah prek Beograda. Vsak njihov upokojenec, ki živi v Sloveniji, bo dobil (ali je že) iz Francije v srbohrvaščini sporočilo o drugem načinu nakazovanja pokojnin, in če morda potrebuje še kakšne dodatne podatke. Centralni ali celotni seznam je tako pri Ljubljanski banki, prek katere bo po novem Francija nakazovala vse svoje pokojnine.

Kdaj bodo upokojenci dobili tudi denar, ki je zastal v Beogradu, pa je težko reči. Po zapadlosti nakazila bo verjetno nosilec zavarovanja ta denar terjati nazaj.

MH

Radgonski mehurčki

Sončni, a še zimski februarski dnevi so kot nalašč za daljše sprehode; iz telesa in duha preženejo zimsko zaspanost in melanhonijo. Zaradi mraza morate stopati hitreje kot v vročih poletnih dneh, ko iščete sence in ne sonce. Ker pa je pokrajina gola, brez listja in trave, hitreje opazite marsikaj neprijetnega, kar bo bujno zelenje in grmičevje prekrilo že v naslednjih mesecih.

Pred dnevi sem se podal na enega takih sprehodov mimo radgonskega sejmišča, nato pa po nasipu proti reki Muri. Naenkrat sem se zavedel, da neprestano pogledujem nazaj in iščem na poti sivo zeleno korakajočo dvojico. Sledilo je seveda olajšanje in veselje ob spoznanju, da tega ni več, da ne bo več sivo zelenih uniform na naših mejah. Lahko se torej brez strahu sprehajam po nasipu in ob reki Muri, kjer je državna meja, kajti ni več graničarjev, ki bi spraševali: »Sta radiš ovdje? Kako se zoveš?« Prej smo se v bližini reke Mure sprehajali z neprijetnim občutkom, da nas kdo opazuje iz grmovja, da se bo na potki nepričakovano pojavil vojak s psom. Končno se lahko brez neprijetnega občutka zasledovanca sprehajamo ob Muri, si celo prepevamo in pomahamo sprehajalcem na levem bregu reke. Čudovito!

Tako sem se torej pred dnevi sprehajal po tistem visokem nasipu mimo igrišča in opazoval potko, na kateri ni bilo več sledov vojaških škornjev. Otroci so nahirali prve zvončke.

Vesleje pa me je minilo, ko sem zavil proti reki Muri in ugotovil, da nastaja novo smetišče pred odtokom iz čistilne naprave (ki je zavarovan na amaterski, nestrokovni in neestetski način). To novo smetišče je le nekaj sto metrov od stanovanjskega naselja in tri metre od Mure. Bat sem se, da bo prišlo do tega. Že takrat sem spraševal, če pripravljajo novo deponijo, ko so šele planirali teren in naredili prav široko dovozno in odvozno pot. Takrat so zatrjevali, da bodo sem vozili le odvečni sneg iz mesta, da se ne bo topil na pločnikih in cestah.

Snega letos ni bilo. Zato so verjetno pozabili, čemu je namenjen tisti prostor ob Muri, in tja začeli voziti smeti. Videl sem ostanke porušenihih in požganihi hiš, ogromno opeke (precej opeke bi se lahko uporabili); videl sem tudi, da imajo neke zelo rade uvožene raviole ... ja, pa še marsikaj lahko vidite na smetiščih in tako ugotovite, kdo je njihov »lastnik«.

»Radgončan«

Popotnica novi vladi in proračunu

Sobota, 22. 2. 91, ob 20.00 na osnovni šoli v Beltincih

Nastopajo: Vinko Šimek-Jaka Šraufciger, Helena Blagne, Šurje Kovač, Prerad, Varaški kvintet, Royal Flash, mladi glasbeniki — družabne igre z nagradami, žrebanje vstopnic.

VODITELJ GEZA FARKAŠ

Predprodaja vstopnic v Potrošnikovem bifeju in Zvezdi v Beltincih. Vstopnina le 100 tolarjev.

Cene sadja in zelenjave

Vrsta	Tržnica	Zelenjava	Pomurje
solata	—	140,00	190,00
zelje	—	—	52,00
ohrovt	—	—	65,00
cvetača	—	—	160,00
korenje	80,00	—	42,00
petršilj	300,00	—	60,00
fižol	150,00	—	8,00
čebula	60,00	—	60,00
česen	350,00	—	320,00
rdeča pesa	—	—	35,00
krompir	—	—	9,00
kisla repa	50,00	—	32,00
kislo zelje	60,00	—	52,00
jabolka	60,00	50,00	120,00
hruške	140,00	—	130,00
mandarine	160,00	—	130,00
grenivke	—	—	100,00
limone	120,00	—	98,00
pomaranče	100,00	—	115,00
banane	100,00	—	280,00
fige	—	—	770,00
orehova jedrca	700,00	—	10,00
jajca	—	—	12,00

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

TEČAJNA LISTA ŠT. 21 7 DNE 17. 2. 1992

Država	Valuta	Enota	Za devize		Za ef. Litvo	
			nakupni	srednji	prodajni	nakup
Avstralija	a. dolar	1	56.5068	56.6768	56.8468	57,00
Avstrija	šiling	100	655.8848	657.8584	659.8320	700,00
Belgija	frank/C	100	224.1812	224.8558	225.5304	224,00
Kanada	dolar	1	63.0273	63.2170	63.4067	63,00
Danska	krona	100	1.191.5110	1.195.0963	1.198.6816	1.190,00
Finska	marka	100	1.690.5890	1.695.6760	1.700.7630	1.690,00
Francija	frank	100	1.355.3323	1.359.4105	1.363.4887	1.355,00
Nemčija	marka	100	4.614.6825	4.628.5682	4.642.4539	5.150,00
Italija	lira	100	6.1491	6.1676	6.1861	6,15
Japonska	jen	45,9	58.9756	59.1531	59.3306	—
Nizozemska	gulden	100	4.101.2991	4.113.6400	4.125.9809	4.093,00
Norveška	krona	100	1.177.6670	1.181.2106	1.184.7542	1.175,00
Švedska	krona	100	1.272.0372	1.275.8648	1.279.6924	1.270,00
Švica	frank	100	5.125.0663	5.140.4878	5.155.9093	5.130,00
V. Britanija	funt	1	132.9029	133.3028	133.7027	133,00
ZDA	dolar	1	74.9424	75.1679	75.3934	75,00
Jugoslavija	dinar	100	—	60.0000	—	—
Rep. Hrvaš.	dinar	100	—	70.0000	—	75,00
Španija	pezeta	100	73.6042	73.8257	74.0472	—

- Tečaji za devize so s TL št. 32 Banke Slovenije in veljajo od 18. 2. 1992 od 0.00 dalje.
- Tečaje za efektivno oblikuje LB — Pomurska banka, d.d., in veljajo od 17. 2. 1992 od 12.30 do spremembe.
- Občani lahko prodajajo tujo efektivno v vseh menjalnicah. V enotah LB — Pomurske banke d.d., M. Sobota lahko poleg tega daje tudi nakupujejo tuji denar.
- Valut, ki nimajo kupnega oziroma prodajnega tečaja za efektivno ne kupujejo oziroma prodajajo.

NE PUSTITE, DA INFLACIJA ZMANJŠUJE VREDNOST VAŠIH PRIHRANKOV!

Ponujamo vam rešitev: VARČEVALNO KNJIŽICO. Sredstva na varčevalni knjižici niso vezana, obrestovali pa vam bomo po enaki obrestni meri kot vezani enomesečni depozit.

Slavčki so imeli »Ftičje gostüvanje«

Po tradiciji so člani beltinskega društva za varstvo in vzgojo ptic Slavček tudi letos za Valentinovo pripravili FTIČJE GOSTÜVANJE, tokrat v Lipovcih. Dvorana v nekdanji osnovni šoli je bila premajhna, da bi lahko sprejela vse, ki so, kot je to običaj v Lipovcih, množično prišli na prireditev. Beltinski Slavčki, kjer so bile osrednje osebnosti Gusti Farkaš, Ivan Maučec in Franc Novak ter njihov zvesti spremljevalec harmonikar Ludvik Šuklar, so po ljudskem običaju ženili ptiče. Bili so nagovori, deklaracije, nastop mladih humoristov Števeka in Treze, izbira »kumov« za ptiče, zlasti pa petje, med katerim velja omeniti ptičjo himno in venček »ftičarskih« pesmi ter nastop domačega moškega in ženskega pevskega zbora. Prireditev, ki je navdušila občinstvo, pa so sklenili s podelitvijo nagrad. Na fotografiji od leve: Gusti Farkaš, Ivan Maučec, Franc Novak in Ludvik Šuklar.

F. M.

Cene gnojil

VRSTA	PANONKA M. SOBOTA	KZ LJUTOMER	SLAVČI KLJUČAROVCI	ČIPOT TEŠANOVCI
kan 27 urea	1850,00	1869,00	1600,00	1900,00
NPK 15-15-15	2100,00	—	1800,00	2100,00
NPK 10-30-20	1600,00	—	1800,00	1800,00
NPK 13-10-12	2890,00	2943,00	—	—
	1450,00	1600,00	1560,00	—

Cene rabljenih avtomobilov

Sejem rabljenih avtomobilov v Murski Soboti postaja vedno bolj privlačen tako za prodajalce kot kupce. Na nedeljskem sejmu je bilo naprodaj 48 vozil različnih znamk in starosti, temu primerne pa so bile tudi cene. Tokrat so lastnike zamenjali štirje avtomobili. Za R4, letnik 1983, s prevoženimi 69.000 kilometri je moral kupec odšteti 2.400 DEM, tri leta starejši R4 s prevoženimi 90.000 kilometri je stal 1.200 DEM, za R4 iste starosti, vendar s prevoženimi 100.000 kilometri, pa je bilo potrebno odšteti 60.000 SLT. Lastnika je v nedeljo zamenjal tudi Opel kadet D, letnik 1986, ki je imel prevoženih 96.000 kilometrov. Zanj je moral kupec plačati 12.000 DEM.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
R4	1980	100.000	1.500 DEM
BMW 318	1985	73.000	13.000 DEM
Oldid	1991	33.000	6.200 DEM
Ford Escort 1,3	1987	44.000	15.000 DEM
Golf JXD	1987	63.000	10.500 DEM
Lada 1500	1983	66.000	2.700 DEM
Zastava 128 skala 55	1989	12.800	6.500 DEM
R5	1985	82.000	9.000 DEM
BMW 1502	1977	128.000	5.000 DEM
VW 1200	1976	140.000	1.800 DEM
Citroen GS 1,2	1979	87.000	4.500 DEM
Zastava 750	1984	84.000	1.500 DEM
Mazda 1,5	1987	74.000	9.800 DEM
Jugo 45	1988	33.000	4.000 DEM
Zastava 126 P	1986	35.000	2.400 DEM
Diana 6	1977	100.000	1.700 DEM
Zastava 125 PZ	1982	76.000	1.200 DEM